

НИКОГА ВЕЧЕ

ХАРОЛД ШЕКТЪР

На стената бяха написани девет кървави букви, без съмнение от същата ръка, оставила неразгадаемото послание до първата жертва. Само че този път явно убиецът се бе постарал и всяка буква беше педантично оформена.

Не знаех какво точно значи страшното послание, което вече отне живота на трима души. Но относно думата не съществуваше никаква неяснота.

Никога вече... NEVERMORE.

CRIME&MYSTERY

Тази книга е белетристично произведение. Имената, героите, географските наименования и събитията в нея са плод на въображението на автора и са използвани произволно. Всяка прилика с действителни събития, местонахождение и личности (живи или покойници) е напълно случайна.

В знак на обич към Силия Уосърман Шектър

ИСТОРИЧЕСКО ПОЯСНЕНИЕ

През март 1834 г. филаделфийското издателство „Кери и Харт“ публикува „Повествование за живота на Дейвид Крокет от щата Тенеси“ – единствената официално призната автобиография на легендарния пионер в завладяването на Дивия запад. Книгата, разказваща за колоритния живот на Крокет – от неговите премеждия в дълбините на горските пуцинали, та до политическите му битки в Камарата на представителите, – незабавно става бестселър и прави автора си известен в цялата страна, превръща го в народен символ за коравия дух на американските колонизатори.

Скоро след появата на разказа за живота му, Крокет, притежаващ усет към саморекламата, предприема голяма обиколка с популяризаторска цел. Тръгва от Вашингтон и прекосява целия североизточен район, привличайки възхитени тълпи, където и да се появи. Маршрутът му включва престои във Филаделфия, Ню Йорк, Бостън и Балтимор.

При всичкия си търговски успех, автобиографията на Крокет не успява да завоюва всеобщо одобрение. Една особено язвителна рецензия излиза в „Литературен куриер на Юга“ – изискано за времето си списание, чийто литературен критик осъжда книгата заради нейната недодяланост.

Случва се така, че авторът на тази критика пребивава в Балтимор по времето, когато Крокет посещава града. Живеейки в материални затруднения заедно с леля си Марая Клем и дванадесетгодишната ѝ дъщеря Вирджиния, този блестящ млад писател се бори за утвърждаването си като литературна личност. Не след дълго неговите остро критични рецензии му донасят широка известност като най-спорния критик – „томахавката“ на американската книжнина.

Неговото име е Едгар Алън По.

ЧАСТ ПЪРВА

ЩУРЕЦЪТ И КРОКЕТ

ГЛАВА 1

През целия потискащ, мрачен и досаден ден, в който облациите висяха угнетяващо ниско в небето, аз седях сам в стаята си и четях съсредоточено един рядко интересен и стойностен медицински трактат. Негов автор бе прочутият доктор М. Валдемар, чийто по-ранен труд „Повторното заболяване от проказа и причините за него“ беше спомогнал много за премахването на свръхестественния ужас, внушаван от страдащите от това жестоко заболяване в продължение на векове. Само с един забележителен замах Валдемар бе успял да въздигне изследването на този древен бич, до този момент удавено в примитивни суеверия, до висотата на чиста наука.

Най-новият трактат на Валдемар, който беше погълнал вниманието ми толкова дълбоко през целия този мрачен следобед от последната седмица на април, бе поднесен в същия дух на просветен рационализъм. Предметът му, ако изобщо можем да си го представим, беше още по-отблъскващ за изтънчените и чувствителните отколкото грозните телесни недъзи, причинявани от заразната проказа. И наистина, тази тема бе така крайно отвращаваща, че дори през погледа на човек съвсем чужд на въздействието върху чувствата като Валдемар, тя звучеше по-скоро подобно на призрачен готически мотив, отколкото като предмет на медицинската наука.

Томчето, изложено на видно място във витрината на уважаван книгопродавец на Лексингтън стрийт, бе привлякло погледа ми преди няколко дни. Това, което грабна вниманието ми по-силно дори от името на видния му автор, беше заглавието, щамповано със златни букви върху зелена кожа: „Инхумация преди смъртта (и как да я избегнем)“. Ето наистина един въпрос, който заслужава най-изчерпателно научно изследване. Защото сигурно никой от всички въобразими ужаси, безпокоящи човешката душа, не може да се сравни с мисълта за тази страшна вероятност, върху която разсъждава Валдемар в най-новата си книга. Естествено, имам предвид злоещата, ужасната, неопикуемата възможност *да бъдеш погребан жив!*

Лични дела, по-неотложни от обичайното, ме бяха възпре-

пятствали да прочета тази забележителна книга. Най-после, разполагайки с достатъчно време, аз се бях уединил зад затворената врата на моето убежище, където под оскъдната жълта светлина на настолната лампа посветих по-голямата част от деня на задълбочен и подробен прочит на Валдемаровия труд.

Използвайки изумителната си ерудиция, характерна за неговия гений, Валдемар е сътворил истинска *енциклопедия* от познания, касаещи тази потресаваща тема. Дори само заглавията на главите в труда свидетелстват предостатъчно за необятната широта на начинанието му: „Каталептичният сън и други причини за преждевременното погребване“, „Признаците на смъртта“, „Опасностите от прибързаното балсамиране“, „Кремацията като превенция на преждевременното погребване“, „Възкръсване от очевидна смърт“, „Загуба на признаци на живот след едра шарка“ и още много други. Едва ли е необходимо да споменавам, че богатството от полезни, нещо повече – крайно необходими познания, съдържащи се в тези страници, напълно оправдава малко прекомерната цена на изданието.

И все пак неустоимият интерес, който предизвикваше книгата, не се дължеше единствено – и дори не главно – на съдържащата се в нея полезна информация. По-скоро той се пораждаше от изобилието документирани случаи, които Валдемар е събрал от медицински съобщения от цял свят: твърде многобройните примери за нещастни, подобни нам, чиято съдба е била да изстрадат несравнимото мъчение от погребването им приживе. Наистина, при все че стилът в прозата на Валдемар (заради неговите съзнателни усилия да избегне каквато и да е сянка на зловеща сензация) на моменти граничи със сух педантизъм, самото разказване на тези случаи достатъчно смразява кръвта, за да предизвика у читателя изключително силна и недвусмислена реакция.

Поне с мен се получи така.

Един конкретен пример, заимстван от лондонския „Хирургически дневник“, ме парализира от ужас. Това беше случаят с един млад английски благородник, станал жертва на аномално заболяване – каталептично състояние с такова абсолютно обездвижване, че дори лекуващите го лекари го възприели погрешно като смърт. В резултат, бил поставен в ковчег и изпратен във фамилната гробница. Няколко часа по-късно клисаят чул призрачни нечленоразделни звуци, идващи изпод земята. Извикали гробаря, откопали ковчег и изкъртили капака. Младият човек лежал в ковчег и се кикотел лудешки, а черната му коса била напълно побеляла от страх!

Когато постепенно възвърнал способността си да говори,

той описал преживените страдания. Макар и привидно безчувствен, той бил запазил способността си да чува по време на цялото изпитание. Така че слушал – с изострени от безкрайния ужас сетива – всеки звук, съпътстващ полагането му в гроба: затварянето на ковчег, тропота на катафалката, оплакванията на близките му, зловещите удари на хвърляната от лопатите пръст върху капака. И въпреки това, вследствие на парализата, той не бил в състояние нито чрез звук, нито чрез движение да предупреди околните за необикновеното си състояние – докато, отприщан от крайното му отчаяние, порой от лудешки крясъци изригнал от самото дъно на изтерзаната му от страх душа.

Тази история така се натрапи във въображението ми, че както си седях потънал в размисъл, аз изпаднах в нещо като унес – или по-скоро кошмар – в будно състояние. Изгубих представа за време. Познатата ми обстановка – малката, сумрачна стая с оскъдно обзавеждане и черни пердета на прозореца – сякаш се разми. Обгърна ме мрак. Почувствах се опакован в задушаващата теснота на гроба.

Вече не само *разсъждавах* върху страданията на погребаните живи; *преживявах* ги толкова реалистично, сякаш собственото ми все още живо тяло бе положено в гроба, без да се усетя. *Чувствах, чувах и съзнавах* всяка подробност от страшната гибел: непоносимото напрежение в дробовете, стягащата погребална премяна, плъгнатата прегръдка на ковчег, ритмичния тропот от лопатата на гробаря, невидимото, но осезаемо присъствие на Вездесъщия червей.

В гърлото ми се надигна вик на неподправена болка. Отворих пресъхналите си от ужас устни, молейки се крясъците да ме спасят от неизразимо мъчителното положение.

Преди да набера сили за този измъчен вик (действие, което несъмнено би стреснало целия квартал и би ме поставило в крайно неудобно положение), в напрегнатата ми фантазия се промъкна смъртно усещане за моето действително положение. Внезапно осъзнах, че тупкащият звук, който бях възприел като копаене на гроб, всъщност е глухото чукане по вратата на жилището ми от страна на незнаен посетител. Или по-скоро, редно е да го кажа, по вратата на жилището, което споделях с моята любима леля Марая и ангелоликата ѝ дъщеря, миличката ми малка братовчедка Вирджиния.

Извадих джобната си кърпичка и с дълбока въздишка на облекчение избърсах влагата, която моето прекалено развихрено въображение бе изцедило от челото ми. Оставяйки настрана труда на Валдемар, нададох ухо към предната част на къщата. Успях да различа отчетливата стъпка на моята обожавана „мам-

че“ (защото в знак на признателност за нейната майчинска всеотдайност аз се обръщах с нежност към леля си по този начин), забързана да се отзове на почукването. Смътно долових въпросителния ѝ тон, когато поздрави посетителя.

Миг по-късно в коридора отекнаха твърди стъпки, последвани от рязко, решително почукване по вратата на стаята ми.

Отърсвайки се от ужаса, който дори в този момент не искаше да напусне духа ми, поканих госта да влезе. Вратата се отвори енергично и рамката ѝ се изпълни със силуета на висока, широкоплещеста фигура. Той се спря там за момент, огледа критично квартирата ми, след което направи толкова кънтящо изявление, че проглуши ушите ми като топовен изстрел. *Съдържанието* на забележката беше не по-малко смайващо от нейната гръмогласност:

— Е, проклет да съм, ако тук не е тъмно като в меча дупка.

Забележката му беше толкова стряскаща, че почти инстинктивно се извърнах в стола си и отдръпнах тежките пердета, затулващи прозореца зад мен. Поради късния час (наближаваше време за вечеря), както и по причина на мрачното време вследствие на това ми действие в стаята проникна съвсем малко естествена светлина. Все пак това осветление, съчетано със светлината от настолната ми лампа, бе достатъчно, за да преценя посетителя си.

Фигурата му беше внушителна. Макар че не му достигаха няколко сантиметра до метър и осемдесет, телосложението му изглеждаше херкулесовско главно заради неговата изправена, типично военна стойка, както и от необичайната ширина на раменете и гръдния кош. Гъста черна коса увенчаваше не по-малко внушително лице. В чертите му имаше нещо – пронизващият поглед на сините очи, орловият нос и масивната брадичка, – което издаваше безпределна вътрешна сила и решителност. Към това трябва да се прибави и едва забележимата, но все пак осезаема осанка на вродено *великодушие*. Може би най-очевидната характеристика обаче бяха загрубелите черти на неговото лице, които свидетелстваха, че животът му е преминал сред несгодиите на природата.

Това мое последно впечатление се засилваше и от облеклото му, защото, макар и да бе пременен най-представително и в тон с модата – сако с висока яка, панталон на сиви райгета, колосана риза и небесносиньо шалче, – той изглеждаше странно притеснен в официалните труфила, сякаш бе привикнал повече към свободно стоящите дрехи на фермера или ловца.

Наблюдението ми върху този впечатляващ индивид, който все още не си бе направил труда да се представи, продължи не

повече от няколко секунди. Решен да науча без по-нататъшно протакане кой е той, аз отворих уста и понечих да заговоря. Обаче още не бях успял да изрека въпроса си и той извади от джоба на самото съгънат лист хартия и го разтвори със замах.

— Комай е най-добре да кажа защо съм тук, щото виждам, че още малко и ще се разтреперите като земетресение от любопитство – заяви той с провлачване, характерно за заселниците от полудивите горски райони.

В начина му на изразяване имаше нещо странно познато, все едно че вече бях чувал гласа му. Къде обаче съм се сблъскавал с него, си оставаше загадка, защото без съмнение очите ми никога не бяха го виждали.

— Бая тъмничко си е тук, за да може човек да прочете нещо – измърмори той, въртейки листа насам-натам.

Фокусирайки вниманието си върху последния, забелязах, че това е печатна страница от книга или периодично издание. Оръфаният ѝ десен ръб бе очевидно доказателство, че е била лекомислено или по-скоро яростно откъсната от мястото си.

Намирайки най-сетне удобна позиция, моят посетител започна да чете по начин, който подсказваше, че макар и да не му е съвсем чужда, тази дейност в никакъв случай не е обичайна за него. Запъването обаче в никакъв случай не намали силата на посланието му, подкрепено с цветисти възклицания.

— „...*Нещо повече, според нас тази творба е достойна за пор... по-ри-цание*“, гледай само какъв удар право в мутрата!, „*заради не рядко грубиянските ѝ изразни средства*.“

Докато го слушах, учудването ми от рецитала му бързо прерасна в удивление, защото не бе нужно много време, да позная, че чете от мое произведение – рецензия, която неотдавна бях написал за агресивното ново списание на Томас Уайт „Литературен куриер на Юга“.

Изведнъж започна да ми се изяснява. Но в този миг мислите ми бяха разсеяни от весел смут под прозореца, нещо като групичка ученици, водещи оживен разговор. Въпреки че думите им бяха неразбираеми, техният тон ясно издаваше възбуда и скептицизъм.

Междувременно посетителят ми продължаваше да чете:

— „*Ако авторът е избрал да се прави на смешник, това си е неговата работа. Ние обаче не виждаме защо обществото трябва да го подкрепя в неговото начинание и би било нехайство от наша страна, ако не предупредим неподозиращия читател, че само ще си изгуби времето*.“

Рецензията ми завършваше с тази остра и в никакъв случай незаслужена забележка, а заедно с нея и декламацията на

моя гост. Отмествайки поглед от страницата, той я смачка на топка и безцеремонно я хвърли върху писалището ми.

— И така, господине – каза той, като постави ръце на хълбоците си и ме погледна предизвикателно. – Надявам се, няма да отречете, че тези долнопробни слова са написани от вас.

— При никакви обстоятелства не бих се отрекъл от мнението си – отвърнах студено. – Обаче настоявам да дадете някакво обяснение за чудатото си натрапване.

— Ха, че ако още не сте го разбрали, не бих казал, че сте толкова проникателен, колкото се представяте пред хората с лъскавите си словоизлияния.

Този рязък отговор така разпали гнева ми, че независимо от физическото му превъзходство (да не говорим за изтощителното въздействие на труда на Валдемар върху пренапрегнатата ми нервна система) се надигнах от стола, решен насила да изхвърля наглия непознат от стаята си.

В този момент обаче чух топуркане от приближаващи се стъпки. Внезапно в стаята нахълта една мъничка фигурка. Веднага разпознах в нея Джими Джонсън – най-малкият син на търговеца, чието семейство живееше в съседната къща. Следваха го половин дузина негови връстници. Скупчиха се в рамката на вратата, а малкият Джими вдигна втрещен поглед, на лицето му беше изписано такова неприкрито удивление, сякаш е видял някое от световните чудеса на природата – вечно заснежени върхове на Скалистите планини например или ревящия Ниагарски водопад.

— Това... Това ти ли си? – успя най-после да промълви със заекване изпълненото с благоговение момче.

Надавайки гръмогласен смях, който сякаш изригна от дълбините на обемистия му гръден кош, непознатият се наведе и положи длан върху рамото на зяпналото момче.

— Много си прав, малкият. Да ме гръмнат, ако не си далече по-съобразителен от някои хора тука.

Изправяйки се в цял ръст, той отметна назад глава и заяви:

— Няма грешка, аз съм полковник Дейвид Крокет. Полукокон, полуалигатор и малко нещо като костенурка стръвница. Мога да стрелям по-точно, да тичам по-бързо, да се гмуркам по-дълбоко, да се бия по-добре... и *да тиша по-добре* от всеки друг в тази страна.

След това, обръщайки поглед към мен, той се ухили със свирепо задоволство.

— И съм дошъл тук да смъкна проклетата кожа на всеки жалък *щурец**, който твърди противното.

* Игра на думи. Полковникът използва близкото звучене на думите критик (critic) и щурец (cricket). – Б. пр.

ГЛАВА 2

В стаята се възцари напрегнато мълчание, подобно на застишието между трясците на гръмотевична буря. Макар и съвсем кратко, то ми даде възможност да съсредоточа мислите си.

Че стърчащата пред мен фигура наистина е на прочутия полковник Крокет, бе факт, за който вече се бях досетил. Кой друг, ако не тази персона, би се оскърбил така очевидно от моята критика на публикуваните му *мемоари* – книга, лишена почти напълно от литературни достойнства и повествователни качества? Отегчителна хроника на премеждията на Крокет като ловец, побойник и фронтовашки дърдорко, това произведение издаваше автора си като малко повече от неграмотен грубиян, чието най-голямо постижение и гордост е избиването на четири дузини представители на вида *Ursus americanus** само за един месец.

Въпреки това недостатъците на тази книга по никакъв начин не бяха намалили привлекателността ѝ за широката и недообразована четяща публика. Затова автобиографията на Крокет присъстваше в големи количества сред асортимента на всеки книгопродавец в страната, докато произведения с несравнимо по-висока стойност чезнеха напълно незабелязани – обстоятелство, което няма начин да не ужили право в сърцето който и да е сериозен писател, принуден да следва възвишеното си призвание в условия на тежки парични затруднения.

Тук бързам да добавя, че независимо от собственото ми доста нерадостно материално положение по никакъв начин не бях допуснал личните ми настроения да дават тон на моите преценки. Съобразена с най-строгите правила, рецензията ми бе свършено чужда на завистническите чувства, към които нормално би прибегнал един по-малко обективен критик.

Във всеки случай не толкова незаслуженият успех на Крокет и неговата книга ангажираше мисълта ми, колкото подигравателното подмятане, отправено към мен преди малко от нейния автор. Ако не беше друго, то поне с недомлъвка той ме приравни с едно обикновено насекомо – „жалък щурец“. Типично за чудатия му начин на изразяване. Тази подигравка – веднага ми стана ясно – беше нещо като комичен езиков ефект. Макар че не бих посмял да твърдя дали беше умишлен каламбур, или груба грешка в произношението.

Седнал изправен в стола си, посрещнах невъзмутимо наглия поглед на Крокет.

— Виждам, че се чувствате докачен от оценката ми за ва-

* Американска мечка (лат.). – Б. пр.

шето автобиографично повествование, полковник Крокет – казах аз. – Това, предполагам, би било естествената реакция на всеки писател, чийто усилия не са успели да изтръгнат хвалебствени слова от призваните да го оценяват. Ако целта на посещение ви е да разберете естетическите принципи, върху които се гради мнението ми, с радост ще бъда на вашите услуги. – Тук направих кратка пауза, за да придам тежест на поантата си. – От своя страна обаче, съм длъжен да поискам обяснение от вас за това, че ме квалифицирахте като „щурец“ – твар съвсем малко по-приемлива на вид от най-отвратителното насекомо, домашната хлебарка. Да считам ли, че може би искахте да кажете „критик“?

Докато говорех, челото на моя посетител се набръчка от явно объркване. Когато приключих, той изду устни и подсвирна беззвучно.

— Да увисна на въжето, ако не дрънкаш като позлатен тиган. Само като те слуша какви ги бълваш, човек започва да усеща мозъка си изцеден като вчерашно пране. Що се отнася до мене, може и да не ги знам тия префърцунени думи, но говоря това, което мисля. Ако ти харесва, наричай се критик, но по мое мнение ти и такива като тебе не сте нищо друго освен рояк гнусни щурци – безполезни дребни гадинки, които не могат да направят нищо по-добро от това да досаждат на хората с противния си шум.

Тази обида, нетърпима сама по себе си, бе превърната в още по-унизителна от изблика на веселие сред невръстните почитатели на Крокет. В гърдите ми пламна негодувание. Станах от стола, заобиколих писалището и се изправих точно пред наглия полковник. Застанал в непосредствена близост до него, аз отново почувствах аурата от груба физическа сила, която лъхаше от тялото му като одеколонови изпарения. Изправяйки се в пълен ръст, аз му заявих следното:

— Може би обстановката на размисъл, в която ме заварвате сега, ви е внушила впечатлението за натура, непригодна за решителни мъжки действия. Ако е така, то сте ме преценили твърде зле. Аз съм горд потомък на род с дългогодишни традиции на военното поприще. Самият маркиз Дьо Лафайет изрази официално признателността си към моя дядо, генерал Дейвид По, за героичната му служба за каузата на свободна Америка. Що се отнася до мен, характеристиките ми от армията на Съединените щати и военната академия в Уест Пойнт свидетелстват красноречиво за моите способности. Макар да е вярно, че войнствеността е доста чужда на темперамента ми, аз няма да избягам от един двубой, щом става въпрос за моята чест.

Наистина, мога да кажа за себе си това, което Безсмъртният бард е вложил в репликата на меланхоличния принц на Дания, а то е, че „заядлив и луда глава ако и да не съм, все пак нещо опасно има в мен, което разума ти ще изплаши!“

Този залп произведе забележителен ефект върху Крокет, чийто поглед ставаше все по-мътен и втрещен, докато говорех, сякаш само силата на красноречието ми бе достатъчна да го зашемети. Изглежда ме продължително със зяпнала уста, преди да отговори, клатейки глава:

— Не знам да ми е известно за такава безсмъртна птица, нито за меланхолична дама. Ето какво обаче знам, щурец. Някой е видял тая твоя рецензия и ми я изпрати в плик. Който и да го е направил, е бил прекалено бързлив да си напише името, но аз имам някои подозрения. Може и да не си наясно, щото си стоиш затворен в тоя курник, но напоследък си спечелих бая врагове в правителството, които само търсят удобен начин да ме изкарат глупак. Дори и „най-големият“ лично се опитва да направи така, че да не бъда преизбран, понеже колкото и да се мъчи, не може да ме накара да му играя по музиката. Дейви Крокет не е слуга на никого освен на себе си. Никога няма да припкам като куче и да нося дивеч, щом Анди Джаксън* или който и да е друг ми подсвирне. А сега тая твоя рецензия става най-подходящият барут, който враговете ми се надяват да ме гътне. Наричаш ме недодялан смешник, невежа и какво ли не. Та ето какво имам да ти кажа, щурец: говориш изискано, няма съмнение. Ако е въпрос да се надцакваме с думи, по никакъв начин не мога да се меря с теб. Обаче тая моя книга е толкова правдива и откровена, колкото аз съм могъл да я направя. Може да куца в граматиката и правописа, но докато ти си се учил да пишеш ченгелчета и запетайки, аз се биех с индианците по поречието редом не с друг, а със Стария кривак, преди да му порасне работата толкова и да си навири носа.

Искреността на тази тирада не подлежеше на съмнение, макар целта ѝ да ми убягваше до този момент. Задахох на Крокет въпроса защо си е направил труда да ме издири.

— Ами очевидно е като бизон. Очаквам да напишеш извинение и да направиш така, че да го отпечатат в онова високопарно списание.

— Невъзможно! – извиках аз. – Желанието ви ще ме принуди да престъпя най-свещените принципи на моята професия. Критикът, както и поетът, е длъжен да загърби всякакви други съображения освен абсолютната и непоколебима вярност към неотменимите закони на истината в творчеството.

* Андрю Джаксън – тогавашният американски президент. – Б. пр.

— Твойта кожа, щурец! – възкликна Крокет. – Никога ли не можеш да кажеш една ясна дума?

— Ето я думата ми, полковник Крокет. Не мога... и няма да постъпя както искате.

Бузите на Крокет се издуха. Пусна дълга въздишка, сви едрите си рамене и каза:

— В такъв случай не ми се вярва да има друг начин. Ти и аз трябва да се бием, щурец.

При тази реплика от невръстната публика на Крокет като из едно гърло изригна весело възклицание:

— Бой! Господин По и Дейви Крокет ще се бият!

Вдигайки длани във въздуха, Крокет накара малчуганите да млъкнат.

— Не, не, момчета. Нямам намерение да се боря с един мъж в собствения му дом. Това не е в стила на Дейви Крокет. – Извъръщайки пронизващ поглед към мен, продължи: – Щурец, давам ти време за размисъл по въпроса до утре сутринта. Ще ме намериш в странноприемницата на госпожа Макриди на Хауърд стрийт. Ще те очаквам преди закуска заедно с отговора ти. Той или ще бъде извинение, или ще те изхвърля с юмруци.

До този момент търпях безсрамното поведение на Крокет от дълбоко вкоренена учтивост, присъща на добре възпитаните южняци. Това оскърбително обръщение към мен в пределите на жилището ми обаче бе предизвикателство, което вече не можех да понеса. Изпъчих гърди и отвърнах на кавгаджийския ултиматум по единствения подобаващ му начин: изкривих устни в сразяваща презрителна усмивка.

Правейки се, че не ме забелязва, Крокет бръкна в джоба на сакоето си и извади часовник.

— По дяволите! Ако не се омитам оттук, ще пропусна вечерята в хотела на Барнъм, на която ме покани младият Уигс.

— Но, Дейви – обади се протестиращ детски глас. Принадлежаеше на малкия Джими Джонсън. – Не си ни разказал нито едно от твоите приключения.

Крокет се засмя снизходително:

— Знаеш ли какво, момче? Защо не повървите малко, ти и приятелчетата ти, заедно с мен и ще ви разкажа една страхотна зашеметяваща история.

— Ура! – извикаха в отговор децата.

— Я сега да видим – започна Крокет и се поглади по идеално избръснатата си буза. – Чували ли сте някога за онова време, когато спасих целия жив свят от унищожение в огнен ад, като извих опашката на Халеевата комета?

Той ми хвърли един прощален поглед, който сякаш казваше:

„Ще се видим утре, господин Щурец.“ После, следван от групичката възхитени слушатели, той се завъртя на токовете си и напусна стаята ми през широко отворената врата.

ГЛАВА 3

Тази нощ сънят не благоволи да ме споходи. Все още замислен над ултиматума на Крокет и недопустимия начин на неговото предявяване, аз лежах в мрака на спалнята и слушах как бурята бушува зад стените на жилището ми. Гъстите облаци, които затъмняваха небето през целия ден, бяха отприщили енергията си на свечеряване. По яростната си сила стихията приличаше на видимо проявление на собствените ми бурни чувства, сякаш за да потвърди философията на така наречените мислители трансценденталисти, които разглеждат многообразието от природни явления като външен израз на човешката душа.

Това, че Крокет и аз щяхме да стигнем до размяна на удари, беше сигурно. Безочливостта на неговото искане, да не говорим за наглото му поведение, изключваше възможността да се намери не толкова варварско решение на конфликта между нас. Не бива обаче да се смята, че душевните ми терзания бяха резултат от чисто лично безпокойство – не, при все че перспективата за ръкопашна схватка с един всеизвестен кавгаджия от армията бе сама по себе си обезсърчаваща. Жестокостта на побойниците от затънтените горски райони на страната бе добре позната и предизвикваше широко възмущение. Настървени от борбата, тези главорези се отнасяха с пълно пренебрежение към правилата на честната игра, които регулират *les affaires d'honneur** във всички цивилизовани страни, и прибягваха до най-варварски похвати, включително избождане на очи, отхапване на носове и други осакатявания по лицето и тялото. Самият аз веднъж бях очевидец на кърваво сбиване между двама яки бабаити от Кентъки, в което се стигна дотам, че ръката на единия от съперниците бе толкова зверски изпохапана, та се наложи хирург спешно да я ампутира до лакътя.

Че Крокет е способен на подобно кръвожадно поведение, бе не само широко публично достойние, но и въпрос на нескрита гордост за самия него. Автобиографичната му книга изобилстваше от разкази за неговите брутални подвизи. Това бе същество, измерващо постиженията си в живота с убити мечки, изтребени диви котки и скалпирани индианци, и чиято любима

* Въпросите на честта (фр.). – Б. пр.

пушка беше толкова скъпа на сърцето му, че я бе нарекъл с галеното женско име Бетси.

Въпреки това, при всичкото му перчене с героизма из затънтените гори, аз не бях излишно притеснен от мисълта за схватка с Крокет, който все пак беше прекарал значителна част от живота си напоследък в изнежващата атмосфера на нашата политическа столица – обществена среда, която несъмнено е упражнила известно смекчавашо въздействие върху вродената му свирепост.

Нещо повече, независимо от голямата разлика в ръстовите ни аз се чувствах уверен в способността си да съпернича дори на такъв страшен противник като Крокет. Както всички хора с *талант* (не желая да го нарека *гений*, защото такова определение, колкото и да е вярно, може да бъде дадено само от други), винаги съм предизвиквал завист у по-бездарните просто-смъртни, които са изливали злобата си в чести клеветнически атаки към личността ми. Както биха потвърдили онези, които действително познават характера ми, никога не съм позволявал подобни обиди да минат безнаказано, независимо колко силен е противникът. Многократно съм бил принуждаван по този начин да демонстрирам боксьорските си умения в служба на моята Чест и да накажа сурово някой негодник с напълно заслужен пердах.

Не. Както вече казах, не малодушна боязън от физическо нараняване гложеше душата ми така, че да не мога да заспя – малодушието е толкова чуждо на нрава ми, колкото и страхът е непознат на пантерата. От сън по-скоро ме лишаваше горещата ми загриженост за двете най-близки до сърцето ми и обичани създания: моята безкрайно предана Мамче и нейната миловидна дъщеря Вирджиния. Бидейки наясно до каква степен тяхното щастие зависи от собственото ми добро здраве, не можех да не изпитвам най-острите и болезнени угризения пред перспективата да им причиня толкова тревоги. Убеден бях, че самото споменаване на предстоящия ми сблъсък с Крокет би било достатъчно да получат тежко сърцебиене от притеснение. При все това, да скрия истината изглеждаше не по-малко осъдително, като се има предвид свещената атмосфера на безусловно доверие и задушевност, в която живеехме. Да кажа истината или да измисля нещо – това беше дилемата, която правеше мислите ми болезнено объркани и нерешителни.

Така се точеха тъмните часове – ох, с каква мъчително бавна скорост, когато в гробния мрак на спалнята, пред изморените ми очи се появи сияйно видение. Светещият образ на двете най-близки ми същества затрептя в непрогледната тъма с ясения и

жив колорит на опиумен сън. Взрях се в невпечатляващото, но мило лице на леля Марая, която обожавах като родна майка – повече дори от красивото, отдавна починало създание, дало ми живот. Редом с този скромен образ витаеше нежният лик на свидната ми малка братовчедка Вирджиния, към която изпитвах гореща привързаност, каквато само роден брат може да изпитва към милата си сестричка. Наистина, силата на чувствата ми към това неземно създание беше такава, че не можех да си представя живот, лишен от ангелското ѝ присъствие. Ето защо бях решен да я свържа още по-трайно със сърцето си посредством свещения възел на брака. Съображения от практическо естество обаче временно отлагаха този план, тъй като, отпразнувала съвсем неотдавна дванадесетия си рожден ден, тя трябваше да навърши възрастта, която от незапомнени времена маркира прага на зрелостта.

Докато седях изправен в леглото и съзерцавах приличащото на съвсем реално видение, което се носеше безкрайно вълнуващо пред безсънните ми очи, ангелското лице на Вирджиния започна да се променя едва доловимо, но все пак видимо. Постепенно и въпреки това със зловеща неумолимост жизненият цвят на безупречната ѝ кожа се смени с изморен и смъртно бледен оттенък.

Устните ѝ, така сочни с разцъфваща девическа свежест, повехнаха и се изопнаха, пълничките ѝ бузи преbledняха като восък и хлъгнаха, мътна плащеница се спусна върху големите сини очи – онези лазурни кълба, които само преди миг блестяха с чистата светлина на небето. Моите собствени очи се ококориха до краен предел. Отворих широко уста от неизразим ужас, който едва ли мога да опиша, при вида на страшната метаморфоза, случваща се пред мен. Великолепното привидение на милата ми Вирджиния – моя братовчедка, духовна сестра и бъдеща годеница – неумоливо се преобразяваше в противен призрак на блед и грозен труп!

Вибриращ стон нахлу в ушите ми, потресаващ като ридание на загубила се, изтерзана душа. Озъртах се като обезумял и търсех източника на този страшен звук, докато накрая осъзнах, че е излязъл от собствените ми треперещи устни. В този промеждутък от време мъртвешкото видение затрепери като пламък на стопена свещ и после изчезна, сякаш бе цигарен дим, засмукан от влажния нощен вятър, който шушнеште през пролуките на прозореца.

Силно разтуптяното ми сърце постепенно се успокои, докато размишлявах над посетилото ме злобно видение. Какво вещаеше то? Едно-единствено тълкувание ми идваше на ума.

Аз не исках, *не можех* да разкрия пред близките си за предстоящия ми сблъсък. Вестта, че трябва да се изложи на риска да пострадам физически, би поразила сърцата им като смъртоносен удар. Длъжен бях да се изправа пред изпитанието *сам*.

Станах набързо от леглото, придвижих се с опипване до работния си кабинет и седнах зад писалището. Дълбоко в гърдите си усещах неударимия напор на онова болезнено, поетично настроение, което може да бъде оприличено единствено с чувствата на влюбения, чиято любима съвсем наскоро е починала в мъчителна туберкуозна агония (защото кое друго събитие е способно да вдъхнови такива печални и все пак лирични вълнения, както трагичната смърт на една красива млада жена?). Запалих газената лампа, грабнах перото и излях напиралците си чувства в поема, чийто пламенен тон точно изразяваше обожанието, което питаех към милата ми Вирджиния. Стиховете, които после озаглавих „На моята скъпа сестричка“, бяха следните:

*В часа на твоето рождение
на ангелски крила при нас
дойде душата ти нетленна,
и както царски дар е с власт
и аромат в бедняшка къща –
туй любовта ти ме превръща
на всякаква самотност враг.
За този дар те славя пак.*

*Сърцето ми така обича,
че е готово да умре,
ако ти, мъничко момиче,
откажеш да се съберем –
ще чакам, бог да ме прости,
тринадесет да станеш ти –
фатална възраст за света,
но радостна за мен е тя.*

*Косите ти и взорът светъл
мечтите ми държат във плен.
Ликът ти гони в миг проклети
кошмари, плъпнали у мен.
И туй като сме двама с теб
две вени на едно сърце,
ти ще си моя, аз пък твой –
до гроба – вечния покой.**

* Стиховете в книгата преведе Георги Христов.

Когато завърших това съчинение, бурята бе утихнала. Нощта беше отстъпила пред зората и първите слаби лъчи на дневната светлина си пробиваха път през полупрозрачните стъкла на прозореца. Върнах се в спалнята и отидох до мивката. След ежедневиите хигиенни процедури се облякох както обикновено – черен редингот, черна жилетка, черен панталон и широка черна вратовръзка.

Поглеждайки се в огледалото над мивката, забелязах измъчените сенки, които тази потискаща и неспокойна нощ бе оставила върху чертите ми. По цялото ми лице се стелеше унила и забележимо нездрава бледнина. Тъмни линии се спускаха надолу от ноздрите, покрай ъгълчетата на устните, почти до върха на брадата ми. Под очите ми висяха големи торбички, чийто синкав оттенък изпъкваше поразително на фона на необичайно анемичния цвят на кожата ми. Дори очите ми имаха ненормална окраска – фина алена паяжина от спукани капилляри върху безликите ябълки.

Въпреки признаците на телесна умора и крайна, дори болезнена мисловна напрегнатост в чертите на лицето ми, в очертаванията на устните ми и изражението на очите личеше подчертана целеустременост. Нямахме как този ми вид да не внуши на моя опонент, че срещу себе си има не обикновен враг, а по-скоро човек, притежаващ непреклонния дух на древния Давид, надвил филистимянина Голиат, или на Леонид – царят-воин на спартанците, прочул се с геройската си смърт при отбраната на Термопилите.

На излизане от спалнята долових идващия откъм кухнята приятен шум на неуморната ми Мамче, която се пробуждаше всеки ден в ранни зори, за да се заеме с религиозно постоянство с утринната шетня. Приветлива топлина лъхаше от готварската печка, върху която къкреше чайник с вода. Приблжих се тихо зад Мамчето и я сграбчих галовно за раменете, при което тя подскочи леко и ахна.

— Ох, Еди – каза тя и се обърна към мен, стиснала с шепи пазвата на домашната си роба. – Ама че ме изплаши!

— Къде е Вирджиния? – попитах, след като целунах синовно леля си по румената буза.

— Още е в кревата.

— Спи като умрелите – отбелязах с прочувствена въздишка. – Само невинните почиват толкова спокойно.

Широкото чело на Мамчето се набръчка, докато разглеждаше лицето ми.

— Божичко, Еди, изглеждаш направо изтощен. И тази нощ ли не спа?

Потвърдих точността на наблюдението ѝ с вяло кимване.
— Сънят, тази свещена, но капризна благодат, не дари душата ми със сладкия си непент*.

Тя ме изгледа продължително и попита:

— Да го разбирам ли като „да“?

— Всъщност точно този смисъл имах предвид.

Потупа ме по бузата и каза състрадателно:

— Горкото ми угрижено момче. Просто съм убедена, че ще спиш по-добре, ако прекарваш по-малко време заключен в онази душна стая в размисъл за смъртта, преждевременни погребения и какво ли не. Може би трябва да опиташ да напишеш нещо... *по-весело*. Ами я виж онази прекрасна поема от господин Лонгфелоу, „Селската ковачница“. Сигурно можеш да съчиниш нещо също толкова очарователно, стига само да решиш.

Наивната, макар и заблудена прямота на скъпата ми, доброжелателна Мамче изтръгна от устните ми тих снизходителен смях, който тон обаче не бе лишен от нюанса на печалното прозрение, че човекът с творчески *гений* винаги остава неразбран, дори от онези, които най-искрено симпатизират на усилията му.

— Ох, Мамче! Нима не успявам да ти обясня? Истинският творец трябва да се стреми да облече във форма гъмжилото от *фантазмагории* на мисълта – на водовъртежа от образи и забулени фигури, които изскачат като грозна тълпа пъклени демони от потайните дълбини на страдащата му душа и изтерзан ум!

Очите на Мамчето примигаха няколко пъти, докато се взираше безмълвно в мен.

— Може би чаша хубав чай ще помогне – изрече най-после тя.

Докато седях на масата и поглъщах благоуханната запарка, сервирана ми от Мамчето, почувствах тялото си обяно в живителна топлина, сякаш огънят, който гореше в търбуха на готварската печка, се бе пренесъл в дълбините на собствените ми вътрешности.

Пресуших чашата, скочих от стола и притиснах Мамчето до гърдите си.

— Налага се да изляза по крайно неотложна работа – обявих аз. – Твоето вълшебно лекарство ме възпламени до мозъка на костите.

— Олеле – отвърна тя, докосвайки устни с пръстите на едната си ръка, – май трябваше да изчакаш да поизстине.

Милото ѝ неразбиране предизвика изблик на весел смях от гърлото ми. Прекосих кухнята с широка крачка, спрях се на вратата и се обърнах с лице към Мамчето.

* Лекарство, което облекчава болката; нещо, което носи облекчение или забрава.

— Не съм в състояние да кажа точно в колко часа ще се върна – обявих аз, – но бъди сигурна, че когато ме зърнеш пак, ще съм се справил по начин, подобаващ на един По!

— Не забравяй шапката си, драги – отвърна винаги грижовната жена. – Май ни чака още лошо време.

И действително, макар че дъждът бе утихнал, небето си оставаше забулено в сиво. Тъмните оловни облаци сякаш лежаха направо върху покривите на града. За разлика от предната вечер обаче неизменно навъсената атмосфера не намери съответното си отражение в душевното ми състояние. Може би това се дължеше на продължаващото стоплящо действие на живителното питие на леля ми, а може би бе последицие от нейната вдъхновяваща обич. Не можех да определя. Важното е, че се чувствах пропит с огнена непоколебимост да дам на самохвалкото Крокет урок по етикеция, който няма скоро да избледнее от съзнанието му.

Уви, не било писано на приповдигнатото ми разположение на духа да трае дълго. Защото, докато крачех по осеаната с локви улица, пронизителен неземан вой накара всяка частица от тялото ми да изтръпне от страх. Замръзнах наред крачката си, скован от уплаха. В този миг един екземпляр от биологичния вид котки изскочи от процепа между двете сгради вдясно от мен. Кожухът му беше с възможно най-черния цвят на непрогледна нощ. Когато хукна като призрак направо през избраната от мен траектория, сърцето ми трепна... сви се... спря във внезапен остър спазъм, причинен от суверен ужас!

ГЛАВА 4

Съдържателка на заведението, в което квартируваше Крокет, беше госпожа Елмира Макрийди – възрастна вдовица, позната ми само по име, макар че покойният ѝ съпруг е бил личност с толкова висока репутация в града, че без изобщо да съм го виждал, знаех нещо от забележителната му биография. Един от най-успелите търговци в Балтимор, Джуниъс Макрийди бе известен не просто заради голямото си богатство, а заради изключително просвещенските цели, за които го е използвал. Напълно чужд на еснафщината, така характерна за класата му, през целия си живот той бил поклонник на изкуствата и страстната му отдаденост на извисяването на обществените вкусове намирала израз в многократните актове на щедро, но ненаатрапващо се покровителство.

През последните години на живота му обаче този достоен

джентълмен претърпял неблагоприятни обрати в търговията си, които били толкова жестоки, че му стрували по-голямата част от състоянието. Ударът се оказал не по-малко пагубен за здравето му и той починал месеци след финансовия си крах, оставяйки възрастната си вдовица в нерадостно материално положение. Принудена да се раздели с практически цялото си имущество, в това число и с разкошната резиденция, където тя и съпругът ѝ са прекарвали дългите щастливи години на брака им, тя се преместила в скромната сграда на Хауърд стрийт – единственото останало ѝ наследство – и се препитавала с отдаване на стаи под наем.

Между многото културни начинания, на които Джуниъс Макрийди се е отдал в разгара на благополучието си, е било притежанието и управлението на вече несъществуващия театър „Маджестик“ на Албърмарл стрийт. Тази великолепна зала (покъсно преустроена в склад за тютюн) дълбоко в сърцето ми продължава да е свещен параклис, тъй като в нея се е състояло триумфалното изпълнение на една красива, злочастна жена, на чието съществуване дължа моето собствено. Става въпрос, разбира се, за моята свидна, отдавна починала майка – актрисата Илайза По, която се отърва от тленната земна суета на съвсем крехката двадесет и четири годишна възраст, по-малко от три години след раждането ми. До ден днешен едно от най-ценните ми притежания е пожълтяла изрезка от „Балтимор Дейли Газет“, възхваляваща нейното блестящо изпълнение в ролята на Лидия Ленгуиш в пиесата на Шеридан „Съперниците“.

Понеже бях минавал покрай странноприемницата на госпожа Макрийди при многобройните си безцелни разходки из града, знаех, че се намира в спокоен квартал, отдалечен от суматохата в основния търговски район на града. Това обстоятелство, съчетано с ранния час – още нямаше осем, – ме караше да вярвам, че Хауърд стрийт ще бъде почти, ако не напълно пуста, когато пристигна там. Ето защо, веднага щом завих зад ъгъла, с изненада забележах голяма тълпа, струпана точно пред странноприемницата – сякаш обществеността вече бе уведомена за предстоящата ми схватка с Крокет и се беше събрала публика да види с очите си развитието!

Колко типично за Крокет, помислих си, да обърне един частен спор във вулгарен спектакъл – точно както се бе преобразил от неизвестен обитател на горските пушинаци в самопровъзгласен цар на Дивия запад. Защото геният на Крокет, ако може да употребим този термин така фриволно, се състоеше не толкова в уменията му на държавник (роля, за която бе показал само оскъдни способности), колкото в природната му дарба на

комедиант. Жаждата му за известност, да не говорим за готовността му да угажда на грубия масов вкус, изглеждаше безгранична. Едва ли е необходимо да добавям, че при всичките му претенции за авторско достойнство, тази жажда бе в пряко противоречие с характера на истинския човек на литературата, чиято гордост в немалка степен произтича от готовността му не просто самотно да се бори с изискванията на изкуството си, но и да понася – нередко в продължение на цялата си дълга кариера – пълното безразличие, ако не и откритите подигравки, на една безчувствена и неразбираща публика.

Гледката на събраната пред странноприемницата тълпа така засегна чувството ми за благоприличие, че почувствах внезапно желание да се откажа от цялата история и веднага да се завърна в покоите си, оставяйки без ответ наглото предизвикателство на Крокет. По това време обаче бях достатъчно близко до мястото, където отивах, за да забележа нещо необичайно в изражението върху лицата на много от хората, което нямаше нищо общо с нетърпеливата възбуда, очаквана при подобни обстоятелства. По-скоро беше ясно доловимо безпокойство, дори отчаяние. Пристъпвайки по-близо, успях да различа няколко загрижено промълвени думи, идващи откъм тях: „Убийство... Клане... Горката жена!“

Любопитството ми се изостри. Пристъпих към най-близкия до мен човек – пълен, мустакат господин, застанал в края на тълпата, и се поинтересувах за повода на това стълпотворение.

— Ама как, не чухте ли? – отвърна той. – В тази къща е било извършено невероятно ужасяващо престъпление.

— Престъпление! – възкликнах аз. – От какво естество?

— Отвратително убийство. Горката вдовица Макрийди... заклана като агне в собствената си спалня!

Ахнах от ужас при това разкритие.

— А кой е престъпникът?

— Засега си остава неразгадана мистерия. Даже в момента вътре има служители от полицията и разследват това чудовищно деяние.

— Да – намеси се едрата жена до него, притиснала с шепа плетен шал върху обемистите си гърди. – Помага им не кой да е, ами самият полковник Дейви Крокет, който, направо късмет, се е настанил в същата тази странноприемница за гостуването си в нашия град.

— А, с помощта на Дейви полицията непременно ще хване убиеца за нула време.

Източникът на тази забележка беше млад мъж, чието

претенциозно, ако не и суетно облекло, очебийно неподходящо за ранния час, недвусмислено го характеризираше като конте.

— Ако подобно чувство е възможно – заяви мустакатият, – бих изпитал известно съжаление към убиеца. Защото, ако Дейви го спипа, няма да е нужен нито съдия, нито палач.

— Казвате самата истина, приятелю – отбеляза „контетото“. – Та не си ли спомняте свирепия начин, по който Дейви е сломил прословутата банда речни пирати по Мисисипи на Ефраим Пакър, както се съобщава в броя на „Алманаха на Крокет“ от миналия месец?

— Как да не си го спомням! – отвърна рязко другият. – Даже вчера забавлявах жена си с цветистите подробности от този удивителен епизод. Тя слушаше прехласната от удивление, докато ѝ разказвах как Дейви, макар частично осакатен от огнестрелна рана, причинена му от пистолета на Уикет Фини – бълзливия помощник на Пакър, – сразява последния в жестока схватка на живот и смърт. А какво да кажем за дързостта на Дейви, когато, въоръжен само със своя ловджийски нож Големия касапин, очистил не по-малко от шестима от тези кръвожадни главорези.

Докато двамата продължаваха да преповтарят подробностите от предполагаемото приключение на Крокет, чиято очевидна неправдоподобност, изглежда, по никакъв начин не намаляваше доверчивостта на дивящата се двойка, моите мисли се отклониха от разговора им и се съсредоточиха върху потресаващата новина, за която току-що бях известен. Това, че е извършено хладнокръвно убийство точно в тази къща, изглеждаше най-малкото обезпокоително – ужасяващо събдяване на мрачно-то предчувствие, което ме скова, когато черната котка ми пресече път. Положително в това злоещо обстоятелство имаше нещо повече от обикновено съвпадение! Като че ли действаше загадъчна предопределеност, която ме въвличаше с невидимата, но неустоима притегателна сила на *принудата* в положение, чийто изход нито можех да избегна, нито да предвидя.

Отдавайки се във властта на невидимите, но непреодолими сили на *съдбата*, започнах да си проправям път към входа на къщата.

— Моля да ме извините – провикнах се аз, пробивайки си път през множеството. – Дошъл съм по неотложна работа с полковник Крокет.

Споменаването от моя страна на почитания като идол герой от Дивия запад постигна желания успех. Тълпата се разтвори пред мен, шушукайки с възхищение и респект. Миг по-късно се изкачих на дървената тераска пред входа и прекрачих прага,

така скоро прекосен от призрачната посетителка, чието неочаквано появяване, повече от всички земни нещастия, е обект на дълбоко страхопочитание. Разбира се, говоря за онази злоеща неканена гостенка – внезапната насилствена Смърт!

Вътрешността на къщата също бе претъркана с хора, много от които, ако се съди по небрежното им облекло, бяха квартиранти, разбудени от ранния смут и излезли от апартаментите си. Действително, немалко от тях стояха наоколо по нощници, с изопнати от безпокойство и смущение лица. Запробивах си път през блъсканицата към далечния край на главния коридор, където пред една отворена врата се бяха скупчили група мрачни хора, протягащи вратове да надникнат вътре.

— Пуснете ме да мина, ако обичате. Трябва да се видя с полковник Крокет.

По този начин скоро се добрах до въпросната врата и влязох в тягостната стая.

Трима полицаи стояха в средата на помещението, заети със спешна консултация. Край тях стърчеше Крокет, с почти същия вид като предния следобед, макар и доста пораздърпан, сякаш официалната му вечеря се бе изродила в напоително нощно пиршество. Когато пристъпих в апартамента, той извърна навъсен поглед към мен и очите му се отвориха широко от изненада.

— Щурец! – възкликна той очевидно озадачен. – Какво, дявол да го... – Изведнъж върху физиономията му се изписа проблясък на спомен. – Ха, да ме обесят, ако съвсем не бях забравил за малката ни уговорка покрай тая връва тук.

Един от полицаите, снажен човек с внушителен мустак, се обърна и ме изгледа любопитно.

— Този господин ваш приятел ли е, полковник Крокет?

— Пукната пара не давам за него, капитане – отвърна Крокет. После ме погледна надут и заяви: – Комай нашият юмручен дуел ще трябва да се отложи за известно време, Щурец. Има една бая неприятна работа, за която трябва да се погрижа по-напред.

Тук той кимна отсечено с глава по посока на леглото до вътрешната стена на стаята, чието присъствие бях забелязал само смътно в краткото време, откакто бях пристигнал. Възклицание на безкраен ужас се изплъзна неволно от устата ми, когато се взрях с невярващи очи в потресаващия труп, проснат върху дюшека. Беше тяло на възрастна жена с толкова жестоко прерязано гърло, че главата бе почти отделена от него. Изражението върху лицето на жертвата – изцъклените очи, зейналата уста – бяха красноречиво свидетелство за неописуемия страх, изстрадан от нея в последните ѝ мигове. Самият труп беше отвори-

телно обезобразен – до такава степен, че почти не приличаше на човешки. Навсякъде имаше дебели съсиреци от кръв – по завивките, по крайниците, даже и по стената над леглото. Никога не бях виждал толкова ужасна... толкова отблъскваща... толкова дълбоко покъртителна сцена.

Започна да ми се вие свят от смайващата гледка. Протегнах ръка и се подпрях на най-близката до мен стена, за да се задържа прав. Ето едно отвратително потвърждение – помислих си с униение – на най-тъжната истина: че нищо в царството на свръхестественния ужас – нито деянията на демоните, нито безчинствата на вампирите – може да надмине зверствата, извършвани постоянно от *хората* спрямо себеподобните им.

Сякаш в отговор на това разсъждение полковникът, който наблюдаваше реакцията ми от няколко стъпки разстояние, заяви навъсено:

— Щурец, виждал съм неща, които могат да смразят кръвта на самия дявол, но това тука надминава всичко. Ха, та най-свирипият червенокож не би се отнесъл толкова жестоко с тая безпомощна стара вдовица.

Отворих уста, понечвайки да отговоря, но страхът така бе изсушил езика ми, че не бях способен да издам дори най-елементарен звук.

— Кой... – успях най-после да заекна аз. – Как...

— Всичките това се питаме – каза Крокет и въздъхна печално. – Отвратителното деяние бе установено на разсъмване от камериерката, когато дошла да събуди госпожа Макрийди, и това е единственият факт, който знаем със сигурност. Горката жена сега е на горния етаж, съсипана от скръб.

Аномалия на човешката природа е, че докато чувствителните ни сетива обикновено ни карат да потръпваме отвратени от сцени на жестоки трагедии, в душите ни има нещо, което се привлича с неустойима сила от патологичното, от страшното, от ужасното. Така, дори докато Крокет говореше, погледът ми оставаше прикован от грозната гледка в другия край на стаята. Взирах се напрегнато в зверски обезобразения труп с поравно смесени интерес и погнуса. Жестоката рана, която разполовяваше гърлото на злощастната жертва, е била нанесена с такава сила, че кръвта от прерязаната ѝ аорта е избликнала нагоре (поне така изглеждаше на пръв поглед) като фонтан. Тъмната съсирена течност беше опръскала стената над главата ѝ на ивици, петна и черти, образувайки страховита рисунка, която, когато я разгледах по-внимателно, започна да придобива във възприятията ми странен образ.

— Щурец – каза полковникът, – смятам, че е време да се

омиташ обратно къщи и да оставиш тая работа на хора, които знаят как да я свършат. Ще трябва да си уредим сметките с теб някой друг ден, след...

— Това са букви – възкликнах аз, прекъсвайки го по средата на изявлението му.

— Какво? – извика Крокет.

Въпросът му бе повторен като ехо от полицаите, които настояха за разяснение на чудатата ми забележка.

— Господа – обях аз, – разгледайте внимателно привидно случайно направеното петно над леглото. Ще установите, че кръвта е била умишлено, макар и прибързано нанесена във формата на *дума*. Някой е написал послание.

Ахвайки от удивление, тримата полицаи прекосиха бързо стаята и се наведоха към стената. Миг по-късно мустакатият капитан се изправи, погледна към Крокет и каза:

— Дяволите да ме вземат. Той е прав.

— Какво разчитате, капитане? – попита Крокет.

— Трудно е да се разбере – отвърна последният и се обърна към мен. – Може би господин...?

— По – казах и се поклоних леко. – Едгар По.

Капитанът отвърна с учтиво кимване.

— Може би господин По ще ни направи услугата да огледа уликата, която така изкусно забеляза, и ще ни предложи мнението си.

— Ще бъда поласкан да помогна с каквото е възможно – отговорих и се приближих до леглото.

Избягвайки ужасната гледка на кревата, аз съсредоточих вниманието си върху кървавия надпис на стената.

— Шрифтът, както може да се очаква, имайки предвид средството, с което е направен, е изключително неравен. Въпреки това – обях аз – първите две букви лесно могат да бъдат разпознати като „N“ и „E“.

Докато правех това изказване, капитанът извади малък бележник и къс молив от джоба на самото си и записа буквите на празна страница.

— Третата буква – продължих аз – е малко по-нечетлива, макар че може да се оприличи на главно „U“. След нея има още едно „E“, а после буква, която евентуално може да е още едно „N“. Зацапаният ѝ вид обаче не ми позволява да я идентифицирам с абсолютна сигурност.

— N-E-U-E-N? – каза капитанът, четейки на глас от бележника.

В този момент откъм вратата прозвуча внезапен изблик.

— Нойендорф! – извика женски глас.

И петимата в стаята – Крокет, капитанът от полицията, двамата му подчинени и аз – се извърнахме като един към източника на това неочаквано и загадъчно възклицание. Там, пред зяпачите, стоеше стройна млада жена, която, ако се съди по състоянието ѝ на небрежно negliже, явно беше наемателка, безцеремонно разбудена от утринната суматоха. Посърналото изражение на лицето ѝ, както и преbledнелият цвят на кожата свидетелстваха категорично за пълно емоционално изтощение.

— Я пак? – обърна се въпросително Крокет към младата жена.

— Нойендорф – повтори тя с треперещ от вълнение глас. – Ханс Нойендорф. Това на стената сигурно е неговото име.

— И кой по-точно е този индивид? – попита капитанът, записвайки набързо името в бележника си.

— Благонадежден общ работник, когато е трезвен, но кавгаджия и побойник, ако е под влиянието на алкохола – отговори тя. – Госпожа Макрийди го наемаше от време на време, защото работи много евтино, а тя, горката женица, имаше толкова проблеми с парите, откакто съпругът ѝ почина. Миналата седмица обаче двамата се скараха след ожесточен спор за някаква сума пари, която той твърдеше, че тя му дължи за свършена по-рано работа. Бях полегнала в моята стая, която е съседна, и лекувах главоболието си, когато дочух разправията. След като госпожа Макрийди отказа да удовлетвори претенцията му, той заплаши, че ще се върне и „ще си вземе своето“. Съдейки по заваления му говор тогава, реших, че е пиан, и не приех заплахата на сериозно. Нито пък госпожа Макрийди. А сега...

Тук гласът на горката жена съвсем затрепери и тя не бе в състояние да продължи. Заравяйки лице в шепите си, тя зарони сълзи на безсилие.

— Можете ли да ни кажете – попита тихо, но настоятелно капитанът, – къде можем да намерим този Нойендорф?

Ненадейно стоящият до него млад полицай проговори:

— Струва ми се, че познавам този човек, капитан Ръсел.

— Да? – каза рязко последният и се извъртя към подчинения си.

— Голям побойник е, няма какво съмнение. Живее в една разнебитена колиба на пристанището. Преди няма и година имах повод да го арестувам за пианско сбиване. Не се предаде без бой. В интерес на истината, четирима души, включително сержант Калаун, който, както знаете, е човек със забележителни размери, едва успяхме да го усмирим.

Докато течеше този разговор между двамата, аз пак се

обърнах към стената и възбнових огледа на кървавите букви. Забелязвайки начинанието ми, Крокет ме попита следното:

— Какво ще кажеш, Щурец? Мислиш ли, че тия букви изписват името на въпросния Нойендорф?

— Доколкото мога да определя дотук – отвърнах, – има още четири букви след онези, които вече разчетох. Заради неясния си вид първата е почти напълно нечетлива. Следващите две все пак несъмнено са „О“ и „R“. А последната, макар също да е лошо размазана, може наистина да е „F“.

— Ха, че ако това не е доказателство – заяви Крокет, – тогава да пукна дано.

Капитан Ръсел затвори шумно бележника си.

— Само си помислете, господа – изрече той с мрачен тон, – както е лежала там, така тежко наранена, горката жертва сигурно е написала името на убицеца си върху стената, използвайки за мастило собствената си изтичаща кръв!

До този момент бях успял, приковавайки неотклонно вниманието си върху стената над леглото, да отклоня поглед отблизо към страшния труп, проснат само на сантиметри от мен. Сега се насилих да погледна право към зверски прерязаното гърло на жертвата. Отвратителната гледка ме накара да почувствам собственото си гърло като стегнато в железни клещи. Изминаха няколко секунди, докато възвърна способността си да говоря.

— Учуден съм, капитан Ръсел – изразих мнението си аз, – че една възрастна жена, наранена толкова жестоко, би могла да осъществи действието, което току-що описахте.

— Господин По – отговори той, – нерядко в момент на предсмъртна борба дори най-крехкият човек е способен на подвиг, който при нормални обстоятелства би изглеждал почти свръхестествен.

— Това е чистата истина, капитане – потвърди Крокет. – Спомням си, когато моят помощник Джорджи Уебстър беше така набучен със стрели по време на един рейд срещу бивак на чероките, че приличаше на таралеж. Въпреки това успя да повали и скалпира не по-малко от шест от тия диваци, преди да умре от страшните си рани.

— Господин По – каза капитан Ръсел и протегна дясната си ръка, а аз я стиснах в моята, – задължен съм ви за оказаното съдействие. Острата ви способност да наблюдавате се оказва важно средство за решаването на тази загадка. Карлтън – продължи той, обръщайки се към младия полицай, който бе докладвал за по-раншния си сблъсък с Нойендорф, – искам да останете на стража на местопребъплението, докато дойде съдебен

следовател. През това време полковник Крокет, сержант Донеган и аз ще отидем до пристанището и ще опитаем да открием и арестуваме заподозрения.

— Разбрано, сър – отвърна Карлтън.

Крокет пристъпи една крачка към мен и ме потупа по рамото.

— Щурец, ти се справи много добре и това си е истина.

Може пък да не си чак толкова безполезен, колкото изглеждаш.

— Снизходителните ви думи са точно този вид учтивост, който може да се очаква от вас, полковник Крокет – отговорих аз сухо.

— Благодарим – отвърна Крокет. После, обръщайки се към снажния ръководител на полицейския екип, заяви: – Капитане, хайде да вдигаме гълъбите към пристанището и да се занимаем с оня долен негодник и чужденец.

С това Крокет и двамата полицаи напуснаха стаята и се изгубиха сред навалищата, която продължаваше да шета насамнатам от татък вратата.

В продължение на няколко минути след заминаването им аз стоях прав в средата на стаята, потънал в размисъл. Макар и поласкан от несъмнения си принос към – както личеше – разгадаването на престъплението, не можех да се отърся от някои дълбоки и упорити съмнения. Това, че умиращата вдовица би успяла с последни сили да напише с кръв името на убиеца си, ми се струваше трудно, ако не и невъзможно за вярване независимо от противоположното убеждение на Крокет и капитан Ръсел.

Съвсем ненадейно ме осени една идея.

Пристъпих отново към стената и се взрях още по-внимателно в буквите. След това погледнах надолу и разгледах върховете на пръстите на жертвата, чиито изцапани с кръв ръце лежах с дланите нагоре от двете страни на главата ѝ, сякаш вдигнати в жест на ужас. Възбудата ми растеше с всяка изминаваща секунда.

Обръщайки се забързано към вратата, установих, че младата жена, която идентифицира Нойендорф, още не бе напуснала мястото на действие. Отидох веднага при нея и скоро установих, че е познавала отблизо убитата си хазайка, понеже е живяла в странноприемницата почти година. Задах един настоячив въпрос на обърканата млада жена, на който тя отговори без колебание. Реакцията ѝ потвърди зародилото се в мислите ми предположение. Съмнението прерасна в убеждение.

Пробивайки си път през тълпата, излязох от странноприемницата и се забързах към пристанището.

ГЛАВА 5

Като признание за великолепните му архитектурни забележителности – богато украсените църкви, внушителната търговска борса, патриотичните паметници на героите от революцията – град Балтимор бе широко известен като „Американската Атина“ – прозвище, което изпълваше сърцата на жителите му с дълбока и оправдана гордост. Но при всичките си достойнства, Балтимор, както всички големи градове по света, имаше и мръсни, дори зловещи квартали – подслон за низшите и деградирани слоеве на населението му. И сега пътят ми към залива минаваше през точно такъв опасен и мизерен район.

За разлика от приятно широките и подредени артерии в центъра на града улиците на този окаян квартал бяха изключително несиметрични, криволичещи и неравни като пътеките в ада на Данте. Мизерни дървени жилища ограждаха тесни, мръсни сокаци. Като се изключи една малка банда парцаливи хлапета, които, въоръжени със заострени колове, ликуващо бодяха трупа на мършав като скелет впрегатен кон, вкочанил се в калта, където бе издъхнал, почти не можеше да се види обитател на квартала. Все пак тук-там на входа на някой коптор забелязвах да се спотайва призрачна фигура – беден, изпаднал нещастник, затънал в безнадеждна деградация в резултат на съчетание от материално неблагополучие и без съмнение вродена склонност към порока.

Подтикван от неотложността на мисията си, аз се движех с бърза крачка. Сега обаче, в стремежа си да избягам от тъмната, грозна и страшно потискаща *мизерия* на този неприветлив квартал, аз увеличих още повече темпото и скоро пред очите ми се откри пристанището.

Спрях се за момент да огледам обстановката. Кораби с високи мачти се полюшваха върху плавно движещата се повърхност на залива, над която кресливи чайки се спускаха стремглаво и пак се издигаха нагоре към оловносивото небе. Мразовит вятър лъхаше откъм водата, носейки със себе си онази блудкаво солена и все пак странно ободряваща миризма, която винаги ме е изпълвала със страстен копнеж за фантастичните приключения, съпътстващи живота на моряка – блажената тръпка от разпенените вълни, опияняващата възбуда от бурния вятър, екстазът след страданието, познат единствено на онези, които са оцелели в изпитанията на корабокрушението!

Отърсвайки мислите си от морските фантазии и съсредоточавайки сетивата си върху непосредствените ми намерения, аз обходих с поглед околността и бързо открих целта, която

търсех. На не повече от петдесет метра разстояние, в началото на един кей, стърчеше окаяна колиба, чиито обрулени от времето стени бяха окичени с мрежи, рачила и други снаряжения на рибарския занаят. На входа на тази жалка постройка успех ясно да различа мускулестата фигура на полковника, изправен – или по-скоро позиращ – с изпъчени напред гърди и ръце на кръста. Непосредствено зад Крокет се виждаха мустакатият капитан Ръсел и неговият подчинен, сержант Донеган, които като че ли се криеха зад преградата на внушителното му телосложение.

Крокет и полицаите бяха заобиколени от толкова внушителна тълпа, че в цялата околност на кея едва ли можеше да се намери достатъчно място за поне още един зрител. Съдейки по облеклото им, заключих, че значителна част от това стълпотворение бяха съвсем почтени и уважавани граждани – много от тях без съмнение същите мъже и жени, които се бяха събрали пред странноприемницата и които, очаквайки с огромно желание изява на легендарната храброст на Крокет, го бяха последвали до бърлогата на предполагаемия убиец. В множеството обаче имаше и други, които приличаха на хора не толкова почтени – несъмнено обитатели на близкия квартал, присъединили се към вървящата подир Крокет процесия, докато е минавала по техните неприветливи и пусти улички.

Предположението ми относно нелицеприятния характер на тази втора група зяпачи се потвърди съвсем скоро, след като, виждайки, че няма никакво време за губене, аз се забързах към пристана и се опитах да си проправя път през блъсканицата, но бях възпрепятстван от истинска стена от парцаливо облечени, груби хора, които формираха периферията на тълпата.

— Моля да ме извините – обявих аз, след като направих неуспешен опит да се промуша между двама от тези окъсани индивиди, – но съм ангажиран с извънредно важна мисия и настоявам да се отдръпнете. Сведенията, които нося, може да помогнат за предотвратяването на ненужен и вероятно трагичен сблъсък.

Ала нито молбата, нито удвоените ми усилия да се промъкна през тясната пролука, разделяща тази особена двойка, постигнаха някакъв забележим резултат. Всъщност двамата мъже, които продължиха да стоят с гръб към мен, изглеждаха толкова непечатлени от присъствието ми, колкото и двойка американски бизони от действията на онези паразитиращи представители на хвъркатия род, прехранващи се с кълване на насекоми от дебелокожите им гърбици.

С изчерпано до краен предел търпение, аз вдигнах ръка и рязко потупах по-близкия от двамата по рамото на износеното

му и мръсно палто, чието отвратително състояние бе такова, че при докосването на пръстите ми от плата се вдигна малък облак прах. Този ми жест най-после привлече вниманието на окаяно облечения човек. Извървайки се бавно към мен, той ме изгледа отвисоко с физиономия, която както с характерните черти, така и с цялостното си изражение изглеждаше като специално направена да онагледя грубата, но красноречива дума „мутра“.

От плачевно мръсното му лице, брадясалите бузи и сплъстената сивокафява коса беше повече от очевидно, че е изминало страшно много време, откакто за последен път е използвал сапун, ножица, бръснач и гребен. Веждите му бяха повече от необичайно рошави, сраснали над носа и образуваха гъста растителност от косми, неприятно напомняща за един представител на особено противния вид членестоноги, всеизвестен като *стоножки*.

От тъмните вдлъбнатини на очните му ябълки ме гледаха две кръвясали кълба с изражение, в което злоба, невежество и дълнопробно лукавство бяха смесени в равни части. Безформеният нос – очевиден резултат на множество буйни спорове – допълнително се обезобразяваше от шарения, подут като патладжан връх с паяжина от разкъсани капиляри, които бяха красноречиво, макар и грозно свидетелство за склонност към злоупотреба с алкохол.

Подобно на безброй свои съотечественици, той беше – според абсолютно неопровержимото доказателство на грозно окапаната му риза – пристрастен към отвратителния порок да „дъвчеш и плюнеш“. Дори в този момент устните му се движеха в един бавен, замислен ритъм, напомнящ преживянето на крава. Бузата, откъм която бе разположил бучката тютюн за дъвчене, бе така жестоко разтегната, че напомняше тежък случай на заушка.

Докато разглеждах внимателно чертите на този абсолютно отблъскващ тип, на лицето му бавно грейна дебелашка веселост. Издувайки прекомерно устните, той отдръпна главата си назад и стрелвайки я напред толкова рязко, че ме свари съвършено неподготвен, изплю струя смрадлива кафява течност, която падна шумно на земята само на сантиметри от върховете на обувките ми.

Грубостта на този жест, да не говорим за явното презрение, което изразяваше, бе нетърпима и наистина, ако обстоятелствата не налагаха да бързам толкова, нищо не би ме спряло да накажа със здрав бой този простак въпреки огромните му размери, които бяха горе-долу като на библейския бегемот от притчата

за Йов. Вместо това бях принуден да се задоволя с остро словесно порицание.

— При все че грубиянските ви обноски, а също и неугледната ви външност са повече от достатъчно свидетелство за проташкото ви възпитание – заявих, пронизвайки го с убийствено свиреп поглед, – в момента не разполагам с нужното време да ви дам урока по учтивост, който напълно заслужавате. Мисията ми, касаеща полковник Крокет, е от толкова неотложно естество, че не позволява подобна процедура.

Яростта на тази забележка не само накара този, към когото бе отправена, да онемее вцепенен, но и привлече вниманието на няколко от стоящите до него, които се извърнаха да ме огледат с неприкрито удивление.

— Кво каза тоя бе? – подвикна един от околните към отрепката, обект на укора ми.

— Да пукна, ако разбрах – отвърна последният. – Нещо за Крокет.

— Значи ти си приятел на Крокет, а? – каза онзи и ме дари със злобна усмивка, която разкри зееща дупка, някогашно мястото на горните му предни зъби. – Обаче на тоя мръсник шъ му се иска никога да не е излизал от Тенеси. Перчи се като петел, ама Ханси шъ го научи. Шъ накълца тоя кълвач като коледна гъска.

Още не бях успял да формулирам някакъв отговор на това нелюбезно изявление, когато се разнесе възбудена глъч от предните редици на тълпата.

— След малко почва веселата част, момчета! – провикна се беззъбият и той и приятелите му се обвърнаха към епицентъра на врявата.

Виждайки, че съм прекалено закъснял, за да предотвратя схватка между Крокет и предполагаемия убиец на госпожа Макрийди, и че така или иначе усилията ми да се промъкна през гъстата тълпа са обречени на сигурен неуспех, аз се задоволих за момента с ролята на зрител. Обаче от сегашната си позиция в дъното на множеството не виждах нищо друго освен грубия дъсчен покрив на бараката на Нойендорф и горната половина от главата на Крокет.

Огледах бързо около себе си, търсейки по удобна позиция за наблюдение, и забелязах на не повече от няколко метра страни камари от сандъци, бурета, бъчви и кази – свален наскоро товар от новопристигнал търговски кораб. Една обособена купчина от дървени сандъци се издигаше на височина почти три метра.

Използвайки превъзходната си пъргавина, която още от найранно детство ми е помагала да бъда отличен във всякакви изя-

ви на спортни умения, аз изприпах до тази внушителна купчина и започнах да се катеря. Само след малко седях върху капака на най-горния сандък – позиция, която ми осигуряваше невъзпрепятствен поглед над главите на тълпата.

Макар че сега ги виждах съвсем ясно, възможността да чувам Крокет и двамата му придружители, които в момента се консултираха разгорещено, бе намалена от разстоянието между мен и тях тримата. Все пак по жестовете на капитан Ръсел, както и от малкото глухи думи, които успях да разбера, напругайки слух до предела на възможностите си, успях да установя, че той настоява пред Крокет да изчака до пристигането на подкрепления. Обаче Крокет, доколкото разбрах от категоричното поклащане на главата и решителното му изражение, не бе склонен да се съгласи.

Обръщайки се към здраво залостената врата на бараката, Крокет започна да говори с патос и глас, на чиято чиста, проникваща надалече звучност би завидял и легендарният атински оратор Демостен. Очевидно насочена повече към ушите на тълпата, отколкото към невидимия противник, за когото би трябвало да се отнася, гръмогласната реч на полковника достигаше с лекота до най-отдалечените краища на струпаното множество.

— Ханс Нойендорф! – провикна се той. – Предай се и ще получиш повече милост, отколкото си предложил на оная бедна, но достойна вдовица! Ако не го направиш, тогава аз, Дейви Крокет, ще влезна при теб и ще те измъкна по-бързо, отколкото огънят в ада може да опърли перце!

Измина много време, през което гръмкият ултиматум на полковника не получи отговор. После от вътрешността на бараката се чу мощен мъжки глас. Макар и доста приглушени от дървеното обкръжение, думите бяха изречени достатъчно силно, за да бъдат чути от всички присъстващи главно защото над очакващата тълпа се бе възцарила пълна и крайно напрегната тишина.

— Не знам нищо за ник'ва вдовица – провикна се все още невидимият Нойендорф от прикритието на порутеното си жилище.

Макар тонът му да бе категоричен, заваленото му и неравно произношение подсказваше, че въпреки ранния час говорещият вече се е отдал на алкохола и е почти пиян.

— Знаем само едно – продължи той. – Ако престъпиш прага ми даже само с единия пръст на крака си, шъ тъ скъсам от бой, смрадлив самохвалко такъв. Не се страхувам нито от тебе, нито от никой друг.

Изпъчвайки гърди до пръсване, Крокет отметна назад глава и изрева:

— Хей, проклет въшльо, по-добре се страхувай! Аз съм Дейвид Крокет с баща земетресение, полубрат на алигатора и близък роднина по майчина линия с едрата шарка! Мога да надвия пантера, да вдигна на гърба си параход и да се боря с лъв. Неудържим съм, казвам ти! Баща ми може да напердаши всеки мъж в Тенеси, а аз мога да напердаша баща си. Мога да газя като вол, да бягам като лисица, да плувам като змиорка, да се бия като дявол... и да глътна един жалък мухльо като теб цял, без да се задавя!

Тук той стисна дланите си в два огромни юмука и се удари яростно по изпъчените гърди.

Макар че заключителните думи на Крокет – толкова характерни за ритуалното самохвалство на типичния „вижте ме кой съм“ от полудивите погранични райони – предизвикаха одобрителен гръмогласен смях сред почитателите му, те не направиха никакво видимо впечатление на Нойендорф.

— А според мене ти не си нищо повече от един долен, досаден помияр – извика последният от вътрешността на дома си. – Не съм убиец, Крокет. Ама не съм и страхливец. Ако искаш да ме арестуваш, струва ми се, че само трябва да влезнеш тука и да ме хванеш. А ако това не ти харесва, тогава можеш да целунеш черната котка на сестра ми по задника!

При този нагъл, абсолютно хамалски отговор тълпата направо ахна. От позицията си върху сандъците забелязах как лицето на полковника се обагря в червено от вбесяващата обида. Той свали припряно самото си, запокити го на земята, нададе рев, подобен на смразяващия кръвта боен вик на команчите, и снишавайки масивното си рамо, се стовари с всичката сила и свирепост на разярен бик върху паянтовата врата на бараката, която с трясък се разпадна на трески.

Когато разяреният полковник потъна във вътрешността на бараката, от тълпата като от едно гърло изригна буен ликуващ възглас. Подсвирквания, крясъци и радостни подвиквания като „Хайде хвани го, Дейви!“ и „Разпердушини го, полковник!“ се чуваха от устите на развълнуваните привърженици на Крокет, докато други, подчертано по-груби гласове ревяха „Разкъсай на парчета това копеле с жълто по устата, Ханси!“ и „Откъсни му тъпата глава!“

Освен това, което се чуваше от вътрешността на малкото жилище на Нойендорф, чийто единствен тесен прозорец бе обкован с дъски заради суровото време през последните няколко дни, битката остана недостъпна за погледа на тълпата. Обаче ожесточеността ѝ личеше по страшните шумове, носещи се непрекъснато от бараката: чупене на дърво, разбиване на глинени

съдове, свирепи глухи удари на юмуци по човешка плът, яростни викове, тежки ругатни. Малката постройка започна да се тресе и люлее толкова силно, че стените ѝ бяха пред разпадане от безумието на двубоя.

Изведнъж от вътрешността на жилището се разнесе ужасяващ крясък. Чу се отвратителният звук на завършващия, брутален удар, последван от мърморене – глухо, но все пак доловимо, издаващо мрачно задоволство. И после нищо освен пълно и злокобно мълчание.

Възцари се страшна тишина. Никой от многобройната тълпа не изглеждаше в състояние да диша. Измина дълъг, мъчителен момент, в който цялото множество стоеше като вкаменено, приковало очи във фасадата на бараката. Изведнъж се появи една ръка и се хвана за касата на вратата, след което огромна и крайно раздърпана фигура излезе клатушкайки се навън, стиснала в ръка окървавен нож.

На няколко метра от наблюдателния ми пост една добре облечена възрастна жена изпищя и припадна в ръцете на придружителя си при вида на този дрипав, кървящ, смазан призрак.

А това бе силно наранената и парцалива фигура на... Ханс Нойендорф!

ГЛАВА 6

Би могло да се предположи, че в светлината на враждебността, съществуваща между Крокет и мен, позорното му поражение пред толкова много публика ме е изпълнило с най-дълбоко удовлетворение. Обаче случаят не беше такъв. Толкова уверен бях вътрешно в неизбежната победа на Крокет, че видът на неговия наранен, но все още движещ се противник, ме поразил като електрически ток. Съзнанието ми се замъгли. Налегна ме световъртеж. Ръцете ми, хванати здраво за капака на сандъка от двете страни на тялото ми, започнаха да треперят. Само инстинктивното вкопчване на пръстите, които конвулсивно стиснаха изпъкналия ръб на дървения сандък, предотврати падането ми от моя наблюдателен пост.

В интерес на истината, дълбоката тревога, която изпитах при първото зърване на Нойендорф, се дължеше в немалка степен на смущаващия, направо стряскащ външен вид на това не-обикновено същество. Дори от разстояние бях шокиран от неговата неопишуема, убийствена свирепост. Не беше висок – сигурно не повече от метър и седемдесет. Обаче имаше крайници, чиято форма бе напълно обезсърчаваща. Лапите му например

бяха толкова масивни, широки и обрасли с четинести, сплъстени косми, че почти не приличаха на човешки. Необикновено дългите му ръце, както и силните, макар и доста къси крака, бяха криви почти до уродливост и му придаваха вид на типичен примат. Главата му изглеждаше не по-малко уродлива – неестествено голяма и напълно плешива.

Когато към тези отблъскващи физически черти се прибавят и обезобразяващите последствия от схватката с Крокет – разкъсаните и окървавени дрехи, охлузеното и подуто лице, почти откъснатото ляво ухо, което висеше само на една ивица кожа, – лесно може да се разбере защо видът на това чудовищно същество поразя душата ми с такава смазваща сила.

А аз съвсем не бях единственият присъстващ, почувствал се по този начин. Застанали съвсем близо до вратата на бараката, придружителите на Крокет – капитан Ръсел и сержант Донеган – изглеждаха като вцепенени от изхода на двубоя. Когато Нойендорф направи още една нестабилна крачка към тях, двамата полицаи най-после се събудиха от зашеметеното си състояние и посегнаха към дръжките на дървените палки, които стърчаха от широките им колани.

Тези оръжия обаче се оказаха ненужни. Още преди двамата пазители на реда да извадят палките от коланите си, Нойендорф спря, олюлявайки се, вдигна ръце към небето, изрева от болезнено негодувание като смъртно ранен лос и се строполи по лице на земята!

При този съвсем неочакван обрат тълпата изпусна като от едно гърло продължително възклицание на почуда и объркване. В последвалото пълно мълчание откъм бараката се дочу звук, приличащ на тежко стъпване на ботуши върху дъсчен под. После звукът стана по-отчетлив, мержелееща се фигура изпълни рамката на вратата и на анемично бледата дневна светлина се показа самият Крокет, съвсем здрав и читав, ако не се смята една окървавена дупка в горната част на левия му ръкав!

Оглеждайки морето от удивени лица пред себе си, Крокет, върху чиято физиономия бе изписано ненадминато задоволство, се изсмя гръмко, едновременно развеселен и изненадан.

— Абе да ме гръмнат, убият и заровят в земята без опело! – възкликна той. – Да не би вие, приятелчета, да си помислихте, че старият Дейви Крокет се е дал на нещо като това жалко съществуване?

Тук той посочи с брадичка към безчувствената фигура, която лежеше просната в краката му.

— Наистина си го помислихме – извика капитан Ръсел. –

Това заключение, макар и почти невероятно, изглеждаше неизбежно, когато не излязохте от леговището на Нойендорф.

— Ама че глупости – отвърна Крокет. – Дрипите ми се поразмъкнаха, докато укротях тая гадина, и просто се забавих малко вътре да се поспретна.

В този момент тих, треперещ стон се пророни от гърлото на Нойендорф, който се размърда леко на земята.

Замахвайки назад с ботуша, Крокет нанесе свиреп ритник в дясното слепоочие на проснатия си противник, който изохка немощно и отново утихна в безсъзнание. Крокет се наведе и се пресегна към масивната дясна ръка на Нойендорф, която продължаваше да стиска дългия нож. След като разтвори пръстите му и изкопчи оръжието, Крокет отново се изправи и подаде церемониално страховития инструмент на полицаи.

— Капитане – заявя Крокет, – ако ей тоя нож за клане на прасета не е същият, който е убил горката старичка Макрийди, нека да ме ритат скакалци, докато пукна!

После се обърна към тълпата, постави ръце на хълбоците си и произнесе следното:

— Дами и господа! Вече можете да се завърнете по домовете си и да почивате спокойно, със съзнанието, че благодарение на смелите усилия на вашите местни полицаи и с незначителното съдействие на стоящия тук ваш предан слуга красивият Балтимор няма защо повече да се страхува от ей това тука долно влечуго с жълт корем, с чиято свобода да се разхожда и коли беззащитни вдовици в креватите им категорично е *свършено!*

Това изявление постигна ефекта, който хитрият полковник без съмнение имаше за цел. Ликуващ рев изригна от тълпата, във въздуха хвъркнаха дузина шапки, а Крокет се оказа наобиколен от почитатели, няколко от които се заеха да вдигнат видимо изпитващия удоволствие победител на раменете си.

Не всички от сборището обаче споделяха преобладаващото екзалтирано настроение. Както бързо забелязах от поста си върху сандъците, доста от по-неугледните зяпачи се обърнаха и започнаха да се разотиват от пристанището. Сред тях бяха и двете невъзпитани отрепки, с които се сблъсках при пристигането си, на чиито лица бе изписано най-дълбоко разочарование и които мърмореха грозни клетви по адрес на Крокет, докато се измъкнаха от мястото на действието.

Вследствие на разместването, както и на частичното разпръскване на тълпата вече имах възможност да си пробия път към целта. Не след дълго се озовах в непосредствена близост до Крокет, който вече бе спуснат на краката си и в момента се наслаждаваше на вниманието на привлекателна млада дама, обле-

чена в богато бродирана рокля от муселин, нескриваща почти нищо от очертанията на женствената ѝ фигура. По разбулващата, ако не и скандална кройка на дрехата, както и по откровено дръзките обноски бях принуден да заключа, че въпреки очевидната ѝ младост тя вече е напълно веща в заблуждаващите хитрини на кокетката.

— Мили боже – възкликна тя с тих, задъхан глас и положи пухкава бяла длан върху разкъсания и напоен с кръв ръкав на ризата на Крокет. – Горката ви ръка! Ама онази гадна твар ви е причинила извънредно тежка рана, полковник Крокет!

— Тая малка драскотинка ли? – изсмя се силно полковникът. – Ха, получавал съм и по-лоши ухапвания, които са ми създавали повече тревоги. Все пак, признавам си, малко съм ядосан, че най-хубавата ми риза е толкова жестоко скъсана.

Тук върху лицето на Крокет се изписа искрено съжаление, докато разглеждаше лошо разкъсаната от ножа на Нойендорф дупка в тъканта на одеждата си.

— О, но вие сте най-смелият, най-силният мъж, когото съм виждала – въздъхна младата жена, хванала длани една в друга под брадичката си и впила поглед в лицето на Крокет с неприкрито обожание. – Колко безстрашно и дръзко нахлухте вътре! Но как успяхте да победите този страшен звяр? Направо ще умра от разочарование, ако не чуя всичко до последната най-дребничка подробност!

На такава пламенна молба, излизаща от устата на толкова прелъстително създание, би било трудно да устои дори и човек, по-малко податлив на ласкателства от Крокет. Преди да удовлетвори това желание и да се впусне в продължителен и обстоен разговор обаче, аз пристъпих напред и застанах точно пред погледа му.

— Ха, да ме вземат мъгните! – възкликна той. – Това е човекът, който пръв надуши оня изрод!

Пристъпвайки с широка крачка към мен, той обгърна раменете ми с мускулестата си ръка и ме дръпна малко встрани от групичката почитатели, които се бяха скупчили до него в очакване на предстоящия разказ. При все че по природа се смущавам, дори ми става противно, от подобни жестове на физическо интимничене, особено от страна на човек, който ми е почти непознат, няхах друг избор, освен да се примиря с фамилярността на полковника.

— Щурец – каза той, тиквайки лицето си само на сантиметри от лявото ми ухо и снишавайки обикновено гръмовния си глас почти до шепот, – когато новината за тая малка схватка излезе във вестниците и обществото научи как Дейви Крокет сам-самичък е надвил оня смрадлив негодник, моите неприятел-

ли във Вашингтон ще останат с вързани ръце! Ти ми направи услуга, Щурец, няма две мнения по въпроса. Така че на драго сърце предлагам примирие между нас. Какво ще кажеш?

При тези думи той отстъпи крачка назад и протегна дясната си ръка в познатия от паметивека жест на сдобряване.

За момент останах като парализиран от нерешителност. Да не съобща на Крокет информацията, която бях дошъл да предам, без значение колко нежелана би била за нейния получател, бе в разрез с каузата на моя живот, а именно – безусловната *истина*. Но същевременно не можех да се отърся от убеждението, че моята новина едва ли ще постигне някакъв по-голям непосредствен ефект, освен да предизвика враждебност у полковника, който несъмнено щеше да възприеме намесата ми като съзнателен, ако не и преднамерен, злобен опит да помрача звездния му час. Зави ми се свят от объркване, докато търсех отчаяно начин да разреша това мъчително, непоносимо и като че ли непреодолимо затруднение!

В този момент долових съвсем в периферията на зрението си суматоха на няколко метра вляво от мястото, където стоях. Хвърляйки бърз поглед по посока на бъркотията, видях, че Нойендорф е дошъл в съзнание и изправил се на колене, се бори с капитан Ръсел и сержант Донеган, които се опитваха да извият ръцете му зад гърба и да ги завържат с железни белезници. Силата на Нойендорф беше толкова удивително огромна, че при обикновени обстоятелства с лекота би предотвратил този ход. Но все още зашеметен от силните удари, получени от ръцете на Крокет, в крайна сметка той се оказа неравностоен на съвместните усилия на двамата полицаи, които след кратка, ожесточена борба най-после успяха да напъхат китките му в оковите.

Изправяйки Нойендорф на крака, полицаите се приготвиха да отведат пленника си в градския арест, а в същото време насъбрали се отвсякъде зяпачи, с разкривени в яростни гримаси физиономии, на които се четеше възмущение и презрение, се нахвърлиха върху арестанта с подсвирквания и подвиквания от рода на „Звяр!“, „Чудовище!“, „Кръвожаден нечестивец!“

Линията на поведението ми веднага стана ясна.

— Полковник Крокет – заявих аз, връщайки погледа си към него, – приемам жеста ви с благосклонния дух, с който бе предложен, защото нямам желание да удължавам тягостния статус на отношенията ни, съществуващ от момента на вашето безцеремонно и нагло нахлуване в неприкосновените предели на моя дом. Позволете ми само да добавя, че с оглед на недвусмислено демонстрираната от вас склонност към сприхавост, както и естеството на мисията, която изпълнявам в момента, аз се

моля обстоятелствата да не ни поставят отново в такива обтегнати, *враждебни* отношения.

След тези думи аз протегнах дясната си ръка, която Крокет незабавно сграбчи така, че едва не строши костите ми.

— Щурец – каза той с тих, тържествуващ смях, в чийто скрит подтекст нямаше как да не забележа нотката на снизходително задоволство. – Ако ти не си световен шампион по празни приказки, нека ме одерат жив с тъпата страна на ножа. Чуй тежката дума на Дейви Крокет по въпроса – ти направо си сбъркал призиванието си. Абе с тия ти страхотни способности да бръщолевииш префърцунено направо трябва да се кандидатираш за Конгреса!

След това, удостоверявайки ме с весело намигване и приятелско потупване по рамото, от което (единствено заради неочаквания жест) залитнах на няколко крачки, той се завъртя на токовете си и се върна при своите слушатели, които продължаваха да чакат буквално измъчени от нетърпение да чуят разказа на Крокет за най-новата му триумфална победа.

Възстановявайки равновесието си с пъргавината, приписвана най-често на вида *Felis domestica**, аз бързо се отправих към капитан Ръсел, който, застанал непосредствено зад Нойендорф, използваше палката си в ролята на остен. Навъсеният арестант обаче не помръдваше.

Щом ме забеляза, капитанът незабавно преустанови усилията си и кимна, в знак че ме е познал.

— А, господин По! – възкликна той. – Радвам се, че дойдохте навреме да видите с очите си арестуването на този негодник. – В същия момент той нанесе злобен удар с върха на палката в областта на лумбалните прешлени на арестанта. – Без вашата помощ, самоличността му можеше още да не ни е известна.

Чул тези думи, Нойендорф извърна голямата си глава към мен и ме прониза с убийствен поглед. Това бе поглед, изпълнен с такава откровена, унищожителна злоба, че по цялото ми тяло полазиха тръпки.

Полагайки огромни усилия да не обръщам внимание на арестуването и кръвожадните му очи, аз казах на капитана следното:

— Именно въпросът за самоличността на убиеца ме води тук, капитан Ръсел. Трябва да ви съобща нещо, което може да хвърли съществено нова светлина върху случая.

Свил озадачено вежди, Ръсел ми отговори:

— Не е нужно да споменавам, че съм крайно любопитен да чуя информацията ви, господин По. Но разговорът ни ще трябва

* Домашна котка (лат.). – Б. пр.

ва да почака, докато арестантът бъде отведен без произшествия в затвора.

Още не беше изрекъл тези думи и откъм неразотишлите се зяпачи долетя отривиста, изречена с плътен глас команда:

— Отдръпнете се настрана, моля!

Миг по-късно тълпата се раздели на две и оттам се появиха, или по-точно се изсипаха, половин дузина полицаи, предвождани от як, червендалест мъжага.

— Капитан Ръсел – изрече той доста запъхтяно, спирайки се точно пред началника си, – дойдохме по най-бързия начин още веднага щом научихме вестта за ужасното престъпление. – Той хвърли презрителен поглед към Нойендорф. – Виждам, че вече сте успели да задържите извършителя.

— Благодарение не на друг, а на полковник Дейви Крокет – отвърна капитанът, посочвайки полковника, който ораторстваше въодушевено пред многобройните си опулени от удивление почитатели. Както бях застанал само на няколко метра от него, аз чувах ясно изключително живия разказ на Крокет.

— ...И тогава онова кръвожадно изчудие ме сграбчи за косата – говореше той, илюстрирайки словото си с множество ефектни жестове. – Дръпна ме към себе си и ми натресе такава глава, че ми причерня, понеже кратуната на тоя мръсник е здрава като тенджерата. Обаче успях да се отскубна от гадната му хватка и до го фрасна здраво веднъж право в зурлата. Това толкова го разяри, че напъха пръстите си в носа ми. Така се боричкахме, дърпахме и дращихме известно време, докато успях да се хвърля и да захая ухото му...

Междувременно Ръсел продължаваше да разговаря с новопристигналия полицаи. След няколко заключителни думи капитанът отново се обърна към мен, а червендалестият и дружината му наобиколиха в кръг Нойендорф и полуводейки го, полудърпайки го за окованите ръце, откараха арестанта, изпратен от още неразотишлите се зрители с прощална канонада от ругатни.

— Е, господин По – каза капитан Ръсел, когато отрядът полицаи и арестантът се изгубиха от погледите ни, – след като предадох Нойендорф в ръцете на хората си, вече съм свободен да чуя загадъчните ви новини. Моля ви, кажете ми кое е това толкова неотложно нещо. Признавам си, че любопитството ми е възбудено.

Като се изключи възхитеният кръжец от публика на Крокет, голямата част от тълпата вече се беше разотиишла. Все пак шепна безделници продължаваха да шетат наоколо и да хвърлят любопитни погледи към капитана и мен.

— Може би ще е най-добре – предложих с многозначите-

лен поглед към околните, – ако разговорът ни се състои на по-единено място. Информацията, която притежавам, е предназначена единствено за вашите уши.

Признавайки основателността на моята загриженост, капитан Ръсел ме поведе към една пътечка, недалече зад бараката на Нойендорф, и оттам към кея. Спряхме някъде в средата му, достатъчно далече от брега, за да сме сигурни, че сме насаме. Нямаше друга публика освен самотна чернокрила чайка, кацнала на един от дебелиите дървени пилони, извисяващи се на равни разстояния над тъмните дълбини на водата.

— Е, господин По... – попита полицаят с очакващ поглед.

Потръпвайки леко от хладния бриз, идващ откъм залива, аз се прокашлях и казах:

— Капитан Ръсел, имам сериозни основания да вярвам, че човекът, когото арестувахте, в действителност може би не е убиецът.

Капитанът повдигна вежди и възкликна:

— Изненадвате ме! Нима, след като видяхте този изверг отблизо, се съмнявате в свирепия му нрав? Или – добави той, потупвайки се с длан отстрани в областта на колана – в опасната му сръчност с ето *това*?

Погледнах надолу и видях, че ножът, който Крокет бе конфискувал от Нойендорф и предал на капитан Ръсел, сега стърчеше от широкия кожен колан на последния. В интерес на истината, този инструмент имаше страховит вид, с дръжка от резбован еленов рог и дълго назъбено острие.

— В насилническите наклонности на Нойендорф не се съмнявам ни най-малко. Заключениеето ми обаче се основава не на *способността* му да извърши човекоубийство, а на неопровержими факти от чисто емпирично естество!

— Факти? – повтори капитанът като ехо и свъси вежди.

— Имам предвид написаното с кръв послание на стената над леглото на злосторната жертва.

— Но нали тъкмо вие, господин По, така находчиво разкрихте името на злосторника в зловещия надпис, който аз и сътрудниците ми възприехме като нищо повече от петно!

В този момент размахвах пръст:

— Не съвсем. Както може би си спомняте, аз успях да разчета без затруднение пет от буквите. Другите четири обаче или почти половината, бяха нахвърляни толкова набързо, че изглеждаха най-малкото неясни, ако не и напълно нечетливи.

Капитан Ръсел подръпна намръщено единия край на буйния си мустак.

— Да не би да намекувате – попита той след кратка пауза, – че умиращата жена е написала друго име на стената?

Погледнах го с огромно напрежение.

— Намеквам нещо друго, смисълът на което е много по-страшен.

— И какво именно е то, господин По?

— Че тайнствената дума, или по-точно *графито*, изобщо не е написана от госпожа Макрийди!

Изписалата се върху лицето на капитан Ръсел реакция на изказаното от мен мнение бе като зашеметеното изражение на млад бик, ударен между рогата с чук, преди да бъде заклан. Очите му се отвориха широко, долната му челюст увисна и сякаш бе онемял. Измина дълго време, преди да попита:

— И на какво се основава това удивително твърдение?

— Както всичко, което е свързано с дедуктивното мислене – отвърнах с усмивка, – моето заключение се гради върху старателно наблюдение на веществените доказателства, съчетано със силно напрегане на аналитичните способности. – Капитанът продължаваше да ме гледа със смаяно недоумение, така че продължих да обяснявам: – Да приемем условно, само заради хипотезата, че умиращата хазайка, въпреки ужасно жестоката рана, някак си е успяла да се надигне до седнало положение и да напише с окървавените си пръсти името на убиеца. Понеже няма видими рани по никоя от ръцете ѝ, нормално е да се заключи, че извършвайки това действие, тя би използвала тази, с която пише при нормални обстоятелства. Обаче, след като заедно с полковник Крокет напуснахте странноприемницата, аз продължих да проучвам кървавия надпис, който бях намерил на стената. Забелязах, че всичките букви са отчетливо наклонени надясно – обстоятелство, възможно само ако съдържателката е била деснячка. Вглеждайки се по-внимателно в ръцете ѝ, забелязах особено впечатляващия факт, че макар по дланите, китките и предмишниците ѝ да имаше стекли се кървави струи от раната на гърлото, на самите пръсти изобщо нямаше кръв. Това само по себе си е красноречиво свидетелство, че тя не е автор на загадъчното послание, което явно е написано от пръстите на неизвестния убиец. За да потвърдя този си извод, аз намерих между събралите се наоколо една близка позната на госпожа Макрийди. Тази млада жена ме осведоми, че при извършването на каквито и да е ръчни дейности, от шиене и бродиране до *писане*, госпожа Макрийди си е служела с *лявата* ръка!

Почаках малко смисълът на откритието ми да бъде възприет. След продължителна пауза, през която изражението му претърпя впечатляваща промяна от пълно объркване, през

кълнове на съмнение, до неподправен скептицизъм, капитан Ръсел поклати глава и заяви:

— Да, господин По, това наистина е много интригуващо. Трябва да призная обаче, че вашите така наречени емпирични факти изглеждат прекалено нищожни в сравнение с неопровержимо доказателство като свирепия характер на Нойендорф. Говоря не само за опасния, даже всяващ ужас нрав на този човек, но и за зловните закани, отправени според свидетелите по адрес на госпожа Макрийди. Да не говорим за ожесточената съпротива, която оказа, щом разбра, че ще бъде арестуван.

— Признавам, че Нойендорф е същество с крайно отблъскващ нрав – отвърнах, – но в никакъв случай не можем да съдим за виновността на един човек по свирепия му, даже отвратителен външен вид. Що се отнася до заплахите му, макар да са безспорно осъдителни, те изобщо не са „неопровержимо доказателство“ за вината му. Нито пък ожесточената му съпротива срещу полковник Крокет, която спокойно би могла да се тълкува в съвсем обратна светлина, тоест като неизбежна самоотбрана на невинен човек.

— Докато тази невинност не се установи без каквато и да е сянка на съмнение – зайнати се капитанът, – аз ще продължавам да го считам за най-безспорния обвиняем по този случай, при цялото ми уважение към вашите остроумни предположения, господин По!

Колкото и да е достойна за съжаление, подобна упоритост можеше да се очаква от страна на един обикновен държавен служител като капитан Ръсел. Тъкмо обмислях отговора си, когато вниманието ми бе отклонено от тежък тропот на ботуши върху дъсчената конструкция на пристана. Обърнах се по посока на шума и видях полковник Крокет да се приближава към нас с широки и решителни крачки. От лявата му страна, хванала го под ръка, беше дръзката млада жена, на чиито превзети усмивки полковникът съвсем очевидно се беше предал.

— Ха, Щурец – провикна се той, – да не си довялякъл капитан Ръсел чак тук, на кея, за да му отхапеш ухото?

Това безочливо обръщение заслужаваше в най-добрия случай много язвителен контраудар. Но още не бях успял да го изрека, когато капитанът заяви през смях:

— Нашият приятел господин По съвсем не ми хапе ушите, полковник Крокет. Обаче ги пълни с крайно съмнителни хипотези.

— И аз така си помислих – засмя се Крокет и застана пред нас. Сакото, което беше захвърлил преди битката с Нойендорф, висеше праметнато на лявата му ръка. Раната в горната част на

същата вече бе превързана с бродирана дантелена кърпичка, чиято собственичка, предположих, беше персоната, увиснала на другата му ръка.

– Капитане – каза Крокет, подавайки едрата си дясна лапа, – дойдох да ви кажа довиждане. Моята приятелка госпожица Мул Лейди...

— Мълани – прекъсна го младата жена с мила, макар и малко анемична усмивка.

— Госпожица Мълани любезно ми предложи да ми покаже забележителностите на вашия красив град. Изгарям от желание да отида в музея на господин Пийл и да видя ония страхотно запазени мумии, за които всички разпратят!

След сърдечно ръкостискане с полиция и пожелания за всичко добро към двама ни, полковникът и придружителката му се оттеглиха с бавна крачка. Минутка по-късно капитан Ръсел, изказвайки още веднъж най-дълбока благодарност и признателност, пое след отдалечаващата се двойка.

Още ненаправил няколко крачки обаче, той спря и се обърна с лице към мен.

— Само още нещо, господин По. Ако кървавите знаци над леглото на госпожа Макрийди не образуват името „Нойендорф“, то, моля ви, кажете ми какво означават те?

— Много уместен въпрос наистина. За съжаление към настоящия момент не съм в състояние да дам някакъв правдоподобен отговор.

— Ясно – измърмори капитанът с известно самодоволство в гласа. – Така си и мислех.

След това с учтиво повдигане на шапката той се завъртя на токовете си и се отдалечи, без да бърза.

Останах сам на кея. Чувствата ми, докато стоях там и размишлявах над събитията от тази сутрин, трудно могат да се опишат – толкова безумно объркани, толкова силно противоречиви бяха вълненията, бушуващи в душата ми. Това, че единствено аз бях забелязал умисъл в привидно случайните петна по стената над жертвата, беше, от една страна, източник на дълбоко удовлетворение. Но неуспехът ми да убедя капитана, че зверски закланата жена не може при никакви обстоятелства да е авторът на това съобщение, ме изпълваше с горчиво разочарование.

Изведнъж сърцето ми се сви от съвсем различно и много по-влудяващо усещане. Не бях сам на кея! Някой, или нещо, стоеше точно зад мен и ме наблюдаваше с толкова силен, осезаем поглед, че го почувствах върху гърба си.

Душата ми потръпна, леден мраз пропълзя по тялото ми,

скова ме непоносим страх. Кой или какво бе това невидимо присъствие, дебнешо зад гърба ми?

Извърнах се бавно, мъчително, за да застана с лице към неизвестния си наблюдател. В този момент замръзнах и ахнах уплашен при вида на голямата чернокрила чайка, която ме гледаше от върха на големия дървен пилон!

Миг по-късно, все още взираща се в мен с почти свръхестествена интелигентност, тя разтвори широко човката си и нададе остър и зловещ крясък, сякаш искаше да ми предаде някакво нарочно послание. Какво би могло да е това послание, нямах ни най-малка представа. Но както стоях на обветрения кей и гледах напрегнато противната, грозна, призрачна птица, всяка брънка от тялото ми изведнъж потъна в мрачни и зловещи предчувствия!

ГЛАВА 7

Същата вечер след скромна, но питателна вечеря от черен хляб и бобена каша се оттеглих в малкото ни холче и седнах пред благодатната топлина на камината, опитвайки се да разсея подобния на треска мраз, който бе сковал неотстъпчиво тялото и душата ми. Изминалите часове след безпрецедентните събития от сутринта бяха най-мрачните и трудните от целия ми живот.

Обичайното ми ежедневие бе напълно разбито и всякакви усилия в посока литературно творчество бяха превърнати в хи-мера от гъмжащите в превъзбудения ми мозък видения. Как би могло да работи въображението ми при такива крайно притесняващи обстоятелства? Как биха могли източниците на творческо вдъхновение да излязат на преден план, когато мисълта ми бе изцяло завладяна от бурни и страшни видения като образа на закланата по отвратителен начин хазайка, на предполагаемия нападател – толкова приличаш на примат, че напомня за страшен орангутан от Борнео, и грозната, призрачна, зловеща птица, в чийто поглед се четеше странно, неразбираемо по-слание?

След като за литературни занимания не можеше да става въпрос, аз бях прекарал по-голямата част от следобеда в опити да разреши загадката, подсказана ми на раздяла от капитан Ръсел – а именно, ако кървавите знаци, оставени на мястото на убийството, не бяха името „Нойендорф“, то тогава какво можеха да означават?

Усилията ми да дешифрирам посланието обаче не бяха дали никакъв резултат – до голяма степен, убеден бях, защото

вълненията от сутринта се бяха отразили до такава степен върху мозъка ми, че всеки опит да мисля оставаше безплоден. Сега, както се вирах в трепкащата светлина на огъня, внезапно осъзнах, че ми е нужен далече по-методичен подход от чисто мисловния.

Станах и отидох забързано в кабинета си, извадих подострен молив от чекмеджето на бюрото и върху бял лист изписах едро буквите, които бях разчел със сигурност, оставяйки празно място за другите. Получилият се надпис изглеждаше така:

N E _ E _ _ O R _ .

След това занесох листа и молива в хола и се настаних на мястото си пред пращящата камина.

Държейки хартията пред себе си, аз мислено нанесох буквата „А“ в първото празно място. Намерението ми беше да мина систематично през цялата азбука, буква по буква, и да видя какви думи биха могли да се получат.

Първите два резултата от този експеримент: „N E A E _ _ O R _“ и „N E B E _ _ O R _“, не подсказаха нищо. С третата буква обаче се получи „N E C E _ _ O R _“. Веднага ми дойде наум думата „Necessary“* – вероятност, възможна, ако бях разчел погрешно буквата „а“ като „о“.

Макар да бях достатъчно уверен, че не съм направил такава грешка, не можех да бъда абсолютно сигурен. Затова записах думата в горния край на листа с малък въпросителен знак и възобнових процедурата.

Толкова се бях вгълбил в това начинание, че бързо спрях да забелязвам средата около себе си. В резултат, изобщо не усетих, че някой е влязъл тихо в стаята и се е промъкнал на пръсти зад мен. Най-неочаквано погледът ми бе прихлупен от пълен мрак, след като чифт нежни длани се плъзнаха върху очите ми!

— Познай кой е! – изчурулика ангелско гласче близо до лявото ми ухо.

Поради пълната неочакваност на това действие, аз почти отскочих от стола със сподавен писък. Естествено, достатъчен бе само миг да схвана истинското положение. Облягайки се назад, аз поседях задъхан няколко секунди, изчаквайки разтуптяното ми сърце да възстанови нормалния си ритъм.

— Я да си помисля – въздъгнах най-послед, когато влагата се върна в пресъхналата ми от уплаха уста. – Възможно ли е това да е хубавата Елена, чието лице, както е написал поетът Марлоу, „изпроводи хиляда кораба и изгори стърчащите в небето кули на Илион“?

— Не, глупчо! – бе хихикащият отговор.

* Необходим (англ.). – Б. пр.

– Хммм – измънках аз, потупвайки с пръст устните си. – Може би това е легендарната царица Джиневра, чиято красота е покорила най-великото царство на света?

— Не! – пропищя от възторг гласът зад мен.

— Е – въздъгнах аз с тон на поражение, – в такъв случай съм в недоумение кой ли пък може да бъде?

— Аз съм, Еди! – възкликна ангелското създание, което, разбира се, бях разпознал от самото начало на очарователната игра. Сваляйки ръце от лицето ми, тя заобиколи стола с един подскок. – Твоята скъпа малка Вирджиния!

Аз се засмях тихо и погледнах гальовно миловидното девойче, чийто образ винаги изпълваше гърдите ми с безкрайна нежност и радост. Макар и с малко дребничък ръст за своите дванадесет и половина години, от нея струеше почти осезаемо прациящо здраве и младежка жизненост – черти, които личаха особено силно от пленителната закръгленост на бузките, ръцете и тялото ѝ. Лицето ѝ беше прелестно във всяко отношение – с палавия блясък на небесносините очи, с ненадминатото изящество на нейните мънички розови устни, с чаровно вирнатото носле и лъскавата тъмнокаестенява коса, която тя носеше на симпатични и непретенциозни плитчици.

Както стоеше пред мен, поклащайки дребничкото си тяло ту на една, ту на друга страна с кръстосани зад гърба ѝ ръце, огледът ѝ внезапно попадна върху листа хартия, който лежеше в скута ми.

— Какво е това, Еди? – попита тя с нежния си, малко носов глас. – Кръстословица?

— Нещо такова – отговорих с добродушна усмивка.

— О, страхотно! – възкликна тя. – Дай да видя.

Изричайки тези думи, тя направи бърза крачка към мен и грабна листа от скута ми.

— Не, не, мила сестричке – запротестирах аз, протягайки ръка. – Моля те, върни ми го незабавно. Макар че сегашното ми занимание може да изглежда в невинните ти очи едва ли не като развлечение, всъщност съм зает с много сериозен и неотложен въпрос, свързан със случая, за който вече те осведомих.

Докато вечеряхме, бях разказал на Сестричката ми и Мамчето за драматичните събития през деня, като пропуснах само ужасяващите подробности, чието изброяване само би разстроило чувствителните души на близките ми.

Молбата ми обаче не направи никакво впечатление на чаровното дете.

— Ела да си го вземеш, щом ти трябва! – изписка тя и отстъпи назад, скрила листа зад гърба си.

— Моля те, сестричке. При нормални обстоятелства с най-голямо удоволствие щях да участвам в играта. Но денят на твоя измъчен Еди беше много труден и изнурителен. Сегашното ми състояние на нервво изтощение не ми позволява да вляза в тон със закачливия дух на предложението ти.

На такава пламенна молба не можеше да се устои. Нацупвайки се чаровно, тя пристъпи напред и хвърли листа към мен.

— Ето. Вземи си го. Много си скучен! – възмути се тя и тропна с крак по най-пленителния начин, който може да си представи човек.

Закрих очите си с длан.

— Не ме наказвай така, сестричке. Достатъчно ми тежат умората и безсилието.

С внезапно развеселен глас милото момиче обяви:

— Искаш ли да ти изпея една песен?

Очевидно бе, че заниманието ми ще трябва да се отложи за неопределено време.

— Да – предадох се с усмивка. – Ще ми бъде много приятно.

— Страхотно! – плесна тя възбудено с ръце. – Само си стой там със затворени очи, а аз ще изпея една от любимите ти песни. Познай коя!

Помълчах замислен за секунда и казах наслуки:

— „Бесилката на палача“?

— Ъ-ъ – отвърна тя.

— „Неспокойният гроб“?

— Не.

— „Барбара Алън“?

— Да! – възкликна тя и след това, докато се облягах назад в стола със затворени очи, се прокашля лекичко и запя със звънлив глас, чиято ненадмината красота би могла да предизвика завистта дори на ангелите:

*В градчето Скарлет, дето се родих,
познавах хубавица –
мечта бе тя за всеки млад,
зовяха я Барб'ра Алън.*

*Бе май и в нежен розов цвят
светът обкичен беше,
на смъртно ложе Уилям Гроу
мълвеше Барб'ра Алън.*

*Слугата си изпрати той
в дома ѝ, за да каже:*

„Умира моят господар,
елате, Барб'ра Алън.“

И бавно се изправи тя,
до ложето отиде,
и каза с безразличен глас:
„Умираш, млади момко!“

Протегна бледа той ръка,
ей тъй – за сетно сбогом,
но трепна и се дръпна тя:
„Не те желая, момко!“

Недей забравя вечерта,
когато в механата
за всичките моми ти пи,
но не за Бар'бра Алън!“

Тогавя Уйлям даде гръб
на своята любима:
„Знам, няма да те видя пак
и – сбогом, Барб'ра Алън!“

По-късно, близо до дома,
дочу тя звън камбанен,
а после шествие видя
да идва погребално.

„О, дайте тялото от пръст
отново аз да видя.
Човека можеш да спася,
ако не бях тъй лоша.“

О, майко моя, пригответи
леглото ми последно.
Уйлям за мене днес умря,
а аз за него – утре!“

Във събота Уйлям умря,
а Бар'бра във неделя.
От мъка старата изтля
в зората на Великден.

Докато слушах с все още затворени очи пленителната мелодия на тази тъжна и великолепа балада, от дълбините на пре-възбуденото ми съзнание като призракен спомен започна да изплува загадъчен образ. В началото тези странни примамливи очертания бяха твърде смътни, бледи и далечни, за да ги различавам. Но постепенно, докато мелодичният глас на милата Вирджиния продължаваше да ехти звънливо, фигурата сякаш се приближи, очертанията ѝ станаха по-ясни и накрая пред удивения поглед на въображението ми ярко грейна ведро женско лице.

Макар да не бях виждал *живия* му първообраз от най-ранно детство, лицето, което сега сияеше пред мен, ми беше познато като моето собствено, защото бях съзерцавал рисувания му портрет хиляди – не, десетки хиляди пъти през живота си. Това бе ликът на блаженопочившата ми майка, прочутата актриса Илайза По, познат ми единствено от фино изрисуваната миниатюра, която ми беше многократно по-скъпа от цялото ми земно имущество.

Учудих се какво ли бе извикало така внезапно във въображението ми и точно в този момент сияйния образ на отдавна починалата ми майка? След кратък размисъл в тази посока стигнах до неизбежното заключение, че в изпълнението на Вирджиния имаше нещо, което бе предизвикало този сърцераздирателен спомен. Предположих, че може би моята нежна, не-прежалима майка, чиято музикална и актьорска дарба ѝ бе донесла хвалебствия от критици и почитатели на театъра в цялата страна, ме е приспивала в ръцете си със същата мелодия по онова твърде кратко време, когато съм вкусил – за първи път в нерадостното си и съпътствано от неволи съществуване – неописуемото блаженство от нейното гальовно майчино присъствие.

Каквато и да беше причината за внезапната поява на този пленителен образ, въздействието му върху изопнатите ми нерви бе мигновено и мъчително. Под клепачите ми изби влага, а от дъното на изпълнените ми с мъка гърди се изплъзна болезнен стон.

През това време Вирджиния продължаваше да пее:

В един гроб сложиха Уйлям,
до него – Барб'ра Алън.
Над Уйлям розов цвят расте,
над Бар'бра Алън – шипков.

Растяха те един до друг
до покрива църковен.
Бе вплела шипката с любов
във храста розов клони.

Изведнъж усетих, че песента на Вирджиния е секнала. Навлажнените ми клепащи трепнаха и се отвориха.

— Защо, сестричке? – подсмъркнах аз, извадих носна кърпичка от джоба на панталона си и попих влагата от очите, бузите и носа си. – Какво те накара да прекъснеш така внезапно и неочаквано?

Поглеждайки към обекта на моя въпрос, забелязах, че тя се визира озадачено някъде зад лявото ми рамо. Завъртях се на стола и с изненада видях Мамчето, застанала на прага на хола. Нейното съвсем обикновено, но (в моите очи) изключително приятно лице издаваше едва сдържаната възбуда на вестител, носещ крайно вълнуваща новина.

— Извинете, че ви прекъсвам, Еди – каза добрата женица, – но е дошъл гост, много важен гост, бих казала, който иска да те види.

Като се има предвид неподходящият час – доста след осем, – това съобщение беше твърде обезпокояващо. Едва го беше изрекла и се отмести встрани, при което загадъчният посетител, който до този момент оставаше скрит зад нея, влезе енергично в стаята.

Едва ли е нужно да описвам силния ужас, който стегна душата ми при вида на това неприятно същество, чието сбогуване по-рано през деня с облекчение, явно преждевременно, бях сметнал за *окончателно*.

Беше не друг, а самият полковник Крокет!

ГЛАВА 8

Облечен беше в обичайните си одежди, с добавка на черна широкопола филцова шапка, която – в рядък пристъп на цивилизовано поведение – бе свалил при влизането в къщата и сега стискаше в едната си ръка.

Напъхах кърпичката в джобчето до ревера на редингота си, станах от стола и го поздравих учтиво, макар и не особено сърдечно.

— Щурец – отвърна той, – дяволски съжалявам, че нахлувам в дома ти по такова нецивилизовано време. Обаче се случиха куп лоши събития и направо нямам търпение да си побъбрим. – Тук кимна към Вирджиния и каза: – Страшно хубаво пеете, млада госпожице. Ако не чуруликате сладко като славейче в гората, значи аз съм индианец.

— Благодаря! – отговори нежно тя и дари натрапника с най-красивия реверанс, който човек може да си представи. След

това, с толкова сладка прямота в гласа, сякаш говореше ангелче, тя попита: – Вие наистина ли сте прочутият полковник Крокет, за когото Еди разказваше ужасни неща на вечеря?

— Аз съм самият неподправен оригинал, няма грешка – потвърди полковникът с гърлен смях. – И изобщо не се изненадвам, че Щурецът е разнасял клевети по мой адрес. Не питаем особено добри чувства един към друг, няма никакво съмнение. Но – тук се обърна към мен и ме погледна със сериозно и напрегнато изражение – се надявам, че и двамата ще можем да заровим томахащата. Има една твърде неприятна работа, която трябва да се свърши... а няма никакво време за губене.

— „Работата“, която споменавате – казах ехидно, – наистина трябва да е неотложна, щом ви е принудила, за пореден път, да нарушите по такъв стремглав начин спокойствието на дома ни.

— Това е самата истина, Щурец – бе мрачният отговор.

В този момент Мамчето, която наблюдаваше госта с (болно ми е да го кажа) изключително дразнещо възхищение, изписано на лицето ѝ, пристъпи напред и протегна ръка към Вирджиния.

— Ела, миличка – каза тя. – Да оставим Еди и полковник Крокет сами с делата им.

— Добре! – изчурулика милото девойче. Тя изприпка при майка си и улови ръката ѝ, при което двете добри като ангели същества излязоха от стаята. Обаче малко преди да завият зад прага, Вирджиния се обърна, погледна Крокет и каза:

— Надявам се, че скоро ще дойдете пак и ще изпея друга песен специално за вас!

— Можеш да бъдеш сигурна, момиче – отвърна Крокет.

По това време цепениците в огнището вече се бяха свили в малка могилка от мъждукаща жар. Макар и приятно отоплен, холът бе потънал в полумрак. Пристъпих към газената лампа, която стоеше върху малката масичка с дъговидни крака в средата на стаята, повдигнах стъкленото шише и запалих фитила с клечка серен кибрит. След това, все още стискайки в ръка листа, на който бях изписал загадъчните букви, аз се върнах на мястото си и посочих фотойола с високата облегалка срещу мен.

Настанявайки се в него, полковникът кръстоса крака и окачи филцовата шапка на върха на коляното си.

— Много хубаво момиче имаш, Щурец. Ама изобщо нямах представа, че си баща.

Почувствах как от възмущение цялото ми лице пламва в руменина.

— Разбрали сте напълно погрешно естеството на родство-

то между Вирджиния и мен – заявих аз. – Тя не е *моя* дъщеря, а на любезната жена, в чиято компания току-що излезе – леля ми Марая Клем. Накратко, Вирджиния ми е *братовчедка*. Макар че горещо се надявам след по-малко от година да се съгласи да стане моя съпруга!

След тези думи полковникът се взря в мен учуден и объркан. Изглежда ме безмълвно, след което подсвирна тихо, почти беззвучно.

— И ако това не надминава всичко! – измърмори той под носа си. След кратка пауза продължи: – Е, не съм дошъл да обсъждам семейното ти положение, Щурец... Макар че, признавам си, такова състояние на нещата ми се струва малко ексцентрично. Но както казах, това изобщо не е работа на Дейви Крокет.

— А каква по-конкретно е вашата работа, полковник? – попитах аз. – За човек, ангажиран с толкова спешна според вашите думи мисия, не сте много припрян, ако мога така да се изразя.

— Отнася се до онова дяволско изчадие, Нойендорф – въздъхна Крокет. – Май ще излезне, че в крайна сметка той не е убиецът.

Нямаше как да не забележа под топлата светлина на лампата, че обичайната безгранична самонадеяност в изражението му се бе сменила с колебание.

— На какви доказателства се основава твърдението ви?

— На факта, че той изобщо не е бил в града снощи, когато бе убита госпожа Макрийди. Нямало го е почти цяла седмица. Една дузина свидетели го заявиха под клетва. Въшливият дрипльо е работил на риболовен кораб, който е акостирал в пристанището тази сутрин на разсъмване.

Това разкритие предизвика много странен отзвук в душата ми: едно съвсем не неприятно чувство на възмездие, последвано веднага от силна тревога.

Полковникът като че ли бе надарен със свръхестествена способност, позволяваща му да чете и най-дълбоките ми мисли, защото заяви:

— Точно така, Щурец. Положението е крайно неприятно, няма грешка. Защото, ако оня проклет негодник Нойендорф е невинен, то тогава кръвожадният убиец още се разхожда на свобода.

Измина доста време, докато асимилирам тази новина.

— Състоянието на нещата, за което споменахте – отвърнах най-после аз, – макар и безспорно обезсърчаващо, е точно такова, каквото вече бях предположил. В интерес на истината,

непосредствено преди неочакваното ви появяване, аз се опитвах да дешифрирам написаната на местопрестъплението загадъчна дума с убеждението, че това не е името на Нойендорф.

Изричайки това, аз му подадох листа с написаните догадки.

— Ха, точно заради това дойдох тази вечер, Щурец! След като полицията е била принудена да освободи Нойендорф, капитан Ръсел дойде при мен и ми разказа всичко за малкото ви разговорче тази сутрин. Вика ми: „Онзи Щурец е нещо повече, отколкото му личи на пръв поглед!“

— Естествено, дълбоко съм развълнуван от прочувствената ви възхвала – отговорих с доста груба ирония в тона си, – но що се отнася до конкретната цел на вашето посещение, трябва да си призная, че оставам в неведение.

— Не е трудно да се разбере. Дошъл съм да ти предложа... да се заловим двамата заедно! Ами че с твоята впечатляващо досетлива глава и моите... ако мога нескромно да се изразя... *необикновени* дарби, смятам, че ще заловим подлия убиец по-бързо, отколкото луда крава ще прегази телето си!

Предложението на Крокет бе толкова поразително, че в първия момент изобщо не бях в състояние да продумам.

— Трябва ли да разбирам, че предлагате да си сътрудничим?

— Улучи пирона точно в главата, Щурец.

Измина още време, докато се опитвах да асимилирам това неочаквано развитие.

— Ами полицията? Без съмнение издирването и залавянето на престъпници е задължение на съответно упълномощени служители на реда, а не на частни лица.

Крокет махна широкополата шапка от коляното си, спусна преметнатия крак и се приведе напред.

— Моите уважения към капитан Ръсел и момчетата му, но не залагам много на тях, Щурец. Те не са по-различни от всички останали полицаи, с които съм се срещал – толкова са обременени от правила в работата си, че напредват бавно като охлюви през януари. А освен това – добави той с усмивка – аз не съм частно лице. Аз съм съвсем истински конгресмен на Съединените щати!

— Е, такъв сте – отвърнах аз, придавайки си изражение, което, макар да не бе точно саркастично, носеше солидна доза скептицизъм. – Наистина, с риск несправедливо да поставя под съмнение вашите мотиви, се изкушавам да подозирам, че те не са съвсем непокаварени от политически съображения.

Тази забележка предизвика необичайна реакция у по-правилно веселия полковник. Без изобщо да го обижда, тя явно го

потопи в мрачен самоанализ. Усмивката му повехна, челото му се набръчка и свеждайки поглед, той кимна бавно и замислено. Когато след продължително мълчание отвори уста да проговори, тонът му бе необичайно сериозен.

— Донякъде си прав, Щурец – съгласи се той. – Не отричам, че залавянето на отвратителния изверг, убил горката госпожа Макрийди, със сигурност няма да ми навреди в деня на изборите.

Изведнъж мрачното изражение на лицето му претърпя нова впечатляваща промяна към яростна решителност.

— Обаче си много далече от истината, ако смяташ, че това е единствената причина, заради която съм твърдо решен да сваля на земята тоя гад – изрече уверено той. – Със собствените си очи видя какво е направил на бедната стара вдовица. Ами само това е достатъчно да накара космите на един мъж да настърхнат като бодли на драка. Ако мислиш, че ще си стоя спокойно и няма да си мръдна пръста, докато онова нечовешко същество е на свобода, то, Щурец, мога само да ти кажа, че жестоко грешиш в преценката си за характера на Дейви Крокет!

За голямо мое учудване установих, че реагирам с истинско, макар и неохотно уважение към тази пламенна декларация. При все че не разсеяха напълно съмненията ми по отношение на чистоплътноста на мотивите му, такива прочувствени думи нямаше как да не докоснат отзивчива струна в гърдите на всеки мъж, чиято кръв не е безнадеждно изстинала. Както правилно отбеляза Крокет, аз действително бях видял ужасяващия резултат на зверското убийство. Това бе запалило в гърдите ми горещото желание, не по-малко от неговото, да видя извършителя изправен пред съда. Да помогна в това начинание би било източник на най-дълбоко лично удовлетворение за мен.

Нещо повече, приемайки предложението му, бих могъл да покажа веднъж завинаги на самонадеяния полковник, че благодарение на присъщото превъзходство на интелекта над силата на мускулите, човекът с необикновени умствени заложби винаги постига по-забележителни резултати от онзи, надарен единствено с физическа сила. Тук бързам да добавя, че в сметките ми не играеха никаква роля чувства на елементарно лично съперничество с Крокет – такива дребнави страсти са напълно чужди на характера ми.

— Е, Щурец, какво ще кажеш? – настоя Крокет, докато продължавах да размишлявам по въпроса.

Отделих гърба си от облегалката на стола, погледнах го с пределно сериозно и недвусмислено изражение и заявих:

— Полковник Крокет, след като внимателно размислих над предложението ви, а то съвсем очевидно налага това, стигнах до

заклучението, че наистина е мой свещен *човешки* и граждански дълг да сътруднича с каквото мога за разрешаването на тази ужасна загадка. В резултат реших да отговоря утвърдително.

Като вдигна ръка до нивото на рамената си, буйният полковник нададе радостен вик и плесна шумно дясното си коляно.

— Дявол да го вземе, Щурец, точно тези думи се надявах да чуя! Та двамата с теб ще хванем оня отвратителен паразит още преди да се окашляш!

Толкова заразителен беше ентузиазмът на Крокет, че не удържах доволната си полуусмивка, която обаче бързо изчезна от лицето ми, след като ме осени една тревожна мисъл.

— Но, полковник, вие сигурно имате важни ангажменти на други места, които не търпят отлагане. При все че не желая да поставям под съмнение оптимистичната ви увереност, възможно е този въпрос да не получи толкова скорошно разрешение, колкото си мислите.

— Това е явно като евангелието, Щурец... Нямах си на представа колко много хора искат да се срещнат с мен. Даже и управниците на Бостън се канят да организират страховтна вечеря вдругиден в моя чест в Тремон Хаус. Но този малък гуляй ще трябва да почака известно време. Не, господине – настоя той с категорично поклащане на главата, – нямам намерение да мръдна от достолепния ви град, докато престъпникът не бъде изправен пред правосъдието.

— Е, полковник Крокет, ако това нещо отнеме повече време, отколкото очаквате, поне ще имате привилегията да го прекарате в Балтимор, който, както казвате, е една от най-красивите и *най-прогресивни* общини в страната. – Повдигайки едната си вежда, добавих: – Предполагам, че новата ви позната от тази сутрин вече ви е показала някои от многото атракции на града.

— За Мериън Мълани ли става въпрос? – попита полковникът с подчертано сладострастна усмивка. – Да, това мило момиченце беше истински гостоприемно, бих казал. Да, господине, показа ми някои забележителности, които ме накараха да се изцъкля като жаба.

— Не се съмнявам – отговорих сухо. – И кои от тези забележителности, ако ми разрешите да попитам, ви впечатлиха най-много?

— Чакай да си спомня – замисли се той, поглаждайки масивната си, гладко избръсната брадичка. – Разкошната катедрала, каквато не съм виждал никъде другаде. Театъра на Холидей стрийт. И онази ослепителна огромна сграда на Гей стрийт.

— А, да – вметнах аз, – сградата на Новата износно-вносна

търговска асоциация, една от най-внушителните търговски постройки в Балтимор.

— Точно тя, направо е грамадна. А също и великанската статуя на Джордж Уошингтън, за която толкова бях слушал. Страхотна е, няма грешка. Естествено, не съм голям привърженик на това един човек, та бил той и президент на Съединените щати, да стърчи на пиедестал високо в небето. Просто ми се струва неморално. Макар че не вярвам сегашният да възрази срещу подобно отношение към неговата персона. Ха, та старият Анди Джаксън вече се прави на толкова велик, че... Ей, Щурец, какво ти става, дявол да го вземе?

В този момент нямах никаква представа за изражението на лицето си, но сигурно е било много впечатляващо, за да прекъсне така изведнъж монолога на полковника. Но колкото и необичаен да е бил видът ми, той би могъл само бегло да изрази възмущение, което бушуваше в гърдите ми.

— По дяволите, какво има, Щурец? – повтори полковникът.

— Разбира се! – възкликнах аз, без да отмествам поглед от листа в скута ми. – Не е една дума, а две!

Крокет скочи бързо от мястото си и застана зад мен, надничайки през рамото ми.

— По-полека, Щурец. Действаш малко бързичко за моите възможности.

— Буквите над леглото на госпожа Макрийди! Работех с презумпцията, че те образуват една дума. Но да предположим, че всъщност са две. Като се имат предвид напрегнатите обстоятелства, при които е действал, авторът на загадъчното послание – който, продължавам да вярвам, е извършителят на престъплението, а не нещастната жертва – като нищо може да е изпуснал разстоянието между думите, изписвайки ги заедно.

— Все още не мога да те разбера напълно, Щурец.

— Вижте! – казах въодушежено аз. Взех молива и набързо попълних празните пространства с буквите „W“, „X“, „P“ и „T“, получавайки по този начин следното словесно образувание:

N E W E X P O R T.

— И какво означава това, по дяволите? Не мога да го разчета по никакъв начин.

— New Export!*

— Искаш да кажеш като оная сграда, която видях сутринта ли? Как я нарече?

— Точно така! Сградата на Нова износно-вносна търговска

асоциация. Истината е, че това заключение ми хрумна, когато я споменахте преди малко.

— Но какво общо има тази сграда, огън да я гори, с горката старица Макрийди? – попита той с дълбоко озадачен тон.

— Наистина, полковник Крокет – отвърнах, докато той се връщаше и седнаше във фотьойла, – това е въпросът, ако мога да използвам думите на безсмъртния бард от Ейвън. Що се отнася до отговора, макар и да не мога да дам конкретно решение, поне мога да предложа една разумна догадка.

— Продължавай, Щурец. Целият съм в слух.

— Връзката е в покойния съпруг на госпожа Макрийди, Джуниъс, един от най-видните граждани на Балтимор през почти целия му живот. В последните си години този благороден господин е преживял тежък обрат, довел до почти пълния му финансов крах и в крайна сметка до бързо физическо отпадане и преждевременна смърт. Разбира се, не са ми известни подробности за тази катастрофа. Обаче по времето на тази случка са се ширели слухове, че упадъкът му е бил подпомогнат, ако не и изцяло причинен, от люта вражда с членове на друга видна фамилия в Балтимор – Ашър, чието богатство също е намаляло значително заради маниакалното им желание да унищожат Макрийди. Наистина състоянието им е било силно засегнато, защото патриархът на фамилията Самюел Ашър се е разорил също като омразния си съперник Джуниъс Макрийди. И той е починал скоро след това, оставяйки като единствени свои наследници две вече пълнолетни и прочути с необщителността си, крайно ексцентрични по всеобщо мнение деца.

— Но гръм да я тресне, каква е ролята на тази сграда, Щурец?

Тук се надигнах от облегалката и пронизах полковника с твърд, нетрепващ поглед.

— Според вестникарски съобщения от времето около смъртта на Макрийди най-очевидната причина за враждата между този господин и семейство Ашър е била свързана с въпросната сграда, в чието разточително скъпо строителство двамата са били основни инвеститори.

Полковникът замълча намръщен за няколко секунди, подръпвайки замислено долната си устна.

— И смяташ – попита накрая той, – че децата на Ашър може да имат пръст в убийството на госпожа Макрийди?

— Като се има предвид доказаната известност на необичайното им, да не казвам ненормално поведение, както и отровната омраза, която в продължение на много години е определя-

* Нью Експорт (англ.) – част от името на Нова износно-вносна търговска асоциация.

ла отношенията между двете страни, подобна възможност не е напълно изключена.

— Ами тогава – каза Крокет, изправяйки се решително на крака – пътят ни е от ясен по-ясен. Трябва да започнем с едно малко посещение при тези Ашърови. Къде можем да ги намерим, Щурец?

— Все още живеят в семейната къща – някога достолепна, но вече крайно разнебитена резиденция, усамотена в гората на около двадесет мили от града.

Намествайки широката шапка върху главата си, полковникът заяви:

— В такъв случай, Щурец, най-добре е да склопим за малко очи. На разсъмване ще наема два коня от някоя конюшня и веднага след закуска ще дойда да те взема.

— Предложението ви ми се струва съвсем разумно – отвърнах аз и станах от стола. – Позволете ми да ви изпратя до изхода.

Предвождайки полковника от хола по коридора аз го изпратих до външната врата. Там се спрях на прага, обърнах се към него и казах:

— Има още едно, последно нещо, полковник Крокет. Макар и да се отдавам изцяло на това начинание, аз държа на едноединствено условие.

Челото му се набръчка от очевидно озадачение.

— Отсега нататък – обясних аз – желая да ме наричат с истинското ми име. Не мога и няма да търпя постоянно да ме приравнявате с представител на отблъскващия разред правокрили, познати на науката като *Gryllus domesticus*.

Полковникът ме изгледа със зяпнала уста в продължение на няколко секунди, сякаш бе зашеметен до загуба на дар-слово от твърдата решителност на изявлението ми. Накрая лицето му просветна и бавно се разтегли в широка усмивка.

— Ха, трябваше ми малко време, докато разбера какво искаш да кажеш – каза той през тих смях. – Но с радост се съгласявам, Щ... ъ... По!

След това, сякаш за да ратифицира новото ни споразумение, той протегна силната си десница.

Ръкувах се учтиво с него и после той, сбогувайки се за последно, отвори енергично вратата, излезе в мъгливата нощ и ме освободи от присъствието си до сутринта.

ГЛАВА 9

Усилията ми да се вслушам в предложения от полковника на раздяла съвет да „склопя за малко очи“, както малко старомодно се изрази той, постигнаха съвсем оскъден успех. Сънят ми беше накъсан до крайност: редки промеждутъци от мъчително и неспокойно унасяне, редуващи се с дълги и потискащи будни часове. Също като наранен човек, който натрапчиво чопли сърбящите струпеи на зарастващата рана, съзнанието ми не можеше да се откъсне от поразителните събития през изминалия ден... или от размишленията за трудностите и опасностите, които тепърва предстояха.

На предно място сред обектите на тези размишления бяха двете лица, които Крокет и аз възнамерявахме да посетим през идващия ден. Малкото, което знаех за Роджър и Мерилин Ашър, се основаваше главно на дочуто отгук-оттам, защото дори не бях виждал някой от двамата закleti самотници. Знаех, че – бидейки безбрачни и вече изживели поне половината от отредения им живот – братът и сестрата олицетворяваха окончателния край на видния род Ашър, чието фамилно име щеше да се изгуби с неизбежната им кончина. Знаех още, че макар всеизвестната им склонност към ексцентрично, дори странно поведение да им бе създала репутация на трудни, ако не и крайно неприятни хора, личностните им недостатъци поне частично се компенсирала от силно чувство за обществена ангажираност, изразено в многократни прояви на щедър патронаж, особено в областта на културата. В резултат на това фамилното им име можеше да се прочете на видни места в опери, музикални школи и театри из целия град, включително и във великолепната сграда на Ашър Плейхаус на Файет стрийт.

В действителност, по странно стечение на обстоятелствата, с отдадеността си на културния живот в родния им град Ашър много си приличаха с най-големия неприятел на тяхното семейство, покойният Джунийс Макрийди, който в разцвета на благосъстоянието си също е бил безкрайно щедър поддръжник на театралното изкуство в Балтимор.

Докато лежах в мрака на стаята, заровил глава във възглавницата, изведнъж ми хрумна, че между родовете Ашър, Макрийди и мен има далечна и непряка, но все пак реална връзка. Общата нишка, колкото и тънка да беше, която ме обединяваше с тях, бе сродеността ни с все още зараждащия се американски театър, едно от чиито бляскави украшения е била през твърде краткия си живот и ангелолуката ми майка Илайза По.

Отметнах завивките и станах с въздишка от леглото. Бос и

само по пижама преминах през тъмната като гроб стая и отидох в кабинета си. Седнах зад писалището, драснах клечка кибрит и запалих газената лампа, която хвърли кръг мъждукаща светлина върху отрупаната му повърхност.

Работното ми пространство, като на всеки истински литератор, беше буквално заринато с всевъзможни книги, прибори за писане, разхвърляни празни листове и дебели купчини ръкописни страници. Върху една от тези купчини, изпълняващо ролята на много удобно средство за затискане, стоеше малко ковчеже от старинен махагон. Протягайки ръце, аз го свалих от мястото му и го поставих пред себе си.

Това ковчеже бе мое притежание от доста години. Подари ми го, при една от редките му прояви на щедрост, моят неотдавна починал настойник Джон Алън – стиснат търговец от Ричмънд. Беше изключително красив предмет с изискана и елегантна форма, а гладкият му, прецизно полиран капак се заключваше с миниатюрна, ювелирно изработена брава. Издърпах средното чекмедже на писалището, бръгнах в него и извадих мъничко пиринчено ключче с тъничка верижка. Пъгнах внимателно ключето в дупката на бравата, отключих я и бавно вдигнах капака.

Откакто го получих като подарък за шестнадесетия си рожден ден, аз използвах ковчежето за нещо като „съкровищница“ – скривалище за най-значимите за мен предмети и документи. Сред множеството неща в него бяха и откъслечните писмени свидетелства – неизмеримо ценни за мен заради жалката им оскъдност – за трагично краткия живот на майка ми и прекъснатата ѝ кариера: брошурка за постановка на „Една госпожица на шестнадесет“ от Дейвид Гарик, в която е играла ролята на невинната девойка Биди Белеър; миниатюрен неин портрет като обречената да бъде несправедливо погубена Дездемона; няколко пожълтели вестникарски рецензии за изпълненията ѝ в пиесите „Времето има какво да разкаже“, „Предизвиканият съпруг“, „Хитрините на красавицата“ и няколко от вечните трагедии на Шекспир.

Извадих крехките изрезки от ковчежето, разгънах ги внимателно пред себе си и започнах да ги чета. Не беше нужно много време, докато открия онова, което търсех.

То изникна в една обстойна рецензия за постановка на „Крал Лир“, представена в известната балтиморска театрална зала на Фронт стрийт през 1807 година. След пламенни хвалебствия за „покъртителното“ превъплъщение на майка ми в ролята на мъченицата Корделия, в статията се споменаваха множеството местни величия, посетили премиерата. „Сред публиката, която бе изпълнила до предел местата в прекрасната зала, бяха и някои

от най-видните граждани на Балтимор – пишеше кореспондентът. – Между присъстващите, изпратили в края на представлението госпожица По с гръмки овации, бяха върховният съдия Стивънсън Арчър от апелативния съд, господин Септимус Дж. Клейпуул – собственик на вестник „Балтимор Дейли Адвайзър“, доктор и госпожа Джаред Паркхърст, господин и госпожа Джуниъс Макрийди, госпожа Джозиа Никодемус – вдовица на прочутия капитан на кораб, и господин Самюел Огдън Ашър.“

Това наистина беше доказателство за необикновената, ако не и *знаменателна* връзка, за която ми хрумна, докато лежах в леглото! Казвам „знаменателна“, защото поставянето на фамилията По редом с тези на Ашър и Макрийди в тази театрална рецензия отпреди десетки години според мен имаше твърде вероятно и зловещо отношение към случващите се сега събития.

Седях неподвижен на писалището в продължение на няколко минути и се опитвах да си представя онази толкова отдавнашна вечер, когато вълнуващото изпълнение на майка ми в ролята на обречената дъщеря на крал Лир е накарало най-изисканата публика в града да стане на крака и да аплодира бурно. Постепенно обаче започна да ме надвива неудържима дрямка, приличаща на унеса, следващ неизменно опиумния транс. Клепачите ми натезаха като олово и от дълбините на душата ми се изтръгна шумна прозявка.

Заклучих реликвите от трагично късия живот на майка ми и върнах ковчежето на мястото му. Толкова силна бе налегналата ме умора, че простичката перспектива да стана от стола, да прекося стаята и да се върна в леглото ми се видя безкрайно непривлекателна. Загасих лампата, сгънах ръце върху писалището и отпуснах клюмашката си глава на тях, след което мигновено заспах дълбоко.

Не мога да кажа какво ме пробуди, освен може би смътното, но натрапчиво усещане, появило се въпреки безчувственото ми състояние, че утрото вече е настъпило. Събудих се от тревожен сън, в който малка, но безстрашна човешка фигурка се бореше да спаси една девойка от лапите на зъл и подъл цар. Скочих от стола и забързано отидох до прозореца. Отдръпнах пердетата. Макар че плътна покривка от облаци продължаваше да затъмнява небето, беше ясно, че вече са се изнизали няколко часа след зазоряването. Върнах се в стаята си и се измих набързо, навлякох дрехите и побързах към кухнята.

Влезнах в малкото помещение, където заварих леля ми да слага на масата закуска от препечени филийки с масло, петмез от сорго и чай.

— Ха, добро утро, Еди! – възкликна милата женица, когато пристъпих зад нея и лепнах нежна синовна целувка на бузата ѝ. – Тъкмо се канех да почукам на вратата ти. Много се радвам, че най-после успя да поспиш до по-нормален час.

— А колко е всъщност часът? – попитах и седнах до масата, разгънах салфетката и я втъгнах в яката на ризата си.

— Към осем и половина – отвърна тя и се отпусна на стола до мен.

Тази новина ме накара да потръпна от тревога, която премина през всяка клетка от тялото ми като галваничен ток. Денят бе напреднал даже повече, отколкото си представях! Грабнах една препечена филийка, намазах я обилно с лъжица сироп, забързано отхапах голям залък и го полях с едра и шумна глътка от парещата напитка.

— О, Еди – каза гальовно Мамчето и ме погледна с безкрайна загриженост. – Не гълтай като вълк, защото ще си докараш страхотни киселини. Знаеш колко ти е чувствителен стомахът.

— Да се наслаждавам на удоволствието от вкусната и ароматна закуска е, уви, лукс, който не мога да си позволя, защото очаквам скорошното, ако не и в този момент, пристигане на полковник Крокет.

— О? – възкликна Мамчето с въпросителен поглед.

Макар да бях разказал на леля си и братовчедка си за злоещите събития от предния ден, донякъде бях скрил от тях (както вече споменах) дълбочината на моя ангажимент, страхувайки се да не им причиня ненужни тревоги по мой адрес. Същият мотив ме накара и сега да продължа стратегията си на благородни лъжи. Обясних небрежно, че съм се съгласил да бъда нещо като гид на полковник Крокет, който е изразил желание да разгледа част от прочутата живописна природа на Мериленд.

— Но това звучи много радващо, Еди. В такъв случай разбирам, че сте уредили проблемите си с полковник Крокет.

— Наистина стигнахме ако не до трайно помирение, то поне до временно сдобряване.

— Радвам се да го чуя – каза тя с широка усмивка.

— Във всеки случай, скъпа Мамче, не очаквай да се прибера рано. Всъщност може да си дойда доста след времето за лягане, така че, моля те, не се чувствай задължена да стоиш будна до завръщането ми.

В този миг енергично почукване по вратата на дома ни възвести пристигането на моя спътник.

— Допий си чая, миличък – каза Мамчето и стана от мястото си. – Аз ще отворя.

Докато женицата се измъкваше припряно от кухнята, аз погълнах набързо даряващата сили отвара. След това издърпах салфетката от яката на ризата си, станах от стола и се отправих към спалнята си. Съдейки по намръщеното небе, реших, че скоро не се очаква да си отидънем от потискащото време, което бе покрило града ни със студен и тягостен похлупак. Свалих шапката и пелерината си от куките на стената и излезнах забързано.

Когато се приближих до отворената входна врата, видях Мамчето, застанала на прага, да разговаря с Крокет, който стоеше изправен непосредствено пред входа до двойка красиви коне – единият дорест, другият кафяв с тъмночервени петна. Държеше юздите и на двата с дясната си ръка, облечена в ръкавица.

— Добр'утро, колега – провикна се той, когато ме видя. – Тъкмо обяснявах на леля Клем да не се притеснява, ако не се върнем до залез-слънце, като гледам що път ни чака през пустошта до къщата на Аш...

Застанал точно зад Мамчето, така че да няма как да попадна в обсега на погледа ѝ, аз поклатих енергично глава в посока на Крокет. Очите на полковника се разшириха леко от изненада, после премигнаха със съучастнически проблясък, когато разбра значението на жеста ми.

— ... Докато стигнем до... ъъ... онова място – добави той.

Надявайки шапката и пелерината, аз минах покрай леля ми и излязох на безлюдната улица, където полковникът ми подаде юздите на дорестия. Грабнах ги, пъхнах левия си крак в стремето и с едно движение яхнах коня.

— Жалко, че няма да пътувате на по-приятно време – каза Мамче.

— Е, не е чак толкова лошо, госпожо Клем – отвърна Крокет, мятайки се на дорестия си кон. – Ходил съм на лов в толкова мизерни и студени дни, че самото слънце е замръзвало още докато се опита да изгрее! Ха, че този ден е чудесен като слънчево юнско утро в сравнение с тях. И като се заприказвахме, кажете на госпожица Вирджиния, че Дейви Крокет няма търпение пак да чуе песните ѝ. Да ме овесят да съхна за пастърма, ако гласът на това момиченце не е сладък като на канарче.

— Ще ѝ предам думите ви – отвърна Мамчето с широка, любезна усмивка.

— А пък от мен ѝ предай – обадох се аз, – че това мрачно пролетно утро е още по-безрадостно, защото ще трябва да прекарам цял ден, без да зърна красивото ѝ лице!

— Непременно, миличък – отговори Мамчето.

След това ни пожела на добър час с леко ръкомахане, дока-

то обръщахме конете си и потегляхме по Амити стрийт, и ни благослови:

— Приятно прекарване, момчета!

В началото всякаква надежда за смислен разговор с моя спътник бе изключена заради реакцията, която той предизвикваше, докато се движехме към северните покрайнини на града. На всяка улица, по която минавахме, веднага го разпознаваха и пешеходци, и ездачи, които го приветстваха с подвиквания като „Дай им да разберат, Дейви!“, „Слава на Крокет!“ и други разпалени реплики от този тип. Усмехнатият полковник отвърщаше на всеки поздрав с повдигане на шапка и възторжено „Благодаря ти, любезни гражданино!“, а аз по неволя яздех мълчаливо до него като Санчо Панса до своя неударим странстващ рицар.

Едва когато градът остана зад нас, ни се удаде възможност да разговаряме. Началото даде Крокет, като попита за настоящето прекъсване от моя страна на разговора му с Мамчето.

— Кълна се, По – заяви той, – че едва не ми се пръсна канчето от притеснение, докато се опитвах да разбера какво, по дяволите, искаше да ми кажеш с жестовете си. Абе главата ти се люшкеше като на откачен.

Обясних, че действията ми бяха предизвикани от безпокойство за леля ми Марая, на която твърдо бях решил да не разказвам подробности за участието си в настоящото ни начинание.

— Поведението ми – добавих – беше съвсем естествен израз на загрижеността, която изпитвам към леля си – човек, когато тача с нежна и благодарна синовна обич.

Крокет накриви глава и се взря в мен, както яздехме редом по утъпканата пътека, която криволичеше сред пищната природа.

— А какво се е случило с истинската ти майка, По? Доколкото разбирам, горката жена вече не е между живите.

Потвърдих верността на заключението му с тъжна въздишка.

— Ярка звезда, чийто силен, но преходен блясък е доставял безкрайно удоволствие на всеки, който го е видял, майка ми – нашумялата актриса Илайза По – е починала от туберкулоза на крехката възраст от двадесет и четири години, когато съм бил почти пеленаче.

Спътникът ми изцъка съчувствено с език.

— Ами баща ти?

При самото споменаване на родителя ми от мъжки пол душата ми настръхна от гняв.

— При все че нямам никакво желание да нарушавам която

и да е от десетте божии заповеди, не е по силите ми да си помисля за това жалко същество – защото не мога да го удостоя с наименованието „човек“, – без да изпитам желанието да го наругая.

Прекъснах за малко, докато овладя достатъчно чувствата си, за да продължа:

— Той също е бил артист... но толкова посредствен, че е предизвиквал невъздържани подигравки от страна както на зрители, така и на критици. Не знам нищо повече за него, защото, проявявайки почти нечовешка жестокост, е напуснал окончателно майка ми – болна и страдаща като мъченица, – още преди да е изминала и година от раждането ми.

— Ама че мръсен негодник! – заяви Крокет с възмущение. – За такава змия и бесилото е малко!

— В края на краищата може би наистина точно такава съдба е сполетяла този безнравствен нещастник, защото е изчезнал и оттогава никой не го е виждал или чувал за него.

Известно време продължихме да яздим в мрачно и замислено мълчание.

— Е, По – наруши тишината полковникът, – лош ти е бил късметът в детството, няма съмнение. Страшно тежко е да си сираче на този свят.

— По-тежко е, отколкото си представят в първия момент онези, които не са преживели подобно нещастие.

Доста дълго не бях в състояние да кажа каквото и да е, докато вътрешно проклинах злата съдба, която не само ме бе лишила от майчина ласка, но впоследствие ме бе запокитила в ръцете на суров и безчувствен настойник. В крайна сметка, възвърнал самообладанието си до голяма степен, продължих:

— Единствено благодарение на доброто и щедро сърце на леля ми аз познах, за първи път в моето зле започнало съществуване, най-сладкия от всички земни дарове – безграничната *майчина* обич!

— Това са направо прекрасни чувства, По – каза с одобрително поклатане на глава полковникът. – Но леля ти няма причина да се притеснява. Докато Дейви Крокет е наоколо, ти ще си в безопасност като малко опосумче в торбичката на мама. Даже и ако оня гнусен негодник Нойендорф се появи да те търси, както се закле.

Тази забележка така ме сепна, че неволно дръпнах юздите и по този начин накарах коня да се надигне леко на задните си крака, като едва не ме хвърли в потока, който прекосвахме с Крокет. Бързо овладях животното и излязох на отсрещния бряг, където се обърнах към моя спътник:

— Нойендорф ли? Що за мотив може да има той, за да

отправи такава закана, след като именно аз се опитвах да убедя полицията, че оставените на местопрестъплението кървави знаци в действителност не изписват неговото име?

Бяхме спрели на тревист склон до малка върбова горичка. Крокет се наведе напред, подпирайки се с ръка на седлото, и лекичко погали своя кон по врата.

— Ха, тук логиката няма място, По. Не и при такъв боклук като него. Заради нещо си е внушил, че преди всичко двамата с него изобщо нямаше да се спречкаме, ако не беше ти. Поне така ме информира капитан Ръсел. Сега се кълнял навсякъде, където отиде, че ще си направи от кожата ти бръснарски каиш, а на мен ще ми извади сърцето и ще го сготви на чорба.

Потръпвайки вътрешно, аз си спомних за страховития дълг нож, с който Нойендорф се бе отбранявал яростно при схватката с полковника.

— Ей, да ме вземат дяволите, ако не преbledня като черупка на яйце! – възкликна Крокет. – Да не би да се притесни заради тая жалка отрепка? – Изправи се на седлото, протегна ръка и ме тупна шумно по рамото. – Ха, надявам се наистина да ни потърси. Ще му видя сметката по-бързо, отколкото алигатор може да сдъвче кутре!

Замисляйки се за разстоянието, което все още ни предстоеше – дълга отсечка от дива, необитавана природа, където всяко хълмче, горичка или долчинка можеха да послужат за идеално място за засада, – аз отвърнах:

— Трябва да си призная, че съм малко озадачен как така, след като знаете за злите закани на Нойендорф, да не говорим за буйния му и свиреп нрав, не сте счели за разумно да носите оръжие, полковник Крокет.

— Оръжие! – отвърна той с гръмогласен смях. – Ха, ако двете ми голи ръце не са достатъчни да ликвидирам това противно същество, да се задавя с пън дано!

След тези думи той цъкна с език, подръпна юздите и подкара коня си по пътеката, а аз бързо го последвах.

Точно над главите ни от тъмните и ниски облаци се разнесе басов тътен. Усмивайки се широко при този звук, Крокет вдигна дясната си ръка почти до височината на рамото и енергично плесна по бедрото си, заявявайки шумно:

— Чуй само как пее, По! Хората може да си грачат каквото искат за рева на Ниагарския водопад или тътена на морето, обаче като чуя един такъв разкошен буревестен гръм и всичката останала музика на природата ми звучи като латерна пред катедрален орган! Кълна се във Всевишния горе, че един обикновен тътен от мълния е най-голямото удоволствие във

вселената! Остави ме да послушам само мъничко от тази музика на природата, преди да заспя, и сутринта се събуждам толкова изпълнен с енергия, че съм способен да прегърна Мисисипи, да разбия голяма скала с голи ръце и достатъчно силен да свърша работата на цяла дъскорезница.

После, поглеждайки косо към мен, той ме попита:

— Хей, По, разказвал ли съм ти как се опитах да се излекувам от страхотни болки в корема, като глътнах мълния? Не? Е, това беше през пролетта на хиляда осемстотин и шестнадесета година, скоро след като аз и Стария кривак победихме индианците от поречието в битката при Редстик. Та както и да е, онази сутрин се събудих и ми беше адски лошо. Викам си, „Дейви...“

Докато продължавах да пътуваме на север, яздейки редом в тръс, Крокет продължаваше да ме занимава с цветистия си разказ, чиито подробности аз обаче почти не чувах, защото вниманието ми бе дълбоко погълнато не от неговите невероятни измислици, а от мрачния пейзаж, чиито на пръв поглед безобидни очертания – хълмчета и долинки, поляни и гъсталаци – изведнъж бяха придобили неприветлив, страшен, зловещ нюанс на очакваща, спотаена, дебнеща опасност!

ГЛАВА 10

Изминах остатъка от пътя силно притеснен, а в същото време яздещият до мен приказлив полковник бълваше истински порой от ексцентричните си и очевидно неизчерпаеми разкази. Въпреки че предназначението им несъмнено беше да послужат като весело развлечение, тези истории – описващи свирепите му схватки с индианци, пантери, алигатори, вълци и чудовищно големи екземпляри от семейството на мечките – имаха точно обратния ефект, като вместо да облекчат, засилиха вече и без това доста нервното ми състояние.

Затова би могло да се предположи, че когато късно следобед излязохме от една гъста борова гора и видяхме пред нас целта на пътуването ни, аз ще реагирам с дълбоко облекчение и радост. Само че не беше така. Не знам защо, но още щом зърнах достопочтената резиденция на фамилията Ашър, дълбока и непоносима потиснатост завладя душата ми!

Какво ли имаше във вида на дом Ашър, питах се, докато конете ни приближаваха високата тъмна сграда, което ме обезкуражаваше така? Защото, като се изключи общото впечатление за разруха и запуснатост, не можех да забележа нищо в нея,

което да обясни нейното мрачно, натъжавашо, странно угнетяващо въздействие върху мен.

Когато двамата с полковника спряхме конете пред масивната входна врата, аз огледах външността на къщата – студениите, изгубили цвета си стени; пустите, ококорени като очи прозорци; сплетените като паяжини и висящи от стрехите лишеи – с дълбока душевна потиснатост, която не мога да опиша достатъчно сполучливо с никое друго земно чувство освен с онова, което изпитва човек, полупробуден след опиумен транс. Самата гледка на къщата изпълваше душата ми с неопишуемо тревожно чувство – силна нервна възбуда, граничеща с ужас!

— Тая стара къща изглежда доста обрасла с мъх, а? – каза Крокет, слезе от коня и завърза юздите за някога красиво оформен, но вече прекалено изгнил коневръз. Вдигайки неодобрителен поглед нагоре към покрива, той измърмори: – Ако аз живеех в такъв разкош, сигурно щях да се грижа далече по-добре за бърлогата си от тия Ашър!

Докато аз слизах от коня си и го отвеждах към коневръза, Крокет се приближи до входната врата.

— Какво е това, по дяволите? – чух го да възкликва.

Отидох до него и видях, че погледът му е прикован върху тежкото чукало, окачено в центъра на вратата. Този предмет от ковано желязо имаше забележителна форма – изправен на задните крака кентавър, на чието зверско лице бе изписано буйно разюздано сладострастие. В ръцете си това същество бе сграбчило паднала в несвяст девойка, облечена толкова неприлично, че – изчервявам се, докато пиша тези думи – очертанията на нейната гръд бяха разгопени по невъобразимо скандален начин!

— Тия Ашър – каза Крокет, продължавайки да гледа зяпнал чукалото с изражение, в което се четеше поравно възхита и възмущение – да не би случайно да са французи?

— Доколкото ми е известно, семейството е от английски произход.

— Е – измърмори Крокет, – проклет да съм, ако някога съм тропал с нещо такова!

Хвана прецизно изкованото чукало и удари с него няколко пъти по желязната плоча.

Действието на Крокет бе последвано от толкова продължителна тишина, че ме завладя отчайваща мисъл. Може би обитателите на къщата бяха излезли и пътуването ни е било напразно! Накрая полковникът посегна пак към чукалото и повторно извести за присъствието ни със серия гръмки, настоятелни потропвания. Но резултатът не бе по-добър от първия път.

Тъкмо се бях обърнал към моя спътник и се канех да изра-

зя подозрението си, когато долових поредица от отчетливи шумове в къщата – влачене на крака, издърпване на резе, скърцане на панти. Вратата се разтвори само на няколко сантиметра, позволявайки ми да видя не повече от едно невероятно бледо лице, взиращо се в нас откъм сумрачната вътрешност на сградата.

— Какво искате? – попита глас, ръждив и непривикнал към употреба като пантите на вратата.

— Добър ден – отвърнах аз с изключително учтив тон. – Желаем да разговаряме със стопанина на къщата, господин Роджър Ашър.

— Невъзможно! – извика човекът с анемичното лице. – Той няма желание да разговаря с вас или с когото и да е! Отивайте си!

С тези крайно начумерени думи той понечи да затвори вратата.

Преди да изпълни това си намерение обаче, Крокет протегна ръка и подпирайки я здраво на вратата, ѝ попречи да се затвори.

— Не толкова бързо – възпротиви се той. – Аз и приятелят ми направихме цяло пътешествие, за да стигнем дотук, и не ни харесва да се отнасят с нас така нелюбезно.

— Но вие не сте добре дошли тук! – запротестира другият.

— Може и така да е. Обаче Дейви Крокет не понася такива груби обноски. Ставам по-горещ от маша за къдрене, когато се държат с мен толкова невъзпитано!

Това разпалено изявление като че ли накара бледия човек да се замисли.

— Полковник Дейвид Крокет? – попита той след малко. – От Тенеси?

— Същият – отговори полковникът. – А този тук е моят съдружник, господин Едгар По от Балтимор.

— По – каза другият със замислен тон. – Това име също не ми е съвсем непознато. – След още една кратка пауза, през която като че ли бе зает с ожесточена вътрешна полемика, той въздъхна с примирение, отстъпи крачка назад и отвори вратата докрай. – Може би постъпих прекалено прибързано. Елате, господа, влезте. По-бързо! По-бързо! Въздухът е отвратително студен и влажен, а не искам да се излагам на такова нездравословно течение!

В отговор на подканянията Крокет и аз бързо прекрачихме прага на мрачната къща, след което бледият господин, който, както вече се бях досетил, бе не друг, а самият собственик, Роджър Ашър, незабавно затръшна вратата след нас.

— Насам, господа – каза странната личност, повеждайки

ни по дълг, изпълнен с призрачни сенки коридор. По високите му стени висяха тъмни парцаливи драперии, чийто разкошен, но много прояден от молци плат бе с втъкани фантастични фигури и причудливи измислени десени.

След като ни въведе в огромна и мрачна всекидневна, нашият домакин с мъртвешко лице ни посочи два масивни абаносови стола, поставени върху протрит вълнен килим пред запалена камина. Свалих шапката и наметалото си и седнах в единия, а Крокет се настани в другия. Междувременно Ашър пристъпи до камината да разбърка с ръжена тлеещата жар, давайки ми по този начин възможност да огледам огромната, неприветлива стая.

Размерите ѝ по моя преценка не бяха по-малки от девет на седем метра. Дъсченият под беше от стар дъб, потъмнял почти до черно от времето; таванът – също дъбов и тъмен, беше висок, сводест и пишно украсен със смесица от най-причудливи и гротескни фигури в полуготически, полудруидически стил.

На стената срещу вратата, през която влязохме, доминираше висок прозорец с тъмночервени стъкла, обрамчени с масивни завеси, също с яркочервен, макар и поизбелял цвят. Немошни червени лъчи светлина проникваха през дървените решетки на затворените кепенци, но очертаваха достатъчно ясно по-едрите предмети около мен. Все пак очите ми напразно се напрягаха да надникнат в по-отдалечените ъгли на стаята, които тънеха в сянка и като че ли бяха заети от двама непомръдващи часови. Тези двамата, както по-късно разбрах, бяха всъщност напълно окомплектовани, но вече малко ръждясали средновековни брони, принадлежали на рода Ашър от много поколения. Едната от фигурите бе изправена, със страховита бойна брадва, или по-точно алебарда, в рицарската ръкавица на дясната ръка. Другата бе аранжирана в особено войнствена поза, леко приклекнала, стиснала в ръце дълга пика, насочена право напред, сякаш бронята се готви да нападне.

Като цяло мебелите в помещението бяха пищни, старинни и подобно на столовете, в които седяхме с Крокет, крайно неудобни. Накратко, цялата стая говореше за отживял, рушащ се разкош – запуснато богатство и величие, деградирало вече до отблъскваща, мрачна и непоправима мизерия.

Самият Ашър също създаваше такова впечатление – човек, израсъл в луксозна и изискана обстановка, която в резултат на печално честите в нашето общество обрати на съдбата е деградирал до трудно, дори унижително съществуване. Висок, изпит и с изключително нездрав вид, той бе облечен в модерен някога, но вече отдавна забравен стил: протрити бричове до колената,

пожълтяла ленена риза с лек набор отпред и пращен фрак с орфани маншети на ръкавите.

Почти невъзможно бе да се отгатне възрастта му, макар да предполагах, от малкото, което знаех за историята на семейството му, че не може да е на много над четиридесет и пет години. Но лицето му беше толкова безкръвно, толкова изпито и ужасно състарено, че би могъл да мине за човек на шестдесет, дори на осемдесет или даже за балсамиран и обезкръвен труп, който по някакъв начин си е възвърнал способността да се движи. Под бялата и набръчкана кожа на лицето му прозираха костите на черепа – остри и ясно очертани почти като на гол скелет. Оредяваща и тънка коса висеше на отпуснати, мазни кичури чак до раменете му и беше толкова необикновено руса, че изглеждаше почти бяла. Хълъналите му очи лъщяха под широко, изпъкнало чело със странен, малко истеричен блясък. А когато говореше, под безцветните и напукани устни се виждаха вече развалени, но странно остри като на гризач зъби.

Най-смушаващи обаче бяха непрекъснато мърдащите деликатни, дългопръсти ръце, които постоянно се потриваха – досущ като смехотворно неуместните движения на *Musca domestica*, или така наречената обикновена домашна муха.

— Та – изграчи този странен човек, обръщайки се към моя спътник – вие сте прословутият полковник Дейвид Крокет.

— Това е самата истина – отвърна последният. – А кой сте вие, ако не е прекалено нахално да попитам?

— Роджър Ашър, на вашите услуги – каза другият с лек поклон, потвърждавайки самоличността, за която вече се бях досетил.

Изправяйки се отново, той огледа внимателно седналия полковник с продължителен, преценяващ поглед, в който долових нещо повече от обичайно любопитство и любезност.

— Ако скъпата ми сестра, Мерилин, не бе толкова силно неразположена, щеше да бъде крайно поласкана, направо потресена, да се запознае с вас, полковник Крокет – каза Ашър с тон, който издаваше същото необяснимо подигравателно отношение, както и изражението на лицето му. – Защото, между малкото достъпни за нея удоволствия, четенето на вашите толкова впечатляващи, толкова *невероятни* приключения, описани в месечните алманаси, издавани от ваше име, стои на първо място.

— Е, това говори много добре за дамата! – възкликна Крокет. – Дори се надявам, че ще имам удоволствието да се срещна с вашата страдаща сестра, преди да настъпи времето, когато аз и приятелят ми ще трябва да си тръгнем.

— Съмнявам се, дълбоко се съмнявам – отвърна Ашър с явно пресилена, направо артистична въздишка. – Боя се, че горката Мерилин от дълго време страда от тежко и не съвсем изяснено заболяване, което съвсем скоро може да завърши с преждевременната ѝ смърт.

Това тъжно изявление бе направено с изключително необичайно изражение – лека, но очевидна усмивка от злорадо задоволство, сякаш неизбежната кончина на сестра му бе един край, който не е чак толкова страшен.

— О, много съм наскърбен, че чувам това – отвърна Крокет.

Потривайки ръце като гладен чревоугодник, комуто токущо са сервирали блюдо с изискана и много вкусна гозба, Ашър отговори:

— Не, не, полковник Крокет! Няма място за скръб. Всички трябва да си отидем оттук, така както сме дошли. А има по-лоши... да, безкрайно, невъобразимо по-лоши неща от едната смърт!

— Е, това е вярно като проповед – съгласи се Крокет. – Спомням си как едно време в сечищата един мой приятел, Ефраим Уодлоу, тикна пушката си в стар и кух пън, за да подгони едър, охранен опосум, който се криеше вътре, и тогава го връхлетя цял рояк разлютени оси, като най-свирепи червенокожи на бойната пътека. И сега Ефраим...

Още преди спътникът ми да набере скорост, аз се изкаших шумно, с цел да предотвратя поредния отегчителен разказ, както и да привлека вниманието на Ашър, който до този момент напълно и с умишлена неучтивост пренебрегваше присъствието ми. Когато последният се извърна и ме погледна с високо повдигната белезникава вежда, аз смело заявих:

— По това, че очевидно името ми ви е известно, господин Ашър, аз си вадя заключението, че познавате моите достойнства не по-малко от тези на полковник Крокет.

— О, не, съвсем не – отвърна Ашър с пълно равнодушие. – До този момент не ми беше известно нищо за вашето съществуване. Все пак името По ми е отдавна познато, защото имаше една много даровита актриса със същата фамилия, която покойният ми баща, човек с изключителен вкус и проникание, безкрайно уважаваше и която самият аз имах честта да гледам веднъж в една незабравима постановка на „Една госпожица на шестнадесет“ от Гарик.

— Говорите за непрежалимата ми майка, Илайза По – казах аз, стараяйки се да потисна огорчението си от равнодушно незнание на Ашър относно моята личност. Е, помислих си, и такива унижения трябва да понася човекът с истински творчески

заложби, чиито възвишени постижения неминуемо биват засенчвани от грубите напъни на по-недостойни люде, които, също като Крокет, угаждат единствено на грубите сетива на масите.

— Така ли! – възкликна Ашър. – А каква е съдбата на тази дама?

— Почина – отговорих с тъга в гласа. – О, преди много години.

Кимайки мрачно, сякаш моите думи бяха потвърдили някакво негово тъжно предположение, Ашър каза:

— Е, за съжаление животът е твърде своенравен. Благородните, достойните и талантливите, тези, които имат дарбата да дават на света радост и светлина, биват жестоко изтръгвани от нашата среда в разцвета на младостта им, докато други – тук лицето му придоби дълбоко отвратено и негодуващо изражение, – които не правят нищо друго, освен всекидневно да тормозят най-близките около себе си, са се вкопчили в живота си с чудовищна упоритост!

Този прочувствен изблик накара нашия крехък и болнав домакин видимо да се разтрепери. За миг като че ли се олюля на краката си с плътно затворени очи, хлъгналите му гърди се издуваха и свиваха, а мършавото му тяло се тресеше, сякаш внезапно бе заболял от испански грип. Изминаха няколко секунди, докато се уталожи вътрешният му бунт. Клепачите се отвориха и устните му се разтегнаха в нерадостна усмивка, която, макар че явно имаше за цел да внуши сърдечно гостоприемство, бе топла като на вкочанен мъртвец.

— Е, господа – каза той, – на какво дължа честта да бъда удостоен с това ненадейно посещение?

Отворих уста да отговоря, обаче още преди да издам и звук, от дълбините на къщата долетя тих, но потресаващ вик – ужасен като жалните стонове на блуждаещ и объркан дух. Устата ми мигновено пресъхна, кръвта мигновено замръзна във вените, а гърлото ми се стегна така здраво, сякаш убиец бе увил гарота около него, лишавайки ме напълно от способността да говоря!

Ашър поклати отегчено глава, въздъхна с тихо примирение и каза:

— Ето я пак. Извинете ме, господа, сестра ми ме вика. Боя се, че тя е най-капризният, направо най-тираничният пациент. Но имам ли някакъв избор? Аз съм единствената ѝ опора. Няма кой друг да я гледа освен аз, колкото и трудно, тежко и чудовищно изтощително да е това! Но няма да продължи още дълго така, о, не! В нея наистина е останала нищожна частица живот.

Докакто произнасяше тази поразителна реч, нашият домакин наново се разгорещи почти до истерична възбуда.

Костеливите му ръце трепереха, широко отворените очи блестяха, а в угълчетата на устните му се появи пяна.

— Моля ви, господа – изрече той задъхано, – чувствайте се като у дома си.

След това, когато нов пронизителен, неземеен вик се разнесе някъде от лабиринтите на къщата, той се завъртя на токовете си и напусна забързано стаята.

— Странен човек – отбеляза замислено Крокет, загледан подир нашия домакин.

— Наистина – отвърнах аз. – Но тепърва предстои да се установи дали неговата ексцентричност е такава, че да доведе до убийство.

— Е – каза Крокет, плясвайки с длани по бедрата си и изправяйки се на крака, – защо не вземем да поразгледаме наоколо, докато имаме тази възможност. – Посочи с брадичката си към един разклонен на три свещник върху малка мраморна масичка недалеч от лакътя ми и добави: – Грабвай оня свещник и дай да си светнем.

Станах от стола. На масата до свещника имаше потъмняла сребърна чашка с няколко кибритени клечки. Използвах едната от тях да запала трите полуизгорели восъчни свещи, вдигнах свещника за поставката и го занесох до Крокет, който бе пристъпил до камината и се взираше дълбоко озадачен в едно обрамчено в златиста рамка платно, окачено над нея.

— Що за чудо е пък това според теб? – възкликна полковникът, когато заставах до него.

Вдигнах високо свещника, за да осветя картината по-добре. Това беше една силно шокираща, поразителна творба. Рисунката изобразяваше цар с чалма, полегнал отпуснато в будоара си, а навсякъде около него цяло гъмжило съблазнителни (и съвършено голи!) млади жени, явно принадлежащи към личния му харем, бяха подложени на зверско клане от банда въоръжени с ножове главорези. Като се остави настрана неприличната голота, в която бяха изобразени жените, най-потресаващото в произведението, да не кажа отвратително, бе ясно личащата върху лицето на властелина наслада от извършването около него ужасно кръвопролитие.

— Стига да не греша – отбелязах аз, – предполагам, че това е копие, и то направено с голяма техническа вещина, на много известната картина „Смъртта на Сарданапал“ от прочутия френски художник Йожен Дьолакроа.

— Френски художник, а? Би трябвало да се досетя, че някой шантав чужденец стои зад това! Кълна се, По, ако това не е най-непристойното нещо, върху което ми е попадало окото, да

ме изпържат в меча мас. Та то не става да го окачиш даже и в бардак!

Продължихме да обикаляме из стаята и да разглеждаме внушителната колекция на Ашър от маслена живопис, чиято тематика – предизвикателни одалиски, разгулни пирове, езически ритуали от най-скандално и разюздано естество – провокираше непрекъснат порой от гневни протести от страна на възмутения полковник.

— Дявал да го вземе – отсече накрая той, – не съм виждал по-отблъскващи картини от тия тука! Що за хора са тези, които пожелават в хола им да виси нещо толкова порочно. Слушай ми думата, По, тоя Ашър може да се прави на много изискан, обаче си е чиста проба негодник!

По това време бяхме стигнали до голяма библиотека, изправена до едната стена на стаята. Докато разглеждах рафтовете с прашасали антикварни книги, неволно бях впечатлен от голямото им сходство с колекцията от картини по отношение на тяхната скандална тематика. Между множеството редки и любопитни издания, изпълващи високата библиотека, забелязах такива стряскащи, дори зловещи произведения като „Белфегор“ на Макиавели, „Подземното пътешествие на Николас Клим“ от Холберг, „Хиромантия“ от Робърт Флъд, „Malleus Malifacarum“ от Якоб Шпренгер и Хайнрих Крамер, „Демонология“ от Робърт Скот, „Practica Inquisitionis Heretice Praviatis“ на Бернардус Гуидонис и може би най-забележителното от всички, малкоформатно издание на „Virgliae Mortuorum secundum Chorom Ecclesiae Maguntinae“.

Докато прехвърлях заглавията в тази удивителна библиотека, погледът ми попадна върху една странно позната книга, подвързана в разкошна зелена кожа със златни шамповани букви. Възкликнах от изненада и се пресегнах да измъкна томчето от мястото му.

— Какво има, По? – попита Крокет.

— Погледни! – казах възбудено аз. – Това е екземпляр от същата книга, която четях преди няколко дни, когато дойде в дома ми за първи път с твоя учудващ и зле обмислен ултиматум!

Крокет взе книгата от ръцете ми, отгърна корицата и когато погледна заглавната страница, лицето му придоби крайно объркано и учудено изражение.

— „Ин-ху-мация преди смъртта“ – прочете той и вдигна поглед към мен. – Дявол да го вземе, какво означава това, По?

— Научен труд върху страшното, ужасното, неподлежащо на описание нещастие – погребването приживе!

— Погребване приживе! – възкликна Крокет. – Искаш да

кажеш да заровиш някого на два метра под земята още преди да е предал богу дух?

Целият потръпнах от ужас.

— Именно такава е потресаващото, *ужасяващото* значение на тази фраза – отвърнах аз. – Измежду всички страхотии, които могат да сполетят един смъртен, тази е единствената, от която, само като си я помислиш, душата ти неизбежно се изпълва с непоносим страх и смазващ ужас!

— Страшно си е и още как! – съгласи се Крокет. – По, тоя Ашър хич не ми харесва.

Затвори шумно книгата и я върна в ръцете ми, след което аз я поставих обратно на мястото ѝ върху рафта. Когато се обърнах към Крокет, забелязах под светлината на свещника, че той се визира намръщено в нещо точно до масивната библиотека. Проследих погледа му и установих, че е насочен към едно малко кътче или ниша, което до този момент бе останало скрито в почти пълния мрак в стаята.

Не самата ниша обаче бе приковала вниманието на полковника, а съдържанието ѝ. Беше нещо като остъклен шкаф или витрина, поставена на височината на гърдите върху изящно гравирани статив. От позицията ни в момента не можехме да различим съдържанието ѝ, но зад стъклената вратичка като че ли имаше само един тъмен предмет.

Полковникът, който стоеше от лявата ми страна, извърна глава и ме погледна. Под трепкащата светлина на свещите лицето му приличаше на контрастно оцветена карнавална маска.

— Имам странно усещане за това тука – каза той мрачно, посочвайки с жест към витрината.

Поех дълбоко и развълнувано дъх.

— Споделям съмненията ти. Може би не е зле да се върнем на местата си. Домакинът ни сигурно ще се появи всеки момент.

— Много разумна идея, По – каза Крокет. – Но аз първо трябва да хвърля един поглед на онова нещо там.

С тези думи той бързо отиде до малката ниша, наведе се пред витрината, погледна вътре... и нададе изплашен вик!

— Дай ми тоя свещник! – възкликна той, викайки ме с обемели ръкомахания.

Подчиних се, макар и неохотно, на нареждането на полковника, отидох до него и се наведох над витрината, държейки свещника близко до стъклото. Внезапно почувствах, че залигам на ръба на припадъка. Повдигнах свещника, който едва не бях изпуснал, приближих го отново до стъклото и обзет от ско-

ваващ ужас, се взрях с невярващ поглед в неопикуемото нещо вътре.

Беше горната част на гол, частично дисектиран женски труп, срязан в кръста. Половината от лицето на нещастната жертва, врата и торса ѝ бяха одрани, така че да разкрият намиращата се отдолу плът – оголени набраздени мускули, лигави ципи, лъкатушещи вени и лъскави тъкани. Въпреки това по някакъв загадъчен начин трупа бе така идеално запазен, че невероятно приличаше на жив!

Извърнах се със зяпнала уста към спътника си, върху чието лице се бе изписало смаяно неразбиране. Нашето общо, основано на предчувствия съмнение току-що се бе потвърдило по възможно най-ужасния начин.

Бяхме нахълтали в бърлогата на един луд!

ГЛАВА 11

Дори животът ми да зависеше от помръдване на крайник или от произнасянето на една-единствена сричка, не бих могъл да сторя което и да е от двете – до такава степен ме бе парализирала гледката пред мен. Даже шумният полковник се бе сепнал, като никога, и стреснато мълчеше. Наведени пред витрината, ние се вирахме слисани в страховитото ѝ съдържание и изобщо не забелязахме нищо наоколо, докато един глас зад нас каза:

— Значи открихте бисера на моята колекция!

Толкова резки, толкова неочаквани бяха тези думи, че дори наемен убиец да се бе промъкнал зад мен и да ме бе гръмнал с пистолет в гърба, не бих реагирал така стихийно. Нададох изплашен вик, изпуснах тежкия свещник и той полетя надолу, а в същия миг Крокет се извърна бързо с лице към невидимия автор на тези думи. Извършвайки това си действие, той забеляза летящия свещник, протегна ръка и го хвана за поставката.

— Боже мой! – извика Роджър Ашър, защото не друг, а именно тази странна личност се бе промъкнала така неусетно зад нас. – Добре ли сте, господин По?

Измина малко време, преди да си възвърна способността да говоря.

— Добре съм, съвсем добре – казах най-сетне аз и извадих носната си кърпичка, за да избърша избилата по челото и горната ми устна влага. – Просто вашата рязка и неочаквана реплика ме стресна.

— Да, ама пък аз не съм чак толкова добре – заяви Крокет.

Повдигайки едната си вежда, Ашър се извърна с лице към полковника.

— И какво има, полковник Крокет?

— Ето това тук го има – отвърна полковникът и доближи свещника до стъклената витрина, осветявайки страшното ѝ съдържание.

— А, да – усмихна се Ашър, потривайки дългите си бледи ръце, сякаш се опитваше да ги изчисти от някакво петно, видимо само за него. – Великолепна е, нали?

— Великолепна! – изкрещя Крокет и от възмущение от устата му почти се разхвърчаха слюнки. – Та аз, откакто съм жив, не съм виждал нещо дори наполовина толкова отвратително!

За момент Ашър просто го изгледа с безмълвна изненада. После от гърлото му се разнесе бурен смях.

— Ясно! Ясно! – каза той, когато най-после се успокои. – Взели сте я за истинска. Е, добре. Това е признание за гения на великия Фонтана!

— Фонтана? – възкликнах аз. – Великия флорентински натуралист ли имате предвид?

Обръщайки се към мен, Ашър ме погледна одобрително.

— Поздравявам ви, господин По. Виждам, че сте човек с рядка ерудиция.

Благодарих за комплимента с лек поклон.

— Прав сте – продължи Ашър. – *Предметът*, поставен в тази витрина, наистина е оригинална изработка на *ателието* на почитаемия абат.

— Не разбрах, какво на почитаемия абат? – намеси се Крокет.

— Работилницата – обясних на Крокет, обръщайки се отново към витрината, този път не с чувството на неописуем ужас, с което вече бях погледнал съдържанието ѝ, а с най-искрено възхищение, удивление, даже благоговение. – Това не е – продължих – зверски разчленено тяло на истинска жена, както ти се е сторило. Всъщност, поне по твърдението на господин Ашър, пределно реалистична восъчна фигура, изработена под наставленията на великия църковен служител от осемнадесети век, абат Феличе Фонтана от Флоренция, Италия, чиято световноизвестна работилница е произвеждала анатомични модели за ползване от медиците по негово време. Моделите му са били толкова удивително подробни, така точно пресъздадени, че не кой да е, а самият император на Австрия Йосиф II, който е предприел специално пътешествие до Флоренция, за да види творенията на

Фонтана, го е произвел в рицарско звание и му е дал поръчка да изпълни близо хиляда и двеста бройки!

— Дявол да го вземе! – възкликна Крокет. – Искаш да кажеш, че ей тая гнусотия тук е само парче пчелен восък?

Ашър реагира с тих, гърлен смях:

— Точно това е, полковник Крокет... макар и само в смисъла, в който „Давид“ на Микеланджело Буонароти е просто „парче“ мрамор от Карара.

— Проклет да съм... – измърмори Крокет, взирайки се с присвити очи през стъклото на витрината.

— Но как – попитах аз – сте се сдобили с такова съкровище?

Въпросът накара бледия ни домакин да въздъхне развълнувано.

— Беше време, господин По, когато никоя прищявка не беше непостижима за паричните ми възможности. Но това – добави той със замислен глас – беше много отдавна... преди пълното и необратимо разорение да сполети гордата някога фамилия Ашър.

За момент той като че ли се пресели някъде другаде, а погледът му стана тъжно замислен и блуждаещ. Внезапно се събуди от меланхолията и съсредоточи вниманието си върху нашето присъствие.

— Хайде, господа – каза той с малко принудена любезност. – Сестра ми заспа дълбоко. О, да. Много дълбоко. Позволете ми да ви предложа нещо съвсем скромно за хапване. Сигурно умирате от глад след дългото пътуване.

— Казахте самата истина! – заяви Крокет. – Толкова съм изгладнял, че мога да изям цяла камара мечешки пържоли, посолени с градушка и пипер от сачми!

— Боя се, че не мога да ви предложа нещо чак толкова солидно – усмихна се Ашър. – Но на драго сърце ще споделя всичките си жалки провизии. А докато похапваме, можете най-после да ми кажете какво ви доведе пред прага на моя дом.

Завъртя се на пети и понечи да ни изведе от тъмната като пещера стая. На втората крачка обаче се спря, извърна се и протегна дълга костелива ръка към Крокет.

— Разрешете ми да ви освободя от грижата за този свещник, полковник – каза той. – Въпреки че ръцете ви, убеден съм в това, са много по-сигурни от тези на вашия приятел, ще се чувствам далече по-спокоен, ако свещникът е в моите. Домът ми, както вероятно забелязвате, е пълен със старо и съвсем лесно запалимо обзавеждане. Много мъничко е нужно, за да пламне пожар и да превърне цялата къща в огнен ад.

После със странна, печална усмивка добави:

— Или по-скоро още по-голям ад от това, което е, за обречените да живеят в нея.

Изразът на Ашър за „жалкото“ му кулинарно предложение се оказа не обичайното, самокритично и задължително за един домакин на вечеря извинение от гледна точка на етикецията, а самата неподправена истина. След като ни съпроводи под светлината на свещите през тъмните и приличащи на пещери коридори в огромната къща, нашият блед и приличащ на дух домакин ни въведе в мрачна кухня с нисък таван, където върху светещата жар на опушено огнище бе поставен голям железен котел, бълващ тежки и безмерно зловонни изпарения. Докато двамата с Крокет се настанявахме до стара, приличаща на пейка маса в средата на помещението, Ашър започна да шета из кухнята. Донесе калайдисани паници и потъмнели прибори, които разположи пред нас заедно с тежки стъклени чаши и прашасала кана вино.

— Какво още? – питаше се той на глас, потривайки ръце с характерния си жест. – А, да!

Бързо притича до един забулен в мрак бюфет, а там го чухме да казва:

— Къш! Къш!

Това възклицание бе последвано мигновено от паническо дращение на разпръскващи се гризачи. След секунди той се върна с дървен поднос, който съдържаше останки от черен, корав самун хляб, белязан с десетки мънички следи от зъби.

— А сега – каза Ашър, поставяйки хляба на масата – остана *pièce de resistance*.

Докато домакинът ни отиваше към огнището, Крокет отпрати въпросителен поглед към мен и прошепна:

— Какво остава?

— Основното ястие – обясних аз на разбираем за него език.

Пресегнах се за каната, внимателно напълних чашите на всички почти до ръба и оставих съда на масата. След секунди домакинът ни се върна с голям глинен съд, от който стърчеше дръжката на потъмнял сребърен черпак. Стиснал черпака в едната си ръка, той напълни паниците ни с кипяща порция от някаква силно подправена гъста смес, явно нещо като широко известната в Юга супа от бамя. Видът, гъстотата и миризмата на този буламач бяха толкова отвратителни, че въпреки звучното куркане в коремната ми област, трудно бих се съгласил да го вкуся. Единствено нормите на цивилизованата етикеция ме принудиха да поднеса мъничко с лъжицата към устата си. Изобщо

не се изненадах, че вкусът напълно съответстваше на останалите характеристики. Накратко казано – абсолютно противен.

Гнусното ястие обаче като че ли не намали по никакъв начин апетита на полковника, който лакомо се зае да опразва паницата си.

Що се отнася до мен, аз трудно преглътнах няколко лъжици от отвратителната яхния, успявайки да го сторя единствено защото прокарвах всяка от тях с голяма глътка от питието, което бях налял. А то се оказа доста сносно, направо превъзходно амонтилядо шери.

Поощрен от окуражаващото действие на тази течност и по настояване на Ашър, аз започнах да излагам фиктивната причина за нашето посещение, разказвайки версия, която бяхме съчинили с Крокет по пътя. Според нея Крокет, като част от своята кампания срещу политическите машинации на президента Джаксън, бе решил да използва сегашната обиколка, за да си осигури финансовата подкрепа на най-видните и заможни граждани във всеки от градовете, които посещава.

— Но не греша ли, полковник Крокет, като смятам, че самият вие сте протеже и някогашен другар по оръжие на нашия *славен водач*?

Горчиво-ироничният тон, с който Ашър произнесе последната си фраза, разкри достатъчно ясно политическите му пристрастия.

— Напълно вярно – каза полковникът и откъсна парче от ръфания от плъхове хляб, което използва да попие остатъците от супа по вътрешността на паницата си. – Но пътищата ни със Стария кривак се разделиха. Продължавам да уважавам този човек и съм горд, че съм се бил редом с него. Но сега май се очаква от мен да се прекланям пред политиката му, без значение какво струва тя на съвестта ми. А това не ми е в характера. Не, господине, Дейви Крокет не е човек, който ще кихне, когато някой друг подсмъркне.

— Похвална позиция – каза Ашър. – Но се боя, полковник Крокет, че ако сте били път чак дотук с надеждата да ви предложат някаква финансова подкрепа за вашата кампания, пътешествието ви е било напразно. – Ашър пусна лъжицата си да падне шумно в празната паница, затвори очи и докосна с трепереща ръка челото си, сякаш бе спокоден от внезапно главоболие. – Да не би да си въобразявате, господине, че живея в такива непоносими... такива кошмарни условия по собствено желание? – След кратка пауза той отвори очи и погледна Крокет с безкрайно огорчение. – Колкото и почитано да остава името Ашър,

богатството, върху което се градеше репутацията му, вече не съществува!

По това време аз вече бях опразнил чашата си от съдържанието ѝ и я пълнех отново от каната. Въпреки че голямата ми чувствителност към алкохола при обикновени обстоятелства ме караше строго да се въздържа, трудно можех да устоя на насладата от отличното вино на Ашър, чието благодатно затоплящо действие вече бе стопило голяма част от вътрешната ми напрегнатост, предизвикана от изпитанията през този дълъг, изморителен, направо изтощителен ден. След като погълнах още една голяма глътка от шерито, аз почувствах цялото си съществуване толкова успокоено, че мрачната, потискаща кухня с паяжините по гредите на тавана ѝ и надничащите от всяко ъгълче червени очи на плъхове започна да ми се вижда съвсем приятна, уютна, та даже и като собствен дом.

— Ако не е прекалено нахално от моя страна – успях да произнеса най-последно, като говорех съвсем бавно и внимателно, – много съм любопитен да науча някои подробности за нещастията на семейството ви, понеже от години чувам разни слухове по въпроса.

Ашър отвърна с пренебрежително махване с ръка.

— Не желая да говоря на тази тема. Достатъчно е да кажа, че сривът бе предизвикан от безскрупулните действия на един мошеник с фамилия Макрийди.

— Макрийди ли? – попита Крокет с престорена наивност. – Като нещастната хазайка, която бе толкова жестоко убита в странноприемницата ѝ на Хауърд стрийт?

Ашър, който току-що бе отпил глътка от чашата си, изглежда толкова се стресна от тези думи, че едва не изплю течността.

— Убита! – възкликна той. – Кога?

— Само преди два дни – отвърна Крокет. – В сряда.

— Ама че странна работа! – каза домакинят ни. – Самият аз бях недалеч от Хауърд стрийт същия ден, защото придружавах горката ми сестра Мерилин до дома на известния доктор Балдърстън за консултацията относно нейното бързо влошаващо се състояние.

При това случайно признание, доказващо присъствието на Ашър в града по времето на убийството, Крокет и аз си разменихме многозначителни погледи.

— И кой е извършителят на деянието? – продължи Ашър.

— Проклет да съм, ако знам – отвърна Крокет, свивайки рамене.

Ашър помълча няколко секунди замислен. Накрая каза толкова приглушено, че сякаш размишляваше на глас:

— Значи това е краят на омразната фамилия. Добре! Добре! Но колко странно е, че всичко това се случило сега, когато самият аз мечтаех за...

Преди да изрече докрай тази загадъчна мисъл, той енергично разтърси глава, сякаш се разбуди от унес.

— Стига вече болезнени разсъждения! – възкликна той с малко пресилена и неубедителна веселост. Пресегна се за каната с вино, допълни чашите на трима ни и вдигна своята за тост.

— За ваше здраве, господа!

Аз лично вече бях погълнал значително количество амонтилядо и се взирах унесено в горящия свещник, трите горящи свещи върху които се рееха пред очите ми като три пленителни златокоси феи, облечени в тънки като паяжини бели одежди. Толкова омаян бях от това сияйно видение, че бе нужно време, докато започна малко по малко да осъзнавам опита на домакиня да разговаря с мен.

— Извинете? – каза аз и думата прозвуча странно нечленоразделно в собствените ми уши.

— Питам за професията ви, господин По. Все още съм в неведение какво е вашето поприще.

— Моето поприще ли? – попитах аз и отпих нова голяма глътка вино. – Моето поприще е най-ценното, най-неуловимото нещо на този свят – Идеалната Красота!

— Нима! – каза Ашър с тон, в който се долавяше крехка, но отчетлива нотка на заинтригуваност. – И с какво оръжие преследвате този ценен трофей?

— Владее само едно – отвърнах тържествено аз. – Моето перо!

— Аха! – възкликна той. – Значи сте писател!

Потвърдих правилността на заключението му с лек поклон.

— А какво по-точно пишете?

— Разкази... стихотворения...

— И най-отвратителните рецензии за книги на този свят! – намеси се Крокет.

— Великолепно! – повиши тон Ашър, без да обръща внимание на репликата му. – Страната ни отчаяно се нуждае от поети.

— Вярно е! – възкликнах аз, подпрях се с длани на ръба на масата и понечих да се изправам на крака. – Да пием за музата Ерато, богинята на лириката!

За нещастие бях подценил размекващото въздействие върху нервната ми система, което опияняващата напитка на Ашър вече бе постигнала. Когато се опитах да се изправам, подготвяйки

се да произнеса наздравницата, краката ми се оплетоха в тези на табуретката и се оказах проснат по гръб, втрещил поглед в масивните дървени греди на тавана, които май се въртяха обезпокояващо бързо.

Долових гласа на нашия ексцентричен домакин, който възкликна сякаш от някъде много далече:

— Господи!

Докато се опитвах напразно да стана от пода, който се люлееше много странно, съвсем като палуба на подхвърлян от бурно вълнение кораб, забелязах, че Крокет е станал от мястото си и стърчи точно над мен с протегнатата ръка.

— Хайде, хващай се, приятелю. Струва ми се, че пиенето ти дойде малко повече.

Пресегнах се и стиснах ръката на полковника, след което той ме изправи на крака с едно-единствено, мощно дръпване. Оглеждайки ме с огромно съчувствие, нашият домакин попита дали не съм се наранил.

— Нищо ми няма – уверих го аз. – Направо се чувствам зареден с енергия и нямам търпение да се отправя на път към дома.

— И дума да не става за това – заяви Ашър. – Настоявам двамата да останете тук и да ми гостувате тази нощ. Елате.

Той стана от мястото си, взе свещника и ни подкани с жест да го последваме.

— Хайде, стара кранто – каза Крокет и ме хвана за лакътя. – Ще ти помогна да държиш курса.

Осланяйки се на помощта на полковника, аз му позволих да ме преведе през кухнята, заплетените коридори и тъмни като пещери помещения в огромната, потискаща къща, а смъртно бледият домакин вървеше няколко крачки пред нас с високо вдигнат свещник. Възприятията ми, толкова остри при обикновени обстоятелства, бяха така замъглени от алкохола, че успях да си съставя само бегла и обща представа за околната среда – тежки, зловещи драперии, тъмни масивни мебели, призрачни оръжейни трофеи и атмосфера на отблъскващ, дълбок и непрогоним мрак, който притискаше и обгръщаше всичко.

След цяло столетие, както ми се стори, установих, че с помощта на полковника се изкачвам по дълго, стръмно и криволичещо стълбище. След това ме преведоха през тъмен и тесен коридор, чиито стени бяха отрупани с безброй старинни портрети в мистичния стил на художника от шестнадесети век Доменико Теотекопулис*. Най-после нашият домакин се спря

* Истинското име на Ел Греко. – Б. пр.

пред тежка, резбована врата и пъкна в бравата ѝ ключ, окачен на желязна гривна, която извади от джоба на самото си. След това вратата се отвори и усетих, че ме въвеждат в миришеща на мухъл стая, на централно място в която стоеше едно широко легло с балдахин.

Докато Крокет ми помагаше да се измъкна от редингота, Ашър заобиколи кревата откъм страната на възглавницата и запали една настолна лампа от ахат, която бе поставено върху малка, овална нощна масичка. После се обърна към мен с лек поклон, пожела ми лека нощ и напусна стаята с бърза крачка.

Крокет ме отведе до леглото и тогава седнах на постелята, кръстосах крака и започнах да свалям ботушите си, за да си легна. Докато се борех с връзките, моят спътник хвърли бърз поглед през рамо, сякаш искаше да се увери, че Ашър наистина е напуснал, после се наведе към мен и каза полушепнешком:

— Най-добре е да му дръпнеш един сън, По, защото това пиене направо ти е размътило съзнанието. Аз ще си подрънкам още малко с тоя Ашър и ще видя какво мога да изкопча от него, защото изобщо му нямам доверие на тоя негодник. Проклет да съм, ако не е пощурял като катерица сред жълъди! – Потупа ме по рамото и добави: – Ще се видим сутринта, приятел.

После се обърна и излезе бързо от стаята.

Отказвайки се от усилията да освободя връзките на ботушите, които май бяха толкова дяволски омотани, че изглежда, самият цар Гордий ги бе завързал, аз изгасих нощната лампа и се срутих назад върху възглавницата. За голямо мое учудване и ужас обаче, великодушният бог Сомний не ми подаде веднага своята чаша със сладък непент. Отпуснат по гръб върху голямото легло, аз лежах с отворени очи в непознатата тъмнина, а във въздуха около мен витаеше огромно множество чудати и зловещи видения, сякаш бяха участници в бурната веселба на необуздан маскарад.

В крайна сметка тези неукротими сенки се размиха в не по-малко внушителни съновидения. Потънах в накъсана дрямка. Не мога да кажа със сигурност колко дълго съм бил в това несъзнателно състояние. Сигурен съм само в едно нещо – че неизвестно по кое време на тази мъчителна нощ аз се събудих задъхан от ужас, обладан от внезапното и абсолютно убеждение, че не съм сам в стаята!

Първоначално бях прекалено изплашен, за да погледна. Лежах, без да помръдвам с плътно затворени очи и опитвах да си внуша, че просто съм си въобразил за нечие присъствие в стаята. В крайна сметка отворих с усилие клепачи. Не знам по какъв начин бих могъл да предам върховния, неопикуемия страх,

който ме скова при потвърждението на ужасното ми предчувствие.

Една тъмна и зловеща фигура бе надвесена над краката ми. Прехапал долната си устна, за да не изкрещя, аз продължих да лежа, скован от смъртен страх. Може би, помислих си, тази фигура е просто поредното предизвикано от алкохола видение. Но не би! Беше повече от истинска... прекалено материална, за да е илюзия. Впрочем, нищо че усещах пулсираща болка в главата, мога да кажа, че вече се бях възстановил до голяма степен от влиянието на алкохола и отново владеех сетивата си изцяло!

Останах абсолютно неподвижен за няколко секунди, които ми се стриха вечност, и почти не смеех да дишам. Нито Ашър, нито Крокет се бяха сетили да дръпнат пердетата на единствения прозорец в стаята и сега през откритите стъкла струеше обилна лунна светлина – явно задръстеното с облаци небе най-после се бе прояснило. Колкото повече зрението ми се приспособяваше към светлината в стаята, толкова по-ясно виждах, че неканеният гост е... жена!

Пот изби от всички пори на тялото ми, а на челото ми се образува ледена роса. Неочаквано тъмната фигура започна да се движи, или по-точно да се носи, към главата ми. Приближаваше се все повече и повече и като че ли се надвеси точно над мен. Сниши се над възглавницата ми дотолкова, че усетих лекия ѝ дъх върху лицето си. В този миг обилният поток лунна светлина озари лицето ѝ и аз се вгледах в очертанията му с пълно недоумение и невярвайки, че това е истина.

Тялото ми бе напълно вцепенено, обладано от смразяващо усещане. Не ми стигаше въздух. Гърдите ми се издуваха, виеше ми се свят, цялата ми душа бе обзета от смъртна, но непоносима болка.

Надигнах се от възглавницата и извиках, обезумял от ужас... След което се строполих и припаднах!

ГЛАВА 12

Колко време е продължил припадъкът ми, не мога да кажа. Спомням си само един период на пълна безчувственост, последван от дълъг, неспокоен и неестествено ясен сън, който постепенно се избистри в съзнанието ми. Бях сам на необитаем тропически остров, където слънцето печеше с безпощадна сила. Неочаквано започнах да долавям странен шум – басов, зловещ тътен, който постепенно се усилваше, извисявайки се до гръ-

мовно кресчендо. Озъртайки се удивен и изплашен, забелязах на неголямо разстояние от мен конуса на извисяващ се като планина вулкан, през чийто прерязан връх внезапно изригна дебел стълб от огнени искри, последвани от фонтан кипяща червена лава. Земята под краката ми започна да се тресе и след това се разлюля със силата на катаклизмично земетресение. Цялото ми тяло започна да вибрира в унисон с експлозивната проява на природния гняв. Изведнъж от подземните недра на вулкана се чу мощен и гръмовен глас, като на езическо божество, който започна да бълва строги и мистериозни заповеди.

Едва тогава започнах да осъзнавам, че съм частично буден. Сънят ми изобщо не беше сън! Знойната жегга беше реалност. Същото се отнасяше и за люлеенето на тялото ми. А гласът, чийто тембър и интонация вече ми се струваха странно познати, ми крещеше настоятелно:

— По! Събуди се! Тая проклета къща гори!

Очите ми рязко се отвориха. На няколко педи от мен видях лицето на полковник Крокет. Кожата му лъщеше от пот, тъмната му коса бе сплъстена и разрошена, а по физиономията му се четеше силна тревога. Възприятията ми още бяха доста замажани и бе нужно известно време, докато осъзная напълно някои ненормални обстоятелства – зловещата трепкаща светлина, благодарение на която успях да видя лицето на Крокет, лютивия дим, който пареше на очите и дразнеше ноздрите ми, прашащия звук току пред стаята. Едва тогава цялата страшна, смразяваща кръвта истина ме удари като мълния.

Бяхме обкръжени от бушуващ пожар!

Изправих се рязко и скочих от леглото. Махайки ми с ръка да го последвам, Крокет хукна към вратата на спалнята и извика през рамо:

— Не се мотай, По, или ще станем на пепел!

Със сълзящи очи и парещо гърло, аз изхвърчах от стаята, следвайки Крокет по петите по дългия, изпълен с дим коридор, но когато приближихме стълбището, установихме, че изходът ни е преграден от стълб игриви пламъци, който неумолимо вървеше нагоре. Оглеждайки се бързо, Крокет забеляза една затворена врата, може би на друга спалня, на няколко стъпки от мястото си. Скочи към нея и завъртя дръжката, след което изруга.

— Заключена е! – изкрещя той.

Отстъпи крачка назад, вдигна десния си ботуш срещу вратата и с един-единствен мощен ритник я накара с трясък да се завърти на пантите си. Нахълта вътре и след миг се появи с чаршаф в ръцете.

— Или се спускаме долу, или загиваме, По – каза той и ме

погледна с дива усмивка, докато завързваше единия край на чаршафа за резбования дървен парапет, след което спусна надолу останалата му част. Той се покатери на парапета, хвана чаршафа в дланите си, оформяйки го като въже, и после се спусна по него до долния му край, след което се пусна и прелетя остатъка от разстоянието до пода, където се приземи много умело на крака.

— Хайде, По! – викна той отдолу, сложил длани на устата си като фуния, за да го чуя през тътена на пожара. – Няма нищо страшно!

Страхът караше сърцето ми да помпа кръв като порой. Повторих същата процедура, която видях Крокет да изпълнява така успешно. Яхнах парапета, хванах чаршафа с мокри от пот длани и се спуснах – къде с местене на ръцете, къде с плъзгане – по цялата му дължина. За момент увиснах във въздуха, а краката ми се люлееха неконтролируемо. Затворих очи, тихо измърморих една молитва, пуснах въжето и полетях надолу. Краката ми шумно удариха пода, отскочих веднъж и паднах проснат по корем, леко зашеметен, но иначе невредим. Силна длан се протегна почти моментално, грабна ме за ръката и ме изправи на крака.

— Няма време за разтакаване, По. Тръгвай отгук!

Димът беше толкова лют и задушавашо гъст, а горещината така жестока и пърлеща, че едва настигах полковника, който вървеше бързо през горящите коридори. Със задавяне, кашляне, полузаслепен от струйките пот, стичащи се от челото ми, аз се препъвах по петите му, а пожарът бушуваше с разрастваща се сила навсякъде около нас.

Следвайки спътника си през една сводеста врата, аз установих, че отново се намирам в тъмната като пещера всекидневна, която сега се бе превърнала в сцена на ослепително огнено унищожение. Тежките старинни драперии приличаха на пламтящи чаршафи. Картините от свидната колекция на Ашър горяха в позлатените си рамки. Античните мебели, включително и двата стола, на които Крокет и аз седяхме по-рано вечерта, бяха малко повече от догарящи трески – храна за неутолимия глад на огъня. Дори резбованият дъбов таван се бе превърнал в купол от пламъци.

За първи път Крокет изглеждаше затруднен. С очи, блестящи не по-слабо от заобикалящия ни пожар, той надникна през главната врата на всекидневната, която се отваряше към коридора, извеждащ до изхода в предната част на къщата. Проследих погледа му и ми стана ясно, че целият коридор вече е изцяло преграден от плътна огнена завеса.

— В капан сме! – извика той. – Като еноти в хралупа!

Заглежда се трескаво в търсене на друга възможност за бягство, а аз, опитвайки се да облекча изсъхналите си от жегата дробове, вдигнах лице нагоре като удавник, борещ се отчаяно за кислород.

В този миг забелязах през облака виещ се дим гледка, която въпреки жестоката горещина веднага накара кръвта ми да замръзне. Точно над главата ми висеше огромен полилей с форма на колело от каруца, окачен на солидно плетено въже, дебело (при нормални обстоятелства) колкото котвено въже на китоловен кораб. Сега обаче огънят така го бе изял, че ми се стори тънко като връзка за обувки! Както се вирах нагоре като парализиран от вцепеняващата гледка, остатъците от въжето изпращаха, скъсаха се и големият кръгъл полилей полетя застрашително към мен!

Стоях като замръзнал от ужас и сигурно щях да бъда напълно заличен от този свят, смачкан като бръмбар скарабей под подметката на нищо неподозиращ пешеходец. Но в следващия миг бях ударен не отгоре, а отстрани, от нещо голямо и летящо, което ме отмести и събори на пода точно когато падащият полилей се сгромоляса на пода с оглушителен трясък!

Беше полковникът, който, забелязвайки грозящата ме опасност, се бе хвърлил върху скованото ми тяло и ме бе спасил от сигурна смърт!

— Дявол да го вземе, По – каза той, изправяйки се на колене, – направо си голяма беля...

Преди да довърши забележката си, нещо като че ли привлече погледа му на няколко метра от мястото, където лежах. Подпрях се на лакът, обърнах се в същата посока и веднага видях страшната гледка, която бе грабнала вниманието му.

Беше безжизненото тяло на нашия домакин, увиснал точно пред по-войнствената от двете бронирани фигури, онази с насочената напред пика. Ашър беше набоден на това страховито оръжие, чийто дълъг, приличащ на копие връх бе пронизал гръдния му кош и излязъл окървавен между плещите. Висеше на него като изхвърлена марионетка – с отпуснати ръце, подвижни колена и клюмнала напред глава.

— Набоден е като червей на рибарска кукичка – каза Крокет. – Мъртъв е, По... А и ти, и аз също ще бъдем, ако не измислим някакъв изход от...

Оглеждайки се трескаво наоколо, той внезапно възкликна:

— Слава богу... Това ще свърши работа!

Търсейки какво е предизвикало тази реакция, забелязах, че Крокет гледа към дървената витрина с безценния анатомичен

модел, изработен в ателието на легендарния абат Фонтана. До този момент тя бе останала незасегната от пламъците, макар че високата околна температура бе спукала предното стъкло, зад което одраният и частично дисектиран восъчен торс бе започнал да се топи като абсурдна антропоморфологична свещ.

Крокет скочи на крака и хукна към шкафа, наведе се и го обгърна с ръце и изпъшквайки толкова силно, че се чу през грохота на пожара, го вдигна на височината на гърдите си. С издути от напрежение мускули на врата той пренесе шкафа няколко метра до високия готически прозорец, чиито широки завеси вече бяха просто две горящи платна, и го запокити през червените стъкла, които полетяха навън, разбивайки се звучно.

— Хайде ставай и да се измитаме, По – викна към мен, обърна се и изчезна през зейналата дупка в стъклото.

Изправих се с усилие на крака и прекосих забързано стаята, прекрачих назъбения отвор в разбитото стъкло и като се поколебах за момент на външния ръб, скочих надолу и след няколко метра се приземих в гъстите храсталаци, които опасваха задната страна на къщата.

С разтреперани крайници аз се измъкнах припряно от заплетените храсти и със залитане се запътих към една открита поляна, малко встрани от къщата. Паднах на колене, търкулнах се по гръб и останах да лежа с разперени ръце в тревата, зареял поглед в черното небе, където блещукащите звезди се смесваха с летящите нагоре искри от горящата къща.

Изминаха няколко минути, преди да успее да се надигна в седнало положение. Използвайки разгащената си риза вместо кърпичка, аз избърсах влагата от парещите си очи и се огледах за Крокет. В началото не можах да го видя никъде. Постепенно обаче започнах да различавам звук, промъкваш се през тътена и пращането на пожара. Беше прегракнал мъжки глас, на сравнително голямо разстояние, някъде от лявата ми страна. Напрегнах слух и установих, че гласът непрекъснато вика: „Гос’жа Ашър! Гос’жа Ашър!“

Изправих се със стон на крака и тръгнах по посока на гласа, докато под сатанинската червена светлина на огъня забелязах полковника. Движейки се толкова близко до къщата, колкото му позволяваше горещината, той обикаляше сградата с длани, свити като фуния на устата, и викаше сестрата на Ашър с очевидна надежда да я намери все още жива. Дори и на пръв поглед обаче можеш да кажеш, че усилията му са напразни. Някога величествената сграда вече не беше нищо повече от една голяма влада. Облаци от дим бълваха на талози през всеки счупен прозорец, високи пламъци се издигаха от покрива и танцуваха

по колоните. Беше невероятно някой, останал в капана на тези горящи стени, още да е жив.

Отидох забързано до полковника и сложих ръка на рамото му.

— Безсмислено е, Крокет – казах аз достатъчно силно, за да ме чуе, въпреки грохота на пожара. – Ако господарката на този дом не е успяла по някакъв начин да избяга като нас, трябва да забравим всякаква надежда да я спасим.

Крокет ме погледна с изморено примирение.

— Струва ми се, че си прав, По – въздъхна той и отпусна ръцете си надолу. – Хайде.

Тръгнах подир полковника към лицевата страна на къщата, където установихме, без особено да се изненадваме, че конете ни са успели да скъсат юздите заради инстинктивния им страх от огъня и не се виждат никъде наоколо. По това време вече огромното напрежение през тази като че ли безкрайна нощ, изпълнена с опасности и неволи, започна да си иска своето. Победен от физическо и умствено изтощение, аз се свлякох на земята под едно високо дърво и облегнах гръб на грапавия му ствол. Крокет, чието изтощение бе в най-добрия случай поне равно на моето, се отпусна до мен. В продължение на няколко минути седяхме един до друг, без да кажем нищо, зашеметени от гледката на унищожителния катаклизъм, който ставаше пред очите ни.

След известно време извърнах глава към спътника си и попитах:

— За бога, Крокет, какво се случи?

Той отвори уста за отговор, но се закашля силно и продължително. Накрая поклати глава и отговори:

— Да пукна, ако знам. След като отиде да спиш, двамата с Ашър се върнахме в кухнята и продължихме да си бързим. Надигахме и каната доста честичко. След известно време Ашър каза, че не е зле да види как е сестра му. Чувствах се малко сънлив, затова облегнах глава върху ръцете си и реших, че мога да дремна малко, докато се върне Ашър. Следващото нещо, което си спомням, е, че изведнъж се ококорих, а цялата къща гореше като подпалена тръстика.

В този миг гръмовен звук, като рев на хиляда демони, продръжни ушите ни. Извърнахме глави в посока на страшния шум и видяхме как горящият покрив рухва с оглушителен трясък. В небето изригна гигантски гейзер от дим, пламък и искри. Силна вълна от горещ въздух изкърти входната врата от пантите ѝ. Колоните паднаха, земята под телата ни се разтресе... и величественият старинен дом Ашър вече не съществуваше!

ЧАСТ ВТОРА

С Я Н К А

ГЛАВА 13

Не считам за нужно да занимавам читателя с отегчителните подробности от пътуването ни към дома. Достатъчно е само да кажа, че когато най-после слънцето се издигна над тлеещите руини на доскоро величествения дом Ашър, Крокет и аз, седнали до този момент с опрени на дървото гърбове, се изправихме схванати и започнахме обещаващия да бъде особено мъчителен преход към града.

Бяхме изминали съвсем малко разстояние обаче, когато изменчивата богиня Фортуна, която дотогава като че ли се забавляваше с нашите неволи, неочаквано се смили над нас. Зад един завой полковникът и аз открихме с огромна радост, че конете ни пасат доволно на зелена, леко наклонена поляна. Ако не бях изморен почти до сковаване, може би щях да се втурна във възторжен танц, ощастливен от самия вид на животните. Яхнахме ги веднага и ги насочихме в южна посока към града с умерен ход.

Толкова бях вцепенен от изтощение, че през цялото пътуване бях в състояние, близко до това на сомнамбула. Спомням си само подрусващите движения на коня, благодатната топлина на деня и монотонния глас на неуморимия полковник, който (въпреки че изобщо не беше спал) бълваше почти непрекъснат монолог, за чието съдържание поради притъпената ми мисъл, слава богу, не си спомням нищо.

Следващият спомен е от пристигането ми, след цяла вечност, пред моя дом на Хауърд стрийт – как слязох от коня и влязох, влачейки крака, през вратата, вайканията на моите неоченими Мамче и Сестричка, докато ме отвеждаха в стаята и ми помагаха да си легна.

След това останаха само тишината, спокойствието и блажената тъмнина на съня.

Спах като заклан. Но въпреки дълбочината си сънят бе малко, ако не и никакво облекчение от страданията, които бях понесъл в още неотшумялото злощастно приключение. Виденията ми бяха страшни и мъчителни – бледа, приличаща на

дух фигура ме преследваше през лабиринт от коридори в мрачна готическа къща, а навсякъде във фона присъстваше, едва забележима, стройна тъмнокоса жена с неразличими черти на лицето, която витаеше в сенките като призрак.

Събудих се, но не изведнъж, а постепенно, като сетивата ми се възвръщаха бавно и частица по частица. Отворих очи, но още няколко секунди останах с напълно объркана мисъл, без да знам къде се намирам. Малко по малко осъзнах, че се намирам жив и здрав в собствената си спалня, а до мен седи, стиснала длани една в друга, и ме гледа с безкрайна загриженост моята прескъпа Мамче!

— О, Еди! – възкликна тя с треперещ глас. – Слава богу, най-после се събуди!

Когато замъгленият ми поглед се проясни, установих по вече отслабналата дневна светлина в прозореца, че вече е доста късно следобед. След като се осведомих за часа, с огромна изненада научих, че съм спал непрекъснато в продължение на почти шестнадесет часа – обстоятелство, което бе естествената причина за силния глад, който почувствах почти веднага.

Сякаш надарена със свръхестествени способности, които ѝ позволяват да чете мислите ми, Мамчето веднага заяви:

— Горкото момче, сигурно умираш от глад!

Когато потвърдих точността на забележката ѝ с леко изскимтяване, тя стана чевръсто от стола и забързано излезе от стаята, връщайки се след малко с купа, от която лъхаше прелестен аромат на пилешко *consomme**. След като ми помогна да се надигна в леглото, облегат на няколко възглавници, тя поседна до мен, докато се хранех.

Благодарение на здравословния ефект от ободряващия бульон на Мамчето, състоянието на духа ми се оправи до такава степен, че в отговор на нейните въпроси успях да ѝ разкажа подробно, макар и с подходящи изменения, за неотдашното си преживяване. В съответствие с по-раншната ми добронамерена лъжа, аз ѝ обясних, че след дълго пътуване сред природата до късния следобед двамата с полковник Крокет сме потърсили подслон от задаващата се буря във внушителната резиденция на Ашър, чийто стопанин любезно ни е поканил да споделим вечерята му. В останалата част от разказа си се придържах близко до истината, въпреки че не казах нищо за плачевното си напиване, нито пък за последвалата среща със странната, призрочна жена в мрака на стаята – епизод, който се бях въздържал да спомена и пред Крокет.

Тъкмо бях изгълтал последната лъжица от бульона, когато в стаята се появи и Сестричката ми и, след като зае мястото

на Мамчето (която побърза да отиде да приготви вечерята), прекара следващите няколко часа до леглото ми, омайвайки ме със своя обширен, ако не и неизчерпаем репертоар от балади, песни, анекдоти и гатанки.

Когато започна да се смрачава, желанието ми да се измъкна от леглото стигна почти до ръба на отчаянието. По мое настояване Сестричката ми най-после си даде почивка и отиде в кухнята да помогне на Мамчето за вечерята. Надянах нощницата си и отидох в кабинета, седнах зад писалището и запалих лампата. Едва го направих обаче и Мамчето отново се появи на вратата и съобщи, че полковник Крокет е пристигнал и бърза да се срещне с мен.

— Моля те, покани го да влезе незабавно – отговорих ѝ аз.

Секунди по-късно той нахълта енергично в стаята, зачервен и енергичен, сякаш току-що е имал удоволствието да си направи една ободряваща разходка сред природата. Беше облечен в обичайното си сако с висока яка и панталон на сиви райета. В едната си ръка държеше периферията на черната си филцова шапка, а в другата сгънат на четири вестник.

— Добър вечер, приятел – каза енергично той. – Особено се радвам да те видя на крака. Леля ти Клем казва, че ако не си бил съвсем умрял, след като си се върнал, то поне много си приличал на такъв.

Махнах пренебрежително с ръка.

— Непрекъснатата загриженост за здравето ми е накарала Мамчето да преувеличи тежестта на състоянието ми. При все че след завръщането ни останах абсолютно затворен в спалнята си, аз го направих почти изцяло с цел да постигна драгоценното усамотение, което най-добре предразполага към занимания от мисловно естество, а интересът ми бе съсредоточен основно върху разсъждения за значението на неотдавнашното ни преживяние.

— Е, когато става въпрос за разсъждения, ти си направо бръснач, няма грешка – каза през смях Крокет.

Премести един стол с права облегалка близо до писалището ми, обърна го с облегалката от летви към мен, после го яхна като седло и опря сгънатите си ръце отгоре.

— Не е нужно много време за вчесване на дребен кон, По, така че започвам конкретно. Сега, след като тая работа с Макрийди се уреди, смятам да заминавам.

Не направих никакво усилие да скрия изненадата си и я изразих открито както гласно, така и с израза на лицето си.

— Но какво те кара да си толкова сигурен, че въпросът е, както ти се изрази, „уреден“?

* Вид силен бульон (фр.) – Б. пр.

— Ха, че то няма никакво съмнение, По! Ясно е като проповед! Ашър е убил горката старица, за да си отмъсти на рода Макрийди, че са разбили живота му. Щом като е усетил, че двамата с тебе сме го надушили, разбрал е, че няма мърдане, и е решил да сложи край на всичко, като изгори всичко – себе си, къщата, досаждащата му сестра заедно с теб и мен между другото!

— Но тогава как ще обясниш отвратителния начин, по който смъртта е настигнала Ашър?

— Не е трудно – отвърна полковникът. – След като веднъж пожарът е забучал и е станало горещо, явно е решил, че в крайна сметка да се опече жив не е между най-приятните идеи. И е хукнал към изхода. Но сред всичкия пушек и бъркотия е налетял право на шиша и е свършил като набучена жаба.

— И ти си абсолютно убеден в този „анализ“?

— Да пукна, ако не съм. Впрочем и полицията смята така.

— Аха... значи вече си съобщил теорията си на властите.

— Познаваш ме, По. Не обичам да се размотавам. „Убеди се, че си прав, и действай!“ – това е девизът на Дейви Крокет. – Протегна ръка над масата и ми подаде вестника. – Ето, хвърли едно око.

Разгърнах вестника намръщен и го поднесох по-близо до лампата. Оказа се броят на „Балтимор Кроникъл“ от тази сутрин. Погледът ми веднага бе привлечен от едро заглавие, заемащо няколко колони от първата страница:

**ПОТРЕСАВАЩА ТРАГЕДИЯ!
ДОМЪТ АШЪР УНИЩОЖЕН ОТ ПОЖАР!
Роджър Ашър и сестра му загиват в огъня!
Вълнуващ разказ за бягство, предаден от полковник
Дейвид Крокет**

Преглеждайки статията, чийто автор очевидно бе получил основната част от информацията си направо от Крокет, скоро стигнах до пасажа, за който говореше последният. В него пиеше следното:

„Що се отнася до причината за опустошителния пожар, полицията е получила обяснение от прочутия пазител на новите територии, писателя и конгресмен полковник Дейвид Крокет от Тенеси, който по прищявка на съдбата се е намирал в дома Ашър по време на трагедията. В разговор с полицейски капитан Хорас Ръсел полковник Крокет, който е на посещение в града ни от няколко дни, е споделил, че е много вероятно да съществува връзка между господин Роджър Ашър и неотдав-

нашното отвратително убийство на госпожа Елмира Макрийди – вдовицата на покойния Джуниъс Макрийди, за когото се знае, че е бил в жестока вражда с покойния баща на господин Ашър – Самюел, породена от деловите им отношения, касаещи Нова износно-вносна търговска асоциация.

„Хвърлете ме гол в трънаците, ако този Ашър не е заклал горката старица в леглото ѝ, а после сам е подпалил пожара, за да избегне бесилото – заяви полковник Крокет. – Уведомете почтеното население на Балтимор, че Дейви Крокет е казал да се успокоят, защото гнусният убиец на госпожа Макрийди вече се пече в пламъци хиляда пъти пореши от онези, които изгориха къщата му!“

Сгънах старателно вестника на четири, подадох го на полковника и го погледах няколко секунди, след което казах:

— По отношение на *правдоподобие*то на версията ти не споря. Въпреки това не мога напълно да се съглася с чувството ти за абсолютна *убеденост*.

Тук се поколебах за момент, зает с мълчалив вътрешен спор дали е разумно да разкрия пред Крокет подробности за невероятното среднощно посещение при мен в часовете преди избухването на пожара. В крайна сметка, стигайки до решение, аз поех дълбоко дъх и казах:

— Има една допълнителна информация, Крокет, която още не съм споделил с теб. По отношение на възможната ѝ значимост самият аз още изпитвам сериозни съмнения, макар че е много вероятно да има пряка връзка със събитията, които станаха известни впоследствие.

С набръчкано от недоумение чело, Крокет каза:

— Гръм и мълния, По! Караш ме да се чувствам точно като Мойсей, когато е изгаснала свещта – в пълен мрак!

Подпирайки лакти върху писалището, аз се наведох напред и започнах да описвам срещата си с мистериозната женска фигура, която се бе появила най-неочаквано в стаята ми в нощта на пожара. Все пак предпочетох да не споменавам нищо за необичайното ѝ лице, чиито черти ми се бяха видели толкова страшни, толкова невероятни, че в по-късните си размишления за случката започнах да се съмнявам в надеждността на сетивата си.

Крокет изчака няколко секунди, за да асимилира странния разказ, като през цялото време ме гледаше с присвити очи. Накрая поклати глава и възкликна:

— Дявол да го вземе, По! Това, дете си го видял, най-вероятно е била болната сестра на Ашър, която се е измъкнала от кревата и се е заблудила да влезне в стаята ти. А може и да не е

било нищо друго освен твоята фантазия. Да ме скалпират с джобно ножче, ако ти не беше направо пиян от онова вино.

— Напълно върно – признах аз. – В интерес на истината, аз също допусках тези две възможности.

— Не, сър – каза Крокет и се изправи на крака. – Нямам никакви съмнения. – Сложи си шапката, протегна дясната си ръка и каза: – Дай лапа, приятел, защото в най-скоро време напускам града.

В този миг от прага на стаята ми се чу отчетливо и настоятелно тропане на нежно краче по дъсчения под.

— Нямате право! – пропя сладък, мелодичен глас с гальовно протестиращ тон. – Вие обещахте!

Аз се вторачих с изненада в източника на възклицанието, а Крокет направо се завъртя кръгом, за да погледне в същата посока. В рамката на вратата стоеше Вирджиния – със скръстени ръце и най-очарователната сърдита физиономия, която може да си представи човек.

— Добър вечер, госпожице Вирджиния – каза Крокет и не забавно си свали шапката с лек поклон.

— Казахте, че ще дойдете да ме чуете как пея! – тросна се моята братовчедка и предполагаема съпруга.

— Ох, направо забравих – призна Крокет.

— Може ли *сега*? – проплака Вирджиния с чаровна неотстъпчивост.

Крокет извади часовник от джоба си, погледна колко е часът и шракна капачето му.

— Боя се, че не е удобно – отговори той с извинителен тон. – Имам среща с една дама и проклет да съм, ако вече не съм малко закъснял. – Замълча за момент замислен, след което добави: – Знаете ли какво. Не съм подготвен да замина преди другиден сутринта. Ако майка ви няма нищо против, ще намина утре за една прощална вечеря и ще си направим чудесно празненство.

— О, страхотно! – възкликна Вирджиния, плесна с ръце и заподскача на място.

— Това съвпада ли с желанията ти, По? – попита Крокет, като се обърна към мен.

В интерес на истината, предложението на полковника не ме изпълваше с особен ентузиазъм. Въпреки това не виждах начин да откажа, без да наруша всички норми на възпитаното дълбоко в мен южняшко гостоприемство.

— Напълно – отвърнах аз. – А сигурен съм, че и Мамчето също ще се зарадва много.

— Е, тогава въпросът е решен – каза Крокет с широка усмивка, докато отново слагаше шапката на главата си.

Пожела ми лека нощ, отправи се енергично към изхода и си замина, като не пропусна да увери Вирджиния, че „изгаря от нетърпение“ да чуе песните ѝ на другия ден.

Следващата сутрин реших да посветя целия ден на професионалните си задължения към прекрасното ново издание на господин Томас Уайт „Южен литературен куриер“. Радвах се на перспективата да се върна към работата си. Безпрецедентните събития от изминалата седмица бяха довели до пълно, макар и неизбежно занемаряване на задълженията, от които зависеше издръжката ми, а заедно с нея и материалното благополучие на близките ми.

По тази причина веднага след закуска се оттеглих в кабинета си с намерението да прегледам обемистата купчина книги, които господин Уайт ми беше изпратил наскоро за рецензиране. Свалих най-горния том от върха на купчината и бързо установих, че е просто един от безбройните долнопробни сантиментални романи, които заливаха американския пазар през последните години. Изчитането на романа и написването на подхождащата му унищожителна рецензия бяха обектът на усилията ми до пладне, когато прекъснах заниманията си, за да се насладя на един скромнен обяд.

След като хапнах, отново се залових за работа. Като познавах незавидното състояние на американската литературна продукция в момента, очаквах следващата книга от купчината да е също толкова плачевна, колкото и първата. За голяма моя изненада обаче тя се оказа не белетристично произведение, а научен труд, чието заглавие мигновено грабна вниманието ми: „Любопитни вярвания и характерни обичаи сред нецивилизованите народи на Меланезия – изследване върху примитивната мисъл, както и професионално научно разсъждение върху някои значими суеверни схващания и ритуални практики“. Автор бе един германски учен, неизвестен за мен до този момент, който се казваше Мелцел.

В съответствие със заглавието си, книгата изобилстваше с информация, предизвикваща толкова силен интерес и любопитство, че нямаше как да не остави дълбока следа във въображението ми. Като се започне от началния раздел, който третираше ужасното, отвратителното, немислимото практикуване на човешки канибализъм, всяка следваща глава ставаше още по-поразителна от предшестващата. Бях прочел едва ня-

колко страници, а вниманието ми бе толкова погълнато от тази забележителна книга, че престанах да забелязвам околния свят.

От всички разработени от автора теми, най-силно грабна въображението ми тази за широко разпространеното вярване в злата същност на човешката *сянка* и свойството ѝ да става самостоятелна. Според Мелцел жителите на южните тихоокеански острови вярвали безусловно, че сенките, хвърляни от телата им, са видим израз на техните души. При племената на Фиджи например думата за сянка „яло-яло“ е просто удвоената дума за душа – „яло“. Така според тези диваци всеки човек има мистериозен, даже демоничен двойник, или друго аз, което е веществено проявление, дори vyplъщение на злите инстинкти, владеещи сърцето му. Нещо повече, според техните вярвания този призракен *doppelganger** е реално способен да се отделя като самостоятелно същество, докато притежателят му спи, и да претворява в действителност неговите нечисти и жестоки пориви!

Продължавах да чета този забележителен том, когато постепенно започнах да съзнавам, че на входната врата се чука настоятелно. Останах на мястото си, като очаквах Мамчето или Сестричката да отговорят на това припряно повикване. Измина доста време, докато си спомня, че когато Мамчето ми донесе обяда, ме уведоми за намерението си да излезе с Вирджиния, за да напазаруват продукти за вечерята. Погледнах бързо часовника си и се стреснах, когато разбрах, че вече приближава четири и половина следобед! Толкова увлекателен и интересен бе забележителният труд на Мелцел, че по-голямата част от следобед се бе изнизила неусетно.

Предположих, че посетителят е полковник Крокет, пристигнал – макар и малко по-рано, отколкото го очаквах – за вечеря, станах от мястото си и забързано се отправих към вратата. Отворих я енергично и с удивление видях пред себе си не полковника, а личност, която не очаквах някога да срещна пак – полицейския капитан Ръсел!

Поканих го да влезе, след което той прекрачи прага, свали си шапката и каза:

— Моля да бъда извинен за непредвиденото си натрапване, господин По, но възникна нещо крайно важно и озадачаващо. Ще ви бъда изключително задължен, ако склоните да ме придружите до мястото на този загадъчен случай.

— Наистина – отвърнах аз – появяването ви е много неочаквано. Но какво се е случило, за бога?

* Двойник (немски). – Б. пр.

— Нещо, което има пряка връзка с убийството на госпожа Макрийди и сериозно поставя под въпрос вината на предполагаемия убиец, покойния Роджър Ашър.

Без изобщо да ме изненадват, тези думи само потвърдиха гложещите ме съмнения, защото за разлика от абсолютната категоричност на полковника моята убеденост във вината на Ашър бе разколебана от сериозен и основателен скептицизъм.

— Нямам нищо против предложението ви, капитан Ръсел – заявих аз, – и наистина се радвам на всяка възможност да помагам. Обаче очаквам всеки момент пристигането на полковник Крокет, когото съм поканил да ми гостува за вечеря.

— Той няма да дойде – бе изненадващият отговор на капитана.

Това изявление породило остри опасения дълбоко в душата ми.

— Да не го е сполетяла беда?

— О, не. Съвсем не – побърза да ме увери капитанът. – Но когато ми съобщиха за този последен случай, аз незабавно уведомих полковника, който в този момент вече ни очаква на местопроизшествието.

— Но какво точно сте намерили? – повиших гласа си аз с изострено до крайност любопитство.

— Нещо покъртително – бе страшният отговор. – Нещо наистина зловещо.

ГЛАВА 14

Преди да тръгна, аз отделих време да напиша бележка на Мамчето, с която я уведомявах, че се е случило нещо критично, което изисква моето и това на полковник Крокет присъствие. Ако още не е привършила с покупките си, да не взема бързо развалящи се продукти, защото това внезапно и напълно непредвидено събитие най-вероятно ще наложи отлагане на плановете ни за вечеря.

След това намерих малкия Джими Джонсън – същото онова момче, което бе демонстрирало така бурно възхищението си от полковника, когато той се появи в дома ми за първи път – и стимулирайки го с една медна монета, го убедих да отиде до Лексингтън стрийт, където Мамчето и Сестричката бяха отишли на пазар, и да им предаде бележката.

После си взех редингота и заминах с капитан Ръсел, който продължаваше да мълчи за целта на мисията си, макар че за

неотложността ѝ красноречиво свидетелстваха изопнатото му лице и сериозната целеустременост в походката.

Крайната ни цел се оказа ниска и очевидно порутена къща от вече изгубили цвят тухли, на улица със също толкова овехтели жилища. Пред постройката се бе струпало сборище от може би две дузини мъже и жени, а преобладаващото възбудено любопитство върху лицата им ми напомни за подобната, но доста по-голяма тълпа, която се беше събрала пред странноприемницата на госпожа Макрийди.

Още щом зърнах това сборище, ме обзеха дълбоки съмнения. Въпреки че капитан Ръсел непреклонно отказваше каквато и да е информация относно мястото, където отиваме, и твърдеше, че иска да видя обстановката с непредубеден от никакви предварителни представи поглед, бе невъзможно да не стигна до заключението, че ме водят на сцената на поредното зверство. А сега видът на болезнено любопитната тълпа, толкова напомняща за онази, с която се сблъсках в съдбоносното утро точно преди седмица, само засили това предположение.

Капитан Ръсел вървеше пред мен и проправяше път през блъсканицата от зяпачи. Влязохме в сградата и се озовахме в малко, тъмно и много тясно антре. Обонянието ми веднага бе атакувано от отвратителна смрад – противна смесица от зловония на развалени храни, обилен мухъл, човешки екскременти и слабо доловима, но характерна миризма на органично разлагане.

Взирайки се през тесния тъмен коридор, който започваше от входното антре, забелязах слаба жълтеникава светлина, идваща най-вероятно от отворена врата.

— Насам – каза капитан Ръсел.

Последвах го по тъмния и смрадлив коридор и влезнах в стаята. Погледът ми веднага попадна на внушителната фигура на полковника, който разговаряше на тих глас с млад полицай, в когото веднага разпознах Карлтън. Двамата бяха така погълнати в разговора си, че няколко секунди след като влезнахме с капитан Ръсел, те не забелязваха присъствието ни и по този начин ми дадоха възможност да добия представа за обстановката.

Стаята говореше – и вонеше – красноречиво за крайна, потресаваща нищета, запуснатост и падение. Обзавеждането се състоеше само от едно потрошено чамово бюро, от чекмеджетата на което липсваха всичките дървени дръжки, с изключение може би на една или две, маса и стол със също толкова разбита конструкция и стар креват, чийто изтърбушен дюшек бе покрит с парцалива, проядена от молци и много смачкана кувертюра. Жълтите като болни от хепатит тапети бяха стари, с петна от влага и се белеха. До единия край на леглото имаше неизпразне-

но нощно гърне, причинител на основната част от отвратителната, миазмена атмосфера, която изпълваше къщата. Като добавка към изпражненията беше миризмата, която лъхаше от масата, отрупана с остатъци от различни храни – разлагащи се парчета от риба, частично оглогзани кости от пиле, телешки кокал, на който все още имаше топченца залоена мазнина. Ще спестя на читателя описанието на гъмжилото от насекоми, роящи се нагло около тези гнусни останки.

И все пак, въпреки тези признаци за жестока, почти непоносима мръсотия и нищета, в стаята имаше и свидетелства, че нейният обитател е човек не напълно лишен от интелект и култура. Във всеки ъгъл на малкото помещение се издигаше по един висок куп от пожълтели вестници и списания, а навсякъде по пода, върху бюрото, под леглото имаше десетки подвързани в кожа книги.

Крокет и младият му събеседник вече бяха усетили присъствието ни. Завъртайки се с лице към мен, полковникът скръсти ръце и заяви:

— Е, доста време ти трябваше да стигнеш дотук, По. Досещам се, че не си изгарял от нетърпение да установиш колко си сбъркал!

Толкова неочаквано, толкова удивително бе това изявление, че буквално зяпнах от объркване.

— В пълно недоумение съм какво искаш да кажеш, Крокет – казах след малко аз. – Сбъркал съм в какъв смисъл?

— Ами за оня, Ашър, че той е убиецът на бедната Макрийди.

Тази забележка ме удари почти като гръм, както и предишната.

— Но не аз, а ти стигна до това прибързано заключение!

— Да, но само защото беше толкова сигурен, че ония проклети букви са част от „New Export“.

Канех се да дам гневен отговор на това нагло обвинение, когато капитан Ръсел се намеси:

— Господа, господа – каза той, като вдигна ръце и ги размаха във въздуха помирително. – Няма никаква полза от такива взаимни упреци. Като ви повиках тук, нямах намерение да предизвикам конфронтация, а напротив, да си осигуря помощта ви да разгадаем този нов и твърде печален случай.

С дълбоко примирение на лицето полковникът заяви:

— Да, напълно сте прав, капитане. Да ме гръмнат, ако тази работа не ме е разлютила като гърмяща змия през юли. – Обърна се към мен и подаде десницата си. – Стисни лапа, прия-телю.

Страшно съжалявам, че се държах така отвратително. Двамата с теб ще работим заедно по случая докрай!

— Приемам жеста ти на разкаяние с великодушието, което категорично му приляга – отвърнах аз и стиснах протегнатата ръка.

— И така – каза Крокет, след като пусна ръката ми от латата си, – как ти се вижда положението?

— Бих могъл да отговоря по-добре на въпроса ти, ако имах и най-малка представа *какво е* положението – отговорих аз.

— Ама как, капитане – възкликна Крокет, – не казахте ли на По какво се е случило тук?

— Позволете ми да го направя без повече отлагане – каза капитан Ръсел и се обърна към мен. – Това бедно, направо жалко жилище, господин По, е домът на един възрастен господин на име Алигзандър Монтегю, който дълги години е живял сам след смъртта на съпругата му. Според най-близката му съседка госпожа Първайънс, много сърдечна жена, Монтегю страда от обездвижваща форма на атрофичен артрит и от почти пълна загуба на зрението. В резултат е бил принуден в течение на много години да разчита на любезните услуги на госпожа Първайънс, която идва всеки ден да обслужва някои от най-елементарните му нужди срещу жалките подаяния, които той е в състояние да ѝ плаща.

— Като например да изпразва ей онова гърне – вметна Крокет, сочейки с палец към въпросния предмет.

— Точно така – каза капитан Ръсел. – Правейки обичайната си визита по-рано днес, госпожа Първайънс с удивление установила, че Монтегю, който много рядко излизал от спалнята си, ако изобщо го е правел, не е в нея. Това само по себе си било съвсем необяснимо обстоятелство. Обаче едва когато надникнала в хола, тя направила откритието, което я накарало да хукне изплашена към моята служба.

— За какво откритие става въпрос, капитане? – попитах аз намръщен.

— Още ли не си го видял? – попита Крокет изненадано.

— Не съм видял нищо от къщата освен стаята, в която се намираме сега.

— Е, нищо чудно, че направо онемя, когато се нахвърлих срещу теб така заядливо – рече Крокет. – Ела!

Грабна газената лампа и ме поведе през малкото антре, а капитан Ръсел и подчиненият му ни последваха.

Минахме през ниска, тясна врата и се озовахме в малък, почти необзаведен хол, чието цялостно състояние бе също толкова окаяно, колкото и на спалнята. Без да се спира, Крокет оти-

де до отсрещната стена и като застава до парцалив и невероятно паянтов диван, вдигна лампата, така че да освети стената точно над това жалко подобие на мебел.

Тапетът бе толкова мръсен и мухлясал, че за момент не бях в състояние да различа точно какво полковникът желаше да види. Едва когато отидох до него и се взрях внимателно в мястото, което сочеше, очите ми се отвориха широко от вече позната страшна гледка.

На стената бяха написани девет кървави букви, без съмнение от същата ръка, която бе оставила неразгадаемото послание над леглото на закланата старица. Само че този път, явно защото авторът бе положил по-голямо старание, всяка отделна буква беше педантично оформена.

За какво точно се отнасяше посланието, не бих могъл да кажа в този момент. Но относно значението му не съществуваха никаква неяснота. Буквите не съставяха името „Neuendorf“. Нито пък, сега мога определено да кажа, образуваха думите „New Export“.

Това, което означаваха, бе „NEVERMORE“*.

ГЛАВА 15

Поне една загадка намери отговора си по този начин: смисълът на кървавия надпис над леглото на убитата стопанка на странноприемницата. Това разкритие обаче съвсем не ни приближи до крайното решение на случая, чиято загадъчност само се засили в резултат на последните събития. Какво *искаше да каже* надписът „НИКОГА ВЕЧЕ“? Кой беше неговият автор? И какво се бе случило с възрастния, почти сляп и тежко обездвижен човек, в чийто хол сега бе намерено това странно, зловещо послание?

Че Алигзандър Монтегю е новата жертва на същия неизвестен маниак, който бе извършил такова неопишуемо зверство с Елмира Макрийди, беше извън съмнение. Никой нормално мислещ наблюдател не би пропуснал да стигне до заключението, че загадъчната дума върху стената на хола е изписана с кръвта на стареца, докато е умирал. И все пак за разлика от случая с възрастната жена, чието жестоко заклано тяло бе оставено на показ така грозно, *неприлично* разголено, в този случай нямаше видима следа от труп. Убиецът явно бе изнесъл тялото на стареца от къщата – с каква причудлива, отвратителна цел, беше невъзможно да се предположи.

* Никога вече (англ.). – Б. пр.

През следващия близо половин час нашата малка група – капитан Ръсел, полицаи Карлтън, полковник Крокет и аз – останахме в хола и претърсихме основно тясната и мизерно обзаведена стая. Въпреки педантичността обаче диренето не ни доведе дори до мъничка следа относно съдбата или местонахождението на изчезналия човек. После се върнахме по коридора и се заехме с не по-малко щателен оглед на спалнята. Но усилията ни се оказаха също толкова безплодни.

Съсредоточавайки се върху кревата, полковник Крокет откри на долната страна на раздърпаната пухена възглавница оцветяване с червеникавокафяв оттенък, което приличаше на засъхнала кръв. Размерът на петното обаче не беше по-голям, отколкото при обикновено кръвотечение от носа. Нещо повече, като цяло завивките и дюшекът бяха така отвратително замърсени с всевъзможни субстанции – като се започне от останките от най-различни храни и се стигне до следите от човешко изпускане, – че беше трудно да се определи точното естество на което и да е отделно петно.

С разкрито от дълбока погнуса лице, полковникът пушна зловонната възглавница да падне на дюшека и изпусна гневна въздишка.

— Проклет да съм, ако това не е най-странният случай, на който съм попадал! – заяви той. – Впрочем що за човек е бил този Монтегю?

Капитан Ръсел, който ровеше из оскъдните дребни вещи в най-горното чекмедже на разклатеното бюро, погледна през дясното си рамо и отвърна:

— До този момент успяхме да потвърдим съвсем малко сведения за този човек. Животът му, поне през времето, откакто обитава тази квартира, е бил изключително самотен в резултат на многото му телесни страдания. Нали така, полицаи Карлтън?

— Тъй верно, сър – отвърна последният, който бе коленичил пред огнището и ровеше с ръжен, като че ли купчината угаснала жар би могла да крие някаква следа към съдбата на изчезналия. – С такова впечатление останах.

Докато другите се напъваха по гореописания начин, аз бях съсредоточил усилията си към старателен оглед на множество книги, разпръснати из стаята. В този момент, застанал прав в единия ъгъл на стаята с отворен тежък том в ръцете, аз вдигнах поглед от страниците му и заявих:

— Поне в един факт, господа, можем да сме сигурни. Господин Алигзандър Монтегю може съвсем справедливо да бъде характеризиран като човек с впечатляващо образование и дълбоки познания в областта на литературата.

— И как реши това? – попита Крокет.

— Заключението ми се основава на старателния оглед на книгите, които очевидно съставляват цялата лична собственост на Монтегю и които в по-голямата си част са скъпи, макар и зле поддържани издания на великите английски драматурзи, включително Марлоу, Драйдън и, разбира се, безсмъртния Шекспир. В ръцете си например държа рядък сборник якобински мелодрами от осемнадесети век, между които „Разбитото сърце“ на Джон Форд, „Белият дявол“, а също и „Vittoria Corombona“ на Уебстър. Разбира се, притежаването на такива книги може да се окаже в определени случаи само свидетелство за голи интелектуални претенции. – Изтъквайки последното, имах предвид покойния си настойник, дебелашки възпитания търговец Джон Алън, чиято лична библиотека бе претрупана до показност с най-скъпите издания на класически произведения, макар че самият той рядко губеше време да прочете нещо по-стойностно от счетоводна книга. – Почти без изключение обаче томовете в тази стая са осеяни с написани на ръка бележки, чийто автор, предполагам, е Монтегю. Тези изобилстващи коментари в полетата на страниците категорично говорят за една душа, дълбоко чувствителна към сложните духовни и морални теми, а не по-малко и към възвишената естетическа наслада от материалното.

— Много уместна забележка, господин По – каза капитан Ръсел.

— Благодаря – отговорих аз и като затворих шумно книгата в ръцете си, я оставих върху бюрото.

После отидох до една от многото купчини стари вестници, натрупани по периферията на стаята, вдигнах най-горния. Както установих от пръв поглед, това беше брой на „Болтимър Дейли Адвъртайзър“ от двадесет и първи октомври 1809 година. Толкова крехък, толкова изсушен от времето бе вестникът, че когато го повдигнах към лампата, краищата му се разпаднаха в душ от жълтеникав прах. Почти на момента неудържим сърбеж завладя цялата ми синусна кухина. Напрягах се да потисна това мъчително усещане, но без успех. Отметнах глава назад и направих няколко резки, все по-шумни вдишвания, чиято кулминация беше гръмко кихане.

— Велики Боже! – възкликна полковникът. – Ама че експлозия!

Още вадох кърпичката от джоба си, когато от ноздрите ми изригна втора кихавица, равна по мощ и звучност с първата.

Капитан Ръсел изцъка съчувствено с език и каза:

— Опасявам се, че може да сте получили неприятно възпаление, господин По.

— Това е само реакция на твърде нездравословния въздух в стаята – отвърнах с подсмърчане.

— Налага се сериозно проветряване, няма грешка – каза Крокет.

Очите ми започнаха да сълзят обилно. Оставих разпадащия се вестник и обях:

— Господа, боя се, че в нечистия въздух на тази стая има нещо, към което дихателната ми система е особено чувствителна. Ето защо смятам да се върна вкъщи, където мога да вложа по-успешно енергията си в необезпокояван размисъл върху многостепенната загадка, стоящи пред нас.

Капитан Ръсел застана пред мен, стисна ми ръката и заяви с официален тон:

— Дълбоко съм ви благодарен за съдействието по този тежък и неприятен случай, господин По.

Отвърнах на това признание с лек поклон.

— И кажи на твоите две мили дами – обади се Крокет, – че дълбоко съжалявам за провалената веселба тази вечер. Стига да не възразяват на идеята, ще дойда утре, ако ще огън да гори или потоп да стане!

— В такъв случай да считам – казах аз, – че си решил да отложиш заминаването.

— Така смятам.

— Но какво ще стане с ангажиментите ти на други места?

— Хей, По – отговори Крокет, поставяйки юмруци на кръста си, – не си ли чувал? Има някои неща, от които Дейви Крокет никога не се е отказвал: от битка, от приятел в нужда и... от недовършена работа!

Намерението ми беше да се прибера право вкъщи, където, изолиран от разсейващото влияние на околния свят, можех да съсредоточа цялата сила на мисълта си върху загадъчните събития. Но се оказа невъзможно да съдържа разсъжденията си, докато стигна до дома. Още щом излязох на притъмняващата улица, превъзбуденият ми мозък започна да прехвърля многобройните аспекти на този удивителен случай.

Ако не насочваше към нещо друго, странното изчезване на Алигзандър Монтегю, съчетано с енигматичното послание „Никога вече“, поне доказваше окончателно, че Робърт Ашър не е имал пръст в убийството на Елмира Макрийди. Ръката, оставила кървавия надпис в спалнята на последната, както и този в хола на Монтегю, несъмнено бе една и съща. И не беше въз-

можно тази ръка да е на Роджър Ашър, който бе загинал по ужасен начин няколко дни преди изчезването на стареца.

Във всеки случай, фактът, че Ашър не е убиецът на госпожа Макрийди, не означаваше непременно, че не съществува връзка между неговата смърт, смъртта на старата жена и последвалото изчезване на Алигзандър Монтегю. Но каква би могла да бъде тази връзка, си оставаше загадка, особено при липсата на по-съществена информация за живота или произхода на изчезналия.

От прегледа на пръснатите навсякъде из стаята му издания се бях убедил, че Монтегю е дълбоко отдаден на литературата човек – поне във времето преди да се влоши тежко зрението му. По всичко личеше, че от много години не се бе отдавал на страстта си към четенето. Ръкописните бележки, които от-крих в книгите, бяха избледнели от времето, а броят на „Болтимър Дейли Адвъртайзър“, който се опитах да разгледам, беше поне на четвърт век. Силно ронливото състояние на другите вестници в стаята говореше, че не са по-пресни от него. Защо Монтегю си е направил труда да съхрани тези вестници без всякаква стойност, беше поредната загадка във вече и без това изобилстващия от такива случай. Отговорът би могъл да е и толкова прост, колкото упоритото и необяснимо нежелание, характерно за определена категория хора, да изхвърлят предмети с най-нищожна и преходна стойност.

Откакто ме осведомиха кой е изчезналият човек, имах смътното чувство, че името му ми звучи странно познато. Но колкото и да се напругах, не можех да се сетя при какви обстоятелства евентуално съм го срещал преди. В опит да събудя спомени те си, започнах да повтарям тихо името му, докато крачех към къщи: „Алигзандър Монтегю, Алигзандър Монтегю.“ Но без резултат.

Толкова се бях вгълбил в това усилие, че почти не забелязвах околността. Най-неочаквано остър бриз, напоен с горчива смесица от морски миризми, повя откъм залива и уплашен осъзнах, че минавам покрай мизерния квартал, където само преди седмица полковник Крокет бе осъществил паметния си двубой с опасния Ханс Нойендорф.

Тази мисъл накара всяка частица от тялото ми да потръпне от ужас. Безпрецедентните събития през последните няколко дни, като се започне от пристигането ми в къщата на Ашър, бяха изместили изцяло Нойендорф от моето съзнание. Сега живият спомен за свирепия и неукротим скандалджия, както и за злоещата му закана, която бил отправил по адрес на моята особа, отново нахлуха в главата ми. Сърцето ми се сви, крайниците ми

се сковаха, силно безпокойство накара дробовете ми да поемат дълбоко дъх!

Вече се беше стъмнило. По улиците, които гъмжаха от пешеходци само преди няколко часа, нямаше жив човек. Ускорявайки ход, аз закрачих стремглаво по обезлюдените улички, пресечки и тесни, криволичещи пътеки. Изведнъж, както завивах на един ъгъл, ме обзе крайно тревожно усещане: някой ме следеше!

По-скептично настроените читатели може да си помислят, че това убеждение бе само плод на превъзбудената ми психика, на силния страх, породил се в мен от внезапния спомен за опасния злодей, който се зарекъл „да си направи от кожата ми бърснарска каша“, по думите на Крокет. Разбира се, подобни игри на въображението са една от най-често срещаните заблуди. Този път обаче случаят съвсем не беше такъв. Чувството, че някой ме дебне, беше толкова силно, толкова ясно, че можеше да бъде резултат единствено на онези вродени първични инстинкти, които продължават да действат дори при най-цивилизованите представители на човешкия род – инстинкти, създадени от природата да ни предупреждават за наличието на непосредствена, смъртна опасност!

Един-единствен поглед назад би бил достатъчен да потвърди или опровергае убеждението ми. Но аз не смеех да забавя крачка дори и за краткия миг, който би отнело едно такова действие. Хукнах с цялата си бързина към Амита стрийт, а невидимият ми преследвач ме гонеше по петите – толкова наблизко, че караше космите по врата ми да настръхнат от ужас!

Най-после видях крайната си цел точно пред мен. Шумно задъхан и със силно разтуптяно сърце, аз ускорих ход и стигнах – с какво върховно облекчение едва ли мога да опиша – прага на моя дом. Страбчих дръжката на вратата с трепереща ръка, спрях се, извърнах се рязко назад и ахнах от недоумение и изненада.

С изключение на едно мършаво и проскувано куче, което подтичваше по паважа и от време на време се спираше да подуши тротоара, улицата зад мен беше абсолютно пуста. Напругнах зрението си, за да проникна в мрака отвъд обхвата на слабата улична лампа. Обаче моят преследвач не се виждаше никъде.

ГЛАВА 16

Бързо влязох в къщата, спуснах резето и се запътих към приветливата, изключително топлата светлина, която идваше от вратата на кухнята. На прага се спрях за секунда, за да се порад-

вам на омайния домашен уют, който лъхаше от скромната гледка.

Мамчето и Сестричката седяха до малката кръгла маса. Пред тях стояха останките от протичката им вечеря, която, съдейки по късчетата, останали в чиниите им, се е състояла от сирене, говежда пастърма и черен хляб. Докато гледах с мълчаливо възхищение двете ангелски създания, Мамчето изведнъж усети присъствието ми и ключвайки длани пред гърдите си, възкликна:

— О, Еди! Слава богу! Страшно се бях притеснила!

Прекоших кухнята, настаних се на стола срещу добродушната жена и погледнах с умиление съвсем обикновеното ѝ, но чаровно лице.

— Уверявам те, скъпа Мамче, че макар и малко уморен от необичайните събития през този тежък и изнурителен ден, твоят Еди е съвсем добре във всяко друго отношение.

След това обърнах погледа си към Вирджиния и ѝ предадох какво бе казал Крокет:

— Той има голямо желание да чуе песните ти и се зарече да дойде – тук счетох за подходящо заради ухото на Сестричката да видоизменя грубоватия народен език на полковника, – ако ще да настане царството на Хадес или потоп да ни залее.

— Ура! – възкликна моето ангелче. – Отивам да репетирам още сега!

С тези думи тя скочи на крака и изхвърча от кухнята. Само секунди по-късно откъм хола вече се чуваха сърцераздирателните тонове на чудесната балада „Невярната възлюбена“, изпълнявана от небесния глас на Сестричката.

Двамата с Мамчето послушахме известно време в прехласнатото мълчание. После, обръщайки се към мен с дълбока майчинска загриженост, милата женица каза:

— Еди, всичко наред ли е? Започвам да чувствам, че криеш нещо от твоята Мамче.

— Явно нищо не може да се сравнява със силната чувствителност на една прозорлива и отзивчива душа. Вярната ти интуиция не те е подвела, скъпа Мамче. Независимо от всичко, аз държа да не се отклонявам от сегашната си линия на непривична, но добронамерена потайност. Тревогата ти за мен няма да намалее по никакъв начин, ако ти кажа истината.

— Както сметнеш за добре, миличък – въздъхна Мамчето, пресегна се през масата и ме потупа по дясната ръка. – Но те моля да внимаваш!

Вдигнах пламенно нейната напукана и зачервена, но неопикуемо нежна длан към устните си и я обсипах с целувки.

— О, Мамче! – възкликнах с дрезгав от вълнение глас. – Ти си ми толкова скъпа, колкото и злосчастната, отдавна покойна жена, която ми е дала живот. Всъщност дори и по-скъпа, защото, ако тя е само моя майка, ти си майка на още едно създание, което е по-ценно за мен от собствения ми живот!

След това сърдечно признание аз извърнах глава към хола, където моята Сестричка се бе прехласнала в ненадминатото мелодично изпълнение на популярната песен „Една звезда свети за теб“.

— Гласът ѝ е като на ангела Израфел – въздъхнах аз, – чийто божествен химн, според легендата, е карал дори луната да поруменява от любов.

Изслушах изпълнението на Вирджиния до края. После, подпирайки длани върху масата, аз се изправих на крака и казах:

— Налага се да се оттегля в кабинета си. Трябва спешно да се занимавам с един неотложен въпрос.

— Да ти направя ли един вкусен сандвич със сирене и да ти го донеса в стаята? – попита Мамчето.

Коремът ми, в който не бе попадала хапка храна от сутринта, реагира на това предложение с прегладняло къркорене. Уверих Мамчето, че нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие, взех си временно довиждане с добродушната жена и се прибрах в кабинета, където запалих лампата на писалището и потънах в размисъл.

Толкова многобройни бяха стоящите пред мен загадки, че в началото заради самото им изобилие не бях способен на систематичен анализ. Съвсем скоро стана ясно, че най-добрият начин да постигна целта си е да избира една от тях и да се съсредоточа изцяло върху нея. Реших да започна от изписаните с кръв думи „Никога вече“. Топнах перодръжката в мастилницата и написах неразгадаемото послание на празен лист хартия.

Облегнах лакът върху бюрото, подпях брадичката си с длан и се загледах в листа. Меланхоличната нотка и зловещият подтекст бяха съвсем очевидни. Но какво съдържание се криеше в тях? Заплаха ли означаваха или, че е изпълнена такава? До някаква тайна в живота на жертвите ли се отнасяха или бяха намек за нещо, известно единствено на извършителя? Колкото и да се напругах, не можех да измисля никаква асоциация, която би могла да хвърли светлина върху мистерията.

В този момент Мамчето почука на вратата и след като я поканих, влезе с поднос и чаша чай в ръцете. Постави ги пред мен на бюрото, целуна ме майчински по темето и излезе на пръсти от стаята. Още щом си отиде, аз грабнах сандвича и лакомо го заръфах, прокарвайки всяка вкусна хапка с глътка от живи-

телната отвара. Почувствах се напълно възстановен от тази простичка, но чудесна вечеря и реших да изоставя опитите си да разтълкувам тайнствените думи и вместо това да се заема със звучащото ми странно познато име на изчезналия възрастен самотник. Избутах трохите от листа, взех перодръжката и под „Никога вече“ изписах „Алигзандър Монтегю“.

Гложещото чувство, че знам това име отнякъде, се бе засилило почти до убеденост. Без да отмествам поглед от него, аз започнах да прехвърлям мислено всички възможни обстоятелства, при които може да съм го срещал – професионални, лични, семейни. След петнадесет минути напрегане обаче не бях стигнал по-близо до някакво решение, отколкото в началото.

При излизането си от стаята Мамчето неволно бе оставила вратата леко открената. Както се вирах в листа и си блъсках мозъка, започнах смътно да съзнавам, че чувам една особено трогателна мелодия, долитаща откъм хола. Наострих уши и се заслушах по-внимателно в омайния звук. Беше меденият глас на милата ми Сестричка, която пееше една песен, имаща особено, дълбоко лично значение за мен.

Песента беше „Никой не идва да поиска ръката ми“ – песен, която моята скъпа покойна майка Илайза По е изпълнявала като обичайна част от театралния ѝ репертоар. До такава степен са я отъждествявали с тази простичка, но трогателна балада, че навсякъде почитателите ѝ са я считали за неин артистичен „подпис“. От много години не бях чувал вълнуващия ѝ текст и пленителна мелодия. Отпуснах уморената си глава върху облегалката на стола, затворих очи и оставих омайната, пленителна музика да потопа душата ми:

*Сляп, куц, сакат – ела,
ела ти, някой, отведи ме!
Това е. О! Какво ме чака.
О! Що да сторя?
Не иска никой моята ръка,
не ме ухажва никой!*

Най-неочаквано се сетих за нещо, което ме поразя като гръм. Очите ми се отвориха широко, устата ми зейна и рязко се изправих като бастун на стола. Надигнах се леко, пресегнах се над писалището и грабнах с треперещи ръце малкото махагоново ковчеже от мястото му върху купчината ръкописи. Извадих малкото медно ключе от средното чекмедже на бюрото, трескаво отключих ковчежето и затършувах из съдържанието му, до-

като не открих това, което ми трябваше – пожълтяла изрезка от вестник от 1807 година, в която се коментираше забележителното изпълнение на майка ми в ролята на Корделия в балтиморския Фронтстрийт театър и се изброяваха имената на по-знатните граждани сред публиката в онази отдавнашна вечер.

Един-единствен поглед върху рецензията потвърди спомена, който ме бе връхлетял, докато слушах вълнуващата песен на Сестричката. Вече знаех кой точно е Алигзандър Монтегю, защото името му заемаше видно място в изрезката – не като един от партниращите на майка ми актьори, нито като една от видните личности сред развълнуваната публика, която е аплодирала бурно представлението.

Алигзандър Монтегю е бил *авторът* на дописката!

Толкова силно бе вълнението ми, предизвикано от това откритие, че трудно мога да го предам с думи. Скочих на крака и започнах да крача в кръг в средата на стаята, а в мозъка ми бушуваха водовъртеж от разбъркани мисли.

Преди няколко дни, когато за първи път проучвах тази рецензия, бях обзет от чувството, че тя има особено съществено значение. Това интуитивно предчувствие сега се потвърди с неоторима сила. Че зловещата поредица от събития, започнала с убийството на съдържателката на странноприемницата, е свързана по някакъв още неясен начин със света на американския театър, вече нямаше съмнение. Но каква би могла да е тази връзка? Какво общо имаше с кървавото „Никога вече“? Дали и по какъв начин далечните, но реални отношения на майка ми с тези хора предпоставяха някаква връзка между мен и убийството на Елмира Макрийди, смъртта на Роджър Ашър и изчезването на Алигзандър Монтегю?

Спрях се в средата на крачката и се замислих за алтернативите пред мен. Само един начин на действие ми се стори уместен. Трябваше незабавно да съобщя за находката си на властите. При все че душата ми не изпитваше особена радост от перспективата отново да се впусна в мрака на града, аз чувствах за свой дълг като гражданин и човек да потисна страховете си и незабавно да отида в полицията.

Нямаше никаква полза обаче да споделям намеренията си с Мамчето. Изгасих лампата, прекосих бързо стаята, измъкнах се в коридора, затворих тихо вратата зад себе си и безшумно се прокраднах към входната врата на къщата.

Още преди да стигна до нея обаче, ме споходи друга мисъл. Ако, както беше възможно, мистерията, в която вече бях така дълбоко въввлечен, имаше някаква все още неизвестна връзка с покойната ми майка, може би щеше да е по-разумно от моя стра-

на да предприема собствено разследване в дома на Монтегю, преди да съобщи на полицията. Чувствах се мотивиран и от странното ми, задълбочаващо се и дълбоко тревожещо убеждение, че в основата на загадката лежи страшна тайна, която единствено аз съм определен от съдбата, ако не и обречен, да открива!

Излязох на улицата, закопчах редингота си, пяхнах ръце в джобовете и забързано се отдалечих в посока към дома на Алигзандър Монтегю.

ГЛАВА 17

Понеже нямах никакво желание да преживявам отново случилото се по-рано вечерта, реших да мина по не толкова пуст, макар и обиколен маршрут до къщата на Монтегю. След двадесет минути стигнах целта си без произшествия. Разчитах да намеря входната врата на ниската, неугледна къща отключена и когато натиснах дръжката, това мое очакване се потвърди. Когато влязох във входното антре обаче, уплашен забелязах мъждукаща жълта светлина под вратата на спалнята в далечния край на тесния зловонен коридор.

За момент замръзнах на мястото си, а мисълта ми кипеше в търсене на обяснение за това ненормално и неочаквано развитие на нещата. Възможно ли е, питах се, капитан Ръсел или неговият подчинен Карлтън да е още в жилището и да продължава огледа? В опит да проверя тази хипотеза, аз се прокашлях и попитах високо:

— Ало, има ли някой тук?

Гласът ми прокънтя кухо в тъмния, приличащ на хралупа коридор и заглъхна в пълна тишина. След няколко секунди се провикнах отново. Още веднъж въпросът ми не предизвика отговор.

Явно в къщата нямаше друго човешко присъствие освен моето. Очертаваше се само едно заключение: който и да е бил последният напуснал дома на Монтегю, той бе забравил да изгаси газената лампа.

— Сигурно – прошепнах на себе си – това е обяснението. Само това и нищо друго.

Въпреки това не можех да се отърся от странното усещане, че не съм абсолютно сам в къщата, което вече здраво бе стегнало душата ми. Подложих шепа зад лявото си ухо, извърнах глава към спалнята и напрегнах слух. Не успях да доловя никакъв

друг шум освен слабо, плахо шумолене като от леко помръдване на перде.

Въздъгнах с облекчение. Явно извънредно тревожните събития от последните няколко дни толкова бяха изопнали нервите ми, че бяха започнали да ми се привиждат опасности там, където ги няма.

Събрал по този начин кураж, аз се запътих към мрачно осветената врата, а дъските на пода заскърцаха шумно в гробната тишина на коридора. Когато доближих спалнята обаче, сърцето ми отново се сви от внезапен, сковаващ пристъп на суевърен ужас.

Спрях се на няколко стъпки от вратата и пак се замислих за благоразумието на сегашните си действия. Може би бях постъпил твърде прибързано, избирайки да се върна в жилището на Монтегю без първо да уведомя полицията за новото си откритие. За момент сериозно се поколебах дали да не се откажа от начинанието си и да отида в управлението на капитан Ръсел. Преди обаче да пристъпя към изпълнението на този импулс, един непредвидителен вътрешен глас ми напомни солидните основания за досегашното ми решение, а именно странната, засега необяснима, но все пак убедителна връзка между жертвите на още неизвестния луд и майка ми!

Потиснах мъжествено пристъпа на безпокойство, който ме бе сковал за момент, изминах остатъка от разстоянието до вратата на спалнята и след като поех дълбоко дъх, смело прекрчих прага.

С един поглед се убедих, че в стаята няма никой. Съвсем очевидно беше, че просто съм си въобразил потайното присъствие на друг човек. Изпусайки дълга въздишка, аз се спрях в средата на помещението и бавно се огледах.

Състоянието на стаята бе забележимо различно от онова, в което беше преди няколко часа. Повечето от промените определено бяха към по-добро. Някой, вероятно съседката госпожа Първайънс, която обикновено е обслужвала в това отношение обездвижения обитател, е бил ангажиран да изхвърли по-гнусните отпадъци. Отвратителните, нападнати от насекоми и червеи отпадъци от храни бяха почистени от масата, а вонящият съд до леглото беше опразнен от крайно противното си съдържание.

Прозорецът също бе оставен открехнат на няколко сантиметра, явно за проветрение: обстоятелство, което обясняваше не само по-приемливия въздух в стаята, но и лекото поклатане на прояденото от молци перде, чието леко шумолене бях доловил от антрето.

Но въпреки тези промени общото състояние на спалнята бе дори по-зле, отколкото беше преди. В обединените си усилия да открият нещо, което да ги насочи къде може да се намира изчезналият, тримата разследващи – капитан Ръсел, полицаят Карлтън и полковник Крокет – бяха оставили стаята почти опустошена. Чекмеджетата на бюрото бяха преровени, завивките на леглото буквално разнищени, а купчините вестници разпръснати по целия под.

При очевидното усърдие в търсенето, проявено от партньорите ми, аз бях малко затруднен откъм идеи как да подхвана собственото си разследване. Това колебание обаче бе съвсем кратко. Наведох се и вдигнах един от старите, крехки вестници, пръснати около краката ми. Изправих се и спирайки дъха си (за да не вдишам от пращинките разпадаща се хартия, които причиниха по-раншния ми пристъп от неудържимо кихане), бързо прелистих чупливите страници на този брой отпреди двадесет години.

Само след секунди вече бях попаднал на един материал от Алигзандър Монтегю, третиращ акустичните недостатъци на новопостроения по онова време театър на Холидей стрийт. Намирането на тази статия послужи като обяснение за иначе озадачаващата сбирка от разпадащи се вестници, натрупани в стаята. Явно бе, че Монтегю педантично е запазвал по един брой от всички издания, в които има негови публикации.

Че едно или друго от тези писания можеше да крие ключ към загадките, свързани с кървавия надпис „Никога вече“, ми се струваше поне в минимална степен вероятно. Но огромното количество вестници, пръснати из стаята, правеше перспективата за продължаване на разследването в тази насока изключително обезкуражаваща. Във всеки случай в момента изобщо нямаше възможност да се захващам с подобно трудоемко начинание. Стъгнах внимателно вестника, оставих го на масата и огледах слабо осветената стая.

Погледът ми веднага се спря върху подвързания в кожа том с яacobински драми, който лежеше върху бюрото в абсолютно същото положение, в което го оставих преди няколко часа, принуден да напусна нездравословната стая. Макар да бях прелистил книгата сравнително внимателно, сега ми хрумна, че може да получа допълнителна информация от едно по-задълбочено вглеждане в страниците ѝ, както и в многото други книги, принадлежащи на Монтегю. С това намерение аз тръгнах към бюрото. Обаче бях направил само една или две крачки, когато, изплашен, се спрях рязко.

Бях чул някъде зад себе си приглушено изскърцване като шум от друг човек, стъпващ крадешком по дъските на пода!

Толкова неочакван и стряскащ беше този шум, че усетих как сърцето ми спира да тупти, а крайниците ми стават неподвижни като тези на прочутия Хермес на древногръцкия майстор Праксител. Без да смея да помръдна, да дишам или даже да мигна, аз се ослушах пределно напрегнат от ужас. Но макар че останах в тази замръзнала поза няколко мъчително дълги минути, не долових повторение на звука.

Наложих си да се обърна много бавно – колко внимателно и предпазливо ми е трудно да опиша – и да заста на лице в лице с неизвестното същество, чиито стъпки бях чул толкова ясно. Но под слабата светлина на газената лампа видях, че зад мен няма нищо – само празната стая, тъмния коридор и неясно очертаващата се врата на малкия хол точно срещу спалнята.

От устата ми се изплъзна невесел тих смях, докато се упреквах за прекомерната си реакция.

— Да се разтрепериш така заради нещо, което не може да е друго освен обикновен домашен плъх, притичал по пода! – казах гласно, – Еди, днес сигурно не си на себе си!

Заради свежия полъх от нощен въздух, идващ през леко отворения прозорец, в стаята бе станало почти студено. Въпреки това внезапната уплаха бе станала причина по челото ми да избие роса от пот. В желанието си да го избърша аз бръкнах в джоба на панталона си за носна кърпичка. Докато я вадех, една монета изпадна и удрайки се в пода, се търкулна под леглото.

Заради печалното си финансово състояние трудно можех да пожертвам една монета, та била тя и с най-незначителен номинал. Свих се на колена и надникнах под леглото. Светлината от лампата, която беше върху масата, бе недостатъчна, за да видя нещо в мрака. Изправих се, отидох до масата, хванах лампата за основата ѝ, занесох я до леглото и след като пак коленичих, направих нов опит да откроя непослушната монета.

Вече виждах ясно, с добро осветление и без препятствия. Монетата обаче я нямаше никъде. Докато местех лампата бавно насам-натам и оглеждах цялата площ под кревата, забелязах възможно обяснение за това изненадващо обстоятелство. Една от дъските беше леко повдигната, сякаш се беше отковала от околните и образуваше видима фуга, в която търкалящата се монета лесно би могла да изчезне.

Тази дребна неизправност беше напълно в хармония с като цяло разнебитената къща. Въпреки това във вида на тази частично изместена дъска от пода имаше нещо, което моментално накара цялото ми тяло да замръзне в злоецо предчувствие. Не

се съмнявах, че полковник Крокет и останалите са направили възможно най-щателен оглед на малката къща. Спалнята на Монтего очевидно бе претърсена от тавана до пода. Но имаше едно място, където на моите колеги по разследване, сигурен бях, не им бе хрумвало да надникнат: пространството под дъските!

Внезапен пристъп на неопикуема тревога стегна сърцето ми, докато се изправях тремаво на крака. Дланите ми вече се потяха толкова обилно, че след като оставих лампата върху масата, отделих доста време да ги бърша в крачолите на панталона. След това се върнах при леглото, хванах го за рамката и пъшкайки от усилието, го повлякох към средата на стаята, докато разкованата дъска не се откри нацяло.

В продължение на няколко секунди аз само се вирах напрегнато в дъската, а в гърдите ми, които дишаха дълбоко и учестено, бушуваше вихрена битка. От едната страна бяха онези вътрешни подбуди, които ме караха да хукна към полицейския участък и веднага да известя капитан Ръсел. От другата страна стоеше не по-слаб мотив, породен от силно любопитство и дълбоко вкоренено чувство за личен дълг, да довърша разследването си, като се изправя лице в лице с неизвестната тайна, скрита под дъската, каквато и да е тя.

В крайна сметка повече не можех да протакам. Извиках като обезумял от отчаяна решителност, наведох се към дъската, пъгнах треперещи пръсти под надигнатия ѝ край и я изтръгнах от мястото ѝ.

От кухото място под нея веднага лъхна противна, зловонна миризма. Сърцето ми се сви, крайниците ми се разтрепераха и от пресъхналата ми уста се изплъзна вик на неудържим ужас от разкрилата се пред широко отворените ми очи страшна гледка. Изпуснах дъската и залитнах назад, а всяка частица от мен трепереше конвулсивно.

В този миг чух точно зад себе си ясно шумолене и почувствах топъл дъх на тила си, който накара всеки косъм по него да настръхне!

Извърнах се рязко и изпищях от ужас. Само на сантиметри от мен видях нещо още по-вцепеняващо от страшната гледка, която току-що бях зърнал под пода.

Беше тя: същата фигура, приличаща на сън – не, на кошмар, която се бе появила пред невярващите ми очи в тъмната стая в злощастната къща на Роджър Ашър.

Изкрещях отново. След това пред очите ми се спусна мрак. Почувствах как силата напуска крайниците ми и всичките ми сетива биват увлечени в лудешки стремителното потъване на душата ми в мрака на пълната забрава!

Потопеното ми съзнание изплува – не рязко като сполетения от беда моряк, който след падането зад борда изскача като тапа от солените дълбини и лудешки вика за помощ; не и постепенно като гмурците полуамфибии от островите в южните морета, които, след като преровят безценните мидени полета, се издигат лениво към огряната от слънцето повърхност със съкровище от перли в ръка, – а по-скоро на приливи и отливи, като изтощен плувец, който ту потъва, ту изплува, докато с геройски усилия се добере жив до брега.

Както лежах проснат по гръб на пода, безчувствената ми душа първо започна смътно да долавя движение и звук – бясното движение на сърцето ми и, в моите уши – звукът от неговото туптене. Последва прекъсване и в съзнанието ми отново настана празнота. След това пак звук и движение, и допир – чувство за изтръпналост по цялото ми тяло. После само съзнание за съществуване, без мисъл. После мисъл – и предизвикващ тръпки спомен за току-що преживяното. Пак изпадане в безсъзнание. След него бързо съвземане и заедно с това внезапното чувство, че не съм сам в стаята!

Очите ми се отвориха плахо и когато замъгленото ми зрение започна да се прояснява, различих смътно едно лице, надвиснало точно над моето. В този миг познат глас, чийто гръмоуен тембър никога не бе звучал така приятно в ушите ми, избумтя:

— Насам, капитане! Най-после се размърда!

Примигнах няколко пъти, докато зрението ми възвърне предишната си бистрота и фокус, и установих, че се вирам в лицето на полковник Крокет, в чието изражение се четеше по равно загриженост и успокоение.

— По дяволите, По – обяви той. – Вече започвах да си мисля, че никога няма да се събудиш.

В този момент капитан Ръсел притича забързано и навеждайки се над мен, каза:

— Безкрайно съм радостен да ви видя в съзнание, господин По.

Изпъшкайки от усилието, аз надигнах горната част на тялото си и подпрян на лакти, се огледах наоколо. Трима полицаи, сред които разпознах Карлтън, разговаряха с тихи и мрачни гласове, струпани около дупката в пода, която беше уголемена с изваждането на още няколко дъски.

— Можете ли да станете? – попита капитан Ръсел.

— Мисля, че да – отвърнах аз и се изправих първо на колена, а после, малко неустойчиво, на крака.

— Хайде – каза полковникът и ме хвана за едната ръка. – Дай да ти помогна, стара кранто.

Изправих се и изведнъж почувствах остра пулсираща болка в задната част на черепа. Посегнах с ръка и напипах малка, но силно изпъкнала бучка, толкова чувствителна, че само при докосването на пръстите ми пареща болка – като горяща стрела, излетяла от лъка на индиански воин от племето апахи – прониза главата ми и ме накара да потръпна в агония.

— Изглеждаш доста зле, По – каза Крокет.

— Като че ли съм си ударил тила на пода и ми е излязъл оток, или едема, с голяма чувствителност.

— Такива цицини парят адски, няма грешка – каза състрадателно полковникът. – Но какво, по дяволите, се случи, По? За последно те видяхме, когато се измиташе към къщи.

— Да – добави капитан Ръсел. – И аз се питах същото.

Понеже нямах възможност в краткия период, откакто се свестих от припадък, да измисля убедително обяснение за присъствието си в дома на Монтегю, аз трескаво затърсих някаква хитрина да спечеля малко време. Внезапен пристъп на болка в задната част на черепа ми предостави решението. Отворих уста, сякаш да отговоря на Крокет, и тогава с болезнен стон стиснах главата си, затворих очи и леко залитнах.

Крокет ме подпря, хващайки ме за едната ръка, и каза:

— Май трябва да поседнеш за малко, По, преди да ни разкажеш.

С помощта на полковника отидох до паянтовия стол до масата и след като седнах, подпях лакът на нея и облегнах глава на дланта си. Няколко минути останах в тази поза, все едно че чаках да ми размине замаяността, и през цялото време мислех трескаво как е най-добре да постъпя.

Да призная действителния мотив за идването ми тук изглеждаше крайно неразумно, тъй като тепърва трябваше да установя съществува ли връзка и каква е тя, между майка ми Илайза По и заредилите се в последно време зверства, сполетели вече не по-малко от трима души, чиито имена фигурираха в ценната за мен изрезка от вестник, която пазех в моето ковчеже. Ужасяващият ми сблъсък със страшната жена призрак, чието лице само като го видях, ме накара да ми призлее и да ми се завие свят, още повече засили намерението ми да дам на полицията внимателно прекроена версия на истината.

В крайна сметка, избрал вече подходяща версия, аз вдигнах поглед към Крокет и капитан Ръсел и казах:

— Извинете ме, господа. Физическият и психическият шок, който преживях, малко ме е разстроил умствено. Та на въпроса

ви: след като се прибрах у дома, аз се почувствах обзет от силни угризения. Да напусна разследването само заради някакво си дребно неразположение на дихателната ми система беше според мен грубо пренебрегване на моя дълг. Ето защо реших да се върна веднага, като предполагах, че ще ви заваря все още заети с претърсването. Оказа се, че съм сгрешил в предположението си. Установявайки, за моя изненада, че къщата е празна, реших да продължа огледа самостоятелно. Докато вършех това, нещо, не мога да си спомня точно какво, насочи вниманието ми към пространството под леглото. Преместих го и веднага забелязах една разкована дъска от пода. Без да се колебая, аз я повдигнах с пръсти. Толкова страшна, ужасяваща и отвратителна беше гледката, която се разкри пред очите ми, че залитнах назад от уплаха, подхлъзнах се на един от многото разхвърляни стари вестници, паднах назад и си ударих главата в пода – явно достатъчно силно, за да изпадна в пълно безсъзнание.

— Разбирам – каза капитан Ръсел и ме погледна необичайно напрегнато, подръпвайки замислено буйния си мустак. – Е – въздъхна той след кратка пауза, – както изглежда, господин По, за пореден път ни направихте неоченима услуга. Вашите последователност, изобретателност и изключителна способност да наблюдавате и да правите точни изводи доведоха до едно разкритие, което ни бе убягнало както на мен, така и на сътрудниците ми въпреки старателните ни усилия.

Благодарих за това признание с учтиво кимване.

— А как – попитах аз – научихте за присъствието ми?

— От съседката – каза полковникът. – Госпожа... Дявол да го вземе, не запомних името ѝ.

— Госпожа Първайънс – каза капитан Ръсел и обясни: – Чула пронизителен писък откъм тази къща, който е преминал безпрепятствено през оставения от нас отворен, за да се проветри, прозорец на кухнята. Женицата веднага дотичала тук от дома си, който е съседен, и ви е намерила проснат на пода. В следващия миг забелязала дупката в пода и след като надникнала вътре, хукнала към полицейския участък в състояние, близко до неудържима истерия.

— Никой не може да я обвини за тази реакция – каза Крокет. – Да пукна, ако онова нещо там не е направо отвратително.

При тези си думи той кимна с глава по посока на тримата полицаи, които в същия момент изваждаха погребаното страшилище от скришното му място под дъските.

Беше труп на стар мъж, облечен в протритата батистена риза и кърпен, дрипав панталон. Понеже вече бях зърнал веднъж това нещо, бях сравнително подготвен за потресаващото му

състояние. Въпреки това ми беше нужно малко време да успокоя нервите си, преди да съсредоточа вниманието си върху грозните останки, които сега лежах проснати на пода.

Че трупът е на Алигзандър Монтегю, изглеждаше безспорно. Окаятото състояние на дрехите, измършавялото тяло, редките прошарени кичури по иначе лишения от коса череп ясно говореха, че трупят е на покъртително недохранен и беден старец. Но дори и най-близките му познати не биха могли да разпознаят покойника по остатъците от лицето му – толкова страшни, отвратителни, толкова нечовешко жестоки бяха раните по него!

Очите бяха избодени от гнездата им и на тяхно място зееха две потресаваци, покрити със съсирена кръв вдлъбнатини. Носът беше изцяло отрязан и вместо него в средата на лицето бе останала нащърбена, почти триъгълна дупка. Но колкото и отвратителни да бяха тези обезобразяващи рани, те не можеха да се сравняват по извратеност със страшното състояние на устата, ъглите на която бяха зверски срязани нагоре почти до ушите, придавайки на мъртвеца ухиления и *зловещ* вид на фенер от тиква.

С полузадавен от отвращение и гняв глас, капитан Ръсел каза:

— През всичките ми години в служба на закона не съм виждал такова кръвожадно, *демонично* престъпление.

— Май че и аз – обади се мрачно Крокет и после добави: – Освен само веднъж.

Стрелвайки го с остър, въпросителен поглед, Ръсел попита:

— Така ли? И кога беше това?

Полковникът скръсти ръце върху едрия си гръден кош и извърщайки се към капитан Ръсел, отговори:

— Едно време, през зимата на четиринайста, когато се биех заедно със Стария кривак във войната при Редстик. Имахме едно младо момче в групата, може би осемнадесетгодишно, казваше се Гибсън. Ранс Гибсън. Ако го погледнеш, ще кажеш, че е безобиден като новородено агънце. Имаше къдрава руса коса като на ученичка и бистри сини очи като планински поток в Тенеси. Обаче почнеш ли клането, тия очи пламваха като на дявол, а кроткото агънце ставаше по-страшно от гърмяща змия през юли. Спомням си един случай, когато се придвижвахме на юг, за да се присъединим към ротата на майор Даниел Бийзли при Форт Таладега. Прекосяхме река Куса, когато цял рояк индиански воители изскочиха с вой и крясъци от гората като облак египетски скакалци. Аз и момчетата грабнахме пушката и докато щракнеш с пръсти, ги обърнахме в бяг. Гонихме ги чак до Талусахатчи, където около две дузини от тия червеи се скри-

ха в една изоставена дървена къща. Подпалихме къщата и всеки път, когато някой от тия червени дяволи излезнеше тичешком през вратата, го застрелвахме като куче. Както се забавлявахме с този спорт, едно индианче, момче на не повече от дванайсет-тринайсет години, хукна през вратата и беше простреляно само на няколко стъпки от горящата къща. Ръцете и краката му бяха натрошени, а беше паднало толкова близко до огъня, че направо се пържеше в собствената си мазнина. Но да ме обесят, ако не беше още жив и не правеше нечовешки усилия да пълзи. А от устата му гък не излизаше. Червенокожите са толкова неразговорливи, когато им кипне кръвта, че по-скоро ще умрат, отколкото да издадат звук или да помолят за помощ. Та както и да е, тъкмо се прицелвах с Бетси, за да отърва момчето от мъките, когато видях, че един от моите хора изтичва при червенокожия, нахвърля се върху него със смразяващ кръвта вик и започва да го кълца с голям ловджийски нож. Направо бях стъписан да видя такова дивашко поведение от бял човек. А когато го разпознах, можеха да ме пречукат даже и с пухена възглавница. Беше не друг, а миловидният младеж, Ранс Гибсън! Изскочих от прикритието си и притичах до него. Още преди да го достигна обаче, той вече беше разфасовал червенокожото момче като пуйка за Деня на благодарността. Отрязал му беше ушите, носа и започваше да обработва пръстите, когато го сграбчих за китката и го попитах какво, по дяволите, си мисли, че прави. Той ме погледна с толкова злобна усмивка, че да ме обесят, ако не ме побиха тръпки. Отговори, че си събирал трофеи. Смятал да ги изсуши като говежда пастърма и да ги носи на огърлица. Така и направи. Наниза ги на кожена връзка и ги носеше на врата си.

Тук Крокет въздъхна и поклати бавно глава, след което завърши:

— Щеше да вземе и пишката на индианчето, ако не бях го спрял.

По времето, когато Крокет привърши ужасяващия си разказ, в стаята бе настанала такава тягостна тишина, че беше почти осезаема. Не само капитан Ръсел и аз, а и тримата полицаи, които се бяха скупчили около трупа на Монтегю, гледахме потресени полковника в пълно мълчание.

Капитан Ръсел беше този, който най-после проговори:

— Зверството, което описвате, полковник Крокет, наистина впечатляващо прилича на ужаса, сторен със сегашната жертва. Дали е възможно този Гибсън, вече напълно възмъжал, сега да живее в Балтимор и да се е отдал на отвратителни убийства, за да удовлетвори неестествената си кръвожадност?

Крокет изсумтя начумерено.

— Не е възможно, капитане. Носенето на тази огърлица се оказа доста лоша идея от страна на Ранс. Няколко седмици след споменатата гонитба аз и отрядът ми попаднахме в индианска засада при един завой на река Талапуса, наречен Подковата. В крайна сметка ги отблъснахме, но Ранс беше пленен. Сигурно е, че индианците не са били очаровани от хрумването му да носи парчета от техен събрат като украшение. Когато с момчетата намерихме Ранс, двайцете вече се бяха забавлявали с него цели двадесет и четири часа.

— Предполагам, че е бил мъртъв – каза капитан Ръсел.

— Още не – отговори мрачно Крокет. – Макар че със сигурност е искал да бъде. Ония дяволски изчадия бяха пробили малка дупка на корема му, издърпали едно черво, завързали го за куче и накарали псето да тича около голям дървен стълб, докато разплете всичките вътрешности на Ранс. А това е само част от всичкото! Още дишаше, когато го намерихме, но скоро го отървахме от страданията.

Изминаха няколко секунди, докато капитан Ръсел събере глас.

— В такъв случай трябва да приемем – каза той малко дрезгаво, – че убиецът на Алигзандър Монтегю и Елмира Макрийди е същество, страдащо от подобна болест, човек с дълбоко извратено въображение, способен да измисли най-уродливите ужаси и патологични постъпки. Открием ли такъв човек, можем да бъдем сигурни, че сме намерили извършителя на тези гнусни престъпления!

— Сигурно сте прав, капитане – отговори Крокет. – Но да се издири такова същество може да се окаже по-трудно от... – Най-неочаквано полковникът прекъсна фразата си и с дълбоко състрадателен тон попита: – Добре ли си, По?

— Напълно – отговорих, макар че всъщност внезапно ми се зави свят и ми причерня пред очите. Закрих очи с длан, подпрях лакът на масата и зачаках чувството за въртене да премине.

Полковникът пристъпи до мен и каза с успокоителен тон:

— Извинявай, приятелю. Изглежда, прекалих с отвратителните разкази. – Протегна ръка и я постави върху рамото ми. – Днес свърши страшно полезна работа, стара кранто. Нека ти помогна да станеш и ще те изпровода до вкъщи.

ГЛАВА 18

При обичайни обстоятелства предложението на Крокет да ме придружи до дома ми на Амити стрийт щеше да срещне учтив, но твърд отказ, защото въпреки късния час и дългото разстояние от безлюдни улици между жилището на Монтегю и моето по принцип не бих имал нужда от такава помощ. Обаче нервите ми бяха толкова дълбоко разстроени от поразителните събития през този ден, че аз не само се съгласих с предложението, но и определено му се зарадвах.

Дори в компанията на Крокет дългият преход до дома ми се очертаваше като изморително и скучно начинание, като се има предвид крайното ми емоционално и физическо изтощение. Ето защо читателят може да си представи огромната ми радост и изненада, когато, излизайки с Крокет от къщата на Монтегю, видях чудесен файтон, завързан за дървения стълб точно пред къщата.

След като отвърза юздите, полковникът се качи на превозното средство и ме покани с жест да заема седалката до него.

— Господин Потър, управителят на хотела, ми предостави за ползване тази двуколка, докато пребивавам в Балтимор – осведоми ме моят спътник, когато се настаних на свободното място. – Каза, че според него човек с моето положение трябва да се придвижва по подобаващ начин.

Плесна леко коня с юздите, изцъка с език и подкара животното напред.

Докато се движехме по облените с лунна светлина улици, ритмичното полюшване на файтона, съчетано с глухия тропот на подковите по паважа, ме приспиваше в хипнотичен транс. На клепачите ми сякаш тежеше олово, главата ми кльомаше, раменете ми увиснаха, устата ми леко се отвори. Потънал в унес, неспособен не само да разговарям, но и да разсъждавам последователно, аз седях апатично до спътника си и дотолкова не забелязвах къде сме, че подскочих стреснат, когато файтонът неочаквано спря и полковникът обяви:

— Пристигнахме, стара кранто. Най-добре е веднага да се напъхаш в леглото. Да ме гръмнат с прашка, ако не си грохнал.

Измънках нещо в смисъл, че му благодаря, слязох от файтона и се запътих към входната врата.

— Ще се видим утре вечер с теб и с двете любезни дами в дома ти – каза Крокет вместо довиждане, докато маневрираше умело с файтона, и потегли обратно в посоката, откъм която бяхме дошли.

Толкова умствено преуморен бях, че не разбрах последни-

те думи на Крокет. Каква бе необяснимата причина за желанието му да посети дома ми на следващия ден нито знаех, нито ме интересуваше. Единствената ми мисъл в момента беше за прелестната, неопикуемо примамлива цел зад стените на моето убежище. Естествено, става въпрос за леглото ми.

Вмъкнах се в къщата, затворих внимателно вратата и се спрях за момент в антрето. Навсякъде беше тъмно и тихо като в гроб. Явно Мамчето не беше усетила тайното ми излизане след вечеря. Ако беше открила отсъствието ми, сега със сигурност щях да я намеря седнала до кухненската маса да чака с нетърпение завръщането ми.

Минах предпазливо по неосветения, но познат ми до съвършенство коридор към спалнята, отворих безшумно вратата и се мушнах вътре. Пердетата на прозореца не бяха спуснати и лунната светлина – бледа и призрачна – струеше през непокрытите стъкла. Толкова жестоко бях изморен, че самата мисъл да сменя дрехите си с нощница хвърли душата ми в отчаяние. Дотътрих се до леглото, проснах се по очи и веднага заспах.

За онези, които поради някакво физическо или емоционално състояние са били продължително лишени от сън, няма на земята (или на небето) нищо по-силно желано от него. Тази истина никъде не е изразена така сполучливо, както в прочутия монолог на страдащия главен герой във великата (макар и може би малко не съвсем добре мотивирана) Шекспирова трагедия „Макбет“:

*Сякаш чувах
да вика нечий глас: „Недейте сна!
Макбет закла съня“ – съня невинен,
съня, разлитащ счепканата прежда
на грижите, съня успокоител,
съня, балсам за морния ни дух,
основно наше блюдо, пръв хранител
на жизнения пир!... **

И все пак, колкото и малко да са пасажите в литературното творчество, които притежават такова съвършенство, в тези редове не се споменава за друго важно, макар и напълно противоположно явление, а именно, че в някои случаи самият сън може да бъде източник не на изцеление, утеха и почивка, а точно обратното – на нервна превъзбуда, духовно неразположение и още по-съсипваща умора.

* Цитатът е взет от превода на Валери Петров. – Б. пр.

За нещастие точно такъв неспокоен и тежък бе сънят ми тази нощ. Събудих се със стон от мъчително видение – в което някакво фантастично същество с крила на лешояд, женска глава и тяло и крака на паяк ме преследваше в лабиринт от подземии стаи – продължих да лежа по гръб и оглеждах като обезумял спалнята. По силата на изпълващата стаята дневна светлина предположих, че вече е късно утро. Погледнах часовника си, с удивление установих, че приближава обед!

Изулих се от леглото, застанах прав за момент с разтуптяно сърце и мотаеща се глава като човек, опитващ да свикне с твърдата земя след продължително пътуване по море. В крайна сметка замаяността понамаля и отидох с неустойчива стъпка до мивката в отсрещния край на стаята, блиснах шепа студена вода на лицето си и се погледнах в огледалото.

Изтощението от дългата и изключително зловеща нощ бе изписано върху лицето ми като на бял лист хартия. Само като зърнах отражението си – бледия и болнав цвят на кожата, моравите торбички под очите, тънките паяжини от тъмночервени капилляри по самите очни ябълки, – и неволно ахнах поразен. Извърнах се от огледалото, потръпвайки от отвращение, прекоших стаята, отворих рязко вратата и излязох в коридора.

Още щом го направих, изтънченият ми слух бе шокиран не от някакъв конкретен шум, а напротив – от пълното отсъствие на звукови дразнителни. Във въздуха витаеше дълбока, почти неестествена тишина, подсказваща, че аз съм единственото живо същество в къщата. Това впечатление бързо се потвърди, когато извиках на Мамчето и Сестричката и не получих отговор.

Дълбоко учуден от това странно, необяснимо обстоятелство, аз отидох в кухнята, където загадката незабавно получи отговор. На моето място на масата, до чиния с няколко бисквити и резен шунка, лежеше листче със следното съобщение, написано с прилежния и малко детски почерк на Мамчето:

*„Скъпи Еди,
Отиваме до пазара да купим някои неща за днешната
вечеря с полковник Крокет. Излизаме в 11. Вратата на
спалнята ти още е затворена и вътре е тихо. О, Еди!
Колко се радвам, че най-после успя да постигнеш както
трябва! Това е закуската ти, миличък. Ще се върнем по-
късно.*

Твоя Мамче“

Сега вече си спомних за тържественото обещание на Крокет да дойде и да изслуша целия репертоар от чаровни балади, из-

пълняван от моята Сестричка. Ама разбира се! Значи това е имал предвид снощи, когато си заминаваше! Необичайни-те събития от предходните двадесет и четири часа ме бяха накарали съвсем да забравя за обещаното гостуване.

Самата перспектива да изпълнявам по принуда ролята на домакин на полковника накара сърцето ми да се свие. Малко социални задължения са по-изтощителни от усилието да се държиш весело, когато душата ти е обременена с грижи. Въпреки това не виждах начин да избегна, а още по-малко да откажа празненството тази вечер. Сестричката очакваше събитието с толкова жар, че няхах друг избор, освен да се предам пред неизбежното му и съвсем скорошно провеждане.

Подкрепих се с протичката, но здравословна закуска, приготвена от Мамчето, станах от масата и се отправих в кабинета си. Болезнено съзнавах, че вече са изминали прекалено много дни от последния път, когато бях работил върху личните си творчески начинания. Отдавна вече бях просрочил времето за предаване на един сензационен разказ, обещан за някой от следващите броеве на „Южен литературен куриер“. И все пак ми се струваше напълно безполезно в момента да правя опити за творчество. Твърде живият спомен за ужаса, който видях предната вечер – заклания старец, погребан под дъските на пода в собствения му дом, – правеше невъзможни продължителните усилия на въображението, необходими за създаването на художествена продукция.

Нещо повече – задължително беше до разрешаването на сегашния проблем всяка частица от енергията ми да бъде насочена към него. Докато неизвестният извършител бе на свобода, никой в града не можеше да се счита незастрашен от ножа му. Признавам си, че имаше и друга, засягаща лично мен причина да смятам този проблем за неотложен. Новата ми среща с тайнствената, призрачна жена в мрачния дом на Монтегю бе засилила убеждението ми, че по някакъв особен, но още необясним начин ужасите, сполетели спокойния ни град, са пряко свързани с мен.

Затворих вратата на кабинета след себе си и отидох до писалището. Докато сяхах бавно на стола, погледът ми попадна върху пожълтения вестникарски отзив за някогашното изпълнение на майка ми във Фронт стрийт театър. Още щом забелязах изрезката, която лежеше точно там, където я бях оставил предната вечер, ми хрумна интересна идея.

До този момент аз бях разглеждал тази статия единствено с цел да идентифицирам отделни видни личности от публиката, споменати в текста. Сега ми дойде наум, че ключът към загад-

ката може да се крие другаде – а именно в самата пиеса, играна в онази паметна вечер през 1807 година. А тя, както читателят сигурно си спомня, беше недостижимата трагедия от Шекспир „Крал Лир“, в която с ролята на Корделия – онеправданата дъщеря на стария монарх – майка ми си е спечелила развълнуваните хвалебствени отзиви.

След като измъкнах доста захабения пълен сборник с драматургичните произведения на Шекспир от рафта, аз отново седнах зад бюрото и разтворих тежкия, подвързан в кожа том на нужното място. След минути така се задълбочих във върховния (макар може би малко проточен) шедьовър, че съвсем се откъснах от околния свят. Когато стигнах до сърцераздирателната развръзка на пиесата, очите ми се навлажниха, започнах да дишам дълбоко и в гърлото ми заседна буца. Мисловната картина на покрусения старец, вдигнал в ръцете си трупа на своята несправедливо отритната, но дълбоко предадена дъщеря (най-вече защото в моите представи безжизнената фигура в ръцете на ридаещия крал бе тази на покойната ми майка) се оказа попокъртителна, отколкото претоварената ми психика можеше да понесе. Оставих тежката книга настрана, закрих лицето си с шепи и заплаках.

След време сълзите ми спряха да текат. Толкова силно, толкова неустойимо омагьосваше върховният гений на Шекспир, че отново посегнах към книгата и бързо се потопих в друга негова пиеса, после в още една... и в още една. Прекъснах само веднъж, когато Мамчето се показа на вратата, да ме уведоми, че двете със Сестричката са се върнали. Побъбрихме си приятно, но за нищо съществено няколко минути и аз пак зачетох. Така се изнизаха часове, докато забелязах по отслабващата дневна светлина, че следобедът бързо напредва и до пристигането на полковник Крокет сигурно не остава много време.

Многократно е изтъквано, че цялото човешко познание – всичко, което може да се научи за природата, света и „слабите, нищожни, раздвоени“ същества, които го обитават, е синтезирано в ненадминатите произведения на Шекспир. В този смисъл британският поет Колридж (чиито мнения по различни въпроси в областта на литературата, макар и рядко оригинални, са особено авторитетни) заслужено нарича Барда „нашият надарен с необятна мисъл Шекспир“. И наистина, ако някога се окаже на борда на презокеански кораб, чийто екипаж се вдига на отчаян бунт, зверски избива командването и оставя на произвола на течението живите пътници в спасителна лодка с оскъдни провизии, и стане така, че бъда изхвърлен на брега на тропически остров, обитаван само от свирепи канибали, отровни змии и

крвожадни хищници, струва ми се, че пак ще съм доволен от съдбата, стига да имам за постоянен спътник моя подвързан в кожа том с ненадминатите творби на Шекспир.

Щателният преглед на „Крал Лир“ и останалите пиеси, които прочетох този следобед, само утвърди впечатлението за свръхестествено богатото и неизчерпаемо въображение на Великия бард. В творчеството му присъстваха всички възможни багри на живота – всякакви нюанси на низост и благородство, на саможертва и предателство, любов и омраза, горчива трагедия и грубовата, предизвикваща бурен смях комедия. Само едно нещо като че ли липсваше в тези страници.

Колкото и да се стараех, не успях да открия нищичко, което да подсказва значението на зловещото и неразгадаемо „НИКОГА ВЕЧЕ“.

ГЛАВА 19

Между безбройните примери за съдържащата се в Шекспировите пиеси мъдрост е безсмъртната истина, изречена от меланхоличния Жак в пасторалната комедия „Както ви се харесва“: „Светът е сцена, а всички мъже и жени са просто актьори.“ Като се замисли човек до каква степен всеки е принуден още от ранно детство да крие най-дълбоките си пориви зад маска от общоприети норми, фундаменталната истинност на тази сентенция трудно може да се отрече.

При все това, също така е вярно, че някои *феноменални* мъже и жени по рождение са по-подходящи за артистични изяви от останалата част от човечеството. Такъв беше и моят случай. Още от детството ми, когато спечелих хвалебствията на съучениците си за изпълнението в ролята на полковник Менли* в училищна постановка на великолепната комедия „Моята противоположност“, аз бях известен като щедро, ако не и разточително надарен с театрален талант. Разбира се, това, че тази дарба бе толкова обилна, едва ли е изненадващо, като се има предвид блестящият талант на жената, дала ми живот. обстоятелството, че мъжът, който ми е станал баща, също е работел в театралния занаят, няма нищо общо с горното, понеже способностите му масово са били оценявани като посредствени. Във всеки случай науката тепърва трябва да обясни механизма, по който някои способности и черти на характера – да не говорим за физическата прилика – се предават от едно поколение на друго. Но че интелектуалните ни способности, естетическите ни наклонности,

* Manly (англ.) – мъжествен, решителен. – Б. пр.

та даже и моралните ни разбирания са главно наследствени – много повече, отколкото резултат на възпитание или образование, – трудно може да се отрече.

Във всеки случай родените ми способности в тази насока ми помогнаха особено много вечерта, докато Крокет ни гостуваше, защото си изградих една фасада на учтиво гостоприемство, при все че душата ми оставаше крайно объркана и тревожна.

Крокет пристигна точно по залез-слънце, облечен както всеки ден. В едната си ръка стискаше букет от полски цветя, а в другата държеше малък, продълговат пакет от бяла хартия, завързан с панделка.

Застанал в антрето, той подаде пакета на Мамчето, която се бе пременила специално за случая в най-добре стоящата ѝ рокля от синя басма.

— Да пукна, ако не изглеждате страхотно елегантна с тези одежди, гос’жа Клем – заяви той. – Заповядайте, тези сладки са за вас.

После, докато Мамчето взимаше подаръка и благодареше с радостни възклицания, той подаде букета на Сестричката.

— А тези цветя съм донесъл за вас, госпожице Вирджиния.

Тя ги грабна от ръцете му, зарови нос сред цветовете, вдъхна дълбоко аромата им и вдигна поглед към Крокет с грейнало лице.

— Ооо, благодаря, благодаря, благодаря! Ах, колко са красиви!

— Няма т и половината от вашата красота, госпожице Вирджиния – отвърна полковникът с усмивка.

— Ох, къде да ги сложа? – възкликна тя и погледна въпросително Мамче.

— Ела, скъпа – каза добрата женица, – нека намерим една хубава ваза и да ги поставим във вода.

Поиска извинение с лек поклон, завъртя се и поведе Сестричката към кухнята.

Докато двете се отдалечаваха забързано по коридора, Крокет се обърна към мен и след като огледа за секунда лицето ми, каза намръщено:

— Виждаш ми се доста оклюмал, По.

— Признаците на умора, които забелязваш върху лицето ми, са естествена реакция на крайно неприятните събития през последните няколко дни.

— Ха, по никакъв начин не мога да те обвинявам за това – каза Крокет. – Проклет да съм, ако тая работа не ме кара и мен да се чувствам страшно притеснен. Знаеш ли какво. Нека преди

да си тръгна, двамата с теб да си побъбрим и да пресметнем следващия си ход.

— Подкрепям предложението ти с цяло сърце – заявих аз.

— Добре тогава – каза полковникът, протегна ръка и ме потупа по рамото. – Да намерим двете приятни дами и да се веселим. Да ме сложат за стръв на мечките, ако не съм гладен като седем вълка, вързани един за друг с опашките им!

Вечно доброто настроение на полковника, ненакърнено дори от жестоката гледка, на която съвсем скоро станахме свидетели в дома на Алигзандър Монтегю, помогна вечерята да премине изключително весело – особено от гледна точка на Мамчето и Сестричката. Що се отнася до мен, вечерта се оказа даже по-мъчителна, отколкото очаквах, защото бях принуден от учтивост въпреки силно помраченото ми настроение да си давам вид, че следя с интерес как Крокет ни забавлява с без-крайни разкази за героичните си и абсолютно неправдоподобни приключения в пограничните райони.

Дори и най-пресилената от тези истории – като например напълно невероятния му разказ как хванал огромен бозайник от вида *Procyon lotor* (по-широко известен като миешца мечка), като се хилел пред животинката, докато тя не паднала от клона, на който била застанала – изглеждаше приемлива в сравнение с последната му измислица. Тази безочлива небивалица ни беше разказана, когато най-последно приключихме с вечерята, в отговор на малко нахален въпрос от страна на любимата ми Сестричка.

Бяхме привършили с менюто – простичко, но много вкусно задушено телешко с картофи и различни зеленчуци, – продължавахме да седим около масата и да се наслаждаваме на десертните напитки и купените от Крокет сладкиши. Най-неочаквано Сестричката, която следеше фантазмагоричните разкази на госта ни с прехласнато (а в моите очи и крайно дразнещо) възхищение, остави чашата си с мляко върху масата и попита развълнувано:

— Полковник Крокет, разказахте ни толкова много удивителни приключения! Обаче има едно нещо, за което не говорите. Били ли сте влюбен някога?

— Вирджиния! – ахна Мамчето, вцепенена от ужас, и закри с длан устата си. – Как не те е срам да си пъхаш носа навсякъде!

— Не, не, госпожа Клем! – засмя се добродушно полковникът. – Не бива да се карате на момичето. Този въпрос е съвсем естествен. – След това изпи наведнъж остатъка от кафето си, постави чашата в чинийката и се завъртя върху стола, погледж-

дайки Сестричката с изключително сериозно изражение. – Да, госпожице Вирджиния, имаше едно момиче, което обичах толкова, че сърцето ми засядаше в гърлото и ме задавяше като суров картоф винаги когато си помислех за нея.

— Наистина ли? – възкликна Вирджиния. – И какво стана?

— Ами просто не можех да понасям постоянно да се чувствам тотално не на себе си – отговори Крокет. – Затова намерих начин да се излекувам.

— Да се излекувате ли? – попита Вирджиния.

— Точно така. С помощта на великолепната целебна сила на е-лек-тричеството.

Тук, понеже Мамчето и Сестричката го бяха зяпнали с удивление, той скръсти ръце и продължи със следния разказ:

— Вижте, преди години, когато отидох във Вашингтон за първи път, чух да говорят за онзи страшно умен доктор, който изнамерил начин да затваря е-лектричество в стъклени шишета. И когато някой се разболеел от ревматиз или гърчове, или почти всичко друго, този доктор просто сипвал малко е-лектричество в гърлото му и, честна дума, човекът моментално оздравявал напълно! Та аз видях как се прави това и реших, че когато се разболея от нещо, ще опитам. Само че въобще не съм си играл с шишета, защото реших, че мога да си глътна малко прясно е-лектричество както си се спуска от облаците при гръмотевична буря. Разбирате ли, свикнал бях да пия вода от Мисисипи без чаша, затова сметнах, че нищо не ми пречи да глътна светкавицата направо от небето. Та както ви казвах, горе-долу по това време се влюбих в едно момиче, което се казваше Маргарет Ботс. Само като погледнех тази малка млада кобилка, сърцето ми започваше да пърха като пате в локва. Обаче имаше проблем. Да ме обесят, ако малката палавница не беше вече обвързана с друг! Е, старият Дейви нямаше намерение да посяга на чуждо. Затова се замислих над проблема и в крайна сметка намерих изхода. Реших, че ще се освободя от чувствата си, като глътна малко е-лектричество. Ясно ми беше, че трябва да накарам мълнията да попадне право в сърцето ми, за да го изчисти от любовта. Изчаках, докато един следобед започна страхотна гръмотевична буря. Излезнах на една поляна и застанах с широко отворена уста, за да може е-лектричеството да премине, да удари сърцето ми и да го излекува от любовта. Стоях така цял час и тогава забелязах една светкавица да се спуска, бързо наместих устата си под нея и... прас! Влезе право в гърлото ми! Олеле, Боже! Все едно че цяло стадо бизони зарита в корема ми. Сърцето ми се завъртя из вътрешностите като точиларски камък, задвижван с пара, а мълнията мина през мен и направо раздра панталона

ми, когато излезе от другата страна. Две седмици след това имах страшни болки в гърлото, а вътрешностите ми бяха толкова горещи, че ядох сурови продукти и те се сготвяха още преди да съм ги преглътнал. Обаче това е-лектричество си свърши работата, защото оттогава не съм се влюбвал.

Докато за мен тази недодялана горянска измислица с нейното нелицеприятно ударение върху храносмилателните процеси беше свършено неподходяща за разказване на масата, тя предизвика бурно, да не кажа невъздържано, веселие у Мамчето и Вирджиния. След като в крайна сметка смехът им утихна, нашият гост се наведе леко напред, плесна се шумно по коляното и заяви:

— А сега, дами, струва ми се, че вече избръщолех достатъчно за една вечер. Госпожице Вирджиния, ще бъда по-щастлив от куче с две опашки, ако послушам малко как пеете.

Сестричката плесна възбудено с ръце.

— Чудесно! – възкликна тя. – Елате!

Скочи като пружина от стола си и бързо излезе от кухнята.

Крокет, Мамчето и аз станаме от масата и се отправихме в хола, където Вирджиния вече бе заела позиция в средата. Крокет се разположи в единствения фотьойл, поставен до камината, а Мамчето и аз се настанихме на малкото канапе. Още щом заехме местата си, Сестричката, сплела нежни бели пръсти пред гърдите си и с направо грейнало от вълнение сладко ангелско лице, обяви намерението си да започне с пленителната песничка „Отиваме в Балтимор“. Вдигна очи към тавана, отвори уста и запя:

*По пътя сме за Балтимор,
вървим по двама, пеем в хор,
където погледът ни спря –
боб, ечемик, овес и грах,
в очакване на някой!*

*От своя труд благословен
стопанинът е възхитен,
той пляска с длани и танцува,
завърта се, кръвта лудува,
в очакване на някой!*

Докато игривата мелодия се лееше от бялото и невероятно красиво гърло на милата девойка и изпълваше стаята със звуци, по-изящни от всичко, което може да се чуе на този свят от ушите на обикновен смъртен, аз почувствах как силното ми разд-

разнение започва да се уталожва. Така успокояващо действаше неземното пеене на Вирджиния, че колкото и често да бях слушал прехласнат излизащите от устните ѝ неописуемо мелодични песни, ефектът им върху душата ми винаги бе възхитително облекчаващ, ако не и направо приспивен.

Още щом завърши песента, Вирджиния ни благодари за аплодисментите с чаровен поклон и веднага подхвана нова, а след нея нова и нова, докато стана ясно, че ни предстои да изслушаме целия ѝ музикален репертоар. Съвсем неусетно, докато Крокет пляскаше с ръце и тактуваше с крака в ритъма на всяка песен, перфектното изпълнение на Вирджиния на шлагери като „У дома, дъще, у дома“, „Зелената върба“ и „Момчето от месарницата“ пренесе душата ми в състояние твърде приличащо на това, в което изпада пристрастеният към опиума след прекаляване с любимия му порок – потъва в дълбок, ако не и напълно неконтактен транс.

Колко време съм бил в този приятен унес, нямам представа. Внезапно започна да осъзнавам, че е настъпило неочаквано затишие. Вирджиния беше спряла да пее!

Когато опиянените ми сетива възвърнаха обичайната си острота, установих, че ангелоликото девойче е застанало в дълбоко замислена поза, опряло десния си показалец до плътно затворените устни, с набръчкано бяло чело и поглед, забит в пода. Накрая сви рамене, въздъхна и обръщайки се към Крокет, обяви:

— Не се сещам за повече песни.

— Какво ще кажеш за „Момчето от Амстердам“? – обади се Мамчето до мен.

— О, да! – възкликна радостно Вирджиния. – Забравих за нея! – Протегна ръка към майка си и каза: – Хайде, Мамче. Изпей я с мен!

— Божичко, не! – извика милата женица и заръкомаха в знак на категоричен отказ.

— Хайде, госпожо Клем – подкани я полковникът. – Ще ми бъде много приятно да чуя как пеете двете.

— Ее, добре тогава – отвърна Мамчето с примирение.

Стана, отиде до Вирджиния и прегърна дъщеря си през рамо. След това, както стояха и се гледаха галювно, този райски дует запя вълнуващата стара моряшка песен с неподозирани красиви гласове. Колкото повече приближаваха края, толкова повече Мамчето, която в началото беше малко скована, се оживяваше, въртеше очи, потропваше с крак и се полюшваше в такт с музиката. Като наблюдавах тази сърдечна жена, аз неволно се дивях – както в много случаи преди това – на дълбокия, необясним парадокс, който олицетворяваше тя. Това бе жена с

такава дълбока вътрешна красота, такава чиста, свръхестествена доброта, че в душата ѝ нямаше дори най-мъничко петънце от земен недостатък. И въпреки това беше свързана посредством най-близко кръвно родство с едно същество, което имам всички основания да ненавиждам. Имам предвид, разбира се, нейния брат и моя физически баща Дейвид По Младши, изоставил най-коравосърдечно младата си съпруга и невръстното им дете. По какви неведоми наследствени пътища могат две толкова противоположни личности, направо антиподи, да произхождат от едни и същи родители? Това бе напълно неразгадаема мистерия.

Песента свърши. Двамата с Крокет аплодирахме бурно двете зачервени и щастливи изпълнители, докато ни се покланяха.

— Ура! – поздрави ги полковникът. – Това беше най-хубавата част, няма грешка!

— Браво! – възкликнах на висок глас и станах на крака. – Рядко съм имал удоволствието да слушам такива опияняващи, разкошни мелодии!

Най-неочаквано Вирджиния ме посочи с нежното си пръстче и заяви:

— Сега е твой ред, Еди!

Тази непредвидена забележка ме накара да замълча стреснат за момент.

— Моля? – отвърнах най-после аз.

— Право е момичето, По – каза Крокет. – От всички ни само ти не си се включил тази вечер.

Ама че напълно неочаквана случка! Ако това беше станало по-рано вечерта, със сигурност щях да се възпротивя. Обаче мрачното ми настроение се беше разведрило значително от жизнерадостния дует, изпълнен току-що. Нещо повече, вече виждах как дългото и изморително празненство бързо върви към края си – перспектива, която нямаше как да не изпълни душата ми с дълбоко задоволство. Накратко, за първи път през цялата вечер аз се чувствах определено весел.

— С радост ще удовлетвори желанието ви – казах с усмивка и поклон.

Разменихме си местата с Мамчето и Вирджиния – аз отидох в средата на стаята, а те седнаха на канапето. Постоях няколко секунди мълчаливо замислен. Накрая погледнах публиката си и обявих:

— Дами и господине. За ваше удоволствие и назидание ще ви изрецитирам едно от най-силните и тъжни стихотворения, написани на нашия език. Съчинено е през хиляда петстотин осемдесет и шеста година от един млад англичанин на име Чидиок Тичборн – католически благородник, който е организирал загов-

вор за смяната на кралица Елизабет с монарх от неговата вяра. Тичборн бил затворен в страшната Лондонска кула, където е чакал екзекуцията си за предателство. В нощта преди да го обезглавят, той написал вълнуващо прощално писмо до своята любяща млада съпруга Агнес, което е съдържало и въпросните куплети. По-късно по тях била написана музика и ги публикували в широко разпространен сборник от мадригали. Стихотворението е придобило известност като „Елегия на Тичборн“.

Сложих длан на гърдите си, вдигнах другата високо, вперих поглед в тавана и започнах да декламирам следните стихове:

*Слана от грижи беше младостта ми,
съд, пълен с болка – празничният ден,
полето житно плевел беше само,
богатството химера бе за мен;
денят премина, слънце не видях,
живея уж, а всъщност аз умрях.*

*Светът ме чу, но не докрай, без гръм
плодът окапа сред листа зелени,
отмина младостта, но стар не съм,
видях света, но той бе сляп за мене;
прекъсна нишката, да свърши не успях,
живея уж, а всъщност аз умрях.*

*Аз търсех смърт, а беше в мене тя,
мечтах живот, а беше сянка той,
скиталец бях сред люлка на смъртта,
едва проходил, търся аз покой;
бе пълна чашата, но вече я разлях,
живея уж, а всъщност аз умрях.*

След като произнесох последните думи, аз не промених позата си още няколко секунди, очаквайки овации. За моя изненада обаче изпълнението ми беше приветствано не с взрив от аплодисменти, а от тежка, продължителна и пълна тишина. Огледах слушателите си и установих, че Мамчето и Вирджиния са ме зяпнали абсолютно потресени.

— О, Еди – каза Вирджиния, – това беше ужасно тъжно! Не каза ли, че господин Тичборн е бил убит, след като е написал това стихотворение?

Кимнах утвърдително:

— Рано следващата сутрин го отведи на ешафода и го обезглавили.

Сестричката ахна и сложи длан на гърлото си.

— И е написал стихотворението за жена си? – попита Мамчето с развълнуван глас.

— Да – отвърнах. – То е било част от прощалното писмо, което написал до любимата си само часове преди да легне под брадвата на палача.

— И на колко години е бил, когато е умрял? – попита Мамчето с леко дрезгав глас.

— Само на двадесет и осем.

Настъпи пълна тишина, докато Мамчето и Вирджиния се гледаха една-друга с еднакво напрегнати и тъжни физиономии. Най-неочаквано Сестричката избухна в сълзи, скочи от канапето и бързо напусна хола. С навлажнени очи, Мамчето се изправи на крака и припряно тръгна подир ридаещата си дъщеря.

Като ударен от гръм заради силната реакция на близките ми, аз обърнах поглед към Крокет, който ме гледаше с кисело изражение и бавно клатеше глава. Накрая се плесна с двете ръце по бедрата и се изправи.

— Дявол да го вземе, По, ама си цяла торба с майтапи – каза той и пристъпи до мен. Сложи ръце на хълбоците си и погледна към вратата, през която излязоха Мамчето и Вирджиния. – Май че е по-добре двамата с теб да се захванем за работа. Струва ми се, че веселбата свърши! – въздъхна той.

ГЛАВА 20

Въведох Крокет в моята *светая светих* и запалих газената лампа върху писалището. Междувременно полковникът бръкна във вътрешния джоб на самото си, извади две пури и ми подаде едната.

— Ще запалиш ли? – попита той.

Макар че бях пушил пури в някои редки официални случаи (като например прощалната вечеря, дадена в моя чест от колегите кадети след хитро скроеното ми освобождаване от военната академия в Уест Пойнт), никога не съм бил привърженик на този навик, защото изтънченият ми организъм бе доста чувствителен към главозамайващото действие на тютюна. По тази причина отклоних предложението на Крокет с учтиво поклащане на глава.

Крокет върна предложената пура в джоба, постави другата между зъбите си, отхапа края ѝ и поднесе върха ѝ над светещо-

то шише на лампата. След като я разпали достатъчно, той се настани на стола с правата облегалка пред писалището, преметна крак върз крак и с присвити очи заради кълбата дим, издигащ се от пурата, ме погледна сериозно.

Когато в отговор огледах лицето му, забелязах, че изражението му, което през цялата вечер грееше от удоволствие, сега бе силно помрачено от загриженост.

— Нещо нередно ли има, полковник Крокет? Струва ми се, че изведнъж потъна в нетипично мрачно настроение.

Той извади пурата от устата си и изпусна гъсто кълбо дим.

— Не исках да ви развалям вечерта, на теб и на дамите, По, затова направих всичко възможно да потисна притесненията си за известно време, но цял ден ми е доста черно пред очите.

— И каква е причината за лошото настроение?

— Когато се прибрах в хотела, ме чакаше съобщение от моя приятел във Вашингтон Томас Чилтън. Изглежда, противниците ми в Конгреса се гласят да прокарат законопроекта на Стария кривак за индианците.

— Предполагам, че имаш предвид плана на правителството да отнеме от югозападните племена справедливо притежаваните от тях територии и да ги прогони в много по-неблагоприятните области западно от Мисисипи.

Разгорещеният дебат по това предложение беше нашироко отразен във вестниците и аз, естествено, бях запознат с подробностите.

— Точно него – каза мрачно Крокет. – Ако не ме преизберат, червенокожите никога няма да получат справедливост.

— Трябва да си призная, Крокет, че в светлината на младежките ти подвизи във войната при Ред Крийк и честите ти подигравателни думи за характера на червенокожия човек, съм крайно изненадан от загрижеността и симпатиите ти за индианската кауза.

— Ха, По – възкликна Крокет, – много погрешно си схванал чувствата ми. Няма да отричам, че не гледам с добро око на един кръвожаден дивак, вършещ безчинства. Но винаги съм бил приятел на чиксуите, чероките и други спазващи законите племена. А освен това правителството даде на индианците нашата честна дума. Договорът е най-висш закон в тази страна. Бих предпочел да съм стар помиар, собственост на някой бедняк от гората, отколкото да принадлежа на държава, която не иска да бъде справедлива към всички.

Няколко секунди след тази прочувствена декларация аз продължих да мълча и да наблюдавам полковника, в чиято дълбоко

вкоренена честност, макар понякога скрита зад арогантното му поведение, не можеше да има съмнение. Накрая прочистих гърло и казах:

— С оглед на неотложните политически проблеми, с които трябва да се занимаеш, става още по-наложително да завършим мисията си по възможно най-бързия начин

— Дай Боже! Успя ли вече да разшифроваш значението на оня злокобен надпис?

— За съжаление – отвърнах с дълбока въздишка, – въпреки моите продължителни и упорити усилия да открия значението му, отговорът е не. – Скръстих ръце и ги облегнах на писалището. – Все пак има малко информация, за която още не съм ти казал и имам причини да вярвам, че е пряко свързана със страшната мистерия, в която нагазихме така дълбоко.

— Целият съм в слух – каза Крокет и отново дръпна от дългата тънка пура.

— Версията, която разказах на теб и капитан Ръсел за мотивите ми да се върна в дома на Монтегю не беше, ако ще си говорим точно, самата истина.

— Какво искаш да кажеш, да го вземат мътните? – попита Крокет с набръчкано от озадачение чело.

— Искам да кажа, че открих интересна, макар и неразбираема връзка между отделните лица, сполетени от ужасна смърт през последната безпрецедентна седмица.

След като грабнах по този начин изцяло вниманието на полковника, аз поех дълбоко дъх и започнах да му разказвам за обстоятелствата, накарали ме да хукна обратно към дома на Монтегю в търсене на улики, а именно за откритието ми, че сред моята колекция от скъпи реликви има изрезка от вестник, написана от Монтегю, в която се споменават имената както на Ашър, така и на Макрийди.

— Това, че в случая има нещо повече от обикновено съвпадение – заявих аз, – според мен е извод, който едва ли може да се оспори с разумни доводи.

Крокет помълча известно време, дъвчейки замислено тлещата пура, която стърчеше от единия ъгъл на устата му.

— Мм даа – провлече най-после той, – много интересно, няма съмнение. Обаче какво изяснява?

— До този момент – отговорих с въздишка – не успях да намеря задоволително обяснение. Все пак изглежда, че в сърцевината на загадката лежи някаква тъмна и зловеща тайна, свързана с театъра.

— Ех, дяволите да ме вземат! – възкликна Крокет. – Театъра, а? – Поклати глава със съжаление, издуха струя дим и

добави: – Боя се, че не мога да съм ти много полезен в тая област, стара кранто. Никога не съм бил на театър освен веднъж, и то за да гледам Джеймс Хакет в „Лъвът на Запада“ във Вашингтон.

— Има още нещо, което трябва да споделя – казах след кратка пауза. – Нещо толкова фантастично и необяснимо, че трудно мога да вярвам на сетивата си, въпреки че го видях със собствените си очи.

— Не ме дръж в догадки, защото съм готов да се пръсна от любопитство.

След кратко колебание, съзнавайки напълно очевидната *неправдоподобност* на информацията, която се канех да споделя, аз обях:

— В дома на Монтегю имаше още един човек. Жена.

Настъпи тягостна пауза, докато Крокет асимилира това изключително, това стряскащо разкритие.

— Жена ли? – попита най-после той и ме погледна крайно скептично.

— Точно така. Появи се в стаята на Монтегю веднага след като открих жестоко обезобразения труп на стареца.

След като ме изгледа с абсолютно невярващо изражение, Крокет отсече:

— Ами това сигурно е била онази съседка, госпожа Първайънс.

Поклатих категорично глава:

— Не. Макар че наистина мярнах само за миг тази жена, преди да падна в безсъзнание, споменът ми за лицето ѝ е достатъчно ясен, за да я разпозная. Жената, която видях – и тук няма да те обвиня, ако реагираш крайно скептично, защото съзнавам, че фактът, който смятам да съобщя е много фантастичен и неправдоподобен, – беше същата, която влезе в стаята ми през нощта на фаталния пожар в резиденцията на Ашър!

Крокет измъкна пурата от устните си, погледа ме мълчаливо известно време и накрая каза:

— Дявол да го вземе, По, та това е най-шантавото нещо, което съм чувал.

— Абсолютно се присъединявам към мнението ти.

— Не допускаш ли, че просто си видял въображаема фигура? В края на краищата бил си много стреснат при откритването на трупа на оня старец.

Цялото ми тяло потръпна неволно при спомена за ужасния, неописуем момент, когато залитайки назад при вида на страшната гледка, която току-що бях зърнал под дъските в спалнята на Алигзандър Монтегю, чух, а после и усетих, а после видях...

същото тайнствено същество, с което вече се бях сблъсквал веднъж.

— Уверявам те, Крокет – казах мрачно, – че фигурата, която видях, беше толкова осезаемо истинска, колкото и ти самият.

Полковникът пхна отново полуизпушената пура между зъбите си, предъвка върха ѝ и попита:

— А защо, дявол да го вземе, не каза нищо за това на капитан Ръсел?

— По няколко причини. Първо, заради убеждението ми, че загадката може да бъде разрешена по-бързо от две предприемчиви и находчиви личности, работещи независимо от полицията. Както ти самият спомена веднъж, професионалният защитник на реда, дори той да е капитан Ръсел, който е надарен с много добра съобразителност, непрекъснато среща спънки в работата си заради необходимостта да спазва стриктно буквата на закона. В резултат на това ограничение типичното полицейско разследване напредва с плачевно бавна стъпка, независимо колко енергия се влага в него. При сегашните обстоятелства такова забавяне почти със сигурност ще има трагични последици, като се има предвид предположението, или по-скоро гаранцията, че авторът на кланетата ще продължи да върши подобни зверства, докато бъде заловен.

— Дотук трудно бих могъл да ти възразя.

— Имам и друго съображение – продължих след кратка пауза, – което макар и да носи оттенък на личен интерес, трябва също да бъде отчетено.

— Слушам – отвърна Крокет.

— Ясно е, че и двамата ще спечелим, ако успеем да разгадаем мистерията самостоятелно. Благоприятната публичност, която неизбежно ще получиш, ще бъде само от полза за политическите ти амбиции.

— Ще излъжа, ако го отрека – призна си полковникът. – Ами ти, По? Какво очакваш *ти* да спечелиш?

Пожълтялата статия от вестника още лежеше на бюрото. Вместо отговор на въпроса му аз я взех, станах от стола, заобиколих писалището и я подадох на Крокет.

— Прочети това – казах аз, виждайки въпросителния му поглед.

Крокет обърна изрезката към светлината и започна да я чете с присвити очи през дима, издигащ се от тлеещия връх на вече доста скъсилата се пура. Минута по-късно извади угарката от устата си и възкликна, гледайки ме втрещено:

— Ама написаното тук е за Илайза По! Това не е ли покойната ти майка?

Кимнах утвърдително.

— Но какво общо, по дяволите, има тая гнусна история с нея?

— Точно това, полковник Крокет, имам намерение да открия.

След като заяви, че се чувства като „пребит“ от умора, Крокет си тръгна малко по-късно, но не и преди да се разберем за насоката на бъдещите ни действия. При по-раншния ми прочит на изрезката от вестника вече бях установил, че от знатните жители на Балтимор, изброени в статията, към настоящия момент е останал само един жив: госпожа Хенриета Никодемус, чийто покоен съпруг Джозиа бе натрупал огромно богатство като собственик на голяма флотилия от търговски кораби след изключително авантюристична кариера като капитан на бригантината „Грампус“. Възрастната вдовица, която продължаваше да е видна фигура сред висшите слоеве на обществото в Балтимор, живееше сред царски разкош в един от най-скъпите квартали. С полковника решихме да посетим именно тази доста стара, но все още много жизнена особа, и великолепната резиденция, която обитаваше.

След като ми пожела лека нощ и настоя да кажа на Мамчето и Вирджиния, че вечерта е била „направо да ти падне шапката“, Крокет си отиде. Още щом заключих външната врата след него и се върнах в кабинета, аз започнах да крача бързо в кръг, а в душата ми бушуваше неукротима бъркотия.

През цялата вечер и аз, както Крокет, бях успял да съдържа притесненията си. Сега, след като той си замина, а Мамчето и Вирджиния спяха в стаите си, аз бях сам и тези насила потискащи емоции се върнаха с неудържима сила. Особено влудяващ беше споменът за странната жена, чието неестествено лице (съзнателно се въздържах от подробното му описание пред Крокет) ме изпълваше с по-зловещи предчувствия и ужас дори от вида на страшно обезобразеното лице на убития Монтегю.

Изведнъж, докато обикалях стаята за дванайсети път, погледът ми попадна върху книгата, която бе грабнала интереса ми още щом я открих между другите, изпратени ми от моя работодател господин Томас Уайт. Лежеше върху купчина вестници в единия край на писалището, където я бях оставил предния следобед. Говоря за забележителния труд на германския учен Хайнрих Мелцел „Любопитни вярвания и характерни обичаи сред нецивилизованите народи на Меланезия“.

Седнах зад бюрото, грабнах книгата и бързо затърсих из страниците ѝ, докато попаднах на пасажа, който ме беше впе-

чатлил изключително силно предния ден при първия прочит. Въпросният откъс, който бях подчертал с молив, е следният:

„От безбройните суеверия, които гъмжат в главата на островиянина от Фиджи, може би никое не е толкова впечатляващо като дълбокото убеждение, че неговата сянка е живо същество, притежаващо способността да се отдели от собственика си и да се движи на воля по свои си тайнствени, а често и зли дела. Това явление се случва най-често през нощта, когато човекът спи, макар че при определени обстоятелства сянката може да напусне притежателя си дори и посред бял ден.

Веднъж отделило се от собственика си, това призрачно същество може да се преобрази в човешка форма. Според вярванията на гиваците то е огледално отражение на своя първообраз: левак, ако притежателят му си служи с дясната ръка; коварно, ако собственикът му е простодушен, и т.н. (може дори да има вид на същество от другия пол). Преобразено по този начин, то е способно да отиде навсякъде по света и си позволява абсолютно неморално, дори брутално поведение – животинска жестокост, непримирима мъст или вулгарни сладострастия. Поведение, което е абсолютно забранено, но може би тайничко желано от собственика на сянката. В този смисъл сянката може да се разглежда като проява на онези сатанински пориви, стаени толкова дълбоко в гушата на нейния собственик, че дори самият той не подозира за съществуването им. Така той е способен да извърши най-отвратителните деяния и в същото време да е в пълно неведение за злините, които скритите му копнежи са сътворили.“

Емоционалният ефект, който предизвика у мен този пасаж, трудно може да се изкаже с думи. Докато го препрочитам, измъчван от суверен ужас, всяка брънка от тялото ми затрепери. Пуснах тежкия том, изправих се бавно на крака и отидох в спалнята, където се хвърлих по очи върху леглото с надеждата да намеря убежище в сладката забрава на съня.

Но без успех! Още щом затворих очи, и в съзнанието ми изплува зловещо, ужасно видение, което направи съня абсолютно невъзможен. Беше тя! Същото призрачно същество от женски пол, с което се бях срещал вече два пъти и чието съществуване – сега бях убеден със сигурност, която смраза мозъка на костите ми – бе тясно свързано с моето!

ГЛАВА 21

Още от създаването на нашата нация като автономна политическа единица след Войната за независимост, американският гражданин винаги е изпитвал най-дълбока патриотична гордост заради егалитарните принципи, върху които се гради тя. Достойният за уважение Кревкьор, определяйки основните ценности, които отличават нашата млада република от тесногърдите общества в Стария свят, набляга най-много на въпроса за относителното богатство, като заявява, че „пътуваният през нашите земи съзира не враждебния замък или високомерната резиденция на богатия земевладелец, заобиколени от кирпичени колиби и мизерни бараки. Контрастът между бедни и богати не е толкова силен, както в Европа.“

Както много други заблуди, в които вярват повечето хора обаче, разпространеното в нашето общество твърдение за относително икономическо равенство има само тъничка връзка с истината. Действително американската система за щастие е освободена от аристократичния ред на привилегиите, при който превъзходството се определя единствено от случайността да се родиш с тях. Въпреки това само най-непрозорливият наблюдател не би забелязал огромната разлика в материалното положение, определящо класите в Америка. Колкото и да сме отдадени, на думи, на идеята за егалитаризма, в Новия свят има също толкова неравенство, колкото и в Стария. Магнатите от борсата в Манхатън не се перчат по-малко от онези в Лондон, нито пък жените и дъщерите им изостават от техните претенции. Суетата и желанието за превъзходство, присъщи на чисто човешката ни природа, просто не могат да бъдат заменени с какъвто и да е политически или законодателен принцип.

Наистина съществува и аргументът, че комерсиалната същност на американската система прави обществото ни по-непривлекателно в някои значими отношения, отколкото аристократичните държави в Европа. Защото, колкото и благородничеството да не е заслужило получените по наследство огромно богатство и власт, все пак е историческа истина, че хората с аристократично потекло винаги са били основните покровители на изкуствата. Докато в нашата страна богатство притежават най-вече фантастично преуспели представители на търговската класа, напълно лишени от вкус към музика, изобразително изкуство или литература. В резултат в Америка властва варваринът, а хора с рядък талант, бих казал даже гений, в областта на литературата и изкуството често са принудени да живеят в унижителни, дори жалки условия.

Тези мои разсъждения бяха провокирани от удивлението ми, когато за първи път зърнах внушителната резиденция Никодемус, за чиято разточителна архитектура често бях слушал невероятни приказки, но до този момент никога не бях имал случай да видя лично.

Съгласно уговорката ни от предната вечер, полковник Крокет бе пристигнал на Амита стрийт малко след закуска с хубавото файтонче, предоставено му изключително щедро от неговия безкрайно гостоприемен домакин. Когато се качих на мястото до полковника, установих, че духът му е напълно възстановен, а жизнерадостното му настроение не е помрачено от студения и непрекъснат дъжд, който се сипеше от ниските облаци.

След около двадесет и пет минути пътуване по мокрите и нерадостни улици, ние стигнахме целта си. Заемащо територия на почти цял градски квартал, имението Никодемус бе оградено с масивен, висок като крепостна стена зид. Върху стълбовете на портала лежаха две сякаш готвещи се за скок издялани от камък същества с кръвнишки погледи, лъвски торсове, крила на лешояди, глави на озъбени дракони и орлови крака с дълги извити нокти.

Минахме между тези изваяни с необикновена фантазия скулптури, надвесени като свирепите химери, които пазят порталите на храмовете в древна Гърция, и поехме по криволичеща пътека под свод от сплетените клони на множество гигантски чаталести дървета. Накрая се озовахме в покрит с калдъръм двор и вдигнахме погледи към чудатата, нелепа, особено ексцентрична външност на превъзнесения в легенда дом Никодемус.

Докато Крокет слизаше от файтона и завързваше юздите за претенциозно направения коневръз, аз се взирах с мълчаливо удивление във фасадата на тази необикновена сграда. Нейният собственик и основен проектант Джозиа Никодемус прекарва юношеството и младежките си години в авантюристични далечни плавания първо като каютен прислужник, после като обикновен моряк, докато, изкачвайки едно по едно стъпалата от трети, втори и първи помощник, накрая става капитан на китоловния кораб „Грампус“. През цялото това време той пътува до всички райони на земното кълбо и вижда със собствените си очи блясъка на Гърция, великолепието на Рим, екзотичния разкош на Изтока, дивата красота на черна Африка и райския чар на полинезийския тропик.

След като се отказва от моряшкия занаят, Никодемус инвестира всичките си спестявания в корабостроене и постига успех, който надминава и най-смелите му очаквания. Неизмеримо

богат, той решава да построи резиденция, пресъздаваща в съчетание чудесата на всички забележителности, впечатлили го дълбоко на младини. Тази странна амбиция бе намерила реализация в удивителната сграда, която сега се издигаше пред мен и чиято конструкция се характеризираше с нехармонич-но, та даже и абсолютно противоречиво смесване на архитектурни украшения – назъбени средновековни стени, коринтски колони, ориенталски минарета и подпори със сложни спирални орнаменти, характерни за италианския барок. Цялата безпрецедентна комбинация излъчваше приказна нереалност, сякаш сградата бе изскочила направо от развихрените мечти на дете с прекомерно развито въображение.

Разглеждан самостоятелно, всеки от тези елементи говореше за сериозен вкус и майсторство. Не можеше да не ме впечатли например особено изящната мозайка от плочки върху архитрава над входната врата, която, изглежда, бе направена по подобие на великолепните мозайки, красящи прочутата гробница на Итимадуд-Дуала в Агра, Индия. Голямата претрупаност и несъвместимостта на безбройните декорации обаче свидетелстваха за безвкусица – за най-вулгарно показване на крещяща еснафщина. Наистина, помислих си, докато наблюдавах изключително претрупаната къща, само човек, лишен напълно от естетически усет, може да сбърка такава показност с истинската елегантност и великолепието.

Тези разсъждения бяха потвърдени само след секунди, когато моят спътник вдигна очи към екстравагантната фасада и възкликна:

— Е, проклет да съм, ако тая госпожа Никодемус не притежава най-страхотната къща, която съм виждал. Пред нея домът на Ашър е направо като южната страна на кон, вървящ на север.

Сдържах импулсивното си желание да отговоря на тази забележка по подобавашо язвителен начин, изкачих се по стъпалата и потропах с чукалото от ковано желязо. Секунди по-късно вратата бе отворена от прегърбен и беловлас прислужник, който, след като ни огледа бавно и изпитателно, попита учтиво каква работа ни води насам.

— Дошли сме да разговаряме с госпожа Хенриета Никодемус по изключително важен въпрос – отговорих аз. – Казвам се Едгар По, а това – посочих спътника си – е полковник Крокет от Тенеси.

Самото споменаване на името предизвика забележителна реакция у възрастния прислужник. Очите му едва ли не изскочиха от орбитите си, а устата му се отвори широко.

— Полковник Крокет? Искате да кажете Дейви Крокет?

— Същият – отговори полковникът и скръсти ръце върху мускулестите си гърди.

— Нее – възкликна скептично прислужникът. – Не може да бъде!

— Няма грешка, аз съм – увери го Крокет, – жилив като цикория, свиреп като сатър и силен като тексаско торнадо.

— Е, господ да ме убие – каза през тих смях старецът. – Изчакайте тук, господа, докато кажа на госпожа Хенриета. Сигурно ще подскочи, като чуе.

С тези думи той се завъртя на пети и затътри крака с бързина, съвсем неестествена за човек, чиято побеляла глава, набръчкано лице и превита фигура ясно говореха, че е на повече от седемдесет години.

Когато старият, но все още забележително пъргав прислужник изчезна в просторната вътрешност на къщата, аз се обърнах към спътника си и отбелязах сухо:

— Името ти, Крокет, май е „Сезам, отвори се“.

— Какво да се отвори? – отвърна той с крайно озадачено лице.

Заех се да му обяснявам значението и произхода на израза с кратко резюме на приказката „Али Баба и четиридесетте разбойници“ от прочутия сборник арабски приказки „Хиляда и една нощ“ – един обемист, красиво илюстриран екземпляр от който, преведен от прочутия ориенталист Антоан Галан, беше любимото ми забавление в детството. Още не бях успял да дам на спътника си нещо повече от повърхностна представа за това произведение обаче, и старият прислужник, все още движещ се с пъргавина, противоречаща на възрастта му, се появи отново на входа и ни подкани с жест да влезем.

Докато вървахме през множеството заплетени коридори и просторни помещения, от които се състоеше приземният етаж, бях впечатлен от невиданата ексцентричност на украсата, която се отличаваше със същия развихрен, направо фантастичен еkleктизъм, характерен и за фасадата. Както в подбора, така и в подреждането очевидният замисъл бе да смайват и поразяват. Малко, а даже и никакво внимание не бе обърнато на неща като хармония и национална принадлежност. Окото прескачаше от предмет на предмет и не се спираше на никой: нито върху дяланите тотемни от необразована Микронезия, нито върху мумифицираните представители на котешкия вид от древния Египет, изложени в пищните им саркофази, нито върху сложно резбованите лули за опиум от езически Китай. По своето огромно разнообразие и несъвместимост множеството произведения на човеш-

ката ръка, с които бе изпълнена къщата, не ми приличаше на нищо повече от сбирката от редки и екзотични старинни предмети, която може да се види в прочутия по цял свят Балтиморски музей.

В крайна сметка двамата с моя спътник бяхме въведени в огромна стая, отрупана, както навсякъде в къщата, с чудат и безразборен асортимент от украшения – сложно гравирани бивни от морж, черупки от кокосови орехи, издялани с длето във формата на гротескни човешки лица, препарирани алигаторчета, подредени в причудливи пози, и още много и много. Огромен стол, или по-скоро трон, чиито подлакътници от палисандрово дърво бяха резбовани във формата на озъбени делфинови глави, заемаше единия ъгъл на стаята. В тази внушителна мебел седеше не по-малко внушителен, макар и доста смущаващ екземпляр от женската половина на човечеството, който веднага сметнах за особата, с която двамата с Крокет бяхме дошли да разговаряме.

Облечена беше в разкошна рокля от тъмнолилав сатен, украсена с черна дантела и брошка с голям скъпоценен камък. Но това, което се набиваше в очи, бе не пищността на одеждата ѝ, а нейните огромни физически размери. Най-мекото и тактично казано, госпожа Хенриета Никодемус бе твърде пълна жена с месести като бутове вирджинска шунка ръце и естакада от гушки, които се спускаха като мраморно стълбище към снежнобялото необятие на гърдата ѝ. Това, че покойният ѝ мъж, чието богатство е тръгнало от китоловния занаят, е избрал такава жена за съпруга, би могло да се приеме за съвсем разбираемо, понеже плътта ѝ имаше вид на изградена от същото тебеширенобяло вещество, на което той изцяло дължи забележителния си успех – сиреч на онази богата откъм мазнини суровина, широко известна като китова мас.

Въпреки тежката си физика вдовицата (чиято възраст бе невъзможно да се определи, макар че не можеше да е на по-малко от петдесет) се оказа също толкова подвижна, колкото и съсухрения ѝ прислужник. Когато забеляза полковника, тя надигна обемистата си маса от стола и се заклатушка към него с изненадваща бързина.

– Значи това сте вие, драги човече! – възкликна тя, без да отклонява от него тъмните си, съвсем мънички и кръгли очи, които страшно приличаха на две обли малки стафидки, забодени в топка тесто. – Не можах да повярвам, когато Тоби ми каза.

— Определено съм аз – отвърна Крокет, оглеждайки любопитно жената. – Но да не си кривя душата, не мога да кажа, че си спомням някога да съм ви виждал.

— Никога не сте. И въпреки това имам чувството, че ви познавам като приятел, защото бях направо очарована от вашата прекрасна автобиография. Какъв пълен с приключения живот сте имали! И колко вълнуващо го разказвате в книгата си!

— Благодаря ви, госпожо – каза Крокет с лек поклон. – Поласкан съм да го чуя.

Гледайки спътника ми с нескрито възхищение, вдовицата продължи:

— Изглеждате точно както си ви представях, макар доста по-модерно облечен, отколкото очаквах от „Господаря на Дивия запад“!

Моят спътник се засмя тихо и отговори:

— Е, обичайните ми дрехи от еленова кожа са най-подходящите за ловуване, но просто не стават, когато се налага да посетя една достойна дама.

От гърлото на възрастната жена изригна очаровано възклицание, не много различно по сила и височина от крясъка на американски жерав:

— Имате моето категорично съгласие да продължавате да говорите, полковник Крокет. Мога да слушам възхитителната ви реч цял ден.

Понеже вече знаех твърде добре колко малко поощрение е нужно на полковника, за да се впусне в някой от своите пространни монолози, и се страхувах, че може да изтълкува погрешно хиперболата на вдовицата като буквална покана, аз припряно се изкашлях, опитвайки се да отклоня вниманието на нашата домакиня от моя спътник.

Тази тактика даде незабавен ефект. Обръщайки любопитно поглед към мен, възрастната вдовица попита:

— Кой е този красив, но твърде мрачен младеж до вас?

— Господин Едгар По – обявих с учтив поклон. – На вашите услуги.

— По? – повтори тя. – Роднина на покойния генерал Дейвид По?

— Гордея се, че съм негов внук – отвърнах с утвърдително кимване.

— В такъв случай би трябвало също да сте роднина и на онази прекрасна, но сполетяна от зла съдба млада жена, покойната Елизабет По.

— Тя беше – казах с претоварен от емоции глас – моята скъпа майка.

Вдовицата хвана дланите си една в друга, вдигна ги пред огромната си гръд и възкликна:

— Нейната преждевременна кончина беше огромна загуба за всеки любител на театъра.

— Било е неописуема трагедия за всички, които са я познавали – отвърнах с треперещ глас.

— Но на какво дължа честта да бъда посетена от двама толкова изискани господа? – попита вдовицата.

— Поводът да дойдем – отговорих аз, – в интерес на истината, е свързан с онова отдавнашно време, когато американската сцена е имала щастието да бъде украсявана от ненадминатите изпълнения на моята покойна майка.

— Наистина ли? – каза госпожа Никодемус с недоверие в гласа, местейки въпросително поглед от мен към Крокет и обратно. – Но това беше преди толкова години!

— Абсолютно вярно – каза Крокет. – Обаче никой не може да каже след колко време и как нещата ще изплуват пак. Имах познат, който се казваше Сайръс Кълпепър. В един сблъсък с някакви индианци беше прострелян в задните части и куршумът бе проникнал толкова надълбоко, че нямаше начин да се извади. Е, малко по малко старият Сайръс се оправя. Един ден, може би след десет-петнайсет години, както си вечерял, почувствал нещо странно да го гъделичка дълбоко в гърлото, все едно че му е заседнала костилка от череша. Закашлял се, изплюл се и най-неочаквано нещо излетяло от устата му и се търкулнало по масата! Бил същият онзи стар куршум! Ето че, дявол да го вземе, преминал целия път нагоре от задника му до гърлото!

Както често се случваше след анекдотите на полковника, и този почти ме накара да се вцепеня. За момент просто го гледах и не можех да кажа нищо. От своя страна госпожа Никодемус нададе възторжен писък:

— О, полковник Крокет! Вие сте, както сам несъмнено бихте се изразили, „истински голям чешит“.

— Такъв съм си – отвърна с усмивка Крокет.

— Елате, господа – каза възрастната вдовица. – Нека да поседнем. – Обърна се към вече облечения в ливрея прислужник и добави: – Тоби, донеси на гостите да хапнат и да пийнат нещо.

— Да, госпожо Хенриета – отвърна побелелият прислужник, завъртя се на пети и изчезна от стаята.

Докато домакинята ни се връщаше към своя тежък трон, двамата с Крокет се настанихме в два удобни фотьойла. От дясната страна на мястото ми имаше осмоъгълна масичка, върху чийто плот от мрамор със златисти нишки стоеше един впечатляващ предмет. Приличаше на безупречна сфера от идеално прозрачен кристал, закрепена върху основа от полирано тъмночер-

вено дърво. След по-внимателно вглеждане обаче привидно плътният кристал се оказа кух стъклен балон, изцяло напълнен с вода. Изящно изработена миниатюра на алпийско селце лежеше във водното съдържание на сферата, чието дъно бе застлано с утайка от чисто бели кристали.

— Аха – възкликна домакинята ни, – виждам, че забелязахте едно от истинските съкровища в колекцията ми. Не се притеснявайте. Вдигнете го и го разклатете.

Последвах указанията ѝ и вдигнах предмета, разклащайки го леко. Белите кристалчета моментално започнаха да се вихрят във вътрешността на кълбото, създавайки илюзията за планинско селце, връхлетяно от свирепа зимна виелица!

— Да ме вземат мътните! – възкликна Крокет възхитен, докато наблюдаваше красивата магия.

— Истинско чудо е, нали? – каза вдовицата. – Капитанът, покойният ми съпруг Джозия Никодемус, я донесе след едно от далечните си плавания.

— Прекрасна е наистина – казах аз и внимателно поставих безценния предмет на масата.

— А сега – каза домакинята, скръствайки белите си надиплени ръце в обширния си скут – моля ви да ме осведомите за целта на вашето посещение. Вече не мога да съдържам любопитството си.

Приведох се напред, погледнах напрегнато през прозореца и попитах:

— Познавахте ли се с госпожа Макрийди?

Абсолютната неочакваност на този въпрос накара вдовицата да онемее за момент.

— Само бегло – отговори най-после тя. – И то преди много години. Естествено, осведомена съм за ужасната съдба, сполетяла горката госпожа, защото четох жестоките подробности във вестниците. – Тя поклати бавно глава, което накара многото гънки по шията ѝ да потреперят неприятно. – Срамота е, че полицията още не е заловила убиеца – добави тя и зацъка възмутено с език.

— Е, именно това ни води тук – каза Крокет.

Пълно удивление се изписа върху лицето на вдовицата. Долната ѝ челост увисна, а малките очички се уголемиха почти колкото полираните мъниста от оникс, почитани като вълшебни талисмани от населението на древен Шумер.

— Как, какво може да означава това? – възкликна тя сепнато.

— Позволете ми да обясня – казах аз и направих кратко резюме на загадъчните и тревожни събития, започнали с убийс-

твото на госпожа Макрийди, като пропуснах само отвратителните подробности, които биха могли да предизвикат у моята възрастна слушателка излишен страх. Накрая завърших с въпроса: – Словосъчетанието „Никога вече“ говори ли ви нещо?

Придавайки на лицето си дълбоко съсредоточено изражение, тя помълча няколко секунди и отговори:

— Не се сещам за нищо.

При този разочароваш, макар и не съвсем неочакван отговор аз изпуснах дълга въздишка.

— Все още не разбирам – каза вдовицата, – какво общо има с мен цялата тази неприятна история.

— Преди повече от двадесет и пет години – отговорих – великолепната, макар и на моменти пресилена трагедия от Шекспир „Крал Лир“ е била поставена тук, в Балтимор, във Фронт стрийт театър, а майка ми е изпълнявала ролята на Корделия. Сред най-ценните ми вещи е една стара, вече поразпаднала се изрезка от вестник със статия за това представление. Разглеждайки тази бележка, с учудване открих, че и тримата загинали от такава страшна, неописуема смърт, са били сред публиката в онази отдавнашна вечер. – Тук направих кратка пауза и погледнах внушително вдовицата. – Вие и вашият покоен съпруг също сте присъствали на това представление.

— Но това сигурно не е нищо повече от случайно съвпадение! – възкликна тя.

— Може и така да е – каза Крокет. – Но няма да навреди, ако се пазите известно време.

— Да се пазя ли? – попита госпожа Никодемус. – По какъв начин?

— На първо място – отговорих ѝ аз – трябва да бъдете особено предпазлива по отношение на посетителите си. Трябва да допускате в дома си само най-близки познати, докато извършителят на зверствата не бъде заловен.

Реакцията от страна на вдовицата към това предупреждение беше повече от изненадваща: тя постави пръстите на бялата си пухкава длан върху устата си и се изкикоти тихо, все едно че бях казал нещо страшно остроумно и забавно.

— Какво толкова смешно има? – попита Крокет.

— Само след няколко дни – отговори тя с усмивка – над сто мои познати ще се съберат в този дом.

— Как, какво искате да кажете? – възкликнах аз при това обезпокоително изявление.

— Моят ежегоден бал с маски ще бъде в събота през нощта.

— Тогава трябва да се отмени – казах настоятелно.

— Невъзможно! – повиши глас тя. – Маскарадът на

Никодемус се провежда всяка година вече повече от две десетилетия. Сигурно сте чували за него.

Действително, макар да не предполагах, че предстои толкова скоро, нямаше жител на града, който да не е чувал за прочутото празненство, което се смяташе за гвоздей на сезона в светския живот на Балтимор.

— Но дявол да го вземе – възкликна Крокет, – да ви се разхожда тук цяла тарапана народ с маски е най-глупавата идея, която съм чувал! Та вие направо си търсите белята!

Докато полковникът говореше, изражението върху лицето на вдовицата стана умислено. Изведнъж грейна радостно, сякаш бе осенена от внезапно прозрение. Плесна с длани и ги задържа една в друга, след което заяви:

— Сетих се!

— Какво? – попитах аз и се приведох напред.

— Двамата трябва да присъствате на бала заедно с другите гости – отговори тя весело. Докато с полковника я гледахме умълчани като ударени от гръм, тя продължи: – Не разбирате ли? Това е идеалното решение! По този начин събитието може да се състои, както е запланувано, а моята особа ще бъде под закрилящите ви погледи. – Усмихна се широко и добави: – Ха, при двама такива ангели-хранители нищо лошо не може да ми се случи!

За останалата част от визитата ни почти няма какво да разказвам. След като Тоби донесе табла с кекс за чай, аз и полковникът си взехме по няколко парченца от лакомството, а нашата домакиня, която изгълта половин дузина парчета от сладкиша още преди да се справя с едно, продължи да настоява, че нейното благополучие, ако не и буквално оцеляването ѝ, зависят от нашето присъствие на бала. В крайна сметка отстъпихме пред настояванията ѝ и след като изяснихме точния начален час на събитието, ние ѝ благодарихме за гостоприемството и си тръгнахме.

С излизането си на двора установихме, че дъждът е престанал, въпреки че небето си оставаше мрачно и сиво. Качихме се на файтона и се отправихме към Амители стрийт, като по пътя разговаряхме на най-различни теми. След двадесет минути стигнахме целта си. Докато слизах от файтона, забелязах, че спътникът ми се вира любопитно в нещо точно зад мен. Извърнах глава и вниманието ми привлече малък, но биещ на очи предмет върху стълбищната площадка пред жилището ми. Беше пакет с приблизително кръгла форма, грубо увит в кафява хартия и завързан с парче канап.

— Не си спомням да видях този пакет, когато дойдох да те взема сутринта – каза намръщено Крокет.

— Не – отвърнах аз, – явно е донесен след заминаването ни.

Вгледах се в пакета и веднага забелязах, че е предназначен за мен, защото името ми беше написано на опаковката с дебел черен молив. Въпреки че фамилията ми име се състоеше само от три букви*, подателят все пак бе успял да го сгреша в адреса, който изглеждаше така: „Г-н Е. А. По, Амители стрийт.“

Пресегнах се към малкия вързоп и го взех в ръцете си. Предметът в хартията се оказа по-тежък, отколкото предполагах, и гъвкав. Тук-там по хартията имаше мазни червено-кафяви петна. Видът на пакета смътно, но все пак осезаемо внушаваше нещо неприятно, което предизвиква инстинктивното ми отвращение.

Потръпвайки от погнуса, отнесох пакета до файтона, поставих го върху седалката до Крокет и се опитах да махна канапа, който бе завързан дяволски сложно. Докато се мъчех с упорития възел, полковникът внезапно каза:

— Дай аз да опитам, приятел.

Той хвана връвта с двете си ръце и я скъса с рязко, силно дръпване, придружено от шумно изпъшкване. Опаковката се разтвори и съдържанието ѝ се разкри пред погледите ни. Встречих се в странното, неопишуемо нещо пред мен, абсолютно объркан и смаян.

— Какво, дявол... – промърмори полковникът.

Беше ивица животинска кожа, старателно навита на ролка. Като хвана единия край на това отвратително нещо с пръсти, полковникът го вдигна нагоре, като по този начин го разви в цялата му дължина от около седемдесет-осемдесет сантиметра. По цвета, строежа и състоянието на кожата личеше, че е взета от тялото на кон, страдащ от тежка краста. За изключително гнусната гледка допринасяха и пихтиестите частици от жилки и мастна тъкан от обратната ѝ страна, сякаш бе одрана току-що от трупа на мъртвото или умиращо животно.

— Какво означава това според теб, По? – попита Крокет, оглеждайки противния предмет с дълбоко отвращение.

Тъкмо се канех да отговоря, че нямам ни най-малка представа за значението му, когато ми направи впечатление, че размерите на парчето конска кожа бяха приблизително като на бръснарски каиш. Изведнъж ахнах, изплашен от онова, което осъзнах.

— Разгада ли го? – попита Крокет и ме погледна с присвити очи.

* На английски името се изписва „Poe“, а подателят е написал „Po“. – Б. пр.

— Наистина стигнах до извод за значението на тази гнусотия – отвърнах мрачно. – Подсеща ме за заплахата, която ти лично ми предаде, докато пътувахме към злополучната къща на Ашър. Послание от същество, заклело се, според твоите думи, „да си направи от кожата ми бръснарски каиш“.

Изминаха повече от няколко секунди, в които полковникът просто ме гледаше озадачено смълчан. Изведнъж очите му се разшириха, устата му се отвори широко и възкликна:

— За она гнусен червей Нойендорф ли ми говориш? Е, да ме сложат за стръв на мечките, ако този път не улучи пирона право в главата, По!

ГЛАВА 22

Феномен в човешката природа е, че голямото изобилие от събития – били те приятни или болезнени – намалява въздействищата сила на всяко едно от тях, в сравнение със случаите на самостоятелното им проявление. Точно както една оргия от наслади прави отделното удоволствие по-незабележимо, така и прекаленото струпване на беди намалява затормозяващия ефект на всяка от тях.

Така се оказа и с противния пакет, оставен от Нойендорф пред прага на дома ми. Ако това се беше случило в период на по-продължително спокойствие, неочакваното натрапване на този силно смуцаващ предмет почти сигурно щеше да ме хвърли в дълбока покруса. Но понеже го бях получил във време на такива големи, безпрецедентни притеснения, аз го преживях просто като една от многото струпали се напоследък неприятности. При все че това отвратително напомняне за крайно отмъстителния нрав на Нойендорф наистина ме смая, аз бях прекалено погълнат от други, по-неотложни въпроси и няхах време да размишлявам дълго над него.

Тревогата, която предизвика у мен получаването на този гнусен пакет, бе допълнително смекчена от Крокет. Както седеше на фойтона, вдигнал високо в ръка одраната ивица кожа, той убедено заяви, че цялата случка е неопровержимо доказателство за страхливия нрав на Нойендорф.

— Ха, слушай, По – възкликна той, – ако имах за цел да одера някого, щях ли да си губя времето с щуротии и да му изпращам парче конска кожа? В никакъв случай. Просто щях да се появя някоя сутрин с най-острия си ловджийски нож и да го накълцам по-бързо, отколкото кукумявка изгълтва плъх. Слушай ми думата, По, тая гадория тук не заслужава капка внимание.

Казвайки това, той се наведе над предницата на фойтона и изхвърли с пренебрежително движение на китката отвратителното нещо в канала, където мигновено бе връхлетяно и изгълтано от група скитащи свине.

Сред множеството грижи, поглъщащи изцяло вниманието ми през дните след разговора ни с госпожа Никодемус, една от най-неотложните бе свързана с предстоящото скоро тържество в дома на последната. Малко преди да си тръгнем от дома ѝ, госпожа Никодемус предложи, за да не бием на очи сред другите ѝ гости, тъй като всички щели да бъдат с партньори от другия пол, двамата с Крокет да си поканим по една дама. Когато, след като се прибрах къщи, подех разговор по въпроса с Вирджиния, тя реагира с огромен ентузиазъм. Незабавно ми хрумна, че с нея можем да направим особено ярко впечатление, появявайки се в костюми, олицетворяващи една обща тематична или визуална концепция, така че когато ни гледат заедно, да излъчваме драматичен ефект на жива картина.

Докато седях в кабинета си на следващата сутрин и си блъсках главата над все още неразгаданото значение на „Никога вече“, погледът ми случайно попадна върху Овидиевите „Метаморфози“ в отличния (макар и не навсякъде удачен) превод на Драйдън. Внезапно ми хрумна идея за приближаващия маскарад. Само след секунди вече бях намерил Мамчето и Вирджиния и развълнувано споделях замисъла си с тях. Те веднага усетиха чара му и енергично го одобриха.

Сглобяването на костюмите ни беше съвсем проста работа. Моят премяна бе лесно скалъпена от няколко обикновени и лесно намиращи се в едно домакинство предмети – чаршаф, чук и длето (последните две неща бяха взети назаем за случая от един съсед, Рубен Борн, който изкарваше прехраната си като зидар). Друг чаршаф, майсторски съшит от Мамчето във вид на изключително елегантна древногръцка мантия, бе основната част от облеклото на Вирджиния. Нейната маскировка се допълваше от гъста бяла паста от брашно и вода, умело положена върху лицето ѝ, създавайки, общо взето, пълна илюзия, че красивият ѝ лик е изваян от мрамор.

По този скромен, но оригинален начин моят замисъл бе блестящо реализиран. Дотолкова, че когато най-после дойде вечерта на бала, Вирджиния и аз представлявахме същинско живо превъплъщение на митичната двойка – скулпторът Пигмалион и неговата изящна статуя Галатея, чиято красота била такава, че завладян от страстен копнеж по собствената си творба, скулпторът отправил пламенни молитви към богинята Афродита, а

тя им отговорила, като превърнала красивата мраморна фигура в същество от кръв и плът.

Точно в шест часа вечерта в събота, докато Сестричката и аз стояхме в хола и донагласявахме костюмите си, на входната врата се потропа силно. Полковник Крокет беше дошъл да ни закара на тържеството. На почукването откликна Мамчето, която, още щом отвори вратата, ахна толкова силно от удивление, че се чу чак в хола. Удивеното ѝ възклицание бе незабавно последвано от тропота на приближаващи се стъпки. Секунда по-късно полковникът се изправи срещу нас. Застанал в рамката на вратата, широко разкрачен, с изпъчени гърди и гордо вдигната по военному глава, той сякаш позираше, за да го огледаме и да му се възхитим. И наистина беше впечатляваща фигура.

В пълен контраст с обичайните му одежди, той бе облечен в ловджийска риза от щавена кожа на сърна, с ресни от разноцветни мъниста и прибрана към мускулестото му тяло с пояс от раковини, в който бе втъкнат лъскав ловджийски нож. На главата му имаше шапка от кожа на миешка мечка, чиято рошава опашка висеше отстрани и стигаше до яката на ризата. Обут бе в панталон от еленова кожа, пристегнат в колената със сухожилия от сърна, а краката му бяха обути в мокасини от парчета бизонска кожа и украсени по индиански с таралежови бодли. В едната си ръка държеше гальовно великолепна дългоцевна ловджийска пушка, чийто лъскав приклад бе украсен със сребърна инкрустация. Живописният костюм се допълваше от кожена кесия и рог, праметнати върху яките му гърди.

Разгледахме живописните одежди на Крокет почти цяла минута, а през това време той пък от своя страна оглеждаше нас, напълно изумен. Накрая поклати бавно глава и заяви:

— Е, седя и гледам, ама да ме вземат дяволите, ако разбиям нещо.

— За какво по-конкретно става дума? – попитах аз.

— По-конкретно, защо ти и госпожица Вирджиния сте се навлекли в тези нощници?

Опитвайки се да поправа това явно недоразумение, аз подхванах кратко, но изчерпателно в основни линии резюме на класическия мит, чиито главни герои Сестричката и аз се канехме да претворим на живо.

— Като съдя по премяната ти, полковник Крокет – продължих аз, – струва ми се, че си избрал да присъстваш на веселбата тази вечер като типичен ловец от новите територии.

— Типичен, как не! – възкликна той и в гласа му отекна надменност. – Вие виждате най-свирепия горски обитател, ис-

тинския цар на Дивия запад с железни зъби, глава бръснач и бързи крака!

При тази гръмка декларация Мамчето, която се бе приближила до госта и сега стоеше точно зад него, на прага на стаята, плесна възхитено с ръце.

— Е, а сега – каза Крокет, – струва ми се, че трябва да тръгваме. Не само ти, По, ще водиш красиво момиче на тази лудория. Мен също ме чака едно навън и съм готов да се обзаложа, че вече малко се изнервя.

След като пожелахме лека нощ на Мамчето, която ни изпрати до входната врата и дари с майчинска прегръдка Сестричката и мен, тримата излязохме на улицата. Вместо очаквания фойтон, там беше спрял елегантен кабриолет, който безкрайно услужливият домакин на Крокет, господин Потър, му бе предоставил за вечерта. На капрата седеше облечен в ливрея кочияш, а на задната седалка имаше млада жена. Беше облечена в натруфен костюм на турска султанка, а долната половина на лицето ѝ беше скрита под гънките на прозрачен воал. Въпреки това веднага се досетих, че това е доста дръзката личност, която се бе лепнала за полковника след битката му с Нойендорф и чието фамилно име, доколкото си спомнях, бе Мълани.

Предположението ми по отношение на самоличността ѝ се потвърди, когато Крокет я представи по име. Докато Вирджиния и аз се качвахме на кабриолета, госпожица Мълани ни огледа с неприкрито учудване.

Още преди да направя опит да я просветля относно значението на костюмите ни, Крокет обяви:

— Дегизирали са се като господин Пигмалион и неговото момиче.

— Струва ми се, че не съм чувала за тях – каза госпожица Мълани протодушно, докато аз и Сестричката се настанявахме на седалката срещу нея.

— Е – каза полковникът, заемайки мястото до спътничката си, – ще ти разкажа всичко набързо.

След това, обгръщайки с ръка откритото бяло рамо на живописно облечената млада дама, той се впусна в цветист и малко изопачен разказ на вълнуващата легенда, а кочияшът обърна и подкара кабриолета по Амיתי стрийт към грандиозния бал с маски у госпожа Никодемус.

ГЛАВА 23

Когато стигнахме до целта на нашето пътуване, файтонът ни се нареди в края на дълга опашка от впрягове, всеки от които при спирането си пред централния вход изсипваше групичка пъстро, направо крещящо костюмирани хора, дошли да се веселят. Всички веднага потъваха в широко отворената врата на сградата. Най-послед дойде и нашият ред да слезем. Измъкнахме се от кабриолета и последвахме потока бърбещи, разпалени гости по множество криволичещи коридори, докато накрая се оказахме в огромна, пищно подредена и ослепително осветена бална зала.

Този великолепен салон бе препълнен с всичко необходимо, което може да придаде блясък на един маскарад. Десетки кътове от аранжирани цветя допълваха обилната украса на помещението, чиито окичени стени, мраморен под и богато бродирани завеси образуваха превъзходен релеф под светлината на групи стенни свециници, във всеки от които имаше по един факел. Покрай едната стена се простираше огромна по размери маса, отрупана с такова изобилие от възхитителни деликатеси, че направо скърцаше под тях. Имаше плата с всевъзможни купчини животинско и птиче месо – шунка, пуйка, еленово, телешко, фазани, пилета, яребици и диви патици, блюда, пълни със стриди, херинга, омари, речни раци и пъстърва, купи, преливащи от череша, сливи и всевъзможни сочни плодове, кошнички, претъпкани с бисквити, хлебчета и кифлички, безброй бутилки бордо, мадейра и шампанско, огромен керамичен съд, пълен догоре с пунш от ром, изобилие от пай, кексове, торти, пасти и други вкусотиини – толкова привлекателни, толкова ароматни, че самият вид на този рог на изобилието предизвика незабавна и неудържима възбуда в храносмилателните ми органи.

Атмосферата в балната зала бе пропита с аромата на множество букети и приказната мелодичност в изпълненията на група елегантно облечени музиканти, под чиято приповдигаща настроението музика доста от присъстващите вече танцуваха весел кадрил. Накъдето и да погледнеш човек, очите му биваха заслепени от великолепието, колорита, оригиналността в различните костюми. Имаше богато натруфени царедворци, окъсани разбойници, живописни селски момичета от Елзас, придружавани от усмихнати арлекини, парижки девойки, разговарящи весело със снажни монаси, краварки с плитки, палуващи с мустакати пирати. Покрай нас ту минаваше шотландско девойче под ръка с весел моряк, ту окичен с пера и боядисан индиански воин в компанията на красива триполитанска дворянка.

Хамлет, меланхоличният принц от Дания, оживено разговаряше с Юлий Цезар, Торквемада стоеше до Хенри VIII и се смееше. Навсякъде се набиваха в очи красиви дамски костюми от Полша и Италия: първите – съставени от светли сатенени рокли, гарнирани с хермелин и масивен златист ръб; а вторите – от черешов сатен, обилно украсени със златни орнаменти, малки флъонги и ресни.

А в средата на всичко това, седнала на солидния си трон (който най-вероятно бе пренесен в балната зала специално за случая), беше самата домакиня, госпожа Хенриета Никодемус, майсторски фризирана, костюмирана и гримирана, така че да представлява (доста преугоено) копие на красивата, сполетяна от зла съдба френска кралица Мария-Антоанета.

Огромната бална зала, в която кипеше толкова много живот, цвят и разнообразие, представляваше неповторима гледка, която не можеше да не предизвика удивление и възхищение у страничния наблюдател. Но даже и най-причудливите, най-фантастичните костюми не предизвикаха сензацията, която направи видът на моя мускулест спътник с неговия грубо скроен костюм от еленова кожа. Още с влизането ни вълна от възбуда заля струпалите се гости, които прекратиха всякакви занимания и зяпнаха полковника с неприкрито благоговение. Докато прекосяхахме залата, аз ясно чувах радостни ахкания, развълнуван шепот и възхитени възклицания от устите на множеството:

— Виж!... Това е той!... Дейви Крокет!... Царят на Дивия запад!

След секунди се озовахме пред подобния на трон стол на госпожа Никодемус, която, научавайки за присъствието ни, стана от мястото си и царствено протегна пухкавата си дясна ръка към полковника, сякаш му я поднасяше за целувка.

Като я хвана със своята, много по-голяма и изключително силна десница, Крокет я разтърси енергично.

— Добър вечер, госпожо Никодемус – провлече той. – Да ми засече пушката за вечни времена, ако това тук не е направо грамаданско джамбуре. А пък вие сте красива като зората на слънчев ден!

Със зачервено от радост, невероятно кръгло лице, нашата домакиня се впусна в продължителни възклицания по адрес на колоритния костюм на Крокет, а след това се обърна към госпожица Мълани, която се представи на вдовицата с елегантен поклон. Накрая насочи вниманието си към Вирджиния и мен. След като се осведоми относно личността на моята партньорка, тя огледа облеклото ни за секунда и заяви:

— Какъв великолепен избор на костюми! Знаете ли, гос-

подин По, че от всички легенди в „Метаморфози“ най-много харесвам преданието за Пигмалион?

— Е, накълцайте ме на парченца! – възкликна Крокет. – Как успяхте да отгатнете толкова бързо? Необикновено мъдра глава носите на раменете си, госпожо Никодемус!

Долавяйки възможност да вмъкна малко несериозна нотка в официалностите, аз се усмихнах учтиво и отбелязах:

— Което все пак е повече, отколкото е имала самата Мария-Антоанета, след като попада в лапите на мосьо Робеспьер и неговите съмишленици.

Предполагах, че остроумната ми забележка ще предизвика ако не изблик на сдържан смях, то поне весело одобрение. Но обратно на очакванията ми, тя бе последвана от пълно, продължително и определено неловко мълчание.

Единственото, което можех да си помисля, бе, че заради тънката историческа алюзия в основата ѝ, закачката се е оказала неразбираема за моите слушатели. Тъкмо се канех да им разкажа накратко за терора през Френската революция и по този начин да осветля шеговития подтекст в моята реплика, когато госпожа Никодемус извърна поглед към един господин, който стоеше мълчаливо до нейния трон.

Осанката на този човек, облечен като средновековен рицар от ордена на тамплиерите, беше изключителна във всяко отношение. Макар и среден на ръст, стойката му беше толкова изправена, че му придаваше вид на доста висок – ефект, подсилен и от неговата много слаба, но не и неугледна фигура. Фините черти на лицето му излъчваха аристократично високомерие, а в тъмните бистри очи личеше леко, но осезаемо и едва прикрито отегчение. Под дългия орлов нос имаше катраненочерен мустак, чиито краища бяха сресани и скрепени във формата на две абсолютнo симетрични завъртулки, а малка, старателно поддържана козя брадичка украсяваше леко дръпнатата назад долна челюст. Устните му бяха тънки, много бледи и постоянно разтегнати в лека, но определено високомерна усмивка.

С извинителна нотка в гласа, госпожа Никодемус му каза:

— Надявам се, скъпи графе, че невинната шега на господин По не е повод да се почувствате засегнат.

— Уверявам ви, мадам – отвърна той и сви отегчено рамене, – ние, французите, нямаме право да бъдем чувствителни на тази тема. Дори ние смятаме, че ексцесиите на *La Terreur** и по-конкретно печалното усърдие в употребата на изобретения от доктор Гилотен уред от страна на някои наши сънародници са достойни за презрение. – След като ме удостои с тънка усмивка,

* Терорът (фр.). – Б. пр.

той се обърна към полковника: – Значи вие сте прочутият полковник Крокет, нали? – попита той, повдигайки едната си вежда.

— Да пукна, ако не съм. А вие кой сте?

— *Le Comte de Languedoc** – отговори той с лек поклон. – На вашите услуги.

— Графът – обясни госпожа Никодемус – беше стар приятел на покойния ми съпруг. Дошъл е тук да направи пътешествие из славните прерии на Запада.

— Така ли? – възкликна Крокет, оглеждайки французина с присвити очи. – Каните се да видите величествените природни гледки?

— *Bien sure*** – отвърна графът. – И може би да полуговам малко от вашите *magnifique**** бизони.

Последното изявление предизвика широка, отчасти саркастична усмивка върху загорялото лице на полковника.

— Ха, графе, ловът на бизони не е спорт за аматьори. Когато са раздразнени, тези твари стават зли като гърмящи змии през юли. Веднъж гледах как един стар мъжкар търчи като гръмотевица подир група червенокожи, нищо че животното вече приличаше на кактус от набучените по него стрели.

— Смея да мисля *cher***** полковник, че не съм съвсем невеж в областта на лова – отговори му графът. – Но признавам, че когато става въпрос за убиване на всякакви диви твари, американският ловец е, *sans doute******, ненадминат на света.

Тънката язвителност в тона на последната реплика не остана незабелязана дори от полковника, който, при все че обикновено не долавя ироничните нотки, видимо настръхна след изричането ѝ.

— Доколкото се досещам – продължи графът, – оръжието, което държите в ръцете си с такава любов, е прословутата пушка... Как я наричахте? Битси?

— Бетси – изръмжа в отговор Крокет. Погледна нежно пушката и заяви: – Тя наистина е моята гордост и радост.

Графът пристъпи крачка напред, протегна ръка към оръжието и попита:

— Може ли?

След секунда размисъл и с голяма неохота Крокет подаде пушката на французина, а той, след като я претегли с двете си ръце, вдигна приклада към рамото си и погледна по дължината

* Граф Лангедок (фр.) – Б. пр.

** Точно така (фр.) – Б. пр.

*** Забележителни (фр.) – Б. пр.

**** Драги (фр.) – Б. пр.

***** Несъмнено (фр.) – Б. пр.

на цевта, насочвайки я към далечния край на огромния салон, където имаше двойна стъклена врата, гледаща към обширна и пищна градина.

— Натиснете спокойно спусъка, графе – каза Крокет. – Не е заредена.

След като огледа подробно оръжието – лъскавия спусък и затвора, лакирания приклад и сребърните инкрустации по него, както и необикновено дългата цев – французинът каза:

— *Vraiment** това е едно наистина внушително оръжие, макар че е малко неудобно.

Крокет грабна пушката от ръцете му и възрази бурно:

— Неудобно ли? Да ме гръмнат, ако това не е най-елегантното, най-лесното...

— Господа, господа! – извиси глас госпожа Никодемус. – Моля ви, тази вечер е за веселба, а не за раздори!

След като хвърли един последен, отровен поглед към французина, Крокет се обърна към вдовицата и заяви:

— Да ме вземат дяволите, гос'жа Никодемус, ако не сте права. Вие просто се съсредоточете върху вашите си работи, а ние с По ще си отваряме очите широко. Ха, докато двамата сме тук, вие сте недосегаема като костенурка, която си е скрила главата в черупката.

Подавайки ръка на госпожица Мълани и подканвайки Вирджиния и мен с леко движение на главата, Крокет каза:

— Хайде, елате да опитаме от онези съблазнителни лакомства. – После се приведе към мен и с уста почти на ухото ми, добави полушепнешком: – И от онова превъзходно питие. Тоя злобен жабар ме разлюти повече от хрян!

Като отиде енергично до банкетната маса, хванал под ръка приятелката си, която подтичваше до него, Крокет докопа един голям поднос от холандски порцелан и започна да го отрупва с обилно количество храна. Но още не си беше боднал и една вилица, и го наобиколиха група словоохотливи почитатели, които енергично настояваха да чуят някоя история от него.

— Приятели, в никакъв случай не съм против да удовлетвори желанието ви – отговори им той. – Само ми дайте една минутка да глътна малко от тая кльопачка. Да пукна, ако не съм толкова гладен, че да изям цял бизон и да си изчистя зъбите с рогата му.

Докато полковникът бе ангажиран по вече описания начин, Вирджиния и аз, вървейки хванати за ръце и привличайки възхитените погледи на другите участници в маскарада с костюмите си, минахме покрай масата, като си вземахме от множество

* Наистина (фр.). – Б. пр.

различни лакомства, включително (в моя случай) пълна догоре чаша с пунш от ром, понеже жаждата ми беше силно изострена както от горещината в салона, така и от нервното напрежение, предизвикано от разминалата се на косъм кавга между Крокет и французина. Тази напитка се оказа изключително приятна и аз пресуших цялата чаша на един дъх, след което веднага я напълних отново и продължих да се пресягам към разнообразните деликатеси върху отрупаната маса.

Напълнили подносителите си догоре, двамата с Вирджиния се отправихме към една от многото малки, кръгли масички, наредени по периферията на салона, и седнахме един срещу друг. Преди да съсредоточа вниманието си изцяло върху вечерята, аз отделих малко време да огледам внимателно помещението. Домакинята бе напуснала трона си и шеташе из залата, поздравявайки ведро и шумно приятели и познати. Някои от присъстващите продължаваха да танцуват, други разговаряха и се смееха на групички от по трима-четирима, а трети, като Вирджиния и мен, седяха край масите и хапваха от огромното изобилие деликатеси. Доста голяма група се беше събрала около Крокет, който едновременно говореше и преглъщаше с препълнена уста. Изобщо навсякъде цареше веселие, оживление и приповдигнат дух.

— Оо, Еди – въздъхна Вирджиния, докато преглъщаше хапка овнешко. – Не е ли това най-внушителният, най-разкошният прием, на който си присъствал?

— Така е, не отричам – отговорих с усмивка. – Макар че най-великолепната гледка от всички е тази, която е пред очите ми в момента.

Вирджиния се усмихна весело на комплимента и продължи да оглежда салона, а очите ѝ искряха от възбуда. Междувременно наострих слух, за да чуя разказа на Крокет. Понеже бях само на няколко метра от непрекъснато нарастващата публика около полковника, долавях ясно думите му над веселите звуци на музиката:

— Ако не сте чували нищо от историите за Майк Финк – говореше гръмогласно той, – ще ви разкажа нещо за него, защото беше свиреп като дявол и страшно точен в стрелбата. Майк работеше на корабите по Мисисипи, но си имаше малка къщурка във вододайната зона на Къмбърленд и жестоко красива жена, която го обичаше по най-порочния начин на света. Та един ден се срещам с него в гората и той ми казва: „Имам най-красивата жена, най-бързия кон и най-точното гърмящо желязо в целия Кентъки и ако някой се осмели да го оспори, ще го овършея по-

бързо от ураган в царевична нива. “Понеже подразни самолюбие то ми, аз му казах: „Нямам нищо против жена ти, Майк, защото не може да се отрече, че е страхотно красива. А пък коне нямам. Но се заклевам, че онова, което говориш за твоята пушка, не е истина, и ще го докажа. Виждаш ли ей оная котарак, дето се е свил върху оградата, на сто и петдесетина метра отук? Е, да ме застрелят, ако след малко още чува без уши!“ Та гръмнах с моята Бетси и, кълна се, сачмата отсече и двете уши на котаката и обръсна козината по темето му като бръснач. А животинчето не помръдна и не разбра, че е останало без уши, докато не се опита да ги почеше. И викам му на Майк...

Докато полковникът развличаше почитателите си със своите безподобни, но безвредни лъжи, някакво странно успокоение започна да прониква във всяка брънка на тялото ми. Естествено, дълбоко съзнавах, че двамата с Крокет сме поканени като охранители, а не като гости. Възложена ни бе възможно най-тежката отговорност – да бъдем неуморно на пост край нашата домакиня, така че да не ѝ се случи нищо лошо по време на нейния бал. За разлика от другите присъстващи за нас чисто личното развлечение беше нещо странично, ако не и напълно нереално.

Въпреки това цялостната атмосфера на бала беше толкова празнична, толкова предразполагаща, че малко по малко злоещото ми предчувствие започна да се изпарява. Ароматният въздух, превъзходната храна, омайващото лице на Вирджиния – общият ефект от всичко това бе необичайно отпускане и задоволство.

Най-неочаквано обаче долових гневни нотки откъм мястото на Крокет. Обърнах поглед натам и установих, че полковникът е прекъснал разказа си и е влязъл в остър спор с някого, когото не можех да видя зад скупчилата се публика. Неприятно предчувствие ме бодна право в сърцето. Бързо скочих на крака и повдигайки се на пръсти, установих, че опасението ми е напълно основателно. Лицето, с което Крокет се караше, бе самият граф Дьо Лангедок! В този миг забелязах, че госпожа Никодемус си пробиваше път през кръга от зрители, които се отдръпваха, за да сторят път на смаяната домакиня. Избърсах устните си с ленената салфетка, оставих я на масата до изпразнената чаша от пунш и казах на Вирджиния да ме чака там, докато се върна. След това бързо се отправих към сцената на врявата и следвайки госпожа Никодемус по петите, скоро се озовах до двамата силно разгневени опоненти.

Сплела пръсти пред обемистата си гръд, госпожа Никодемус поглеждаше умолително ту Крокет, ту графа.

— Господа, господа! – извиси глас тя. – Крайно съм разочарована от това неуместно избухване. Какво става, за бога?

— Ужасно съжалявам, че ви разгневих, госпожо Никодемус – отговори Крокет. – Но да пукна, ако ей тоя нагъл негодник не ме вбеси до крайност.

Госпожа Никодемус отправи удивен поглед към французината.

— Прегрешението ми, madame – каза последният, – е, че просто си позволих да изразя леко съмнение в твърдението на полковника, че може, както той се изрази, „да улучи езика на хвърчаща гарга от сто метра разстояние!“ Това му даде повод да отвърне с крайно outrageux* обида по адрес на моите сънародници!

— Ха, и капчица обида нямаше! – запротестира Крокет.

— И какво точно казахте, драги? – попита госпожа Никодемус с въздишка.

Крокет сви широките си рамене.

— Ами нищо повече от една азбучна истина – че един жабар разбира от огнестрелно оръжие колкото умряла невестулка от евангелие.

— Mon Dieu!** – каза графът, останал без дъх. – Това не може да се търпи! – Той се изпъчи, пристъпи крачка към полковника и процеди през стиснати зъби: – С удоволствие ще опровергая тази долна клевета по което и да е време, mon cher полковник.

— Какво ще кажете за тук и още сега, Monsewer***? – попита Крокет с подигравателна усмивка и неповторимо френско произношение.

— На ваше разположение съм – отговори графът със скован поклон.

— Е, тогава – каза Крокет с изключително доволна усмивка – нека двамата с вас да си направим едно малко състезание по стрелба.

Това изявление предизвика бурен ентузиазъм у наобиколната ни група, чийто брой вече се бе увеличил до буквално всички присъстващи в салона.

— Състезание по стрелба? – ахна госпожа Никодемус. – Тук ли? Но това е невъзможно!

— Нищо не пречи – каза Крокет. Вдигна ръка и посочи с

* Възмутителна, скандална (фр.). – Б. пр.

** Боже мой! (Фр.) – Б. пр.

*** Произношението е неправилно (монсуър) и има подигравателен смисъл, доколкото втората част от думата (mon-sewer) е английска и означава мръсен (фекален) канал. – Б. пр.

показалец към огромната стъклена врата в отсрещния край на салона. Зад безупречно лъснатите стъкла се ширеше пишна и старателно поддържана градина, в която имаше изобилие от скулптури, фонтани, изкуствени езера, цветни лехи и храсти, а размерите ѝ бяха толкова големи, че всъщност представляваше малък парк. – Просто ще си окачим една мишена в задния двор.

Докато множеството изразяваше гласно възторга си от предложението на Крокет, госпожа Никодемус остана замислена няколко секунди. Накрая въздъхна примирено и заяви:

— Струва ми се, че трябва да отстъпя пред волята на гостите си. А трябва и да призная, че би било рядко удоволствие да се наблюдава състезание между двама забележителни стрелци като полковник Дейви Крокет и граф Дьо Лангедок.

При това изявление множеството нададе радостен вик.

— В такъв случай да продължаваме празненството! – провикна се полковникът, окачвайки пушката на рамото си. Застанала до него, приятелката му, госпожица Мълани, плесна възбудено с ръце и възкликна:

— О! Толкова е вълнуващо, че не може да се изкаже с думи. Страхувам се, че направо ще умра от вълнение!

Когато веселата компания се запъти към отсрещния край на салона, аз бързо се приближих до Крокет и като го хванах за украсения с ресни ръкав на ловджийската му риза, го дръпнах настрана.

— При все че разбирам възмущението ти от надменното държание на французина – казах почти шепнешком, – не мога да не си задам въпроса дали предложението ти, полковник Крокет, е съвсем разумно. В края на краищата мисията ни тук е внимателно и непрекъснато да охраняваме нашата домакия. Определено твоето състезание с графа може само да отклони вниманието ни от тази първостепенна задача.

— Не изпитвай угризения за това, По. Госпожа Никодемус през цялото време ще стои до мен. Ти само си отваряй широко очите да видиш как ще се оправя с тоя досаден чужденец. По дяволите, всичко ще свърши, докато щракнеш с пръсти.

След като ме потупа окуражително по рамото, той подаде ръка на Мълани и важно закрачи към другия край на салона, където всички гости излизаха весели през широко отворената стъклена врата към обляната в лунна светлина градина.

По това време Вирджиния вече ме беше намерила и ме гледеше с ясни, блестящи очи.

— О, Еди! – възкликна тя с ангелското си гласче. – Представи си само! Ще видим с очите си как полковник Крокет стреля с легендарната си пушка!

— Е, ела, моя красива Галатея. Да вървим с другите

Хванах я за ръката и я поведох към градината, спирайки се само за кратко да си налее още една чаша с пунш, преди да излезем в благоуханната пролетна нощ.

По времето, когато с Вирджиния се присъединихме към останалите гости, Крокет и съперникът му вече бяха определили мястото на състезанието. То представляваше широка и ниско окосена поляна, заобиколена от три страни с жив плет. В средата на тревната площ, на разстояние около сто метра от южната граница, се извисяваше огромен, клонест и много стар дъб. Нащърбеното кълбо на небето излъчваше толкова ярка светлина, че всичко наоколо се виждаше почти свръхестествено ясно.

Докато веселящите се гости се подреждаха по периферията на поляната, госпожа Никодемус нареди нещо на възрастния си прислужник Тоби, който отиде забързано в къщата и след секунди се върна с колода карти, чук и пирон. Като отиде до дървото, той извади една карта от колодата и я закова в средата на дънера, горе-долу на височината на човешкото рамо. Дори под необичайно ярката лунна светлина обаче беше невъзможно да се различи каква е картата от това разстояние. Това наложи още едно кратко отлагане, понеже безропотно изпълняващият нарежданията прислужник бе изпратен да донесе един факел от стенните поставки в салона. След като се върна, му беше наредено да застане до дъба с факела в протегнатата ръка, така че да осветява картата, която, вече можеше да се види, беше асо пика.

След приключване на всичките формалности, състезателите бяха готови да започнат. Съгласно обичая, на граф Дьо Лангедок, като предизвикана страна, се полагаше първият изстрел.

— Заповядайте, графе – каза Крокет и подаде пушката си на французина с прекалено церемониален жест. – И не забравяйте. Куршумът излиза от она край с дупката.

Тази закачка предизвика шумен смях сред тълпата костюмирани зрители и поглед, пълен със смразяваща злоба, от страна на графа.

Заемайки позиция с голяма доза заучена елегантност, французинът бавно вдигна пушката към рамото си, прицели се внимателно, спусна цевта надолу, пак я вдигна, повтори движението и стреля!

Оглушителният гръм на прословутото оръжие бе последван от моментно напрегнато и мълчаливо очакване от страна на наблюдателите, които дружно сезираха във възрастния прислужник, който доближи факела до дънера на дървото и огледа внимателно картата. Миг по-късно Тоби се изпъчи, обърна

се към господарката си, която стоеше малко вдясно, непосредствено до двамата съперници, постави длан като фуния на устата си и се провикна:

— Кълна се, точно в средата! Проклет да съм, ако тази карта не е пробита точно в центъра!

Това съобщение предизвика съдържани аплодисменти от страна на зрителите, на които французинът отвърна с изящен благодарствен поклон. После се обърна към Крокет и тикна пушката в ръцете му.

— А сега, mon cher полковник – каза той с презрителна усмивка, – да видим дали можете да направите нещо по-добро от това!

— А, не смятам, че ще ми е много трудно – каза небрежно Крокет и отвори със зъби рога с барут, за да зареди „старата Бетси“.

Тази операция бе извършена за съвсем кратко време, след което, почти без да поглежда мишената, той бързо вдигна цевта и натисна спусъка с решително движение на показалеца. Прицелването му бе по-бързо от човешката мисъл и когато димът над главата му се разсея, той опря приклада на земята, подпря ръка на цевта и се взря в мишената с абсолютно самоуверено изражение.

За пореден път множеството затаи дъх, докато старият прислужник доближаваше факела си към дървото. Огледът се проточи необичайно дълго. Накрая, поклащайки с недоумение побелялата си глава, той вдигна поглед и обяви:

— Трудно ми е да повярвам на очите си, но господин Дейви изобщо не е улучил мишената. – След това, оглеждайки старателно ствола, сякаш за да се убеди, че зрението му не го е заблудило, той отново се обърна към нас и заяви: – Проклет да съм, но той изобщо не е улучил дървото!

Тълпата ахна шумно от недоумение, а французинът отметна назад глава и извика гръмка и радостно:

— Ха-а!

Крокет обаче, изглежда, изобщо не се притесни от това неочаквано, необяснимо развитие на нещата.

— Е, графе – каза той с усмивка, – не горя от желание да твърдя, че старите очи на Тоби са го заблудили напълно. Но защо двамата с вас, преди да започнете да се хвалите с победата си, не се разходим дотам и да се уверим лично?

Мигновено ликуващото лице на французина се промени рязко от нескрито задоволство към дълбоко подозрение. С дълбоки бръчки по бледото чело, той мълчаливо огледа Крокет и след това отговори:

— Bien sur*.

С госпожица Мълани до себе си, „старата Бетси“ в ръце и граф Дьо Лангедок по петите, Крокет прекоси наперено поляната и отиде при клонестия дъб. Госпожа Никодемус, Вирджиния и аз ги последвахме, а тълпата участници в бала, които изразяваха вълненията си с шумен, жужащ брътвеж, се бяха скупчили около дървото и се блъскаха – мъже, жени, без разлика – да заемат най-изгодна позиция.

Когато стигна до целта си, Крокет се приближи до Тоби, който продължаваше да се взира в мишената с крайно озадачена физиономия.

— Отдръпни се, стара кранто – нареди Крокет на прислужника. След това се обърна към французина и заяви: – Графе, защо не хвърлите едно око на ей това асо пика?

Съобразявайки се с това предложение, Лангедок пристъпи към дървото и огледа мишената отблизо, след което се обърна към струпаното множество и обяви:

— Както ясно се вижда, има една-единствена дупка от куршум в la carte!

После откъсна картата от крепящия я пирон, откривайки по този начин дупката в кората на дървото. Пъкна в нея дългия, тънък показалец на дясната си ръка, сякаш за да демонстрира възможно най-нагледно, че в дънера има забит само един куршум.

— На колко дълбоко успяхте да бръкнете с вашия уред за почистване на носове, графе? – попита Крокет.

Намръщен от раздразнение, Лангедок напъха пръста си още по-дълбоко в дънера. И както тънкият му пръст продължаваше да опипва дупката от куршума, изведнъж лицето му започна да придобива озадачено и смаяно изражение.

Забелязвайки това, Крокет се ухили широко и каза:

— Нещо не е наред ли, графе?

— Се n'est pas possible!** – ахна последният.

— Нека аз да проверя – каза Крокет и избута французина настрана. – И ще установим колко възможно е!

Тълпата се скупчи още по-близо до дървото, а Крокет измъкна ловджийския си нож от колана и изчопли с острия му връх съдържанието на дупката, което падна в разтворената му длан, опряна в ствола на дървото.

— Я дай малко по-близо този факел, Тоби – каза Крокет и протегна дланта си, – за да видят хората с очите си.

Тоби изпълни нареждането, вследствие на което от тълпа-

* Разбира се (фр.). – Б. пр.

** Не е възможно! (Фр.) – Б. пр.

та се разнесе крайно учудено възклицание. В дланта на Крокет имаше два сплескани оловни куршума, като единият бе залепнал за задната част на другия. Толкова небивала, толкова удивителна бе гледката, че настана мъртва тишина, продължила близо минута, докато зрителите схванат какво означаваше тя.

Графът наистина бе улучил в средата. Обаче след това Крокет беше направил удар, който бе ни повече, ни по-малко от чудо, вкарвайки куршума си точно в дупката, пробита от изстрела на съперника му!

Докато Лангедок продължаваше да разглежда със зяпнала уста слепените куршуми в ръката на Крокет, тълпата избухна в бурни аплодисменти. Накрая, когато овациите утихнаха, французинът погледна Крокет в очите с неописуемо възхищение. С дълбоко уважение, ако не и преклонение в гласа, той заяви:

— Никога не съм виждал подобно нещо. Полковник Крокет, прекланям се пред превъзходството ви. *Vraiment** фанфарите на славата никак не са излишни, когато става въпрос за уменията ви на стрелец.

Подавайки десницата си, Крокет отвърна:

— Оставам с добри чувства, графе. Самият вие сте изключително добър стрелец, макар и твърде бавен, и се надявам, че не съм си създал смъртен враг, като предположих обратното!

След като обяви полковник Крокет за победител и поздравил графа за изключителното му стрелково умение, което, ако бе проявено срещу някой не чак толкова прочут противник, сигурно би му донесло победа, госпожа Никодемус вдигна ръце пред струпаните гости и ги подкани веднага да се върнат в салона, за да продължат веселбата. Предложението беше прието с въодушевление от всички присъстващи и сред много смях и оживени разговори живописно костюмираните гости се отправиха към къщата, а оркестърът, който бе прекратил изпълнението си по време на състезанието, засвири жизнерадостен гавот.

Следващите часове изминаха в неспирно веселие и смях. Гостите танцуваха под мелодичната музика на оркестъра като рояк от гърчещи се привидения. Кръжаха ли кръжаха, възприемайки отгънките на пъстрите драперии и горящите факли, а игрищата, опияняваща музика сякаш бе отзвук от енергичните им стъпки.

Въпреки всичката глъч, аз се стараех да наблюдавам отблизо и неотклонно нашата домакиня. Беше пределно ясно, че не може да се очаква някакво неприятно събитие и че опасенията ни за госпожа Никодемус нямат реално основание. Въпреки това в пълно съответствие с ангажимента, заради който бях там,

* Наистина (фр.). – Б. пр.

аз правех така, че едрата вдовица горе-долу непрекъснато да бъде пред очите ми. Крокет също, при все че участваше без задръжки във веселбата, правеше всичко възможно да бъде сравнително близко до домакинята, когато тя обикаляше из салона. По този начин изпълнявахме задълженията си и едновременно се наслаждавахме на бала.

Макар че възможностите да упражнявам таланта си бяха твърде редки през последните години, аз бях доста виртуозен танцьор, благодарение на уменията, придобити в салоните на Ричмънд през юношеските ми години. Сега, въодушевен от разната празнична атмосфера, аз грабнах Вирджиния в ръцете си и я завъртях с главозамайваща бързина по дансинга, като спирах само от време на време, за да се подкрепя с поредната чаша от забележително освежаващия пунш.

Колко време изтече в забавления, не бих могъл да кажа със сигурност. В крайна сметка започнах да усещам смазваща нужда от почивка. Внезапно чувство за крайно изтощение се бе вселило във всяка частица на тялото ми. Заведох Вирджиния в края на дансинга и споделих с нея желанието си за малко отдих. Малкото ангелче, чиято жажда за веселие изглеждаше безгранична, отвърна с очарователна сприхавост, тропвайки с крак:

— О-ох, Еди. Винаги ми разваляш удоволствието!

Чаровното ѝ обвинение бе прекъснато от навременното появяване на полковник Крокет.

— Госпожице Вирджиния – каза той, – ще бъда поласкан, ако ме удостоите с един танц.

Тази покана беше приета с радостно възклицание от Вирджиния, която незабавно пхна ръката си под предложената от Крокет десница. Преди да я отведе на дансинга, той се обърна към мен и каза:

— Е, По, струва ми се, че няма от какво да се боим тази вечер.

— Наистина, опасенията ни за сигурността на домакинята май са били неоснователни.

Вирджиния се нацупи глезено и рязко повиши тон:

— Защо се спряхте да говорите с Еди, полковник Крокет? Мислех, че отиваме да танцуваме.

Дърпайки настоятелно ръката му, тя го заведе на дансинга, където двамата бързо се изгубиха сред въртящата се в ритъма на валса многолюдна група.

Огледах салона и видях, че домакинята е застанала настрана, заобиколена от цяла свита весели приятели. Затова се почувствах свободен да си позволя кратък отдих. Докато се озъртах из салона за подходящо място да се отпусна, усетих някакво

ненормално чувство. Не само танцуващите, но и целият салон с всичко в него се въртяха с шеметна бързина. Неволно стигнах до извода, че поддавайки се на особено празничната атмосфера, бях прекалил с пунша и определено бях пиян, но не чак до загуба на координация.

Забелязах широк фотьойл в един усамотен ъгъл на салона и се отправих към тази примамлива мебел. За беда, злият дух на алкохола (по стар свой обичай) така бе засегнал способността ми да вървя, че се оказа невъзможно да си проправя път през салона, без да се сблъскам с изненадващо голям брой участници в маскарада, няколко от които реагираха крайно нелюбезно с остри укорителни погледи и измърморени проклетия.

Понеже не исках да ставам досаден, реших изобщо да напусна салона за известно време и да си потърся по-усамотено място за почивка. В съответствие с това си решение аз се отправих (с леко залитане) към най-близкия изход и веднага се озовах в дълъг, слабо осветен и необикновено висок коридор, от двете страни на който бяха подредени остъклени шкафове, съдържащи безброй експонати от колекцията екзотични дрънкулки на покойния капитан Никодемус.

Най-после, след дълго и неустойчиво ходене, аз забелязах в мрака пред себе си лъч златиста светлина. Скоро установих, че идва от една леко открената врата. Приблжих се до нея, отворих я изцяло с леко побутване и се озовах пред просторен, пишно обзаведен будоар, за който реших, че е на самата госпожа Никодемус, съдейки по съдържанието му.

Стаята беше ярко осветена от редица монтирани на стената газови факли – средство за осветление, въведено в града ни съвсем наскоро и за момента толкова скъпо, че още никога не го бях виждал с очите си. Не е необходимо да казвам, че бях вцепенен от гледката на това нововъведение. Обаче в момента за мен представляваше още по-голям интерес огромното легло с балдахин в средата на стаята, чийто широк, дебел и разкошен матрак ме привличаше с неудържима съблазняваща сила.

Известно време аз просто стоях на прага и се вирах с копнеж в примамливата мебел. Дори в опияненото си състояние съзнавах, че е грандиозно нарушение на всякакви норми на благоприличието един гост да влезе неканен в будоара на домакинята и да използва леглото ѝ. Въпреки това, заспорих мислено със себе си, кому би навредило, ако се отпусна за момент върху една толкова привлекателна повърхност – особено при положение, че няма никой наоколо, за да види това напълно невинно нарушение на етикецията?

Решавайки по този начин въпроса в моя полза, аз тихо зат-

ворих вратата зад себе си, дотърсих се до огромното легло и с дълга, доволна въздишка се хвърлих по гръб върху матрака с разперени ръце и крака. Още не се бях отпуснал върху леглото обаче и долових приближаването на тежки стъпки. Вратата се отвори изцяло и на прага се появи госпожа Никодемус със смаяно и неразбиращо изражение върху лицето.

— Господин По! – възкликна тя с тон, в който имаше по-равно обида и укор. – Видях, че излизате, или по-скоро се клатушкате, напускайки салона, и ви последвах, за да ви попитам дали всичко е наред. Изобщо не съм допускала, че ще ви заваря проснат на леглото ми! Какво означава това невиджано погазване на благоприличието?

С мотаеща се глава, аз бързо скочих на крака и започнах да обяснявам със заекване. Но още не бях успял да завърша първото изречение и напълно онемях от едно ужасяващо обстоятелство.

В рамката на вратата, точно зад госпожа Никодемус, изведнъж се появи друга маскирана фигура, чието присъствие на бала не бях забелязал преди това. Облечена беше така, че да прилича на страшния призрак на Смъртта – точно както обикновено изглежда в средновековния *danse macabre**. Средна на ръст и ужасно изпита, тя бе увита от главата до петите в задгробни одежди. Маската, която покриваше лицето, бе направена да наподобява толкова сполучливо страшното лице на гол човешки череп, че само видът ѝ накара мозъка в костите ми да замръзне.

В ръцете си държеше коса с дълга дръжка, чието остро като бръснач извито тяло лъщеше под светлината на газовите факли.

При вида на този блед, ужасен призрак, вероятно и собствено ми лице бе станало мъртвешки бледо, защото госпожа Никодемус, която продължаваше да ме оглежда от мястото си на прага, внезапно възкликна:

— Болен ли сте, господин По? Лицето ви пребледня като тебешир.

С парализирани от страх говорни органи, аз вдигнах трепереща ръка и посочих като обезумял към вратата. Реагирайки на трескавите ми жестове, госпожа Никодемус, с набръчкано от недоумение лице, се обърна и погледна зад себе си. В този миг ужасният призрак вдигна косата високо над лявото си рамо и с едно яростно движение отсече гърлото на възрастната жена!

Ако госпожа Никодемус беше жена с по-крехко телосло-

* Погребален танц (фр.). – Б. пр.

жение или пък нападателят ѝ притежаваше по-страшна сила, главата на горката жена сигурно щеше да отхвъркне. В случая от прерязаното гърло изригна огромен фонтан кръв, а главата ѝ увисна злоещо. Вдигайки смъртоносния инструмент високо над главата си – като палач с качулка, замахващ да нанесе смъртоносния удар на осъден затворник, безмилостният демон стовари още веднъж лъщящото острие върху врата на вдовицата. Този път главата на госпожа Никодемус – с изцъклени очи и зяпнала уста – падна от раменете, а обезглавеното тяло, след като остана нелепо изправено за един кратък, но неописуем миг, залитна и се строполи на пода.

Абсолютният, потресаващ ужас от това зверство, станало толкова близко до леглото, че струята кръв, бликнала от врата на жертвата, опръска костюма ми, изтръгна от свитото ми гърло панически вик. Докато треперех и се гърчех върху матрака, страшният призрак пусна косата на пода, прекрачи падналото обезглавено тяло на закланата вдовица и се приближи до мен. Протегна крехка, бяла длан и свали маската на смъртта от лицето си. Това накара цялото ми тяло да потръпне от безкраен ужас, докато се вирах в същото страшно лице, с което се бях сблъскал вече два пъти – лице, чиито черти, макар и подчертано женствени, имаха обезпокоителна прилика с... *моите!*

Стаята се завъртя. Пред погледа ми започна да се спуска плътна черна завеса, съзнанието ми се замъгли. Миг преди да изпадна в пълно безсъзнание, призрактът се наведе към мен и доближавайки бледите си устни почти до дясното ми ухо, прошепна една-единствена, многозначителна и злоеща фраза.

Моят двойник каза:

— Никога вече!

ЧАСТ ТРЕТА

ЗАГАДЪЧНАТА ЛИНОР

ГЛАВА 24

Присъщата двойственост на човешката природа – нашите силни и открай време антагонистични желания за възвишени, благородни, чисто духовни преживявания, от една страна, и за усещания, които допадат на съвсем земните ни и дори скверни щения, от друга – е феномен, поставял пред философите от всички епохи неразрешими морални дилеми. Християнската догма винаги се е облягала на непоклатим и недвусмислен принцип, а именно, че плътските пориви у човека трябва да бъдат всячески потискани и ако е възможно, напълно изкоренени от душите ни. Въпреки близко двухилядолетното съществуване на това учение обаче обществото не престава да изнамира начини да угажда на най-ниските си инстинкти редом с най-възвишените.

Така театралният зрител от времето на кралица Елизабет, след като е отделил няколко часа да гледа в театър „Глобус“ изпълнението на неповторимия Бърбидж в „Крал Лир“, е могъл да увенчае свободния си следобед, като присъства на продължителните публични изтезания, изкормване и разчленяване на някой осъден за предателство. Образованият французин от якобинската епоха е имал възможност да си почине от четенето на Волтеровото „*Essai sur les moeurs*“*, като погледа дузина отвратителни обезглавявания на Place de la Révolution**. Дори в нашето по-просветено и с претенции, че е по-малко варварско време, в собствената ни страна посетителят на неделната църковна служба може да се върне право вкъщи след седмичната си молитва и преди да се наслади на празничния обяд, да прекара един час, забавлявайки се с четене на най-новия брой от някое от ширещите се все повече издания „за един грош“, чието съдържание изобилства с възможно най-натуралистични разкази за страшни бедствия, невъобразими жестокости и грозни престъпления.

Съвместното съществуване в човешката душа на тези прилично несъвместими инстинкти би подсказало на една личност, необременена от предубеждения на посредствено интелектуално ниво, непознатата и може би еретична идея, че пълното раз-

* „Есе за нравите“ (фр.). – Б. пр.

** Площадта на Революцията (фр.). – Б. пр.

витие на доброто в човека се основава не върху потискането на духовните или плътските желания, а по-скоро върху благодарумното опитване от всичко и че тези две посоки на наклонностите съвсем не се изключват, а напротив – взаимно се допълват и зависят една от друга, неразривно свързани по начин, който нито науката, нито теологията са обяснили. Накратко (и в противовес с постулатите на нашата религия) може да се каже, че за да се разгърне напълно по-възвишената половина от личността, трябва и по-низшата да получи своята гнусна, но подсилваща храна – точно както за да се отгледа хубава роза, растението трябва да се посади в почва, подсилена с най-богат (и обикновено смрадлив) тор.

Разбира се, има хора с изключителни дарби, с превъзходен интелект и душевност, които, когато не търсят по-възвишени удоволствия, намират необикновена наслада в патологичното, в ужасното, в насилието и отвратителното. За удобство ще използвам себе си като пример. Удоволствието, което е най-чист стимул за душата ми, е плод на продължителното съзерцаване на Идеалната красота, такава, каквато я намираме във върховете на великата музика, в гениалните произведения на изобразителното изкуство и в творчеството на шепа поети, между които Тенисън, Кийтс, Шели и (с някои сериозни резерви, които от съображения за краткост ще се въздържа да изброявам тук) Колридж.

И въпреки това има други, почти толкова приятни моменти, когато нищо не ми доставя по-голямо удоволствие от размисъла върху най-потресаващите и зловещи трагедии: Лисабонското земетресение, чумата в Лондон, Вартоломеевата нощ, задушаването на сто двадесет и пет затворници в Черната дупка в Калкута, неописуемите жестокости на Испанската инквизиция. Накратко, при все че бях силно, дори болезнено чувствителен към вълненията на моята, нека я наречем така, поетична душа, аз винаги съм изпитвал едно съвсем различно, но не и по-слабо удоволствие от теми, свързани с варварщина, кръвопролития и ужаси.

Не бива все пак да се прави заключението, че като признавам интереса си към подобни мрачни и страховити неща, аз имам желанието да се представя като злонравен и извратен човек. Защото, ако отпечатаните разкази за чудовищни престъпления могат да доставят на душата ми страшно, но приятно вълнение, реалната гледка на човешкото страдание във всяка от безбройните му форми е и винаги е била източник на дълбок смут и отвращение. Ох, какъв гигантски парадокс, прекалено загадъчен, за да му се намери решение! Четенето, размислите, фантазиите

за страданията на християнските мъченици, изгарянията на кладбища в Толедо, демоничната изобретателност на изтезанията в средновековните зандани от най-ранното ми юношество бяха любиме и увличащо забавление. Но да стана свидетел със собствени си очи на такава жестокост и насилие – това е нещо, което психиката ми инстинктивно не може да приеме.

В светлината на горните разсъждения, читателят не би трябвало да се изненадва, че ужасното убийство на Хенриета Никодемус, извършено само на няколко стъпки от мен, ме порази толкова силно, че изпаднах в пълно безсъзнание. Въпреки че често бях размишлявал над въпроса за обезглавяването, четейки различни страшни повествования, като например за езекуциите на Чарлз I и други известни личности, умъртвени по този древен начин, съвсем не бях подготвен за жестоката гледка.

Не мога да кажа колко време съм останал безчувствен. При по-късните ми упорити усилия да си припомня, да възстановя нещичко от привидното небитие, в което бе потънало съзнанието ми, изплуваха съвсем кратки моменти със смътни спомени за монотонни гласове, шъкащи човешки фигури, настоятелни опити да бъде свестен. Но всички усилия да дойда в съзнание оставаха безплодни, сякаш страдащата ми душа нарочно се съпротивляваше на болезненото завръщане към живота, осезанието, познанието.

В крайна сметка постепенно се пробудих. Но дори тогава измъченото ми съзнание оставаше упорито, здраво вкопчено в милостивия унес на неразбирането. Долявах, но не схващах подробностите на окръжаващата ме среда – ярко осветената спалня, вече пълна с други хора, между които различих Крокет, граф Лангедок и множество полицаи, включително капитан Ръсел. Чувах, но не можех да разбера странната смесица от звуци – притихнали, напрегнати консултации между полицаите, печални ридания и смаяни възклицания, идващи откъм групата поразени от ужас гости на бала, струпани пред вратата на стаята.

Едва когато погледнах надолу към пода и забелязах тежката и просната на пода човешка фигура, слава богу завита с бял чаршаф, и захвърлената до нея окървавена коса, истината отново ме връхлетя. Скочих като пружина в седнало положение върху дошека и извиках от безкраен, неописуем ужас, което накара полковника мигновено да се втурне към мен.

— Лежи спокойно, стара кранто – каза Крокет със съчувствен, успокоителен тон и ме потупа няколко пъти окуражително по рамото. – Вече си между приятели.

Тресейки се от конвулсивни гърчове, аз огледах като обе-

зумял опръсканата с кръв стая. Едва тогава забелязах второ завито тяло, проснато по гръб на пода, близо до вратата. В пълно неведение за случилото се във времето, откакто бях припаднал, аз отворих уста, понечвайки да задам въпрос. Способността ми да говоря обаче бе толкова отслабнала след съвсем скорошната ужасна преживелица, че успях само да произнеса със заекване:

— Н-но к-какво...

— Макграт! – изкомандва капитан Ръсел, обръщайки се към единия от подчинените си. – Донесете малко вода на господин По.

Подчинявайки се на нареждането, въпросният млад полицай веднага се обърна кръгом и излезе забързано от стаята, като разбутваше скупчената тълпа от потресени зяпачи, събрани пред вратата.

Междувременно Крокет, изглежда, предугади интуитивно въпроса, който се опитах да задам, заяви мрачно:

— Изобщо не ме изненадва, че гласът ти го няма никакъв, По. Така изглежда, че и умрелите можеше да събудиш. Всичките хукнахме вкупом.

Тук той въздъхна дълбоко, сякаш от дъното на душата си. Посочвайки с движение на главата към завитата фигура до вратата, добави:

— Прислужникът на госпожа Никодемус, Тоби, влезе пръв. Щом видя ужасната гледка, горкият човечец рухна като филистимянския храм, когато го бутнал Самсон. Опитахме всичко да го свестим, но не успяхме, защото сърцето му не беше издържало и животът в него беше угаснал.

По това време и капитан Ръсел вече бе застанал до Крокет край леглото. От неговото присъствие и това на подчинените му си направих заключението, че трябва доста дълго време да съм бил в безсъзнание – във всеки случай достатъчно дълго, за да може полицията да получи вестта за зверското клане и да пристигне на местопрестъплението. Това предположение бе потвърдено от Ръсел, който, оглеждайки ме със странна и обезпокояваща напрегнатост, обясни, че той и хората му били пристигнали преди близо двадесет минути.

— Едва ли е необходимо да казвам – проговори едрият мустакат капитан, – че освен дето бях потресен от ужасяващата гледка, която заварихме при пристигането си, аз бях много изненадан да заваря тук вас и полковник Крокет.

В този момент младият полицай, когото Ръсел бе нарекъл Макграт, се върна в стаята с голяма чаша вода, която грабнах с благодарност от ръката му и жадно пресуших на една глътка. После, след като прокашлях вече навлажненото си гърло, аз за-

почнах да обяснявам на капитан Ръсел как се стигна до присъствието ни на злощастния бал с маски.

Но само след няколко изречения Ръсел ме прекъсна с неodobрителен жест и заяви:

— Полковник Крокет вече ме уведоми за съдържанието на статията от вестника, която е породила притесненията ви за сигурността на госпожа Никодемус – притеснения, превърнали се вече в най-страшна реалност. Трябва да призная, господин По, много съм учуден, че не сте споделили с мен такава важна информация.

— Имаше сериозни причини да го направя – отвърнах тихо аз.

— Както и да е – продължи той, – дължен съм да ви помоля... не, да изискам, в бъдеще да ме уведомявате за всяко ваше откритие, което може да има връзка с този случай.

Придадох си изражение на искрено съгласие и кимнах утвърдително.

— А сега, господин По – каза Ръсел, – след като напълно възстановихте разсъдъка и способността си да говорите, разкажете ни колкото може по-подробно и точно какво се случи в тази стая.

Самата необходимост да си припомня потресаващата сцена, на която бях станал свидетел, да преживея отново ужаса, чудовищността, абсолютно неопикуемата жестокост на смъртта на госпожа Никодемус накара цялото ми същество да се поболее. Поех дълбоко дъх и разказах за зловещите събития, като започнах от решението ми да се оттегля временно от балната зала и завърших със самото убийство. Въпреки съвсем неотдашното напомняне от страна на капитан Ръсел обаче, аз не споменах за страшното откровение, с което бях удостоен миг преди да припадна.

След края на разказа ми последва кратко мълчание, по време на което Ръсел, намусен и с присвити очи, продължаваше да ме гледа с неразгадаем, но определено преценяващ поглед.

— Значи извършителят на това зловещо деяние е бил облечен като призрака на смъртта?

— Точно така – отвърнах аз.

— И убийството е станало толкова близко до мястото ви на леглото, че собственият ви костюм е бил опръскан с кръвта, изблизнала от врата на горката жена.

— Да.

— Предполагам, че на същото се дължи и кръвта по дланите ви.

Стреснат от тази забележка, аз мигновено вдигнах ръце и

огледах дланите си. За моя изненада – защото до този момент това обстоятелство не ми беше известно – те наистина бяха нацапани с кръв.

— Сигурно в момента на убийството – казах учуден – съм вдигнал инстинктивно ръце пред лицето си, за да се предпазя.

Поглаждайки бавно единия край на внушителния си мустак, Ръсел ме изглежда продължително и крайно смуцаващо. Накрая заяви с глас, в чийто тон се долавяше озадачаващ намек:

— Май имате странния навик да се появявате там, където се случват беди, господин По. За първи път ви видях при страшния труп на Елмира Макрийди. Бяхте гост на Роджър Ашър, когато той и сестра му загинаха в ужасния пожар. Именно вие открихте жестоко обезобразения труп на Алигзандър Монтегю. А сега и това.

— Няма майтап, щом По е наблизно, вероятността за погребение е направо голяма – обади се Крокет и погледна шеговито капитана. – Но сигурно не намекувате, че...

— Не намекувам нищо – каза Ръсел. – Просто споделям едно безпристрастно предположение.

Въпреки възражението на полковника, вече беше пределно ясно, че Ръсел е започнал да гледа на *мен* като заподозрян за поредицата безпрецедентни зверства, започнали с убийството на Елмира Макрийди. През гръбнака ми премина ледена тръпка, сърцето ми заби неудържимо, устата ми пресъхна от страх. В този миг граф Лангедок, който се навърташе на няколко крачки зад капитан Ръсел, пристъпи напред и каза:

— Excuse moi, monsieur le Prefect*. Просто чух неволно. При все че нямам желание да хвърлям съмнение върху свидетелството на господин По, трябва съвсем съвестно да заявя, че лично аз не забелязах никой на бала на горката госпожа Никодемус да е облачен като La Mort**.

Извъръщайки се бързо към французина, Крокет – с гневно изражение върху симпатичното си лице – каза:

— Нима наричате приятеля ми лъжец, монсуър?

— Pas du tout*** – отвърна възмутено другият. – Просто исках да кажа, че макар и да присъствах от самото начало на бала, аз не забелязах такъв костюм. – Повдигайки надменно едната си вежда, той попита: – А вие?

Този въпрос като че ли завари полковника неподготвен.

— Ами... не – отговори той малко объркано, – не мога със сигурност да кажа, че съм видял. – Обърна се бързо към Ръсел

* Извинете ме, господин префект (фр.). – Б. пр.

** Смъртта (фр.). – Б. пр.

*** Съвсем не (фр.). – Б. пр.

и заяви: – Но това не значи нищо. Дори най-наблюдателният индианец на тоя скапан свят не би забелязал всички. Та на това тържество имаше повече хора, отколкото мравки в кух дънер.

За момент капитан Ръсел остана замислен и безмълвен, пощипвайки долната си устна и гледайки Крокет със съмнение. Накрая се обърна към по-младите си подчинени и нареди:

— Макграт, отидете двамата с Блеър в салона и разпитайте останалите свидетели. Търсете дали някой няма да потвърди, че е забелязал гост, облечен според описанието на господин По.

При споменаването на останалите участници в тържеството веднага ме налегна внезапна и неудържима тревога. Толкова потресен и неориентиран ме бяха направили катастрофалните събития от тази вечер, че напълно бях забравил за Вирджиния!

Протегнах ръка и сграбчих украсения с ресни десен ръкав на ризата на Крокет от еленова кожа и с треперещ глас нетърпеливо попитах къде се намира Сестричката ми.

— Изобщо не се притеснявай, стара кранто – отвърна успокоително полковникът. – Мариан Мълани я заведе до дома ѝ. Реших, че това зверско клане не е гледка за момичетата.

Пуснах дрехата на Крокет от пръстите си и въздъхнах от сърце – успокоен и чистосърдечно благодарен. Съвсем неочаквано долових странна шумотевица при вратата. Обръщайки поглед натам, установих, че раздвижването е причинено от новопристигнал човек, който се опитва да си проправи или по-скоро да извоюва път през мелницата от любопитни, струпани в коридора. След малко тълпата отстъпи и един изключителен човек прекрачи прага. Веднага стана ясно кой е, когато, забелязвайки влизането му, капитан Ръсел направи крачка към него и произнесе:

— Добър ден, господин Бедлоу. Очаквах ви с нетърпение.

Това име ми беше дълбоко познато от множеството вестникарски публикации за различни престъпления, произшествия и нещастни случаи, които четях от години. Беше самият съдебен медик на Балтимор, господин Огъстъс Бедлоу. Понеже никога не бях виждал този човек, отделих известно време да го разгледам. Облечен изцяло в черно, той беше необикновено висок и слаб. Стоеше доста прегърбен. Крайниците му бяха непропорционално дълги и съсухрени, челото – широко и ниско. Лицето му беше абсолютно безкръвно, устата – голяма, бледа и постоянно намръщена. Очите, макар и ненормално големи, бяха така свършено празни, мътни и безжизнени, че внушаваха дълбока меланхолия, несекваща и неизменчива навъсеност.

Без да каже нито дума или пък да се спре за миг, Бедлоу бързо прекоси стаята и като се наведе над по-едротото от завитите

тела, протегна дългата си кокалеста ръка и бързо отметна окървавения чаршаф. Толкова неочаквано беше това движение, че не успях да отклоня поглед и пред мен се откри гледка, която смрази мозъка в костите ми.

Обезглавеният труп на госпожа Никодемус лежеше проснат по гръб, с изпънати и леко разтворени крака, разперени ръце и обърнати нагоре длани. От тялото бе отсечена не просто главата, а целият врат, понеже смъртоносният удар бе нанесен на нивото на рамената. Отвратителният вид на посечения труп, горната част на чийто торс бе покрита със съсирена кръв, сам по себе си беше дълбоко потресаващ. Но капак на този ужас бе отсечената глава. Паднала малко над лявото рамо, тя стоеше изправена на врата с изцъклени очи и разтворени устни, образуващи идеален кръг, сякаш от тях излизаше тихо възклицание от изненада, че се е оказала отделена от тялото.

Още щом зърнах тленните останки, почувствах как кръвта изцяло напуска лицето ми. Получих пристъп на гадене, който напразно се мъчех да потисна. Забелязвайки колко зле се чувствам, полковникът потупа с пръст капитан Ръсел по рамото и му каза:

— Капитане, струва ми се, че е най-добре да заведе По до дома му, защото изглежда доста зле.

— Разбира се – отвърна Ръсел. – Не виждам причина да не може да се прибере въщи. – Тук се обърна към мен и попита: – Сигурен ли сте, че ни разказахте всичко, което се е случило тук тази вечер, господин По?

Както и преди, тонът в гласа му излъчваше силно подозрение.

Уверих го с цялата искреност, която успях да изиграя, че не съм пропуснал нищо от показанията си, и спуснах крака на пода, подпрях се с ръце на матрака и се изправих в седнало положение. Тази умопомрачаваща вечер обаче ми бе подействала толкова изтощително, че когато се опитах да ходя, коленете ми веднага се подгънаха и едва не се сринах на пода. От злополуката ме спаси Крокет, който бързо ме сграбчи за горната част на дясната ръка и предотврати падането ми.

— Нека да ти помогна, стара кранто – каза той и подпиран от него, аз бавно прекосих стаята. – Да ме обесят, ако не залигаш като параход с едно колело.

ГЛАВА 25

Понеже файтонът, който ни докара на бала, беше ангажиран да закара Вирджиния и госпожица Мълани до Амита стрийт, наложи се Крокет да осигури друг превоз за нас. Как го постигна, не мога да кажа. Способността ми да мисля беше напълно блокирана. Въпреки че крайниците ми успяваха да се движат, съзнанието ми напълно отказваше да работи. Не мога да сравня този феномен по-сполучливо с нищо друго освен със сън, или по-скоро кошмар в будно състояние. Даже и със съвсем отворени очи, аз не виждах нищо друго освен твърде реалната картина на жестоко умъртвеното тяло, посечения врат и падналата глава на Хенриета Никодемус. Страшната сцена, на която бях станал свидетел, упорито и безмилостно не искаше да ме напусне.

По някое време Крокет сигурно е намерил някакъв файтон, завел ме е до седалката и ми е помогнал да се кача. След това, заемайки мястото на водача и хващайки юздите, коравият полковник вероятно е подкарал колата по тъмните, студени и пусти улици, докато аз съм седял треперещ до него.

Тези неща са ми известни не защото си ги спомням, а по-скоро смятам, че е било така, защото след незнайно колко време аз се озовах пред вратата на скромния ми дом на Амита стрийт, подкрепян за лакътя от здравата ръка на Крокет. За последвалите събития имам съвсем бегли и откъслечни впечатления: смъгнен спомен, че Мамчето отвори вратата; тревожните възклицания на добрата жена, когато забеляза празния ми поглед, преbledнялото лице и опръсканото с кръв облекло; радостната среща между Крокет и Мариан Мълани, която, след като придружила Вирджиния до дома ни, останала да чака пристигането на полковника; радостната вест от Мамчето, че моята Сестричка, макар и силно потресена от случилото се тази вечер, вече спяла дълбоко; незабавното и учтиво сбогуване на Крокет, след като ме увери, че ще дойде пак сутринта да си побъбрим; силната и неописуемо успокояваща ръка на Мамчето, прегърнала ме през рамо, докато ми помагаше да вляза в спалнята, където, без да си правя труда да сменя дрехите с пижама, аз се завлякох до кревата и паднах по лице върху него. Мигновено потънах в дълъг, изключително неспокоен и неестествено ясен сън, в който осъдената кралица Мария-Антоанета ридаше, седнала в голяма дървена двуколка, трополяща по криволичещите улици на Париж, на път към страшната ѝ среща с „Бръснача на нацията“.

Пробудих се със стон и видях стаята си обляна в слънчева светлина. Известно време не бях в състояние да мисля свързано.

Макар да бях обладан от смътно, но изключително тревожно чувство, че предната вечер се бяха случили събития от съвсем необичайно естество, не можех да си спомня нищо конкретно. Какво точно беше станало? Как бе станало така, че лежах върху завивките, вместо да се сгуша уютно между чаршафите? И защо бях пременен в такова странно облекло?

Изведнъж почувствах странно и много неприятно усещане по дланите. Вдигнах ги пред очите си и видях, че по тях има червено-кафяви петна. В този миг си спомних истината. Скочих от леглото, бързо отидох до мивката и изтрих кървавите остатъци от ужасното зверство. После смъкнах опръскания с кръв костюм, бързо се преоблякох в обичайните си дрехи и излязох от стаята.

Мамчето я нямаше в кухнята. Отидох в стаята на Вирджиния и заварих добрата женица до леглото на дъщеря ѝ. Виждаше се само главата на Сестричката ми върху възглавницата, а останалата част от тялото ѝ бе скрита под юргана. Очите ѝ бяха затворени, лицето абсолютно неподвижно и много бледо. Накратко, страшно приличаше на съвсем скоро починал труп – вид, който, съвсем неволно си помислих, ѝ придаваше странна, небесна красота. От устата ми се изплъзна развълнувано възклицание, от което Мамчето разбра за присъствието ми. Забелязвайки потресеното изражение на лицето ми, тя веднага ме увери, че макар Сестричката ми да е малко неразположена заради крайно изтощителните събития по време на бала, както и прекаленото опитване на безбройните кулинарни изкушения там, ангелчето съвсем не е сериозно болно.

След като ме разпита за моето физическо и емоционално здраве и научавайки, че съм добре, доколкото може да се очаква, Мамчето каза:

— На печката има чудесна овесена каша за теб, Еди. Иди и хапни. Ще ти подейства добре. Аз ще остана още малко при Вирджиния.

Подчинявайки се на добрата женица, аз отидох в кухнята и набързо се подкрепих с голяма порция от здравословното ястие. Тъкмо бях обрал и последните остатъци от кашата по паницата, когато енергично тропане по външната врата възвести пристигането на Крокет.

След секунди въведох полковника в къщата и го придружих до кабинета, където заехме вече обичайните си места – аз на стола зад писалището, а той на отсрещния стол. Сменил ловния си костюм с всекидневното си облекло, той изглеждаше, общо взето, така, както бях свикнал да го виждам. Обаче на

грубото му, загоряло от слънцето лице имаше странно притеснено изражение.

— Щастлив съм да те видя пак на крака, По – каза той, оглеждайки ме странно напрегнато. – Изглеждаше страшно зле снощи, когато те докарах тук. Как е госпожица Вирджиния?

— Почива си удобно настанена в нейната стая под грижите на нашата предана Мамче, която ме увери, че очаква милото дете да се възстанови бързо и напълно. Като се има предвид изключително крехкия млад организъм на Сестричката, направо е чудо, че снощните потресаващи събития не са я поболели още повече.

— „Потресаващи“ е точната дума – възкликна Крокет. – Не съм виждал такова дяволско деяние от кървавото клане при Форт Мимс, когато онова адско изчадие Червения орел и неговата банда главорези сееха смърт като колячи в кланица.

— Наистина, по измъченото изражение на лицето ти виждам колко дълбоко те е поразила тази жестока трагедия, която предвидихме, но бяхме безпомощни да предотвратим.

— Така мисля и аз – отвърна мрачно полковникът. – Едно-единствено нещо трябваше да правим на този бал и то беше да се грижим да не се случи нищо лошо на горката госпожа Никодемус. Не знам за теб, По, но провалът е прекалено горчив хап за Дейви Крокет.

— Напълно споделям чувствата ти. И все пак неволно се питам дали някакви действия от наша страна биха били достатъчни. Започвам да си мисля – тук не можах да овладеем лекото, но забележимо трепване в гласа ми, – че противникът, пред който сме изправени, притежава нещо повече от обикновените човешки способности.

Известно време Крокет просто ме гледаше безмълвно. После, размърдвайки се притеснено на стола, обяви:

— Има нещо друго, което ме безпокои, По.

В гласа му се усещаше странно колебание, сякаш въпросът, който се чувстваше длъжен да сподели, го караше да се чувства крайно неудобно. Тревожно предчувствие завибрира неудържимо в гърдите ми.

— Да не би да се е случило още нещо, след като се разделихме снощи? – попитах нервно.

— Да ме гръмнат, ако не е – потвърди Крокет. – Нещо много неприятно.

Сплел пръсти толкова силно, че ставите им побеляха, аз подпрях ръце върху бюрото и се приведох напред.

— Моля те, кажи ми веднага – настоях аз.

Изминаха още няколко напрегнати и неловки секунди, през които полковникът ме гледаше мълчаливо.

— Дяволите да го вземат, По – възкликна най-после той, – става въпрос за капитан Ръсел. Дойде да ме види в хотела тази сутрин, докато закусвах. Направо седна на масата и започна да ми задава какви ли не въпроси.

— И за какво се отнасяха? – едва успях да произнеса, защото говорният ми апарат бе стегнат от внезапен нервен спазъм.

— Ами изцяло за теб!

Макар че изобщо не беше изненадващ, отговорът на Крокет само потвърди предчувствието, което растеше в душата ми през последните няколко минути. Предсказуемостта на отговора му обаче по никакъв начин не намали притесняващото му въздействие. Отпуснах пръстите си, разперих ръце встрани и стиснах силно ръба на писалището.

— И по каква причина е задавал тези въпроси? – попитах с развълнуван глас.

— Ха, та това е най-голямата тъпотия, на която съм попадал – заяви Крокет и изсумтя скептично. – Да ме дъвчат катерици, докато пукна, ако той не подозира, че имаш нещо общо с убийството на гос'жа Никодемус... А и на всичките други!

Последните срички още не бяха напуснали устата на полковника и тръпки побиха цялото ми тяло. Крайниците ми затрепериха, сърцето ми се разтуптя, зави ми се свят. Скочих от стола и с глас, който бързо се извиси в отчаян крясък, извиках:

— Но той е прав! Самата истина е! О, не разбираш ли, Крокет? Аз и единствено аз съм убиецът!

Човек лесно може да си представи въздействието на тези думи върху Крокет. Той изглеждаше абсолютно вцепенен. Остана безмълвен и неподвижен в продължение на няколко минути, като ме гледаше със зяпнала уста и очи, които още малко и щяха да изпаднат от орбитите си. После преди да дойде на себе си от това изумление, парализирало езика му, в коридора прозвучаха тежки приближаващи се стъпки, вратата на стаята рязко се отвори и вътре влетя Мамчето, върху чието симпатично лице се четеше силно безпокойство.

— Случило ли се е нещо, Еди? – попита тя тревожно, стиснала едри, напукани от работа длани пред гърдите си. – Стори ми се, че чух страшен крясък!

С усилие на волята, което си беше направо героизъм, аз успях да изкривя треперещите си устни в успокояваща (но доста неубедителна и хилава) усмивка.

— Всичко е наред, скъпа Мамче – отговорих с надеждата

гласът ми да прозвучи правдоподобно искрен. – Дватамата с полковник Крокет просто проигравахме сношния трагичен случай.

Мамчето продължи да се взира в лицето ми още известно време с дълбоко загрижена физиономия. Накрая, може би отхвърляйки и последните си съмнения по отношение на истината в твърдението ми, тя въздъхна облекчено и обърна поглед към госта.

— А вие как се чувствате тази сутрин, полковник Крокет?

— Горедолу – бе не особено въодушевеният отговор на полковника. Поклати бавно няколко пъти глава, вдигна поглед към Мамчето и попита: – Как е госпожица Вирджиния? По-добре ли се чувства?

— Много по-добре. Току-що се събуди от дълъг и оздравителен сън. Наистина трябва да се връщам при нея. Да ви донеса ли нещо за хапване, преди да отида?

— Не, благодаря – каза Крокет. – Нещо не ми се яде след всичките тия гнусни деяния.

Понеже преди малко си бях хапнал от нейната чудесна овесена каша, аз също отказах на любезното ѝ предложение, а тя веднага помоли да я извиним и напусна стаята. Вратата още не се беше затворила след нея, когато Крокет се обърна към мен и пронизвайки ме със суров поглед, каза:

— А сега, По, смятам, че е най-добре да ми обясниш какво, по дяволите, искаше да кажеш със странните си приказки, защото да пукна, ако не ми дойдоха като гръм от ясно небе.

Облегнах се назад в стола, подпрях лакти върху писалището и зарових лице в дланите си. Накрая, овладял отчасти обърканите си чувства, аз погледнах Крокет и казах:

— Много добре разбирам смуцаващия ефект от моето страшно признание, полковник Крокет. Повярвай ми обаче, че собственото ти удивление, независимо колко е силно, дълбоко или абсолютно, едва ли е по-голямо от моето.

Понеже усещах устните си изсъхнали до напукване, аз прекъснах за секунда, за да ги навлажня с език, след което попитах:

— Известен ли ти е терминът *doppelgänger*?

— Сигурен съм, че не.

— Това е немска дума, която буквално означава ходещ, значи жив, двойник.

— Нямам им много вяра на германските идеи. А и на всякакви чужденци.

— Както и да е. Въпросният термин се отнася до един феномен, за чието съществуване, колкото и фантастично да изглежда, се говори в обществата по целия свят. Даже съвсем наскоро четох много интересна книга, която третира темата така,

както е залегнала във вярванията на коренното население на Меланезия.

— Изобщо не мога да схвана мисълта ти, По.

Прекъснах за малко, за да обмисля най-добрия подход по въпроса, за да го направя достъпен за съзнанието на полковника.

— Ще се съгласиш – казах най-после аз, – че съществуват две съвсем различни и самостоятелни състояния на човешката психика. От една страна са качествата, спадащи към категорията на ясният разсъдък. От другата са онези черти на характера, принадлежащи към чисто емоционалното. Във втората група влизат всичките пориви, импулси, желаниа и хрумвания, които цивилизованото общество осъжда като жестоки, неморални и дори луди. Не бива обаче да се прави заключението, че колкото и отвратителни да са според нашите по-изтънчени и просветени схващания, тези тъмни и необуздани качества на характера са типични само за хора, които живеят от умишлена престъпна дейност. Напротив, един ясен и безпристрастен самоанализ ще покаже, че те съществуват като жива невидима частица, скътана в потайните душевни дълбини даже и на най-кроткия и спазващ законите човек.

— Зарежи тая работа, По – прекъсна ме в този момент Крокет. – Проклет да съм, ако разбирам бъкел от това, което говориш.

Изгледах полковника с твърд, нетрепващ поглед, поех дълбоко дъх и заявих:

— Полковник Крокет, говоря за древното и широко разпространено убеждение, че всеки от нас притежава едно зло второ аз: скрит демоничен дух, който при определени извънредни обстоятелства може да оживее и да осъществи, изцяло без участието на съзнателната ни воля, нашите най-тайни фантазии и желаниа!

В отговор веждите на Крокет се вдигнаха рязко нагоре в неволен жест на изненада.

— Имаш предвид онова, което дядо ми знаеше като „тала-съм“? – каза той след малко. – Е, да пукна! Чувал съм, че подобни глупости са били разпространени сред някогашните хора, особено ония, дето изобщо не са ходили на училище. Ама съм направо шашнат да чуя, че образован човек като теб вярва в тях.

— Обаче аз вярвам. Абсолютно. Даже имам пряко и необоримо доказателство, че феноменът, за който говоря, е реален!

— И какво, дявол да го вземе, те кара да бъдеш толкова сигурен?

— Ами това – отговорих му сериозно, – че вече в три от-

делни случая се сблъскам очи в очи с живото превъплъщение на собственото ми скрито „аз“. Виждал съм от разстояние, не по-голямо от това, което разделя нас двамата в момента, нейното бледо лице, абсолютното неестествените ѝ черти.

— Нейното? – възкликна с изненада Крокет.

Неспособен да остана повече седнал в пренапрегнатото си състояние, аз скочих на крака и отидох в средата на стаята, където започнах да крача нервно, а Крокет извъртя стола си към мен и продължи да ме наблюдава с остър, въпросителен поглед.

— По необясними за мен причини този призрак е възприел женска форма. Всъщност аз вече няколко пъти съм ти я описвал.

Известно време Крокет просто се вираше в мен и мълчеше озадачено. Изведнъж изражението на лицето му стана изплашено.

— Да не би да ми говориш за онова мистериозно мъжко-женско същество, което каза, че си видял в къщата на Ашър, а после пак и в спалнята на Монтегю?

— Точно за това странно и зловещо същество говоря. Именно тя, облечена в ужасния погребален покров, се появи снощи в будоара на госпожа Никодемус! Тя държеше страшното оръжие, което посече така свирепо горката жена!

— И как, по дяволите, стигна до това заключение, щом като никога не си виждал лицето ѝ? – попита Крокет.

Спрях да обикалям нервно стаята и го погледнах с разкаяние.

— Полковник Крокет – казах тъжно, – трябва да поискам прошка от теб, защото, пренебрегвайки безцеремонно задължението за взаимно доверие, върху което се гради дори най-краткото сътрудничество, аз скрих от теб съществена информация. Единственото ми извинение за този колосален пропуск е убеждението ми, че въпросната информация е толкова неестествена, даже неправдоподобна, и пълното разкриване на фактите би поставило под въпрос доверието ти в здравия ми разум. Но сега виждам, че е трябвало веднага да споделя с теб тази информация.

— Значи има нещо, което не си ми казал? – попита полковникът.

Дълбоко засрамен, аз наведох глава и кимнах утвърдително.

— Във всеки от споменатите случаи – казах с треперещ глас – аз виждах отблизо зловещото лице на неканената гостенка. Така беше и при снощното убийство, когато, непосредствено след като госпожа Никодемус беше зверски заклана, жестоката убийца смъкна маската си пред очите ми. Уверявам те, Крокет, че макар лицето, което видях, да не беше съвсем огледален об-

раз на моя, цялостната му форма, очертанията, физиономията, приликата беше толкова смайваща, че не остави никакво съмнение относно нейната, или неговата, идентичност. Но, Крокет! – извиках аз. – Сигурен съм в това! Този безчовечен убиец не е нищо друго, освен превърнал се в плът изпълнител на моите най-зловещи, най-сатанински желания, насочени срещу ония, на които искам да си отмъстя с кръвопролитие и жестокост!

Разкривайки по този начин страшната тайна, която тежеше в душата ми от толкова време, аз зарових лице в дланите си и нададох измъчен стон, който се изтръгна от дълбините на душата ми.

Този мъчителен изблик накара Крокет да скочи на крака. Застана пред мен, протегна ръце и ме хвана за рамената със здравите си длани.

— Успокой се, приятелю. Косиш се за нищо. Та в цялата работа няма грам смисъл. Откъде-накъде ще искаш да причиниш зло на тези хора?

— На този въпрос – изстенах аз – мога да отговоря само с голо предположение, защото мотивите ми остават скрити в мъгла дори за самия мен. Но е очевидно, че серията убийства, която започна със смъртта на госпожа Макрийди, по някакъв, все още неизвестен начин е преплетена със съдбата на майка ми Илайза. Както ти е известно, тази благородна жена е починала в абсолютно мизерно положение – без приятели, самотна, изоставена от всички, които са претендирали, че ще се грижат за нея. Напълно е възможно тези престъпления да са актове на отдавна жадувано отмъщение спрямо онези някогашни поклонници, които, при все че са изпитвали върховно удоволствие от артистичния ѝ гений, не са си мръднали пръста да ѝ помогнат точно когато е имала най-голяма нужда.

С изкривена в крайно скептична гримаса уста, Крокет поклати глава и заяви:

— По, нямам за цел да се заяждам, обаче проклет да съм, ако това не е най-самобичуващата идея, на която съм попадал! Я се върни на стола и да поразсъждаваме малко по въпроса. Готов съм да заложа шепа злато срещу шепа семки, че има друго обяснение на това, което си видял.

Съгласявайки се с предложението на полковника, аз се върнах при писалището и се отпуснах на стола.

— Но какво друго обяснение може да има? – попитах, докато Крокет заемаше мястото си срещу мен.

— Алкохолът например – отговори той. – В дома на Ашър ти направо се натряска. А и снощи здраво надигаше чашата с пунш. Дявол да го вземе, По, имаше времена, когато лочех тол-

кова уиски, че виждах танцуващи двуглави гризли, а по стените пълзяха гърмящи змии с розови ивици.

Замислих се за момент над очевидно правдоподобното му обяснение, след което отговорих по следния начин:

— Признавам, че въпреки решението ми да живея в пълно въздържание по отношение на алкохола, сигурно и в двата случая, за които говориш, съм се поддавал на моментните изкушения. Въпреки това, макар че психическото ми състояние може правдиво да бъде наречено опиянение, то беше твърде далече от онази крайна степен на пиянството, която би предизвикала такива силни и реалистични халюцинации. Нещо повече, вечерта, когато се сблъсках с призрачната жена в мрачния дом на Алигзандър Монтегю, не бях пил нищо по-силно от вода. Не, полковник Крокет – завърших, поклащайки категорично глава. – Не е възможно да се обясни с едно елементарно опиянение страшната жена, която виждам вече не по-малко от три пъти.

— Може би алкохолът не е отговорен за цялата история – съгласи се Крокет. – Но ти го смесваш с проклетото си въображение и да пукна, ако не дава цялото обяснение, което ти е нужно. Абе я виж сред какви шантави книги прекарваш целия си живот. – Тук той обърна погледа си към безбройните томове, наредени по рафтовете на библиотеката ми, и започна старателно да произнася заглавията им: „Истинската история на сатанинството“, „Дяволи, демони и вещици“, „Изкуството да умреш“, „Погребални обреди в древна Европа“, „Мъчения и изтезания при Испанската инквизиция“...

Отказвайки се от усилията си с пресилена въздишка, Крокет поклати глава, погледна ме остро и язвително и заяви кисело:

— Честна дума, По, ако дните ми минаваха в четене на такива противни глупости, и аз щях да виждам двойно!

Припомняйки си няколкото неотдавнашни случая, когато бях обект на странни среднощни посещения (като например светещото привидение, което се появи в стаята ми през нощта, след която Крокет се натрапи в моя живот), бях принуден да се съглася, че в твърдението на полковника може и да има частица истина.

— Не може да се отрече – казах, – че съм необичайно изнервен и заради това склонен при условия на крайна възбуда и насилие към налудничави и фантазмагорични видения. Накратко, твоята хипотеза не е изцяло лишена от правдоподобност. И все пак! Дори да греша в точното описание на лицето на загадъчната и страшна жена, с чието присъствие се сблъскам три пъти, няма никакво съмнение, че тази фигура беше буквално и осезаемо там във всеки отделен случай.

— По – отговори ми Крокет, – просто не мога да повярвам, че такива жестоки убийства могат да бъдат извършени от някакъв мъж в женски образ.

— Полковник Крокет, правим голяма грешка, като смятаме, че по-слабият пол не е способен на насилие. Историята на човечеството изобилства от примери за най-зверски кланета, извършени от жени.

Свъсил вежди, Крокет помисли известно време над това твърдение, след което отговори:

— Струва ми се, че си прав донякъде, По, защото съм чувал за индианки, които правят такива неща с пленниците, че кръвта може да ти се смръзне. – Тук вдигна нетърпеливо ръце. – Както и да е, който и да го е извършил, мъж или жена, за нас основното е да открием това дяволско изчадие. И то бързо!

— Абсолютно съм съгласен. Наистина мисията ни става много драматична и неотложна, защото вече имаме и новата задача да опровергаем подозренията на капитан Ръсел за прякото ми участие в тези отвратителни престъпления.

— Е, господине – каза Крокет и се плесна с длани по бедрата, – как е най-добре да действваме според теб?

— Поразмислих малко върху този въпрос и според мен стигнах до един разумен план за действие. Както знаеш, загадката, пред която сме изправени, е свързана по някакъв все още необясним начин с театралния живот, на който покойната ми майка е била бляскаво украшение. Това обстоятелство, както и преди съм споменавал пред теб, се потвърждава от следното.

Пресегнах се към моята „съкровищница“ с форма на ракла и отворих капака ѝ. Извадих пожълтялата изрезка от вестника и я вдигнах високо.

— Сигурно си спомняш, че тази статия е написана от Алигзандър Монтегю. Като се има предвид ролята на последния като театрален критик, може да се очаква и е много вероятно, че в другите му писания може да се открият още следи към решението на загадката.

— Но къде ще ги намерим, по дяволите? – попита Крокет.

— Вече установих – отговорих, връщайки изрезката на мястото ѝ, – че ги има в сбирката от разпадащи се вестници, с която беше препълнено жилището му. Ето защо предлагам двамата с теб незабавно да отидем в дома му и подробно да претърсим тези погребани от времето публикации.

Крокет остана умълчан и замислен за момент.

— Дявол да го вземе, това ми се струва страшно досадна работа – каза най-после той след което въздъхна, предавайки се. – И все пак ми прилича на разумна идея.

— Тогава, да действваме, без да се размотаваме повече.

Когато Крокет се изправи на крака, аз станях от стола, заобиколих писалището и след като застанах пред него, подадох дясната си ръка.

— Преди да тръгнем, полковник Крокет – заявих тържествено, – трябва да изкажа искрената си благодарност за непоколебимото доверие, което ми гласуваш в момент, когато други, дори самият аз, са обладани от тежки съмнения по отношение на невинността ми.

С широка усмивка Крокет сграбчи ръката ми и здраво я разтърси.

— Не е нужно да ми благодариш, По. Приятелите са за това. Двамата с теб сме сътрудници до края, стара кранто, и докато не оправим тая гадна работа, няма да се откача от теб точно като костенурка, захапала рибарска въдица!

ГЛАВА 26

Преди да се заемем със задачата си, аз се отбих по коридора до стаята на Вирджиния и почуках леко на вратата. Отвътре гласът на Мамчето ме покани да вляза. Когато се озовах в стаята, с голяма радост заварих Сестричката будна и полуизправена в леглото, облежната на много голяма възглавница.

До нея седеше Мамчето с разтворена книга в скута. Явно, за да направи по-приятно времето на дъщеря си, добрата женица четеше на глас от книгата, която – стреснах се, когато видях – беше екземплярът от биографичния роман на полковник Крокет, изпратен ми от господин Тимоти Уайт за рецензиране. Без да разбира, Мамчето го беше спасила от непрекъснато увеличаващия се куп изхвърлени книги, който се трупаше в кабинета ми и който периодично занасях на един местен книжар срещу скромно заплащане за всяка книга.

— О, Еди – възкликна Вирджиния, след като изразих задоволството си, че я виждам в такова добро състояние. – Животът на полковник Крокет е бил страшно вълнуващ! А каква чудесна книга е написал за него!

— Радвам се, че я намираш за такава – отвърнах малко студено, – и непременно ще предам комплиментите ти на автора ѝ, който в този момент ме очаква да изляза.

След това се обърнах към Мамчето и я уведомих, че заедно с Крокет съм ангажиран по работа, с която ще бъде зает поне до времето за вечеря, а най-вероятно и до по-късно.

После, след като се сбогувах с любяща целувка по челата

на скъпите ми същества, аз се върнах при госта си, който вече бе излязъл на улицата и заел мястото на кочияша във взетия назаем файтон.

Двадесет минути по-късно, след пътуване, през което могат спътник предизвика обичайната порция развълнувани възклицания от страна на обожателите му, ние пристигнахме на мястото, за което бяхме тръгнали. Беше изключително приятен пролетен ден. За разлика от първото ми посещение в дома на Монтегю, когато небето беше сиво като пепел и прихлупено, сега времето беше меко и ясно. Без обаче изобщо да смекчава неприветливата атмосфера, която излъчваше кварталът, яркото слънце само засилваше натрапчивото чувство за студенина.

Улицата, толкова претъпкана от любопитни зяпачи при първото ми идване, сега беше съвършено пуста. Единственият ѝ видим обитател, когато файтонът ни спря пред грохналата постройка, беше малко русоляво хлапе, което завързваше консервена кутия за опашката на мършаво помярче. Когато Крокет слезе и закачи юздите на файтона за разкривения и изгнил от времето коневръз, коленичилото момче ни изгледа закачливо. Изведнъж върху лицето му се изписа комично пресилено удивление. Пусна дърпащото се кутре, скочи на крака, хукна към края на улицата и изчезна зад ъгъла.

Слязох от файтона, двамата с Крокет се изкачихме на площадката пред ниската тухлена постройка и опитах да отворя вратата. Както се очакваше, тя не беше заключена. Влязохме в зловонното антре и се спряхме за малко, изчакайки очите ни да се приспособят към непривичния мрак вътре.

Накрая Крокет тръгна пред мен по тесния и тъмен коридор към спалнята. Още щом зърнах непоносимо мръсната стая – гледка, останала завинаги свързана в съзнанието ми с неописуемия ужас, който преживях там – пристъп от ужас скова тялото ми. Като се изключи зеещата дупка в пода, където преди време беше скрит ужасно обезобразеният труп на Монтегю, стаята изглеждаше съвсем както я бях заварил при последното ми влизане, а именно – в пълен и хаотичен безпорядък. Безчетните разлагащи се броеве на „Балтимор Дейли Адвъртайзър“ – вестникът, в който Монтегю бе публикувал дописки толкова често – лежаха пръснати по целия под, очевидно недокоснати след последното ми идване.

Докато Крокет правеше бърза проучвателна обиколка из стаята, аз бръкнах в джоба на панталона си и извадих голяма, чиста носна кърпа, която съзнателно си бях донесъл. Сгънах я на две, така че да образува равнобедрен триъгълник, вдигнах я към лицето си, издърпах краищата към тила си и ги завързах.

След това нагласих предната част така, че да виси от гърбицата на носа ми и изцяло да покрива долната половина на лицето, като острият ѝ край висеше над брадата ми.

Още не бях привършил с тези си действия, когато Крокет, който през последните няколко секунди бе с гръб към мен, ме видя и подскочи от изненада.

— Господи, По! Да не се готвиш да обираш банка?

С малко приглушен от двойния плат над устата ми глас аз му отговорих така:

— Само взимам предпазни мерки срещу нездравословните условия в стаята, които ми причиниха остри дихателни смущения при предишното ни разследване.

— Онова гръмотевично кихане ли имаш предвид? – каза Крокет. – Е, вярно, и прозорците се разтресоха. – После, след като огледа стаята с малко объркана физиономия, пак се обърна към мен и попита: – И откъде мислиш, че трябва да започнем?

— Като се има предвид как са разхвърляни вестниците по пода – отговорих аз, – явно е невъзможно да се проучи систематично сбирката на Монтегю. Ето защо предлагам следното. Нека и двамата да седнем на по един от столовете до масата и вземайки напосоки по някой вестник, внимателно да преглеждаме страниците му. Когато свърши с прегледа, всеки ще пуска вестника под масата, за да избегнем повторно прочитане по невнимание на някой брой, който вече е бил проверен от другия.

— Звучи разумно. А какво точно трябва да търсим?

— Всеки от тези броеве – казах, посочвайки с жест затрупалите пода вестници – би трябвало да съдържа статия, написана от Алигзандър Монтегю. Огромната част от тези писания, естествено, няма да имат нищо общо с интересувания ни въпрос. Онези, които ще търсим, са, на първо място, касаещите всички театрални представления с участието на моята покойна майка Илайза По; на второ – онези, в които се споменава нещо за някой от хората, станали вече жертви на неизвестния убиец; и на трето, но в никакъв случай не на последно място по значение – нещо, което може да осветли значението на загадъчните думи „Никога вече“.

— Добре – каза Крокет.

— Тогава да започваме без размотаване.

След като се наведохме и събрахме най-близките до краката ни вестници, двамата с Крокет се настанихме един срещу друг край масата и внимателно разгръщайки крехките пожълтели страници, се прегърбихме над задачата си.

През следващия час вършихме тази работа мълчаливо и с хъс, като тишината в стаята се нарушаваше единствено от сухото,

пукащо шумолене на обръщаните страници и измърморваните от време на време оплаквания от страна на моя партньор, който периодично се кълнеше, че „по-скоро би се борил с глутница диви котки, отколкото да се рови из тоя нечовешки куп от драканици“.

И наистина преглеждането на ронещите се пожълтели вестници с техните безкрайни колони от силно избледнял печат, беше страшно трудоемка задача. И все пак от моя гледна точка тя не беше лишена от някои удоволствия. Открих, че Монтегю, макар и далече от най-сръчните, изкусни или удачни писачи, е бил човек със сериозно образование, ерудиция и вкус. Това, че последните му години са преминали в такава крайна и угнетителна мизерия, ме натъжи жестоко. Оставих вестника настрани и въздъгнах дълбоко развълнуван.

При този звук Крокет също пусна вестника си и вдигайки поглед над масата, заяви със съчувствено изражение:

— Знам точно как се чувстваш, стара кранто. Тая работа е чудовищно досадна, няма грешка.

— Въздишката, която се изтръгна от гърдите ми, не беше от досада, а от дълбока, почти нетърпима тъга.

— За какво?

— Замислих се за изключително трудния и горчив живот на бедния Монтегю. Той е бил личност, надарена с висока интелигентност и необикновен усет към литературата. И въпреки това през голямата част от живота си той очевидно е съществувал в условия на невъобразима бедност и лишения. – Поклатих глава и печално заявих: – В страна като тази, да бъдеш писател е жестока, ако не и трагична съдба.

— Е, не е непременно така – възрази полковникът. – Виж ме мен. Кълвачите да ме изкълват, ако не направя куп пари от моята книга!

Това, че едно толкова изумително некадърно произведение като грубиянски написаните „мемоари“ на Крокет може да постигне шумен търговски успех, бе пълно потвърждение на мисълта ми. Само в една страна, чиито граждани са обладани от най-примитивните, ако не и направо изродени литературни вкусове, може да се появи подобен феномен. Но понеже не желях да обиждам сътрудника си, а също и да се впускам в продължителен спор относно плачевния читателски вкус на американското общество, аз просто казах с тънко премерена ирония:

— Очевидно, полковник Крокет, ти си открил тайната на успешното писане.

— Абсолютно – отговори той, без да забележи, както винаги, нюанса в гласа ми. – И знаеш ли каква е тя?

— Признавам си, че съм несведущ по въпроса.

— Пиши за неща, които обикновените хора могат да разберат! Ето, погледни този Монтегю. – Той посочи вестника в ръцете си. – Тук има едно дрънкане за нещо си, написано от някой си Шекспир, някаква пълна глупост за сън в лятна нощ, феи и какво ли не. – Изражението му стана откровено презрително, хвърли вестника върху масата и продължи: – Не, По. Такива глупости просто не говорят нищо на хората днес. Те искат да четат за реалния свят. Ако искаш хората да купуват онова, което пишеш, дай им чистите факти от живота, кажи им какво си направил, какво си преживял, какво си видял със собствените си две очи!

Въпреки намерението си да не влизам в спор с полковника, не можех да сдържа отговора си на това изключително незряло от естетическа гледна точка изказване. Но още не бях проговорил, когато вниманието ми беше привлечено от странен шум вдясно от мен.

Завъртях се на стола и с изненада видях четири момчешки лица, любопитно скупчени пред полуотворения прозорец. Веднага разпознах в групичката русолявия малчуган, който при пристигането ни беше коленичил на улицата и чиято детска жестокост неволно бяхме предотвратили.

— В какво, да го вземат дяволите, се вираш, По? – попита Крокет и се наведе силно настрана, за да надникне зад тялото ми, понеже препречваше погледа му към прозореца.

В мига, в който го видя малката група зрители, незабавно се разнесе хор от възбудени възклицания.

— Той е! – извика едно от момчетата, чието кръгло, малко прасещо лице грееше от удивление. – Прав си, Джеси!

— Нали ви казах! – изграчи русолявото, което, едва сега забелязах, страдаше от жестоката болест, позната като кривоглеждство. – Ти си Дейви Крокет, нали? – попита то, обръщайки се към полковника, но погледът му не се отместваше от мен.

— Да пукна, ако не съм, мойто момче – каза Крокет с дружелюбен смях. Вече беше станал от стола и стоеше в средата на стаята със скръстени на гърди ръце.

— Познах, че си ти, още щом те видях! – възкликна кривогледият Джеси. Посочи към мен с брадичката си и попита: – А кой е тоя?

— Моят партньор – отвърна Крокет. – Господин Едгар По.

— А защо си е сложил тоя парцал на физиономията? – попита момчето.

Макар че грубоватото изречението въпрос бе адресиран към

моя съратник, счетох за най-добре да отговоря лично. Съответно обясних, че завързаната на лицето ми носна кърпа е профилактична мярка, предпазваща малко деликатните ми дихателни органи от нездравословната атмосфера в стаята.

— Може би не ви е известно – продължих да обяснявам, – че плевралните мембрани на човешкия бял дроб често са не-обикновено чувствителни към някои видове носещи се във въздуха плесени, срещащи се обикновено в къщи, които...

Още не бях завършил образователната си изява, когато кривогледото, чието възпитание очевидно не достигаше дори по отношение на елементарната етикеция, рязко се обърна към Крокет и попита:

— Какво правиш тук, Дейви?

— Аз и По търсиме следи към разгадаването на нечестивото убийство на човека, който живееше тук.

— Стария Монтегю! – извика момчето. – Чухме всичко. Че му били избодени очите, а гърлото прерязано от ухо до ухо, а тялото било заровено под дъските на пода!

— Това е самата жестока истина – каза мрачно Крокет. – А някой от вас, приятелчета, не е ли чувал нещо друго, което би могло да ни помогне?

— Не, господине – каза Джеси, поклащайки глава в знак на отрицание. После посочи с палец към кръглоликото хлапе до него и добави: – Обаче Томи е видял нещо.

— Така ли? – възкликнах аз и погледнах любопитно момчето, което бе представено като Томи. – И какво точно беше онова „нещо“, което си видял?

— Една жена – отвърна ми той.

— Жена! – възкликнахме едновременно двамата с Крокет.

— Да, господине – каза момчето. – В същия ден, когато старият Монтегю изчезна. Беше много рано сутринта, таман се прибирах от кенефа, и видях оная непозната жена, дете май дебнеше нещо по улицата.

— А как изглеждаше тя? – попитах нетърпеливо с леко треперещ от вълнение глас. – Удаде ли ти се възможност да огледаш безпрепятствено лицето ѝ?

— Да ми се е какво? – попита момчето.

— Видя ли лицето ѝ?

— Не, господине – отговори момчето. – Видях я само отзад.

Беше средна на височина, ама май беше кльощавичка, и цялата беше облечена в черно. И косата ѝ беше черна. Ама наистина черна. Черна като... – тук той бавно вдигна дясната си ръка, посочи с късото си пръстче към мен и отсече: – Като твойта, господине.

Това смайващо твърдение накара сърцето ми да забие бясно. Ето че най-после се появи убедително свидетелство, ако не и неопровержимо доказателство, че злокобното същество от женски пол, с което се бях срещал три пъти, е нещо повече от обикновена игра на въображението.

Крокет помисли малко над тази новина, поглаждайки добре избръснатата си брадичка, след което каза:

— Е, малчугани, помогнахте ни страхотно. А сега е най-добре да бягате от тук и да ни оставите с приятеля ми да си вършим работата.

— Оо – възропта с въздишка малкият Джеси. – Не може ли да стоим тук и да ви помагаме още, Дейви?

— Знаете ли какво? – каза Крокет. Приблужи се до прозореца, бръкна в джоба на сивия раиран панталон, извади монета и я подаде на кривогледия малчуган. – Ако Дейви Крокет държи на нещо, то е да се отблагодарява на приятелите си. Така че ето ви един лъскав петак и ако той не е достатъчен да купите ментолови захарни пръчки за цялата ви банда, да ме тъпчат стеножки, докато пукна. А сега тичайте към най-близкия магазин за бонбони, а ако аз и По имаме нужда от вас, само ще свирнем и ще извикаме!

Кривогледото хлапе грабна петте centa от ръката на полковника, завъртя се на пети с радостен вик и изчезна от погледите ни като стрела, следвано от приятелите си.

— Е, По – каза сериозно Крокет, докато сядаше на мястото си, – май съм сгрешил. Изглежда, този мъж с женски образ не е бил само плод на въображението ти.

Характерно за чисто човешката ни природа е, че малко чувства са по-сладки, по-прелестни от това да ти кажат, че си бил прав. В случая обаче задоволството ми бе изцяло помрачено от крайно лошо предчувствие – от страшната убеденост, че ако двамата с полковника не успеем и в сегашното си начинание, скоро още някой невинен ще стане жертва на зловещата черно-коса жена, чието съществуване току-що бе потвърдено от разказа на дебеличкия Томи. Затова отговорих следното:

— Така изглежда. И ако не успеем да открием както мотивите, така и самоличността на загадъчния убиец, твърдо съм убеден, че съвсем скоро ще последва нова трагедия.

— Да действваме тогава – отсече полковникът.

Без да губим повече време, ние отново се захванахме за работа. През последния час, а може би и повече, защото не съм поглеждал часовника, двамата преглеждахме вестник след вестник в пълно мълчание. Прочетох с все по-премрежващ се с напредването на следобедна поглед безкрайна поредица от театрал-

ни рецензии, някои от които за легендарни изпълнения като превъплъщението на възрастния Буут в ролята на Ричард Трети, което е предизвикало сензация в Холидей стрийт театър на втори ноември 1821 година, и вълнуващото изпълнение на Едмънд Кийн в трагичната роля на Макбет. Преобладаващата част от отзивите на Монтегю обаче се отнасяше до напълно неизвестни (сигурно съвсем заслужено) актьори и пиеси: някой си Джордж Бонифас в ролята на капитан Блайнхайм в „Необработеният диамант“, госпожица Ефи Жермон като Сали Скрагс в „Скици от Индия“, Чарлз Матюз старши като Боб Тайк в „Пътуване до Париж“ и много други от същата посредствена категория.

Но в нито една от тези статии не открих дори най-малката следичка, която би могла да ни помогне в разгадаването на злокобното „Никога вече“ или да хвърли светлина върху самоличността на призрачната убийца.

Постепенно четенето стана почти невъзможно отчасти заради умората от продължителното налягане на зрението, отчасти заради неумолимото отслабване на светлината, влизаща през прозореца. Оставих вестника, затворих вече болящите ме очи и леко ги потърках с пръсти, а Крокет, забелязал, че се измъчвам, направи опит да запали лампата, която стоеше в средата на масата. Обаче резервоарът за газ се оказа съвсем празен, затова той изгаси кибритената клечка и обяви:

— Май е най-добре да приключваме, стара кранто. Светлината тук е направо никаква.

— Наистина, стъмва се бързо и осветлението тук е далеч от онова, което ни трябва – отвърнах му аз. – Освен това, макар че плътната тъкан на носната ми кърпа ме предпазва сполучливо от носещите се във въздуха дразнителни дробове, тя прави дишането извънредно трудно. – След кратка пауза добавих: – В същото време никак не ми се иска да се отказваме от усилията си, при положение че остава още толкова много несвършена работа.

— И според теб какво трябва да направим?

Помислих няколко секунди по въпроса и отговорих:

— Бихме могли да закараме останалата част от вестниците на Амита стрийт, където ще продължи да ги чета в по-подходящата обстановка на моя кабинет.

Поглеждайки със съмнение към пода, Крокет каза:

— Тук има чудовищно количество вестници, По. Та само да ги замъкнем до файтона ще е направо отчайваща работа.

— Трудно ще е наистина – съгласих се. Изведнъж ми хрумна една мисъл. – Не си ли спомняш колко голямо желание има-

ха малкият Джеси и приятелите му да ни помагат? Май сега е моментът да се възползваме от предложението им.

— Тази идея не е за изхвърляне – съгласи се Крокет. – Я да видя дали не мога да ги извикам.

Стана от стола и напусна забързан стаята. Междувременно аз се възползвах от възможността да развържа кърпата и я свалих от лицето си с дълбока въздишка на облекчение. След десетина-петнадесет минути полковникът се появи отново, следван от четиримата малчугани. Момчетата с радост ни помогнаха да пренесем вестниците до файтона, докато Крокет ги записваше с дълга и съвършено неправдоподобна история за негово измислено премеждие с гигантски екземпляр от вида *Amiurus lacustris* или, както той се изрази на грубия си език от пограничните райони, за неговата „зверска битка с най-чудовищно грамаданската каракуда“.

В крайна сметка работата бе свършена и сбогувайки се с малкия Джеси и приятелите му, ние се отправихме към Амита стрийт, където пристигнахме след двадесетина минути. Слязох от файтона, грабнах един наръч вестници и ги занесох до входа. Понеже ръцете ми бяха заети с тях, аз се видях принуден да съобщя за пристигането си, като замахнах с обувката и ритнах настоятелно вратата. Миг по-късно вратата се отвори и се показа Мамчето с толкова объркано изражение, че веднага си помислих за Вирджиния и сърцето ми се сви от страх.

— Какво има, миличка Мамче? – извиках аз. – Да не се е случило нещо със сестричката ми?

— О, Еди, толкова ми олекна, като те видях! Не, не. Вирджиния е съвсем добре. Но само преди минути тук беше по спешност млад полицай на име Карлтън, който ви търсеше двамата с полковник Крокет.

— Защо, какво е станало? – попитах аз.

В това време Крокет, чиито ръце също бяха натоварени с голям куп от вестниците на Монтегю, бе застанал до мен.

— Станало е нещо ужасно – каза Мамче. – Двамата трябва веднага да отидете на Калвърт стрийт.

— Калвърт стрийт? – повторих аз.

— Да – потвърди Мамче, – в Балтиморския музей.

ГЛАВА 27

Балтиморският музей и галерия за изящни изкуства е рожба на достойния за преклонение господин Чарлз Уилсън Пийл –

личност с неизтощима енергия и впечатляващо разностранни дарби: златар, сарач, часовникар, дърворезбар, цигулар, изобретател и художник, както и създател на първата направена в Америка емайлирана зъбна протеза. Този забележителен и необятен гений (проявил се и като отличен воин по време на Войната за революцията) е имал голямо желание да изгради учреждение, работещо за развитието на естетическия вкус и разпространението на научни познания. Мечтата се осъществи през 1786 година, когато Пийл открива своя първи музей във Филаделфия – „елегантна сграда за рационално развлечение с естествената история и спокойно съзерцаване на изкуство“, както я е пропагандирал самият той. През 1801 година, след намирането на два скелета на мастодонти в Ориндж Каунти, щата Ню Йорк, той се заема, основно на собствени разноси и с помощта на синовете му Рафаел, Рембранд, Тициан и Рубенс, с внимателното откопаване на тези забележителни екземпляри, единият от които после намира централно място във внушителната му сбирка.

Вторият от тези великолепни изкопаеми скелети става притежание на неговия син Рембранд, който се преселва за постоянно в Балтимор през 1813 година. През август следващата година, воден от същите благородни подбуди, вдъхновили и баща му, младият Пийл открива свой собствен клон на музея в триетажната сграда в западния край на Холидей стрийт. Срещу скромна входна такса (двадесет и пет цента за възрастни и наполовина за деца) хората получават достъп до поредица светли и просторни галерии, всяка приютила огромна и – излишно е да казвам – крайно разнородна колекция.

В интерес на истината трябва да се отбележи, че научната, естетическата и педагогическата стойност на експонатите е крайно различна и варира от истински стойностното до чисто зрелищното. Тук посетителите могат да видят автентична египетска мумия в богато украсения ѝ саркофаг, изложена редом с препарирана тропическа боа, дълга осемнадесет стъпки; или да разгледат електростатичен генератор, поставен до отвратителни смалени и изсушени човешки глави от остров Борнео; или пък да съзерцават ненадминато красива медна статуетка от Херкулан*, изложена до ножче с деветдесет и осем остриета; или да се дивят на работещ модел на перпетуум-мобиле, разположено непосредствено до безръка млада жена, наречена Мадам Елен, която, използвайки пръстите на десния си крак, може да изреже с ножица от квадратен бял лист нещо като снежинка.

* Древен град в Кампания, Италия, възникнал през VII в. пр. Хр., засипан едновременно с Помпей от изригването на Везувий през 79 г. сл. Хр. – Б. пр.

Залите, посветени на изкуството, съдържат също толкова разнородна колекция от произведения, много от които рисувани от различни членове на самото удивително талантливо семейство Пийл. В тази група влизат над четиридесет портрета на герои от войната за независимостта, рисувани от Чарлз Уилсън Пийл; исторически и алегорични картини от Рембранд Пийл, включително „Дъщерята на Рим“, „Смъртта на Вергилий“ и колосалната (може би прекалено зловеща) „Пред съда на смъртта“; портрети на видни личности от Балтимор като кмета Джон Монтгомери и Хю Брикхед, рисувани от Сара Мириам Пийл; творбата на Рафаел Пийл „Натюрморт с херинга“ и пейзажа с първата къща на семейството във Филаделфия, сътворен от Рубенс Пийл.

Въпреки или може би благодарение на изключително разнобразното естество на експонатите (някои от които почти не се различават от най-грозните панаирджийски примери за човешко уродство) балтиморският музей на Пийл бързо се превръща в една от водещите атракции на града. Огромният успех заедно с непрекъснато увеличаващите се придобивки в крайна сметка налагат преместването му в по-голяма сграда, поради което през 1830 година цялата колекция е пренесена в красива сграда на пресечката между улиците „Калвърт“ и „Балтимор“. В началото на 1833 година обаче се случва беда под формата на страшен пожар, който силно поврежда сградата и унищожава множество незаменими експонати. Пак благодарение на изключителната енергия на този забележителен род само седем месеца по-късно, на четвърти юли същата година, музеят е в състояние отново да отвори вратите си в изцяло ремонтирана, много красива сграда с мраморна фасада.

Именно в това хранилище на наука, изкуства и новости – невъобразимо съчетание на художествена галерия, природонаучен музей, менажерия и сбирка от чудатости на човешкия род – ни викаха с Крокет. След като разтоварихме набързо остатъка от вестниците (работа, ускорена значително от оказаната ни от Мамчето помощ), ние незабавно се отправихме натат.

Заклучението, че в музея се е случило нещо изключително сериозно, бе неизбежно и докато файтонът ни трополеше по притъмняващите улици, аз дълбоко се надявах да не пътуваме към мястото на поредното грозно убийство. Обаче в мига, в който завихме по Калвърт стрийт, тази надежда бе категорично зачеркната, защото веднага забелязах гледка, която изпълни душата ми с ужас. Пред импозантната триетажна сграда се бе събрала характерната блъскаща се тълпа от патологично любопитни хора, които неизбежно се появяват там, където е извършено

насилие, и чието присъствие, напомнящо за бавното и зловещо кръжение на онези хвърчащи боклукчии, познати като лешояди, означава, че наблизо има труп.

Двамата с Крокет слязохме бързо от файтона и се отправихме към входа. От тълпата се дочуха изпълнени с благоговение възклициания, когато хората в нея забелязаха присъствието на полковника. Между тях се дочуха няколко озадачени реплики по отношение на моята особа.

— Виж го колко мрачен изглежда... и колко траурно е облечен! – чух да казва една възрастна жена на приятелката си със звучно шепнещ глас. – Сигурно е гробарят!

Влезнахме в сградата, минахме през фойето и се озовахме в голяма галерия, ярко осветена от газови факли и запълнена с неколкостотин изложени експоната на птици, бозайници, земноводни, риби и насекоми. Докато минавахме забързано през средата на тази внушителна сбирка, покрай витрини с всевъзможни майсторски препарирани представители на безгръбначните, Крокет поклати глава и прошепна:

— Нищо не разбирам, По. Защо хората плащат с парите си, за да видят просто редици от дребни буболечки и други подобни гадинки, забодени с карфици?

При по-спокойни обстоятелства щях да отговоря на този изключително наивен въпрос с кратка дискусия за крайно важната наука биологична таксономия, съгласно определението на великия Ламарк в неговия авторитетен (а може би и *основополагащ*) труд „Histoire naturelle des animaux sans vertebres“*. За подобен разговор, естествено, нямаше време, защото, когато стигнахме отсрещния край на галерията, забелязах трима полицаи в дъното на съседната стая.

Когато се приближихме, забелязах, че единият от тях е Карлтън. Заедно с двамата си колеги, той стоеше до витрина с изглеждащи като абсолютно истински восъчни манекени, изобразяващи такива безсмъртни фигури от царството на литературата като Шилок, Фалстаф и Там О'Шантър. Като забеляза идването ни, Карлтън се отдели от колегите си и след като ни поздрави поотделно, заяви:

— Радвам се, че дойдохте. Капитан Ръсел няма търпение да ви види.

— Какво именно се е случило тук? – попитах аз. – Горещо се надявам да не е... поредното отвратително убийство?

— Боя се, господин По, че онзи зъл демон наистина е ударил пак – призна мрачно младият човек.

* Естествена история на безгръбначните животни (фр.). – Б. пр.

— Е, вече ще побеснея – възкликна Крокет. – А къде се е дянал капитанът?

— При жертвата е – отговори Карлтън. – Елате, ще ви заведем.

След като каза на колегите си да го чакат, той ни подкани с жест да го последваме, завъртя се на пети и ни поведе по дълъг сводест коридор, минаващ през съседна галерия. В средата на тази висока и просторна зала стоеше реконструираният скелет с огромни бивни на гигантския мастодонт, чиито кости са били изкопани от лобното му място в земеделския Ню Йорк от стария Пийл.

След като минахме в прехласнато мълчание покрай този исполински скелет, стигнахме до затворена дървена врата в края на коридора. Зад подобна врата би могло да има малко складово помещение или килер. Но когато Карлтън я отвори, се разкри не склад, както очаквах, а стръмно, много тясно дървено стълбище, което се спускаше в подземията на сградата.

На стената до вратата приблизително на височината на рамото висеше фенер, окачен на дървен клин. Карлтън го взе и след като го запали с клечка фосфорен кибрит, се обърна към нас и каза:

— Последвайте ме, господа. И ви моля да внимавате къде стъпвате.

Предвождани от младия мъж, двамата с полковника предпазливо се спуснахме по студеното, тъмно и миришещо силно на мухъл стълбище и се озовахме на влажния под на мазе като катакомба.

Сега под светлината на фенера открих, че пространната колекция от произведения на изкуството, биологични видове и любопитни експонати от сферата на науката, които изпълваха трите етажа на музея, представляват само част от съдържанието му. Защото навсякъде тук бяха натрупани огромен брой неща, прибрани в подземие за съхранение. Карлтън задържа фенера високо и огледа обстановката, при което забелязах под лъча му една сякаш безпределна смесица от редки и впечатляващи неща: няколко мумифицирани котки, челюстните кости на спермацетов кит, един цял препариран носорог, китайска лула за опиум, восьъчна фигура на Юлий Цезар в естествен ръст, точно копие на прочутата Камбана на свободата, която виси в Залата на независимостта във Филадельфия, и още много и много.

— Насам, господа – каза Карлтън, насочвайки лъча на фенера приблизително тридесет градуса наляво, където едва сега забелязах отвора на нещо, което приличаше на тесен и нисък тунел. Наведохме глави и поехме през този тесен и напомнящ

за лабиринт коридор, по чиито влажни стени имаше плетеница от бели, блещукащи ивици от селитра, впускайки се бавно в най-затънтените кътчета на подземиято.

Накрая, след безброй завойчета, излязохме в голяма стая с висок таван, или по-скоро изба, осветена от пламъците на няколко газени лампи, разположени върху някои от неизброимите сандъци, големи бъчви и варели, натрупани навсякъде около нас. Веднага забелязах капитан Ръсел, който заедно с трима други полицаи и мъж с посивяла коса, когото не можах да разпозная в момента, бе застанал на няколко метра от нас, до едно обърнато нагоре с отвора буре с железни обръчи в далечния край на избата.

— А – каза капитанът, когато се приближихме, – вече почти не се надявах да дойдете.

— Понеже бяхме ангажирани с важна работа – отвърнах, приближавайки се до него, – получихме съобщението ви едва преди малко и веднага потеглихме към музея.

— Предполагам – каза Ръсел, – че Карлтън вече ви е осведомил за причината да ви извикам.

Потвърждавайки правилността на предположението му с кимване, аз се озърнах наоколо и мрачно попитах:

— Къде е трупът?

Без да казва нищо, Ръсел протегна ръка към изправеното буре. Обърнах поглед към съда и чак сега забелязах, че капакът му е махнат. Вътрешността обаче беше абсолютно тъмна. Надвесих се над него, а Карлтън, за да ми помогне при огледа, протегна фенера над лявото ми рамо, така че лъчът му да попадне точно върху съдържанието на бурето.

Вземайки под внимание чувствителността на читателя, ще се въздържа от описание на ужасната, отвратителна и неописуема гледка, която блъсна погледа ми в същия миг. Достатъчно е да кажа само, че се втрещих пред останките на възрастен мъж, чието тяло, за да може да се побере в тясното буре, бе подложено на най-страшно обезобразяване и разчленяване. Дъхът ми секна от ужас и залитнах назад от страшната гледка. Крокет, който също се бе приближил до бурето, за да види лично съдържанието му, възкликна на висок глас:

— Да ме разстрелят, ако това не е най-ужасното безчинство, което съм виждал!

Зави ми се свят. Затворих очи и се облегнах на един голям сандък с железен обков, стискайки здраво ръба му за опора. Накрая това замаяно състояние отмина. Когато отворих очи, забелязах, че капитан Ръсел ме наблюдава с присвити очи.

— Това зверско клане – казах с дрезгав глас – може да бъде дело единствено на маниака, когото търсим.

— Това не подлежи на съмнение – отвърна Ръсел, – защото убиецът е оставил обичайния си подпис. – Обърна се към Карлтон и разпореди: – Покажи му го.

В изпълнение на нареждането, младият полицаи клекна и приближи фенера до бурето. Светлината отвори загадъчното „Никога вече“, изписано грубо в средата на бурето по неговата обиколка с петна засъхнала кръв, които по строеж и външен вид приличаха на гъсто намазана ръждивокафява боя.

— Оръжието, с което е извършено убийството, бе намерено ето там – каза Ръсел, сочейки към точка на пода, отдалечена на няколко стъпки.

Проследявайки жеста му, видях на пода една антична екзекуторска алебарда, чието страшно, наточено като бръснач острие беше нацапано със съсирена кръв.

— Тази е съвсем точно възпроизведено копие на използваната за екзекуцията на Мери, кралицата на Шотландия – отбеляза сивокосият господин, който стоеше до Ръсел. – Един от неколкостотинте експоната в колекцията ни от редки, свързани с историята оръжия.

Извърнах очи към говорещия и го огледах внимателно. Лицето му изглеждаше странно познато, макар да бях абсолютно сигурен, че никога не съм го виждал. Беше човек на средна възраст с изключително изискана външност и лице, впечатляващо с хармоничната си смесица от мъжествена сила и женствена чувствителност. Имаше изключително буден и пронизващ поглед, бледо и високо чело, еврейски нос, но със значително по-широки ноздри за този тип. Брадичката му беше издадена, ясно очертана и впечатляващо четвъртити, и внушаваше както физическа сила, така и душевна твърдост. Биеше на очи обаче контрастът между тази твърдост и изключително деликатните му устни, чиято нежна, почти чувствена форма напомняше контурите, с които бог Аполон се е явил единствено в съня на Клеомен, синът на Атинянката.

Изведнъж, стряскайки се вътрешно, осъзнах, че този човек с изключително благородна осанка е не друг, а самият Рембранд Пийл, чието лице ми бе познато от красивия автопортрет, изложен във файето на музея, където го бях разглеждал при предишните ми посещения. След като се представих на тази видна личност с почтителен поклон, попитах предпазливо за самоличността на жертвата.

— Казва се Джошуа Хъгчинс – отвърна печално Пийл. – От много години работеше като уредник, на когото имах пълно

доверие. – Тук добави с натежал от гняв и скръб глас: – Защо тази жестокост сполетя стария човечец, не мога и да си представя, та даже и ако от това зависи животът ми. Доколкото ми е известно, той нямаше враг на този свят.

— Кога го видяхте за последен път? – попитах аз.

— Днес, около пладне. Бях дошъл в музея да търся едно нещо – триъгълна шапка, принадлежала някога на великия доктор Франклин, която бях обещал да дам назаем на губернатора, защото искаше да я изложи временно в резиденцията си. Понеже не успях да я намеря, а не можех да продължа по-изчерпателно търсене заради неотложен ангажимент по обяд, помолих господин Хъгчинс, щом му се освободи време, да види дали няма да я открие сред множеството неща, които съхраняваме тук, в мазето.

— Значи това ужасно клане – започнах да разсъждавам на глас – е станало по някое време този следобед.

На тази моя реплика отговори капитан Ръсел.

— Точно така – каза той, гледайки ме многозначително. След кратка пауза, сякаш не искаше да сподели нещо, което не по негова воля ще се окаже крайно неприятно, добави: – Простете ми, господин По, но съм длъжен да се осведомя къде сте били днес.

Понеже подозренията на капитана относно съпричастността ми към престъпленията ми бяха разказани подробно от полковник Крокет, този въпрос изобщо не ме изненада. Още преди да подготвя отговора си обаче, полковникът, който вече бе засанал до мен, заяви следното на Ръсел:

— През цялото време е бил на такова разстояние от мен, от което можех да го напълня. Казах ти, че си сбъркал адреса! Хей, По е по-безопасен от оса с отрязана опашка.

Видимо смутен от твърдението на полковника, капитан Ръсел ме погледна с омекнало изражение и се обърна към мен със следното:

— Моля да ми простите, господин По. Вярно е, както намекна полковник Крокет, че бях започнал да виждам във вас евентуален извършител. Сега вече разбирам, че съм бил на напълно погрешен път.

Това извинение, изречено с тон на дълбоки угризения, изискваше съответния снизходителен отговор. Ето защо аз направих лек поклон и заявих:

— Капитан Ръсел, моля ви, не се самобичувайте без нужда. Всички ние, дори най-надарените с проникателност, може при определени обстоятелства да сгрешим. В интерес на истината –

въздъгнах тежко, – самият аз, както се оказва сега, имам вина за една точно такава грешка.

— Какво имате предвид? – попита Ръсел и повдигна едната си вежда въпросително.

— По причини, които в настоящия момент са прекалено сложни, за да ги изреждам, бях започнал да подозирам, че всичките жертви на тези ужасни престъпления са били свързани с театъра. Но явно не е такъв случаят със сегашната жертва, защото човекът е работел като музеен уредник, а това няма нищо общо със сцената.

— Но бедният Хъгчинс *беше* свързан с драматичното изкуство! – възкликна Пийл.

— Какво? – извиках аз и се обърнах към него с нескрито удивен поглед.

— Преди много години – продължи Пийл, – много преди да стане мой служител, той се е подвизавал на сцената под псевдонима Търоугуд Дж. Кембъл.

Само при споменаването на това странно име аз веднага си спомних, че го бях срещнал днес следобед, докато преглеждах старите театрални рецензии на Монтегю, много от които хвалеха изпълненията на този не прочут, но много харесван артист, представил се отлично във второстепенните си роли като Шекспировия Ботъм, Амбициозо на Уебстър или Сър Политически Кандидат на Джонсън.

— Е, да ме препарират като морско конче, ако По не улучи пак в десетката – възкликна Крокет и ме тупна ентузиазирано по рамото, вследствие на което, главно заради напълно неочаквания жест, както и заради много неравния под на избата, колелата ми леко се подгънаха. Все пак бързо възстанових равновесието си и се обърнах с лице към капитан Ръсел.

От мрачната физиономия на последния личеше, че не споделя положителното мнение на полковника за моето прозрение.

— Господин По – каза той намръщено, – дълбоко съм разочарован, че въпреки обещанието си в обратния смисъл вие сте скрили още информация от мен. Не сте ми казвали нищо за подозренията си във връзка с театъра.

— За да се защитя – отвърнах, – мога само да кажа, че понеже подозренията ми бяха необосновани, счетох за най-разумно да не ги споделям, докато не стигна до някакво по-определено заключение.

— И успяхте ли в това си начинание? – попита Ръсел.

— До този момент не – признах с отчаяна въздишка.

— Ясно – каза Ръсел и продължи да ме гледа изкосо, пог-

лаждайки големия си мустак. – Но сте убеден, че тези зверски престъпления имат някаква връзка с професионалните театрали?

— Точно така – отговорих.

— Тогава може би – продължи Ръсел – аз и моите служители ще трябва да се заемем с разпити на кой ли не – артисти, постановчици и прочие, свързани с различните артистични трупни, пребиваващи понастоящем в Балтимор.

— Действията, които предлагате, наистина може да ни доведат до важни следи – отвърнах му аз. – И именно заради това трябва да ви помоля за прошка. Тежките събития през този дълъг и изтощителен ден, съчетани с крайно потискащата атмосфера в това помещение и вцепеняващата гледка на разчленената жертва, вече подействаха доста жестоко върху нервната ми система.

— Виж какво, капитане – заяви Крокет. – Самият аз се чувствам като пребит. Категоричното ми мнение е, че трябва да приключваме за тази нощ. Тримата можем да продължим разговора си и утре, ако сте съгласни.

Това предложение бе прието с охота от Ръсел, при което ние се сбогувахме с Пийл и отново водени от Карлтън, поехме през тъмните лабиринти на подземие и се изкачихме по тясното извито стълбище. Когато излязохме до залата с огромния мастодонт, ние се разделихме с младия полицаи и напуснахме музея.

По това време гълпата от търсачи на зрелища вече се беше разотшла. Качихме се мълчаливо на файтона и поехме по тъмните и безлюдни улици. Почти не разговаряхме по време на пътуването. Най-после пристигнахме пред дома ми.

— Мисля, че е най-добре да се прибирам в хотела – каза Крокет през широка прозявка, докато слизах от файтона. – Денят беше дяволски дълъг и изморителен. Смятам да дремна малко и ти предлагам да направиш същото. Ще дойда утре преди обяд и ще довършим ровичкането в тия проклети вестници.

След тези думи той ми пожела лека нощ, обърна файтона и се изгуби от Амита стрийт, докато отивах към входната врата.

Беше достатъчно късно, за да не очаквам да заваря будни нито Мамчето, нито Вирджиния. И наистина, когато влязох в къщата, пълната тишина ми внуши заключението, че моите близки спят. Това предположение бе потвърдено, когато, влизайки в кухнята, намерих на масата бележка от Мамчето, с която ме уведомяваше, че двете са си легнали, и настояваше да хапна от болонската наденица, приготвена от нея за вечеря, която съм щял да намеря в чиния, оставена близо до печката.

Макар че цял ден не бях хапвал абсолютно нищо, изобщо

не чувствах глад. Нито пък въпреки физическата умора бях склонен да се прибера в спалнята, защото претоварената ми психика беше толкова възбудена, че сънят би бил невъзможен. Затова изгасих газената лампа в кухнята и отидох в кабинета си.

Многобройните вестници, които бяхме докарали от къщата на Монтегю, бяха безредно нахвърляни на купчини върху пода на кабинета. Взех една голяма купчина и я занесох на бюрото, седнах на стола и започнах да чета. Скоро бях изцяло погълнат от това занимание. Прегледах внимателно безброй отзиви за отдавнашни театрални постановки. Четох за обаятелната игра на госпожа Бродхърст в ролята на Констанс Макинтош от очарователната комедия на Къмбърланд „Всеки е малко виновен“; за пленителното изпълнение на Клифтън Тейлър в едноименната роля в „Густав Васа“ от Гилмор; за малко разочароващия дебют на Едуард Синклер Тар в „На всяко гърне мерудия“ от Уинел. Така се нижеха часовете.

Едва когато небето отвъд прозореца, пердетата на който не бяха спуснати, вече започваше да показва първите слаби признаци на развиделяване, аз станах от стола с премрежени очи и разтуптяно сърце, стиснал в треперещите си ръце един брой на „Балтимор Дейли Адвъртайзър“ от 1810 година, в който само преди миг бях открил какво означава страшното „Никога вече“.

ГЛАВА 28

Преди почти точно двадесет и четири години, в събота, трети май 1810 година, една пътуваща трупа артисти е играла на сцената на Новия театър на Ййст Балтимор стрийт. През последните няколко години тази група се била установила в Бостън, но с приключването на театралния сезон на града в началото на април участниците в нея предприели турне в южните щати, принудени от несигурното финансово положение, характерно за живота на артистите.

Представената тогава пиеса (в една с нищо невпечатляваща по онова време вечер, последствията от която обаче се оказаха повече от трагични) е бил някога популярният, но напълно забравен днес фарс „Себастиан Барнуел или лъжливият любовник“. В главната женска роля на привлекателната млада аристократка лейди Амилия, чиято ръка е искана от множество ухажори, между които и дукът на Корнуол, е играла даровитата и много обичана актриса Илайза По, която ме е била родила по-малко от четири месеца преди това.

В незначителната, ако не и нищожна роля на придворния

слуга Белмор, изявяващ се като посредник на дука, е играло съществото, което съм принуден с огромно огорчение да призна за свой баща – суетният, амбициозен, но отчайващо бездарен актьор Дейвид По младши.

Научих тези факти от рецензията, която току-що бях открил след дългото и усърдно ровене из колекцията от стари вестници на Алигзандър Монтегю. Тази статия, публикувана в понеделника след въпросната вечер, съдържаше ярко описание не само на постановката, но и на реакциите от страна на публиката.

Играта на майка ми е била посрещната с голямо, бурно въодушевление – типичен отклик към актьорското ѝ майсторство. Баща ми също, с мимолетното си появяване, е предизвикал характерната реакция на театралната публика. В неговия случай обаче тя е била не одобрителна, а диаметрално противоположна – горещо изригване на шумно и откровено презрение заради пълната неадекватност на играта му. Ще цитирам подходящия откъс от рецензията и след като го прочете, читателят лесно ще разбере защо веднага щом открих този документ, скочих от стола направо полудял от удивление, възбуда и ужас. Ето какво бе написал Монтегю:

„Редно е да отбележа, че докато госпожа По изигра ролята на Амилия с обичайните за нея убедителност и грация, изключително краткото появяване на нейния съпруг в ролята на глуповат придворен слуга на дука беше неприятно както за гледане, така и за слушане. В добавка към физическите му недостатъци – плоската му физиономия и кльощава фигура – господин По, изглежда, е необичайно предразположен към онова сковаващо нервно напрежение, което понякога сполита и най-добрите актьори, но което в неговия случай се проявява толкова остро, че го лшава почти напълно от способността да говори и да се гвижи.

В събота вечерта ролята на господин По в постановката изискваше от него да произнесе една-единствена реплика. Дукът на Корнуол, след като предложението му за женитба е отхвърлено от красивата Амилия, изпраща своя слуга Белмор (господин По) да предаде крайното му разочарование. Въпросната реплика е следната: „Заръчано ми е да предам: вашето „не“ толкова натъжи господаря ми, че той никога вече няма да бъде весел.“ В това изречение има по-малко от двадесет гуми, голяма част от които егносрични. И въпреки това злополучният господин По успя да я произнесе с толкова забележи-

телно запъване, че почти не бе разбран от публиката, сред която бяха и някои от нашите най-видни съграждани: господин Самюел Огдън Ашър, господин и госпожа Джуниъс Макрийди, госпожа Джозиа Никодемус и други. Заекващият му опит да произнесе многосричното „никога вече“ би имал положителен комичен ефект, ако не бе огромното объркване както у актьора, така и у публиката. (И в интерес на истината, най-малко един от колегите на господин По бе забелязан да се хили открито при неспокояните усилия на горкия човек. Това беше изключително забавният господин Търоугуд Дж. Кембъл, изпълнил ролята на недогялания слуга на Амилия – Том Кракскъл).

На финала на пиесата публиката възнагради госпожа По с гръмки, продължителни и напълно заслужени аплодисменти. Към господин По обаче тя бе щедра единствено с истинската буря от подвиквания, освирквания и обиги. „Никога вече не се връщай в Балтимор!“, изкрещя един разпален зрител и скоро подигравателният вик „Никога вече!“ закънтя в залата.

С тази сурова, но заслужена присъда е напълно солидарен и пишещият тези редове. Госпожа По винаги ще бъде добре дошла на сцените в нашия град. Но що се отнася до нейния съпруг, ще бъдем безкрайно благодарни, ако *никога* вече не го видим да играе!“

Все още треперещ целият, аз се отпуснах на стола, а в главата ми нахлуха безброй объркани мисли. Не бих могъл да кажа със сигурност колко време съм седял зад бюрото. В мозъка ми беше пълна бъркотия, неусмирима безредица. Бях успял да открия един съществен елемент от загадката. Но като цяло тя си оставаше пак толкова объркана и неразрешима, както и в началото.

По отношение на основния ми извод – че серията от страшни убийства е свързана по някакъв начин с отдавнашни събития в театралните среди, касаещи моето семейство – вече нямаше и най-малкото съмнение. Но в друго, много съществено отношение моята хипотеза се бе оказала изцяло погрешна. Отвратителната поредица от убийства не беше, както предполагам, свързана с майка ми. По-скоро, както достатъчно ясно личи от цитираната статия, те са в причинна връзка с тежко публично унижение, преживяно от *баща ми* преди близо четвърт век!

Нямах почти никакви сведения за това жалко същество. И малкият интерес, който някога може би съм проявявал по отно-

шение на него, бе отдавна заличен от огорчението, от пълното ми презрение към един мъж, комуто достойнство и благоприличие са толкова чужди, че може да изостави младата си съпруга и детето си сами под жестоките удари на живота. Малкото факти, които знаех със сигурност, бяха следните:

Кръстен на забележителния човек, служил толкова достойно на страната си по време на войната за независимост, внукът Дейвид По на младини е учил за юрист. Но явно още тогава е хранил мечти да стане актьор – мечти, стимулирани още по-силно, когато двадесет и пет годишен посещава представление на известната тогава комедия от Ричард Гилмор „Момчето от пазара“ и е завладян от чара на актрисата в главната роля, госпожица Елизабет Арнолд. През следващата година изоставя юридическото си образование и се отдава на артистичната професия. Надарен със силен, мелодичен глас, пластичност и гореща амбиция, младежът притежава доста подходящи за сцената качества. Но за нещастие е бил предразположен към парализиращ страх, който често го е сковавал напълно по време на представление.

Надявайки се, че това тежко предразположение ще изчезне с времето, той се присъединява към трупата „Вирджиния Плейърз“ и играе в множество второстепенни роли: Фалиеро в „Абелинор, или Великият бандит“, Алън Дейл в „Робин Худ“, Хари Тъндър в „Загадъчна история“, младият Удланд в „Евтин живот“ и други. През 1805 година се оженва за колежка от трупата – споменатата вече госпожица Арнолд, бъдещата ми майка. През следващите няколко години двамата играят в множество постановки. Но докато неговата красива млада съпруга печели все по-голяма слава от сезон на сезон, неговата репутация претърпява също такъв силен спад, докато накрая става буквално за смях. Смъртоносният удар върху кариерата му очевидно е бил нанесен през онази съдбоносна вечер, за която бях прочел преди малко, защото скоро след това, през юли 1810 година, той изведнъж изчезва, без да остави никаква следа за местонахождението си.

Тези оскъдни сведения бяха всичко, което знаех. Какво бе станало с него, къде бе отишъл, от какво е преживявал и всъщност жив ли беше или мъртъв, можех само да гадая. Сега, повече от двадесет години след изчезването на баща ми, призракът на това жестоко, достойно за презрение същество отново се натрапи в живота ми.

Това, че злоещото кърваво „Никога вече“, изписано на местата на убийствата, бе напомняне за онази отдавнашна унищителна вечер, изглеждаше безспорно. Но ако е така, тогава кой бе

извършителят на тези страшни престъпления? Можеше ли да е самият той, все още жив и върнал се след толкова години да си отмъсти на останалите живи причинители на унижението му? Макар че един такъв факт не беше съвсем немислим (ако се приемеше, че е още жив, баща ми би трябвало да е на петдесет и седем години, физически способен да върши злини), тази теория не можеше да обясни злоещия призрак на жената, с който се бях сблъскал няколко пъти.

С мисъл, изцяло погълната от тези и други загадки, аз не забелязвах как минава времето. Неочаквано откъм другата страна на стената, която разделяше кабинета ми от кухнята, долових шумове – приглушени стъпки, скърцане на пода, тракане на чинии. Вдигнах поглед към часовника и видях, че е почти шест сутринта. Сега звуците от кухнята намериха пълното си обяснение, защото бързо се досетих, че всеотдайната Мамче вече е станала и се е заела със сутрешната шетня.

Скочих от стола, бързо излязох от кабинета и се втурнах в кухнята, като внезапно ми влизане накара Мамчето, която беше пред печката и се опитваше да я запали, да извика леко от изненада.

— Ох, Еди! – каза задъхано тя, притиснала с длан едрата си гръд. – Изплаши ме до смърт! – Изчака малко да се нормализира дишането ѝ и попита: – Откога си буден?

— Вчерашните събития всяха такъв смут в душата ми, че нека перифразирам безсмъртния бард, на природата нежният балсам не пожела да натече в моите клепачи и да потопи сетивата ми в забрава.

— Божичко! – възкликна тя. – Да разбирам ли, че изобщо не си спал?

— Наистина, точно такъв е смисълът на моите слова.

— Горкото ми момче! – възкликна тя. – Сигурно си капнал. Сядай на масата, а аз ще ти направя чаша чудесен чай.

Подчиних се на разпореждането ѝ и седнах на обичайното си място, а слагайки чайник с вода върху вече запалената печка, добрата женица ме попита за естеството на проблема, възникнал в музея.

— Един човек е бил убит – отговорих ѝ мрачно. – И то по такъв брутален, абсолютно зверски начин, че ако ти разкажа някои подробности, няма да постигна нищо друго, освен да изпълня душата ти с отвращение.

— Колко ужасно. Но какво общо имат с теб тези страшни убийства?

— Към настоящия момент тази загадка остава нерешена.

Благодарение на неуморните си усилия обаче най-после открих следа, която може да ме доведе до отговора.

— Каква следа, миличък? – попита тя.

— Такава, че може би самата ти ще ми помогнеш да установя значението ѝ.

— Аз ли? – възкликна тя.

— Да. А сега, скъпа Мамче, ако обичаш, седни при мен на масата, защото искам да ти задам няколко въпроса относно един човек, за когото сме разговаряли рядко, почти никога. Имам предвид по-големия ти брат, моя отдавна изчезнал баща, Дейвид По.

Като реакция на казаното от мен върху лицето на Мамчето се изписа пълна изненада.

— Защо, какво искаш да знаеш за него? – попита тя най-после.

— Всичко, което можеш да ми кажеш за обстоятелствата, които са го тласнали да престъпи най-свещеното, най-изначалното задължение за съпругеска и родителска преданост и да избяга от младата си съпруга и детето си.

Учудването върху лицето на Мамчето сега се смени с дълбоко огорчение. Съвсем очевидно даже и след толкова много години вероломното поведение на брат ѝ оставаше крайно болезнена тема за добродушната жена. Съчувствено угризение ме бодна в гърдите, щом видях страданието ѝ. Въпреки това, макар че никак не ми се искаше да ѝ причинявам дори капчица мъка, сериозността на положението налагаше да упорствам с въпросите.

Ето защо аз отново настоях да седне до мен и да разкаже какво знае за изчезването на баща ми. Тъкмо се нахрани да го направи и от чайника върху печката се чу познатият шум на вряща вода. Като въздъхна облекчено и се обърна с гръб към мен, сякаш ѝ бе дадена отдавна чакана почивка, Мамчето се зае да приготви две чаши чай с очебийно забавени движения. След необичайно протакане тя донесе двете чаши на масата, сложи едната пред мен и седна на отсрещния стол. Последваха още няколко допълнителни маневри за забавяне, докато духаше изпускащата пара напитка, отпиваше няколко предпазливи глътки и коментираше силата и аромата на отварата.

В крайна сметка, виждайки, че по-нататъшното отлагане е невъзможно, тя ме погледна с тъга в очите и каза:

— О, Еди, струва ми се, че е голям грях да говоря лошо за близките си, особено за по-големия си брат, когото боготворях като малка. Беше толкова елегантен, толкова красив! Като теб, мило момче!

Тук тя протегна дясната си ръка към лицето ми и докосвай-

ки нежно с пръсти лявата ми буза, я потупа с обич, след което продължи:

— В моите очи дори недостатъците му се превръщаха в добродетели. Защото той беше ужасно твърдоглав. Когато обяви намерението си да зареже следването на правото, баща ни беше покрусен. Но на мен неговото твърдо решение ми се струваше толкова възхитително, толкова героично! Разбираш ли, Дейвид беше убеден, че е роден за сцената, че е призван да постигне безсмъртие като артист.

— Гледала ли си го някога как играе?

— Веднъж – каза женицата с тежка въздишка. – Тук, в Балтимор, в постановка на много забавна пиеса в Новия театър.

— „Себастиан Барнуел, или лъжливият любовник“? – попитах аз.

— Може би – отговори Мамчето. – Вече не помня заглавието. Но си спомням играта на баща ти, като че ли беше вчера. Бях толкова развълнувана, когато излезе на сцената, облечен като английски джентълмен. Изглеждаше като истинско възплъщение на човешкото благородство. Произнесе само няколко думи, които прозвучаха в ушите ми като най-сладка поезия. Обаче публиката! Дюдюкаха, освиркваха и крещяха ужасни обиди! Горкият Дейвид! Видях го как се изчервява и се смалява от унижение. О, каква ярост изпитвах в този момент. Честно ти казвам, Еди, ако имах оръжие подръка, сигурно щях да накарам мъчителите му да замлъкнат за вечни времена. Защото в моите очи, нали разбираш, по онова време моят брат не можеше да греша.

Взрях се напрегнато в Мамчето и забелязах странно явление. Лицето ѝ, което рядко бях виждал в състояние, различно от пълното спокойствие или дълбока, майчинска загриженост, сега изглеждаше гневно почти до посиняване. Цветът на кожата ѝ, обикновено с равномерна руменина, беше прошарен с тъмночервени петна, в малките ѝ очи искреше възмущение, устните ѝ бяха изкривени в гневна гримаса. Съвсем очевидно беше, че споменът за унижението на брат ѝ продължаваше да бъде източник на най-болезнени, най-горчиви чувства.

Трябваше да измине почти цяла минута, докато отново дойде в състояние да говори. След като отпи няколко едри успокояващи глътки чай, тя продължи:

— Скоро след този грозен случай видях брат си за последен път.

— Кога беше това? – попитах нетърпеливо и се приведох напред.

— През една дъждовна нощ в началото на юни. Бях сама

вкъщи и четях роман от Дикенс, когато чух някой да чука на входната врата. Когато я отворих, с изненада видях брат си. Без да промълви и дума, той отиде в хола и седна на един стол. Дрехите му бяха толкова подгизнали, че в краката му бързо се образува локва. А изражението на лицето му! Беше толкова обезумяло, толкова свирепо, че направо се изплаших. В мига, в който си отвори устата, разбрах, че е страшно пиян. О, Еди, сърцето ми се късаше да го гледам в това състояние.

— И какво каза той?

— Започна да говори сърдито и несвързано за живота си – колко отворителен бил, как всички били против него, как целият свят е виновен за провала му. Най-неочаквано ми поиска пари. Разбира се, нямах откъде да му дам, защото положението ми не беше цветущо. Когато му обясних внимателно това, той скочи на крака и изкрещя: „Тогава унищожението ми ще тежи и на твоята съвест!“ „Защо, какво искаш да кажеш, Дейвид?“ „Ахнах аз. „Приключвам с този живот! Повече няма да търпя такъв брутален тормоз. Сбогом завинаги!“ С тези думи се обърна и изчезна в нощта. Повече никога не го видях, нито аз, нито друг от семейството.

Мамчето произнесе последните си думи с безкрайно дълбока тъга. Гласът ѝ затрепери, в очите ѝ напиреха сълзи. Вдигна края на престилката към лицето си и избърса двете ручейчета влага, които се стекоха по бузите ѝ, а аз се пресегнах и я потупах успокоително по рамото.

— И оттогава до ден днешен не си чувала нищо за съдбата му? – попитах след малко.

Тя поклати тъжно глава и отговори:

— Само слухове. Че умрял от жълта треска в Норфолк, Вирджиния. Че бил убит в кръчмарско сбиване в Савана, Джорджия. Че избягал с някаква шотландска пачавра и отишъл да живее с нея в чужбина. Но коя от тези приказки е вярна, ако изобщо някоя е вярна, не мога да отгатна.

В продължение на няколко секунди двамата седяхме в пълно мълчание, а в главата ми бушуваха най-невероятни предположения. В крайна сметка повече не можех да седя и да бездействам. Скочих на крака и обях:

— Мамче, както винаги, дълбоко съм ти задължен за помощта, която ми оказа, и те моля да ми простиш за всичките мъки, които ти причиниха въпросите ми.

— Но къде отиваш, Еди?

— Да осведомя Крокет за всичко, което се случи, след като се разделихме снощи. Макар че обеща да се появи тук към обяд, нямам търпение да чакам идването му.

— Но още не си закусил.

— В момента изобщо не чувствам гложещото стържене на глада, а освен това, ако ме налегнат такива неприятни усещания по-късно, спокójно мога да се възползвам от трапезарията в хотела на полковник Крокет. Междувременно, моля те, предай най-сърдечните ми поздравии на Вирджиния, когато се събуди.

После, след като целунах с благодарност широкото чело на Мамчето, аз изтичах до вратата и излязох на улицата.

Въпреки ранния час денят вече бе необичайно топъл и влажен, небето беше плътнo покрито със сиви, тежки облаци. Улиците скоро щяха да загъмжат от хора, но в момента бяха съвсем безлюдни – обстоятелство, което ми позволяваше да се движа към Файет стрийт с широка и невъзпрепятствана стъпка. Докато крачех към хотел „Барнъм“, мисълта ми беше ангажирана с информацията, дадена ми преди малко от Мамчето. Описанието на крайно унищожителното преживяване, изстраданото от баща ми на сцената на Новия театър, съвпаднаше напълно със статията от вестника, която бях открил по-рано сутринта. Поскоро бях впечатлен от думите ѝ за яростта, която самата тя е изпитала от грубите, саркастични подигравки от страна на публиката. Това, че едно толкова нежно, толкова любвеобилно, толкова добродушно същество като Мамчето се е почувствало предизвикано така силно, само потвърждаваше моето предположение, че поредицата от убийства напоследък е отровна реколтата на онази пълна с мъка и унижения отдавнашна вечер.

Само че кой стоеше зад тези отворителни убийства? Самоличността на извършителя оставаше загадъчна както и преди. Във връзка с това бях заинтригуван от споменатия от Мамчето слух, който никога не бях чувал, че моят некадърен баща не просто е изоставил жена си и детето си, но го е направил, за да избяга с друга жена – с „шотландска пачавра“, както нетипично грубо се изрази Мамчето. Възможно ли беше този слух да се основава на някаква реалност и жестоката призрачна жена, която бях видял в три отделни случая да има нещо общо с това обстоятелство?

Вниманието ми беше изцяло заето с тези разсъждения, докато бързах да се срещна с Крокет. Съвсем неочаквано внезапен порив на вятъра откъм североизток вкара пращинка в лявото ми око и изтръгна от него обилни сълзи. Спрях се на сред крачка, извадих носна кърпа от джоба си и опитах да извадя дразнещата частица. Както стоях на безлюдната улица и лекичко побърсвах зрителния си орган, примигвайки често, започнах смътно да забелязвам, че точно пред мен се е появил друг пешеходец и незнайно защо, се беше спрял. Най-после зрението ми

се проясни и успях да огледам стърчащата пред мен фигура. Читателят лесно може да си представи удивлението ми, уплахата, пълното вцепенение, когато се оказах очи в очи с неповторимо противната физиономия на... Ханс Нойендорф!

— Добър'утро, господин По – каза той с необикновено широката си и сякаш без устни уста, разкривена в дълбоко презрителна и подигравателна усмивка. Понеже само веднъж бях застава близо до тази страховита фигура, донякъде бях забравил за сковаващото въздействие на изключително грозната му външност: за прекалено голямата му глава, свинските очи, месестия сплескан нос. Лявото му ухо, което беше частично откъснато при „малкото сборичкване“ с Крокет, явно е било пришито на мястото му от забележително несръчен полицейски хирург и стърчеше от главата му под странен ъгъл – черта, която само допълваше крайно противната му външност.

Вторачена в мен с безкрайно злобно изражение, тази страховитата фигура заяви:

— Като рече човек да те хване, си по-хлъзгав от сапунисана змиорка, проклето дребно добиче с цвят на суроватка. Ама сега май те докопах.

Изричайки тези думи, той пристъпи към мен.

В живота на всеки мъж, дори и на най-незаядливия, настъпва момент, когато обстоятелствата го принуждават да отприщи онези нецивилизовани, направо варварски заложби, които природата е вселила в мъжките гърди. Така стана, че когато Нойендорф тръгна към мен, аз инстинктивно заех позиция за бой, позната ми от времето, когато следвах в университета във Вирджиния. Тогава уменията ми на любител боксьор бяха спечелили възхищението на всички студенти. Завъртях се в позиция „на верев“, присвих леко крака в колената и като свих шепа в здраво стиснати юмруци, вдигнах двете си ръце точно под ъгъл деветдесет градуса, като задържах лявата съвсем малко над дясната, в съответствие с утвърдената от времето традиция на юмручния бой.

След това се прокашлях и заявих (с глас, който потрепваше малко заради силното вълнение):

— Длъжен съм да те предупредя, Нойендорф, че макар по принцип да съм противник на насилието, тези, които познават спортните ми постижения, ме смятат за майстор на боксовото изкуство. Ако продължаваш да упорстваш с този начин на действие, няма да се поколебая да стоваря цялата унищожителна мощ на бойните си умения върху теб.

Огромният предупредителен ефект на това изявление, да не говоря за свирепото ми изражение, накара главореза да се

спре внезапно и изплашено. Като подпря ръце на кръста си, той ме изгледа с невъобразима злоба и възкликна:

— Абе, дребен бърборко. Когато свърша с тебе, ще предпочиташ да си пукнал със счупен гръбнак.

Въпреки това злонравно изказване злодеят не се опита да се приближава повече към мен. Съвсем очевидно (или поне аз си мислех така) той бе очаквал да не срещне никаква съпротива и в момента преценяваше дали е разумно да влезе в схватка с толкова вещь в боксовото изкуство противник.

Съвсем неочаквано обаче разбрах, или по-скоро усетих, че двамата с Нойендорф вече не сме сами – някой се беше промъкнал зад мен. Понечих да се обърна, но още преди да мръдна, нещо като чувал от груба, жулеща тъкан като зебло, бе надянало на главата ми и почти в същия миг получих рязък удар в горната част на тила с тежък, твърд предмет. Ярка бяла светлина лумна в черепа ми, придружена от усещане за непоносима болка. После ослепителната светлина угасна, болката милостиво престана и всичко се превърна в мрак, тишина и пълна безчувственост.

ГЛАВА 29

Сред най-потресавашите случаи, разказани от доктор Валдемар в забележителния му труд „Епидемичността на проказата и причини за нея“ има един, който остави дълбок и траен отпечатък във въображението ми. Това бе историята на млад човек от Тринидад, който си седял на тераската пред къщата в своята плантация един следобед и пушел пура. Изведнъж надущил характерната миризма на печено месо. Миризмата като че ли идвала някъде отблизо, но когато се огледал, младият мъж не успял да открие източника ѝ.

Свил пренебрежително рамене и отново се задълбочил в мислите си. След известно време вдигнал пурата към устните си с намерението да си дръпне веднъж. Едва тогава забелязал с огромно удивление и вцепенен от ужас, че от пурата е останала само една гореща, тлееща угарка, закрепена между показалеца и средния пръст на дясната му ръка. Миризмата, която бил подущил, идвала от собственото му овъглено месо!

Скочил на крака, хукнал към най-близката помпа и натопил ръката си във вода. Пострадалите пръсти били толкова овъглени, че се наложила ампутация на най-горните фаланги на двата пръста. И въпреки това той не бил усетил дори най-малък признак за болка, понеже пръстите му били станали абсолютно

безчувствени – първият признак на ужасното заболяване, което в крайна сметка щяло да се разпространи в цялото му тяло, обричайки го на кошмарното съществуване на прокажения.

Този разказ ме впечатли дълбоко, когато го прочетох за първи път в книгата на Валдемар, не просто с грозните подробности в него, а заради дълбоката и парадоксално успокояваща поука, която внушаваше. Свикнали сме да гледаме на острата физическа болка като на абсолютно зло – нещо, което трябва да се избягва на всяка цена. Но както внушава разказаната тук случка, има моменти, когато болката, дори да е крайно нетърпима, може и трябва да се възприема като важно и дори полезно усещане, действащо като бронзовия звън на алармена камбана: защитно средство, което природата е вградила в организма ни, за да ни предупреждава за опасностите и да ни подтиква към необходимите мерки за запазване на здравето ни.

А страданието изпълнява и друга функция с това, че все още сме в състояние да го усещаме – защото само умрелите (или живите мъртъвци, както в случая с нещастния млад човек от Тринидад) не усещат болка.

Пробудих се, безкрайно бавно и мъчително, от силна и упорито пулсираща болка дълбоко в главата. Но въпреки че усещането беше почти убийствено, то ме изпълни с благодарност и успокоение, защо самата му сила ми подсказа, че съм още между живите.

Това обаче беше единственото, което знаех, защото във всяко друго отношение представите ми бяха абсолютно неясни и объркани. Все пак бавно и постепенно умствените ми способности възвърнаха обичайната си острота и настоящото ми положение стана по-ясно.

Лежах по очи със здраво завързани на гърба ръце, главата ми още беше омотана в конопения чувал, в който бе изрязан отвор около устата ми, за да мога да дишам. Естествено, погледът ми беше напълно преграден, докато слухът ми, макар и не изцяло блокиран от зеблото, беше доста ограничен. Въпреки това успях да стигна до извода – по допира на трева, камъни и клечки под тялото ми, – че съм изнесен извън града.

Дълго лежах абсолютно неподвижен и се опитвах да устоя точно какво ми е положението. Въпреки преградата на гробото зебло чувах ритмичен тъп звук, сякаш наблизно някой копаеше в земята. Изведнъж този звук от лопата престана и изключително груб мъжки глас заяви:

— По дяволите, не копая и сантиметър повече.

В отговор на тази недоволна декларация втори мъжки глас,

който веднага разпознах като принадлежащ на моя враг Ханс Нойендорф, попита дрезгаво:

— Колко дълбока стана тая проклета дупка?

— Три стъпки. Може и четири – отговори другият.

— Малко е плитко за гроб – изръмжа Нойендорф. – Ама мисля, че стига за дребното мършаво копеле.

Причината за отвлечането ми вече беше свършено ясна – толкова, че косата ми настръхна. Предстоеше да бъда жестоко убит и после погребан в незнаен гроб, някъде на полето, и страшните следи от престъплението щяха да останат скрити завинаги! Читателят лесно може да си представи реакцията ми към този ужасен, подъл план. Нервите ми, вече изпънати до скъсване, не издържах и от треперещите ми устни се изплъзна стон, предизвикан от неописуем ужас.

— Ха, я вижте.

Тази реплика бе произнесена от трети човек с глас не по-малко заплашителен от другите, макар и не чак толкова гърлен. Вече беше страшно ясно, че бях попаднал в лапите на Нойендорф и поне двама от неговите нецивилизовани сподвижници.

— Айде, жалко копеле! – извика третият главорез и стовари рязък, болезнен ритник в горната част на гърдния ми кош. – Ставай!

Съвсем неочаквано груби ръце ме сграбчиха за левия лакът, яростно ме изправиха на крака и рязко свалиха чувала от главата ми.

Денят беше много облачен, както и сутринта, когато излязох от къщи, но дори и при тази сива, мрачна светлина очите ми имаха нужда от доста време да се приспособят, понеже бяха лишени от дразнения върху ретините в продължение на няколко часа. Постепенно успях да огледам заобикалящата ме среда. Установих, че заключенията ми са били правилни. Бях докаран в някаква местност. Намирах се на малка, почти квадратна поляна, заобиколена от три страни с гъста широколистна гора. Четвъртата ѝ страна представляваше малък хълм, на чийто плавен склон кротко пасяха три оседлани коня, очевидно принадлежащи на моите похитители.

На няколко метра вдясно от мен, подпрян на дългия дървен сап на една лопата, чието острие беше забито в големичка купчина пръст, стоеше мъж, в когото веднага разпознах противната отрепка с рунтави вежди, с която си бяхме разменили доста хапливи реплики в деня на битката между Крокет и Нойендорф. Пред краката му се простираше новоизкопана дупка, чиито размери не оставяха никакво съмнение относно предназначението ѝ като набързо изкопан човешки гроб.

Нойендорф седеше върху голям продълговат камък точно срещу мен и хладнокръвно ме наблюдаваше. Третият от бандата – отрепката, която ме изправи така безцеремонно на крака – беше зад мен и лицето му остана скрито от погледа ми. Неочаквано той пусна лакътя ми, отиде при Нойендорф и се обърна към мен с доволна демонична усмивка, разкривайки отвратителните си пожълтели зъби, от които липсваха двата горни резци. Още щом зърнах противното състояние на зъбите му, разпознах в него втория от двамата невъзпитани дървеняци, с които се бях сблъскал при битката на Крокет край залива.

— Вече е съвсем буден, Ханси – каза беззъбият. – Давай да си свършиме работата.

Лицето му, докато произнасяше тези думи, се топеше в забележителен ентузиазъм, малките му очички блещукаха в очакване, а бледият му език лакомо навлажняваше устните.

Нойендорф ме погледа мълчаливо още няколко секунди. След това бавно се смъкна от камъка, направи няколко тежки крачки към мен и изръмжа:

— Защо не?

Че ми предтоеше да умра съвсем скоро, беше сигурно. Че погребението ми щеше да е крайно позорно, нямаше спор. Да те убият жестоко и да те оставят да гниеш някъде сред пуциниците – това определено беше ужасна, невъобразима съдба. И все пак бях безсилен да я предотвратя. Със здраво завързани зад гърба ръце и трима злодеи около мен, съпротивата или бягството изглеждаха еднакво невъзможни.

„И все пак – зарекох се мълчаливо, – ако ми е писано да умра по този начин, поне мога да го направя така, както подобава на един По!“ Привеждайки това смело решение в действие, аз се изпъчих, изправих рамене и докато Нойендорф заставаеше точно пред мен, заявих следното:

— Можеш да ме застреляш, прободеш, удушиш или да ме унищожеш по какъвто и да е друг начин, който дяволското ти съзнание е способно да съчини, Ханс Нойендорф. Но никога няма да ме видиш да трепна, да се изплаша или да викам за милост, защото благородният, достойният, *непокорният* дух на смелия ми дядо, генерал Дейвид По, продължава да живее и диша в моите гърди!

Уязвен дълбоко от пронизващата сила на това дръзко изявление, злодеят ме сграбчи за предницата на ризата и изкрещя:

— Кой ти говори нещо за пробождане, застрелване или душене бе? Ти служиш за жива стръв. А и за друго не ставаш, дребен устат посерко. Жива стръв!

Макар и произнесено с характерната за него злоба, това

изявление не можеше да не ми подежда успокоително. Значи нямаше да ме убият в края на краищата! Обаче успокоението ми бързо се изпари, когато отвратителното същество, което се подпираше на лопатата, се обърна към мен и каза с идиотско кикотене:

— Жива заровена стръв!

Страшният подтекст в тази реплика накара кръвта ми да замръзне

— Н-но к-какво искате да кажете? – заекнах аз с предрезгавял глас.

— Много е просто – отговори Нойендорф, разкривил неандерталското си лице в злорада гримаса. – Искам оня мръсник от Тенеси да дойде тук, където мога да се справя с него насаме, без ченгета, без зрители. А ти си стръвта, която ще го примамим. Тебе ще те закопаем, приятелче. Изпратили сме един наш човек, Чарли Доусън, който в момента пътува към хотел „Барнъм“, за да каже на оня лайнар Крокет, че е най-добре моментално да си изнесе задника оттам, ако иска да те изрови жив, дребен гърчещ се червей.

Смисълът на тези думи беше толкова страшен, че известно време почти не можех да дишам, а камо ли да говоря. Гърдите ми се издуваха, зави ми си свят, косата ми се изправи. Накрая с огромно усилие на волята успях да изрека задъхано:

— Но вие сигурно не възнамерявате да ме подлагате на онзи чудовищен, неизразим ужас да бъда инхумиран приживе!

Сбръчквайки чело, очевидно объркан, Нойендорф отговори:

— Ей сега ще ти покажа какво възнамерявам.

Стисна горната част на ръката ми в железен захват, кимна рязко към беззъбия си помощник, който веднага се приближи от другата ми страна и хвана по същия начин десния ми крайник. Воден по този начин от двамата главорези, аз бях безцеремонно завлечен до ръба на прясно изкопаната дупка, а третият от това неопикуемо противно трио наблюдаваше със сатанинско задоволство.

Това, че обичайните ни физически възможности са само част от скритите ни сили, става очевидно в особено критични моменти. Изправен пред перспективата да умра по такъв страшен, невъобразимо жесток начин, аз събрах всичките си сили и започнах да се боря срещу моите похитители със свирепостта на тигър. Усилията ми обаче бяха безуспешни. При първия признак на съпротива Нойендорф и помощникът му просто удвоиха силата, с която стискаха ръцете ми. Крещях, гърчех се, ритях, но неумолимо ме влачеха към ръба на зеещата яма.

Закрепих се надвесен над този ръб за момент, все още стис-

кан здраво за ръцете от моите похитители, а изцъклените ми очи се взираха с ненадминат ужас в отворената дупка пред краката ми.

— Дишай дълбоко, кучи сине – изръмжа Нойендорф.

След това той и противният му помощник отпуснаха едновременно ръцете, с които ме държаха, и безмилостно ме хвърлиха в гроба.

Тупнах долу на гръб, а ударът от падането ми изкара въздуха. Опитвайки се да си поема дъх, погледнах втренчено нагоре, вцепенен от ужас, и видях как тримата ме наблюдават с еднакво весели сатанински физиономии. Когато направих опит да надам протестиращ вик, неуспешен заради стегнатото ми от страх гърло, Нойендорф погледна своя помощник с лопатата и изрече две думи, чието зловещо значение смрази мозъка в костите ми:

— Заравяй го.

ГЛАВА 30

Да бъде погребан жив несъмнено е най-мъчителното, най-ужасното, *най-фаталното* нещастие, което може да сполети обикновения простосмъртен. И наистина, без никакво колебание може да се каже, че нищо друго не е така подходящо да илюстрира най-висшето физическо и психическо страдание, както инхумацията приживе. Самата мисъл за подобна страшна участ всява в душата огромен и непоносим ужас, от който бяга даже и най-дръзкото въображение. Не ни е познато по-мъчително страдание на Земята, не можем да си представим и нещо дори наполовина толкова страшно в най-дълбокия ад.

Бързам да добавя, че горните твърдения нямат нищо общо с хипотезите. Напротив, те почиват твърдо върху основите на собствения ми опит – върху преките ми и лични впечатления.

Още щом Нойендорф изрече страшната си команда, неговият помощник с лопатата заби инструмента си в купчината новоизкопана пръст и започна да я връща със сатанинско старание обратно в дупката, на чието дъно безпомощно лежах аз. Първата лопата се изсипа върху ходилата ми, втората върху бедрата, третата върху гърдите. Когато цялата тежест на положението отново завладя съзнанието ми, аз отново се опитах да изкрещя. Устните ми се разтвориха, пресъхналият ми от страх език се размърда конвулсивно, но още преди да изтръгна от дробовете си дори наченка на звук, нова порция пръст се изсипа право върху лицето ми, изпълвайки ноздрите ми със специфичната ми-

ризма на влажна земя, и ме накара да плюя, да се задавя и да се разкашлям неудържимо. Отчаяние – такова, каквото никое друго живо същество не може да изпита – изпълни гърдите ми и обля сърцето ми с порой от кръв.

И тогава, в безграничното ми отчаяние, внезапно се появи благословения ангел хранител, долетял под формата на мощен, отекващ и неопишуемо приятен звук. А този звук беше гръмовит мъжки глас, крещящ с толкова внушителен и заповеден тон, че дори и с моите полузапушени уши от пръстта, която току-що се изсипа около главата ми, аз разбирах ясно всяка дума:

– Пусни тая лопата, долен червей, или ще те направя на решето по-бързо от самия божи гняв!

Гласът беше не на друг, а на моя забележителен приятел, полковник Крокет, пристигнал – по каква приумица на провидението нямам и най-малка представа – точно навреме. Трудно може да се предаде с обикновените средства на словото какви силни емоции изживях при тази спасителна намеса. Само онези, които са били осъдени на страшна съдба и са избавени в последната секунда от изненадващо и съвсем непредвидено помилване, могат да разберат какви чувства изпълниха душата ми, когато се случи това чудо.

Трескаво отърсих пръстта от лицето и главата си, отворих рязко очи и погледнах нагоре. Точно над мен, навесен над ръба на зеещия гроб, стоеше разбойникът с лопатата, която продължаваше да стиска в ръце и гледаше в посоката, откъдето долетяха заплашителните думи на полковника. Звучният глас отново прокълтя:

— Хвърляй лопатата веднага, гнусна змия такава, или със сигурност ще ти продупча грозния череп. Да пукна, ако не съм освирепял като звяр!

Чувайки недвусмисления заплашителен тон в предупреждението на Крокет, главорезът благоразумно пусна инструмента, след като го заби в рохкавата пръст до краката си. В същото време Нойендорф, когото не виждах, каза с грубиянски сарказъм:

— Май си голям смелчага с тая пушка в ръцете, а? – Последва кратка пауза. – По дяволите, това ми прилича на пушката на Чарли Доусън.

— Отървах го от нея – бе отговорът на Крокет. – А и вече няма да му трябва, защото изпратих тоя негодник на едно място, където раздават огън и жупел.

По това време вече бях успял, с помощта на доста акробатично гърчене, да се обърна по корем. От тази позиция смогнах да се надигна на колене, а после и да се изправа, като най-горната част на тялото ми се показа над отвора на гроба.

Вече показал глава, аз бързо огледах поляната. На няколко метра вдясно от мен стоеше Крокет и държеше на височината на кръста си доста очукана пушка кремъклия. Дулото на това износено, но все още страшно оръжие беше насочено право в гърдите на Нойендорф, който гледаше Крокет с абсолютна, смазваща злоба. От двете страни на Нойендорф бяха отвратителните му помощници, чиито лица също бяха разкривени от дълбока омраза и презрение.

Върху лицето на самия Крокет се четеше спокойствие, но и смъртоносна непоколебимост. Продължавайки да държи пушката насочена към гърдите на Нойендорф, той за миг ме стрелна с поглед и веднага го насочи пак към нечестивата банда, след което ме попита:

— Как се чувстваш, По? Да пукна, ако не приличаш на попово прасе, показало глава от дупката си.

— Макар и малко разстроен от последното изпитание – отвърнах, – аз съм съвсем добре във всяко по-съществено отношение благодарение на навременното ти пристигане. Но по-неже не мога да използвам ръцете си, които са здраво завързани зад гърба ми, не съм в състояние да изляза от тази дупка и да ти окажа съдействие.

— Не се притеснявай, че не можеш да ми помагаш, По, защото мога да се справя с тая шайка негодници по-лесно, отколкото да преглътна хапка пай с боровинки.

— Мислиш се за много голяма работа, Крокет – изръмжа Нойендорф. – Ама за мене не си нищо повече от пръдня в бурен вятър. Остави тая пушка и ще те видим колко си голям.

Тази нагла забележка не предизвика незабавна реакция от страна на Крокет, който само изгледа с пламък в очите своя опонент. Все пак върху суровото лице на полковника постепенно се разстла дълбоко презрителна усмивка. С бързо, плавно движение той наведе пушката, подпря я на дънера на едно близко дърво, съблече си сакото и като подпря ръце на кръста си, отметна глава назад и заяви:

— Ха, проклет безочлив червей! Ще ти покажа, че съм истински юнак. Вече толкова съм се разгорещил, че още малко и ще почна да бълвам огнени кълба! Ще те сгъна като прана риза, ще те усуча като тирбушон и ще те съдвча наситно като кълцан тютюн.

— Крокет – измърмори в отговор Нойендорф, – дяволски много дрънкаш.

Още докато изговаряше тези думи, дясната му ръка бавно се приближаваше към дръжката на дълга кама, окачена на коланна му в кожен калъф. Внезапно, с движение, бързо като мисъл,

той измъкна ножа от канията и като го хвана за върха, го вдигна високо над главата си и го хвърли право към гърдите на Крокет.

Толкова умело бе хвърлена камата и с такова очевидно убийствено намерение, че сигурно щеше да пробие полковника право в сърцето, ако той не беше клекнал със също толкова забележителна пъргавина. Дори и при това положение, въртящото се острие профуча обезпокоително близко до тялото му, минавайки само на сантиметри от лявото му рамо, преди да се забие в дървото, на което бе подпрял пушката.

С искри в очите, Крокет скочи като пружина и се хвърли към Нойендорф, който изгрухтя силно от болка, когато разяреният полковник връхлетя отгоре му като пантера и го удари с глава в корема. Катурвайки се на земята, двамата съперници започнаха да се удрят с юмруци, да хапят, да ритат с такава ненадмината, неукротима ярост, че около тях се вдигна облак прах и скри вкопчените им фигури. Дори земята сякаш се разтресе от мощната битка, а свирепите ругатни, които бълваха гърлата им, цепеха горската тишина.

Междувременно двамата помощници на Нойендорф се впуснаха в действие. Онзи с рунтавите вежди, който работеше с лопатата, грабна инструмента си, а беззъбият му приятел, след като се огледа за подходящо оръжие, грабна един голям, чепат клон, който лежеше наблизко в тревата. Вдигнали тези предмети над главите си, двамата изверги застанаха от едната и от другата страна на вкопчената в люта борба двойка с очевидното намерение да нанесат смъртоносен удар на полковника с импровизираните си бухалки. Този подъл план обаче нямаше как да бъде приложен в момента, защото двамата борещи се бяха така оплетени, че бе невъзможно да ударят Крокет, без риск да нанесат смъртоносен удар на Нойендорф.

Виждайки приятеля си превъзхожден числено в съотношение три към едно, аз отчаяно затърсих начин да му помогна. Без помощта на ръцете си обаче аз бях безсилен да се измъкна от дупката. Изведнъж ми хрумна решение. Облегнах гръб на едната стена на изкопа и започнах да местя един по един краката си нагоре по отсрещната, натискайки с подметките. Така изкачих няколко стъпки нагоре, увиснал почти успоредно на дъното. Съвсем бавно и предпазливо, с точно координирани движения на раменете и краката, започнах да се придвижвам сантиметър по сантиметър, докато достигнах повърхността и тогава със силен, решителен натиск на краката се изгласках навън от изкопа!

Исправих се с усилие на крака и огледах положението. Благодарение на невероятните си умения да се бие, полковникът вече бе успял да спечели превъзходство и коленичил върху

лежащото тяло на противника си, нанасяше серия от удари по лицето му. Надмощието на Крокет обаче го правеше уязвим за пъклените намерения на двамата приятели на Нойендорф. И наистина, точно в този момент разбойникът с лопатата застана над Крокет и замахна с нея да разбие черепа му!

Отворих уста с намерението да го предупредя с вик. Но още преди да издам звук, Крокет, проявявайки инстинктивна, почти свръхестествена пъргавина и бдителност, се оттласна от тялото на съперника си и се търкулна на една страна, точно когато лопатата се спусна надолу. В този миг замаяният Нойендорф надигна глава. Разминавайки се напълно с истинската си цел, тежката лопата го удари в лявото слепоочие с противен тъп звук.

Крокет скочи на крака и се нахвърли върху онзи с лопатата, замахна със здраво стиснат юмрук и нанесе зашеметяващ удар по долната му челюст. Разбойникът изпусна сечивото, нададе дрезгав стон и падна напърно върху безчувственото тяло на Нойендорф.

В този момент третият разбойник се втурна в атака. Размахал чепатия клон като боздуган, той се хвърли обезумял върху Крокет, който се наведе, грабна падналата лопата и когато онзи скочи отгоре му с яростен рев, го удари с края на дръжката ѝ в корема. Разбойникът изпъшка болезнено и се преви надве, при което Крокет вдигна лопатата високо над главата си и със свирепо, посичащо движение нанесе жесток удар с ръба ѝ по врата на противника си, вследствие на който вратните му прешлени се счушиха със страшно, предизвикващо тръпки щракване. Беззъбият разбойник се строполи безжизнен на земята като тежък чувал с картофи.

Крокет остана известно време изправен до победените си противници, с искрящ поглед, раздърпани дрехи, с разрошена коса, провиснала над поруменялото му, набръчкано от капризите на времето лице. Държеше лопатата готова за още един удар, ако се наложи, по проснатото в краката му тяло. Накрая, убедил се, че онзи няма никога вече да стане, Крокет захвърли тежкото сечиво на земята и пристъпи към мен, спирайки се за момент да извади дългата кама на Нойендорф от ствола, в който беше забита.

— Радостен съм като изгървано куче да те видя жив и здрав, По – каза той, докато се приближаваше към мен. – Я се обърни и ще те освободя, преди да си мигнал.

Подчинявайки се, аз се обърнах с гръб към полковника и като се наклоних напред, протегнах завързаните си ръце към него.

— Ама как – попитах, докато режеше въжетото с камата –

успя да дойдеш толкова бързо, още преди Нойендорф и ония двамата да осъществят зловещия си план и да ме заровят жив в земята?

— А, няма много за разправяне – отговори Крокет. – Събудих се малко по-рано, отколкото възнамерявах, закусих юнашки и тръгнах към дома ти. Обаче когато се появих там, леля ти Клем ми каза, че *ти* си излезнал, за да дойдеш при *мен*. Е, това ми се стори много странно, защото не бях видял ни вест, ни кост от тебе. Тръгнах по обратния път и скоро попаднах на един човек, който каза, че преди съвсем малко е видял нещо страшно необичайно. Изглежда, се е разхождал малко по-раничко тази сутрин и забелязал, че двама дрипльовци завързват голям чувал на гърба на един кон. Само че от чувала стърчали два крака! Е, веднага се досетих каква е истината. Взех назаем един кон и препуснах след негодниците като дявол подир комарджия. Още не се бях отдалечил много от града и налетях на оня негодник, Доусън, който беше изпратен да ме извика. След като си разменихме по няколко думи, аз го треснах като двуглава мълния и го изпратих право във вечното царство. Взех му пушката и по неговата следа дойдох дотук по-лесно, отколкото да скочиш от отсечено дърво.

По това време Крокет вече бе успял да среже въжетото. Разтривайки болезнено прежулените китки на вече свободните ми ръце, аз се завъртях с лице към приятеля си, а той бе застанал гърбом към дървото, на което бе подпрял кремъклияката на Доусън.

— Е, полковник Крокет – заговорих с гореща признателност, – благодарение на бойните ти умения, които при тежаваш в огромно изобилие, за пореден път бях спасен от...

Не успях да довърша прочувственото си слово, защото, надниквайки над дясното рамо на Крокет, онемях от смразяваща гледка.

На няколко метра от нас стоеше нечестивецът с рунтавите вежди, когото Крокет бе повалил с юмрук. Този главорез явно беше дошъл в съзнание, докато полковникът освобождаваше ръцете ми, и прокрадвайки се незабелязано до дървото, бе взел пушката, чиято цев в момента сочеше право в гърба на Крокет!

Още преди да изрека каквото и да било предупреждение, Крокет, забелязал дълбоко разтревожената ми физиономия, бързо се обърна с лице към подлия негодник, точно когато онзи издърпваше ударника на пушката.

— Не – провикнах се аз. С една решителна крачка застанах пред полковника. – Няма да ви позволя да убиете приятеля ми по такъв страхлив, такъв нечестен начин!

— Отдръпни се встрани, стара кранто – прошепна строго в ухото ми Крокет. – Ще ликвидирам това влечуго за по-малко време, отколкото е нужно едно перо да се опърли в ада.

Поклатих решително глава и заявих:

— Полковник Крокет, дължа ти живота си, който вече няколко пъти спасяваш. Да те прикрия от сигурна гибел за мен е дълг, от който няма и не мога да се отметна.

— Абе, скапано кречетало – изръмжа онзи с рунтавите вежди, – от това разстояние един куршум стига и за двамата!

Изричайки тези думи, той се прицели внимателно в гърдите ми. Веднага осъзнах, че беше преценил положението съвършено точно. От такова малко разстояние куршумът щеше да мине право през сърцето ми и да се забие в приятеля ми, който стоеше непосредствено зад мен.

Затворих плътно очи и зачаках фаталния трясък на пушката. В този миг се случиха няколко неща в бърза последователност. Първо усетих, че здрава ръка ме хваща за рамото и ме избутва встрани толкова силно, че се строполих на земята. Почти в същото време чух свистене във въздуха точно над мен. То бе последвано веднага от болезнен вик от страна на канещия се да стане наш ексекютор, и само миг по-късно изтреща пушката.

Отваряйки очи, аз видях удивителна гледка: разбойникът с рунтавите вежди се беше облегал тежко на ствола на дървото, а димящата пушка сочеше към небето. Гледаше дълбоко учуден надолу към гърдите си, от които стърчеше само дръжката на камата на Нойендорф. Секунда по-късно колената му се подвиха, очите му се обърнаха и той се свлече безжизнено на земята.

Веднага разбрах какво се беше случило. Още щом онзи бе започнал да натиска спусъка, Крокет ме беше изблъскал настрани и с безпогрешна точност и светкавична бързина бе запратил камата в гърдите на разбойника, който, трепвайки стреснат от удара на ножа, бе изпразнил пушката във въздуха!

Опасността беше отминала. Животът ми за пореден път бе спасен. Почувствах дълбоко, безгранично облекчение в гърдите си. Обаче когато се опитах да стана от земята, почувствах съвсем различно и далече по-неприятно усещане – силна, мъчителна болка в областта на дясната китка, върху която бях паднал с цялата си тежест, след като бях изблъскан от моя приятел.

— Добре ли си, По? – попита загрижено Крокет, заставайки до мен и като ме хвана за лявата ръка, ми помогна да се изправа.

— Още съм между живите – отвърнах. – Състояние, което дължа изцяло на необикновената сила и храброст, с които си

толкова широко и – вече се убедих – напълно заслужено прочут. – Показвайки дясната си китка, която бе започнала да придобива много неестествено оцветяване, добавих: – Боя се обаче, че съм си изкълчил зле ръката, а може и да съм я счупил.

Оглеждайки внимателно въпросната ръка, Крокет изцъка с език и каза:

— Здравата се е подула, няма спор.

Свали раираното си шалче, преметна го бързо през врата ми, оформи го в импровизирана превръзка-прашка и внимателно положи наранената ми ръка в нея.

Докато извършваше тази сръчна операция, аз се възползвах от случая да изразя едно свое опасение, което постепенно набираще сила.

— Може би – споделих аз – ще бъде разумно да проверим по-внимателно главния организатор на цялата тази драма, Ханс Нойендорф. Крайно неприятно ще бъде, ако и той ни изненада внезапно, свестявайки се от на пръв поглед безжизненото си състояние.

— Идеята не е за изхвърляне – каза Крокет.

Отиде до проснатото тяло на Нойендорф, протегна крак и с върха на ботуша подбутна главата му. По отпуснатото ѝ обръщане настрани, както и по голямото количество кръв, изтекла от ноздрите, ушите и устата му, останах с впечатлението, че безспорно е мъртъв – убит от предназначения не за него удар от лопатата на помощника му.

— По-умрял е и от чироз – каза Крокет, докато се връщаше при мен. – Уби го собственият му приятел.

Докато Крокет изричаше тези думи, от черните навъсени облаци на хоризонта се спусна назъбена светкавица. Секунди по-късно я последва мощен тътен. После от небето започнаха да падат едри капки и да плющят по тревата наоколо.

— По – каза Крокет и погледна преценяващо небето, – струва ми се, че трябва да си потърсим някъде местенце да се скътаме на сухо за известно време. Нямаме и капчица надежда да се приберем, преди да се е разразила тая буря. Особено като се има предвид, че разполагаме само с един кон за двамата.

— Един ли? – възкликнах аз. – Ами конете на нашите мъртви противници?

— Ха, не ги ли забеляза? Крантите отпрашиха като пияници към селски събор.

Извърнах поглед към хълма, на който пасяха трите животни, и видях, че Крокет е прав. Незавързаните коне наистина бяха избягали, подплашени вероятно от мощния гърмеж на пушката.

— Но къде можем да намерим укритие в тая абсолютно безлюдна шир? – попитах аз, трепвайки от внезапна болка в наранената китка.

— А, има едно местенце на по-малко от половин миля оттук, което ще свърши чудесна работа. Хайде, приятелю, ти се качи на коня, а аз ще го вода.

ГЛАВА 31

Преди да се промъкне до Нойендорф и помощниците му, Крокет бе скрил коня си в гората като предпазна мярка и сега отскочи да доведе животното. Докато го нямаше, аз проверих състоянието на пострадалата си китка, като я размърдах боязливо наляво-надясно, като същевременно свихах и разтварях пръсти. Със задоволство установих, че колкото и болезнено да бе това усилие, аз можех да движа ръката си без особено усилие – успешен признак, че дясната ми китка, макар и лошо навехната, не беше получила сериозно увреждане, каквото е фрактурата.

След няколко минути моят приятел излезе от гората, предвождайки красив дорест кон. Като ме подкрепяше за едната ръка, той ми помогна да се кача на седлото. После, вървейки пеша до коня с юздите в едната ръка и пушката в другата, полковникът ни преведе през поляната и поехме в западна посока по тясна пътечка през гората.

Тежките събития през този изнурителен ден (започнал с грубото ми отвлечане и завършил с жестокото, но напълно оправдано убиване на тримата главорези) ме бяха довели до крайно емоционално и физическо изтощение – такова, че въпреки болящата ме ръка и допълнителните несгоди от вече солидни валеж, не бях в състояние да задържа очите си затворени. Колко време сме пътували, също не съм в състояние да кажа. Изведнъж гласът на полковника ме стресна и ме извади от унеса, обявявайки, че сме пристигнали.

Разтърсих глава, за да я избистря, и установих, че се намирам пред гледка, която ме накара да онемея за дълго от най-дълбоко удивление. Точно насреща ми се издигаха овъглените стени и почернелите греди на голяма, изоставена къща, очевидно разрушена от катастрофален пожар. Нужно ми беше доста време, докато осъзная, че се намирам пред руините на величествената някога къща на Ашър.

— Но как, за бога, се озовахме тук? – възкликнах аз.

— Изцяло сме задължени на Нойендорф и бандата му за

това – отвърна Крокет и се спря пред павираната алея, която водеше до порутената сграда. – Тия негодници са те довели чак тук, далече от града, за да извършат сатанинското си злодеяние. Разбрах, че сме само на хвърлей разстояние от имението на Ашър още щом зърнах оная поляна. Затова реших, че ще намерим къде да спрем, докато се оправи времето.

Заради много мрачното време, както и напредналия час на бързо отиващия си ден видимостта към къщата беше доста ограничена. Въпреки това ясно забелязах жестоките опустошения, споходили красивата и внушителна сграда. Голямата входна врата с дърворезба сега представляваше зееща дупка. Импозантната фасада беше само скелет на стена, осеян с празни прозорци без дограма. Огромният стръмен покрив беше почти напълно срутен и само тъмни, приличащи на скелет греди се очертаваха на фона на облаците. От високите кули също бяха останали само развалини, макар че част от едната продължаваше да стърчи като трън в небето.

— Хайде, стара кранто – каза Крокет, от чиято широкопола черна шапка се стичаше плътна струя дъждовна вода, – да се покриваме от тоя порой.

Той ускори крачка и преведе коня по калдъръма, после през зеещото място на входната врата и влязохме в зловещия кух скелет на резиденцията. След като ми помогна да слеза от коня, той огледа развалините и забелязвайки сравнително заслонено място, над което бе останала здрава част от покрива, завърза юздите на коня за един паднал мертек и ми даде знак да го последвам.

Дрехите ми вече бяха абсолютно накиснати и бях започнал да треперя силно от студа. Клекнах и се стгуших с гръб към купчина тухли от голям срутен комин, докато Крокет събираше материал да запали огън. Накрая се върна натоварен с подпалки – парчета дърво, части от мебели, къс от черна кадифена завеса, оцеляла по някакъв начин в пожара. Виждайки колко съм зле, той бързо подреди и запали огъня, след което се обърна към мен и каза:

— Клекни по-близо до огъня, По. Докато се усетиш и ще се почувстваш по-уютно от кърлеж върху корема на крава.

Подчиних се на съвета и застанах съвсем близко до пламъците, сядайки с кръстосани крака като индиански воин, участващ в племенния съвет. Крокет, след като свали подгизналата си шапка и я остави на опушения под до себе си, направи същото. Десет или повече минути изминаха в пълно мълчание, докато се постопахме от огъня.

— Е, така е добре, По – обади се накрая Крокет и протегна ръце с разтворени длани към пламъците.

— Наистина – отвърнах, наслаждавайки се на проникващата дълбоко съживяваща топлина, която бе започнала да се разлива по цялото ми тяло. Малко неща предизвикват такова чувство за физическо и душевно благоденствие, както един гостоприемнен огън в сурова нощ.

— Понеже виждам, че ни предстои време, което трябва да запълним по някакъв начин – каза спътникът ми, – защо не ми кажеш какво те накара да бързаш толкова много тази сутрин да се срещнеш с мен.

Преживяното от мен през този следобед бе толкова чудовищно, че за момент не бях в състояние да му отговоря, понеже не можах веднага да се сетя какво има предвид. Ужасните изпитания, невероятните приключения и безпрецедентните емоции през този изключителен ден изцяло бяха изместили всички други мисли от главата ми.

В крайна сметка, след няколко минути напрегнати усилия да се концентрирам, успях да върна спомените си към събитията от ранното утро. Прокаших се и започнах да разказвам на Крокет за откритото във вестника, което бе хвърлило толкова неочаквана светлина върху зловещото „Никога вече“. Разказах и за последвалия разговор с Мамчето във връзка с предполагаемата съдба на мъжа, причинил ни толкова много мъки.

Измина цяла минута след края на разказа ми, през която полковникът само ме гледаше умълчан и замислен. Накрая пое дълбоко дъх, въздъхна и каза:

— Е, да ме гръмнат като заек. Какво разбираш от всичко това, По?

— За съжаление трябва да кажа – отвърнах с чувство за хумор, – че през последните часове бях доста зает, за да имам възможност да разсъждавам по въпроса. Все пак има доста моменти, от които с основание може да се направят някои логични изводи. Първо, съвсем основателно е да се вярва, че колкото и тази идея да противоречи на разбиранията ни за така наречения „слаб пол“, извършителят на зверските деяния е жена. Второ, кървавият надпис, чието значение благодарение на продължителни и усърдни усилия най-после успях да разгадая, недвусмислено сочи, че убиецът е някой много добре запознат с биографията на достойното за презрение същество, което ми е станало баща. Нещо повече, подборът на жертвите убедително подсказва, че мотивът за тези жестокости не е нищо друго освен отмъщение срещу онези, които са се оказали участници в публичното унижение, сложило в крайна сметка точка на злощаст-

ната кариера на баща ми. Като се добави към тези факти и слухът, разказан ми от леля ми Марая, а именно, че брат ѝ според хорските приказки е забягнал в Европа с незаконна жена, аз съм убеден, че е възможен само един извод.

Оглеждайки ме внимателно, полковникът каза:

— Да не би да намекваш, че кръвожадният убиец е онази неизвестна жена-мъж, с която е избягал баща ти?

— В никакъв случай. Фигурата, с която се сблъсках, беше с много по-младо лице. Дори баща ми да е избягал с жена, токущо навършила възраст за женене, в момента тя би била много по-възрастна от лицето, което видях.

— Тогава какво искаш да кажеш, дявол да го вземе?

— Да предположим, че след като забягва в друга държава, където семейното му положение е неизвестно, Дейвид По се оженва за любовницата си и им се ражда друго дете – момиче. Като се има предвид близката ни кръвна връзка, не би било изненада, ако тази дъщеря и аз си приличаме удивително, защото в крайна сметка ще сме наполовина брат и сестра. Освен това да приемем, че както повечето дъщери, и тя е развила сляпа преданост към баща си – баща, който, като имаме предвид неговото крайно озлобление, е много вероятно да е посял в сърцето и душата ѝ непримиримата омраза към хората, които обвинява за провала си. Толкова невероятно ли изглежда, че надъхвана с такива отровни чувства през цялото си детство, порасналата му дъщеря би се заела да отмъщава на онези, които са причинили толкова болка и унижение на обожавания от нея баща?

— Струва ми се, че има известен смисъл във всичко това – каза Крокет след кратка, замислена пауза. – А това предположение е и доста тревожно, защото, ако имаш такава сестра, тя трябва да е дяволски хитра. По какъв начин ще можем да я открием, преди да е съзорила още пъклени дела?

— Сериозността на този проблем – отвърнах с въздишка – е по-малка единствено от влудяващата трудност на разрешаването му.

Вече беше спряло да вали. През една широка дупка в разрушения покрив забелязах разкъсване между облаците, в което ясно се виждаше яркият сърп на луната. Погледнах към приятеля си и видях, че лицето му е неспокойно.

— Нещо нередно ли има, Крокет?

Той кимна бавно с глава:

— Чувствам се много неприятно.

— И за какво се притесняваш?

— За ония мъртъвци в гората. Сега, щом спря дъждът, койотите и други подобни твари ще се съберат и ще ги оглзгат

за вечеря. Знам, че не са нищо повече от най-долни разбойници, но просто съвестта не ми позволява да ги оставя непогребани в гората.

— Тези угризения ти правят чест, полковник Крокет, защото да се лиши който и да е християнин от свещения ритуал на погребението е жестока съдба. Но какво може да се направи?

Надявайки шапката на главата си, полковникът стана с въздишка от земята и обяви:

— Мисля да се върна с коня до оная поляна и да заровя ония влечуги в земята. Можеш ли да се справяш сам известно време?

— Разбира се.

И наистина, макар че контузената китка продължаваше да е съвсем неподвижна, болката до голяма степен беше утихнала.

Крокет посочи към пушката, която стоеше подпряна върху купчина отломъци на няколко метра от мястото ми, и каза:

— Ще ти я оставя за всеки случай, ако започнат да се навъртат разни зверове. Макар че огънят сигурно ще ги държи на разстояние.

После, след като ме увери, че ще се върне веднага щом си свърши работата, той отиде при коня, отвърза юздата, яхна животното и изчезна в тъмнината.

Положението, в което се намирах, бе такова, че лесно би предизвикало силна нервност дори у най-спокойния човек. Седях съвсем сам в приличащите на пещера руини на огромната порутена резиденция, а под призрачната светлина на луната се гонеха облаци като ято демони, устремени към сборище на вещици.

Само че вместо да се притеснявам от обстоятелствата, цялото ми същество бе потънало в дълбоко спокойствие и отпуснатост – явен симптом за пределното ми физическо и емоционално изтощение. Легнах на една страна край огъня с подвити колена и подложих здравата си лява ръка под бузата като възглавница. После, омаян от приятното пукане на горящите дърва, аз затворих очи и се унесох в спокоен сън.

Сънувах, че съм моряк на кораба, с който Одисей плава покрай острова, обитаван от сирените – както се разказва в авторитетния (макар и тромав на места превод от Джордж Чапман) на Омировата епическа поема. Изпълнявайки нареждането на нашия капитан, аз, както и целият екипаж, бях запушил ушите си с тапи от размекнат восък, за да се защитя от фаталната магия на опияняващата песен на сирените. Но въпреки тази предпазна мярка, в ушите ми проникваха тихи, далечни тонове от неземната музика. Внезапно се събудих изплашен. От съня ме

извади дълбокото, тревожно чувство, че пеещият глас, който бях чул, е реален.

Надигнах се в седнало положение и огледах навсякъде около себе си. Личеше, че не бях спал дълго. Огънят, макар и малко поотслабнал, продължаваше да гори. Кристалната луна все още стоеше почти точно над главата ми. Напрягах слух до краен предел, опитвайки се напразно да чуя пак тайнствената музика. И изведнъж я чух – неясно, едва доловимо, но все пак истинско ехо от пеещ човешки глас. Спокойствието, което ме владееше допреди съвсем малко, се изпари мигновено и бе заменено от безкрайна уплаха, объркване и удивление.

Откъде идваше този странен, абсолютно необясним звук? Изправих се бързо на крака и се опитах да установя къде е източникът му. По силната приглушеност изглеждаше, че идва някъде изпод земята, дълбоко във вътрешността на опустошената сграда. Облаците вече съвсем се бяха разпръснали и луната безпрепятствено озаряваше пространството около мен. Движейки се под светлината ѝ, аз предпазливо се запромъквах между срутениите останки на изгорялата сграда, воден от тихата, едва чуваша се мелодия. Изведнъж пеенето секна! Спрях се на средата на крачката си в очакване всеки момент да започне отново. След още няколко секунди тишина аз тръгнах бавно напред, послушвайки се напрегнато.

Бях направил не повече от пет-шест крачки, когато спрях внезапно. На няколко метра пред мен зееше правоъгълен отвор в черния каменен под. Под обилната лунна светлина забелязах изтрити стъпала, които потъваха надолу в абсолютна тъмнина. Явно бях попаднал на началото на стълбище, водещо към избата на къщата. Приближих се предпазливо до отвора, застанах до самия му ръб и насочвайки едното си ухо към него, заслушах внимателно. Само че не долових нищо освен дълбока, гробна тишина. Можеше ли странното далечно пеене да е само плод на моето изморено и пренапрегнато въображение? Не! Аз бях чул звука, колкото и слаб да беше. Нещо повече, бях убеден, че съм открил самото място, откъдето идва – от недрата на празната, разрушена сграда.

Постоях няколко секунди, парализиран от нерешителност. Как трябваше да постъпя сега? Разумната ми половина настояваше да изчакам завръщането на полковника, преди да продължа търсенето. Но друг, противоположен импулс, породен от крайно любопитство и неизбежна необходимост (или простичко казано – от *съдбата*), ме подтикваше да действам незабавно. Именно на този импулс се подчиних в крайна сметка след кратък период на бурна вътрешна борба.

Върнах се при огъня и набързо направих факел от една пръчка и парче от черната кадифена завеса, която Крокет бе намерил. Пъгнах в пламъците увития в плат край и го запалих. После вдигнах високо горящия факел със здравата си ръка и се върнах при стълбището.

Набрах кураж и бавно заслизах по витите каменни стъпала, докато стигнах долу. Поради липсата на достатъчно свеж въздух в избата, моят факел светеше със съвсем слаб пламък. Спрях се за малко и изчаках, докато очите ми свикнат с плътния мрак наоколо. Изведнъж дъхът ми секна. Никога няма да забравя ужаса, погнусата и объркването, които изпитах, докато оглеждах наоколо.

Под мъждивата и зловеща светлина на факела огромната изба приличаше досущ на средновековен подземен затвор за инквизиции.

Само на няколко крачки разстояние, подпрян на една стена, се мержелееше предмет, в който веднага разпознах точно копие на зловещо прочутата „Нюрнбергска желязна девица“ – голям сандък с форма на човек, чиито широко разтворени половини бяха подплатени с остри като бръсначи ками. Непосредствено вляво от това чудовищно съоръжение бе поставена старинна дървена диба*, видът на чиято огромна дървена макара с четири дръжки, с която злочестият изтезаван е бил разпъван, докато всичките стави по тялото му бъдат извадени, накара цялото ми тяло да потръпне от гадене. По-нататък в полумрака се мержелееше силует на масивен стол за разпити, чиито подлакътници и облегалка приличаха на таралежи, заради стърчащите от тях жлезни шипове. А по стените имаше окачени всевъзможни пъкленни прибори, за които може да му хрумне на човек: жезла за дамгосване, яки за изтезаване, бичове, клещи за извиване на палци, щипци и какво ли не.

Възможно ли е, запитах се зяпнал пред сбирката от отвратителни съоръжения, покойният собственик на тази резиденция, Роджър Ашър, да е бил новият Торквемада – същество, което, непознато на по-голямата част от света, с години е вършело най-неописуемите жестокости над безброй неизвестни жертви? В никакъв случай! След като бях прекарал една вечер в компанията му, не можех да повярвам, че е така. За да се занимава системно с изтезания, човек трябва да притежава някои специфични качества, най-същественото от които е жестоката, хладнокръвна и безпощадна сила. Точно напротив, бледият и меланхоличен стопанин на дом Ашър ме бе впечатлил като толкова безнадечно атрофирал и отпаднал, че самото боравене с тези

* Приспособление за изтезаване чрез разпъване. – Б. пр.

зловещи механизми би било непосилно за него. Далече по-правдоподобно беше тези сатанински изобретения, чието местонахождение във влажната и задушна изба ги бе спасило от огнено унищожение, да са просто част от ексцентричните антики, някои от които двамата с Крокет видяхме в хола му при зловещото ни гостуване.

Намерил задоволителен отговор на този въпрос, аз се почувствах по-уверен. Успокоението ми обаче трая съвсем кратко, защото още със затихването на първоначалния шок, аз бях стреснат отново от подновяването на тайнственото пеене – този път много по-силно, по-близо и по-ясно отпреди!

Застанал на едно място, с пределно наострен слух, категорично установих, че гласът е женски. За първи път успях да различа и думите на песента, в които веднага разпознах риданията на умопомрачената от скръб Офелия, след като Хамлет пробожда баща ѝ:

*„— Може, твоят мил красавец
спи под хладна пръст,
при нозете му – росен здравец,
при главата му – кръст“*

*„Нима не ще си дойде той?
Сама ще ме остави той?
Далеч е, далеч,
няма връщане вече.
Своя раб, отче наш, упокой!“**

Целият треперещ, аз тръгнах в посоката на гласа крайно предпазливо, промъквайки се през неизброими, странни предмети, складирани в избата. В крайна сметка завих покрай един ъгъл и се оказах в подобно на тунел коридорче, в отсрещния край на което имаше тежка желязна врата, оставена леко открехната. Гласът идваше именно оттам, както и мъждивата жълта светлина, която се процеждаше в коридора.

Лудост е да се опитвам да опиша силното ми вълнение. Тресейки се от главата до петите, сякаш бях получил силен маларичен пристъп, аз се промъкнах по коридора и спрях до леко отворената врата. После събрах всичкия кураж, който имах, и надникнах крадешком покрай нейния обкован в мед ръб.

Едва не паднах в несвяст от гледката, която се разкри пред погледа ми. На един сандък, с гръб към мен, седеше тъмнокоса

* Превод на Валери Петров. – Б. пр.

жена, облечена изцяло в черно, а до нея мъждукаше газена лампа. По приведената поза на горната половина от тялото ѝ, периодичното помръдване на дясната ръка, придружено с шумолене на хартия, предположих, че чете някаква книга, разтворена в скута ѝ. Стаята, или по-скоро складът, в която седеше тя, очевидно е била използвана от Ашър като хранилище за излишествата в огромната му колекция от произведения на изкуството. На стените бяха подпрени купчини картини в рамки, а навсякъде по пода и върху многобройните дървени сандъци бе разпиляно изобилие от ценни предмети – италиански статуетки, мраморни бюстове, старинни съдове и вази.

Това, което правеше гледката особено шокираща (освен присъствието на тананикащата си, облечена в черно жена), бяха очевидните признаци, че от известно време е използвала мрачното подземно помещение за жилище, защото между множеството произведения на изкуството имаше и доста други неуместни, домакински предмети – леген, стомна, покрит с одеяла сламеник, както и купчина женски дрехи.

Изведнъж ми се зави свят и се облегнах тежко на железната врата, което накара пантите ѝ да изскърцат остро. При този звук жената настръхна, затвори шумно книгата, стана бавно от мястото си и се обърна с лице към мен.

Очите ми се изцъклиха от ужас, когато съзрях до болка познатото лице на призрачната жена, а пък в нейните очи искреше неестествен блясък.

— И така – каза тя с разтеглени в студена, триумфираща усмивка бледи устни, – съдбата те доведе при мен. Добре си дошъл... *братко*.

ГЛАВА 32

Употребеното от странната, облечена в черно жена обръщение към мен, съчетано с голямата, ако не и смайваща прилика между лицето ѝ и моето, само потвърди хипотезата, която съвсем наскоро бях споделил с Крокет, а именно, че търсеният от нас убиец е съвсем неизвестен потомък на моя пропаднал баща. Понеже винаги съм се старал да демонстрирам превъзходството на чисто дедуктивното мислене над грубата сила, при нормални обстоятелства щях да се почувствам безкрайно удовлетворен от потвърждението на моята теория.

Но поради множество фактори – ужасните премеждия през деня, умопомрачаващата атмосфера на подземие, неопикуемата изненада, че се оказах лице в лице със зловещия си двойник в

женски образ – реакцията ми беше коренно различна. Ахнах от уплаха, залитнах няколко крачки назад, изпусайки факела, който падна от ръката ми, удари се в неравния под и търкаляйки се покрай голяма картина с лунен пейзаж, подпряна на стената, мигновено подпали дървената ѝ рамка.

С рязко вдишване, моето копие с женски вид грабна стомната, отиде с бърза крачка до подпалената картина и обля с вода начеващия пожар. След това се извърна към мен със сериозен упрек в погледа и заяви:

— Един пожар вече опустоши тази къща. Смятам, че е достатъчно.

— Пожар – отвърнах с треперещ глад, – запален от теб.

— Да – каза тя и бледите ѝ устни се разтегнаха в зловеща и доволна усмивка. – Лично аз унищожих тази горда и внушителна къща!

— Но защо? – попитах, въпреки че вече знаех отговора.

Сякаш притежаваше свръхестествена способност да чете мислите ми, тя отговори:

— Нима не си се досетил вече?

— Да – признах след кратка пауза. – За отмъщение.

— Точно така. Отмъщение над онези, които го съсипаха.

Дълго време се вирах, онемял от удивление в бледото, стройно и на пръв поглед крехко създание, което бе постъпило толкова садистично с толкова много хора. Като се изключат разликите, дължащи се на пола и – в моя случай – добре оформените тънки мустаци, лицата ни забележително си приличаха. Тя беше изключително красива млада жена с гладко, високо чело, буйна, катраненочерна дълга коса, изящен гръцки нос и бледи, чувствени устни, които стояха леко разтворени и откриваха малки, тесни и съвършено бели зъби.

Само една крайно смущаваща особеност отнемаше част от кротката ѝ миловидност – странният, неестествен блясък в големите черни очи, от които искреше едва съдържаема умопомрачаваща *ярост*!

— Значи е истина – казах най-после. – Ти наистина си негова дъщеря.

— Да – отвърна тя с усмивка и направи още една крачка към мен. – И твоя полусестра.

При това недвусмислено потвърждение на родството ни почувствах как силно ми се завива свят. Колената ми затрепериха, погледът ми се замъгли и само с пределно усилие на волята не се свлякох на пода в несвят.

Като протегна бързо ръка, моята двойница в черни дрехи

ме хвана за здравата ръка и ме поведе към сандъка, на който самата тя седеше преди появяването ми.

— Ела, братко – каза тя. – Седни тук и да си поговорим. Боя се, че не мога да ти предложа кой знае какво гостоприемство, но в стомната може и да е останала достатъчно вода да си пийнеш.

— Но к-как ти дойде на ума да се настаниш в това мрачно, зловещо място? – попитах заеквайки, докато ми подаваше стомната.

Хванах я за дръжката и жадно изгълтах малкото останала живителна течност.

— Зловещо ли? Не, братко. Може би опустошено... Но няма ли нещо възвишено в едни такива приличащи на гробница руини? Тези катакомби, които открих, докато разглеждах още тлеещите руини на огромната срутена къща, отговарят напълно на характера ми. И на целта ми. Тук мога да живея в пълно усамотение и да излизам само нощем, за да изпълнявам мисията си. Мисия, която вече е почти *завършена*.

Тонът и задоволството в това изявление, както и обезумялото изражение върху лицето на авторката му, говореха красноречиво, че тя е подвластна на особено опасна форма на умопомрачение. Трескаво обмислях какви действия да предприема. С помощта на Крокет щеше да е дреболия да заловим лудата и готова да убива жена. Затова намерението ми беше да отклонявам вниманието ѝ, докато полковникът се върне. С тази цел, както и за да задоволя естественото си любопитство относно действителната съдба на баща ми, попитах:

— А защо си решила, че е необходимо да се посветиш на такава ужасна и жестока мисия? В какво по-точно се състоеше „съсипването“ на нашия общ родител?

— Прекалено страшно е, за да се изрази с думи! – простена яростно моята полусестра, стиснала в длан пазвата на дългата си черна мантия. – Нетърпимо обиждан, злостно подиграван от хора, които са неспособни да оценят таланта му, той и новата му жена напускат тази невежа страна и отиват в Лондон. Бедната ми майка е починала, когато ме е раждала. Той ме отгледа сам, даде ми образование, предаде ми любовта си към поезията, философията и изкуствата. На дванадесет години знаех наизуст целия „Крал Лир“!

Усмихнах се лекичко.

— Не се съмнявам. И предполагам, че си виждала себе си в ролята на Корделия!

Големите ѝ черни очи станаха още по-кръгли.

— Да! Да! Значи *можеш* да ме разбереш! Точно така ме наричаше нежно баща ни: „Моята малка Корделия.“ Единствено

аз, неговата предана дъщеря, мога да възмездя жестоката несправедливост, на която е бил подложен в един ужасен и необразован свят. – Тук лицето ѝ се промени забележително. Очите ѝ се свиха в свирепи, искрящи цепнатини, а устните се изкривиха в дива озъбена усмивка. – И единствено аз мога да накарам света да си плати за своето отвратително лошо отношение към моя баща.

— А това ли е наистина името ти? – попитах тихо. – Корделия?

Тя категорично отрече с поклащане на глава, което накара къдриците на катраненочерната коса да затанцуват около лицето ѝ.

— Не. Това беше само гальовното му обръщение. Истинското ми име е... Линор.

— Линор – повторих аз. – Наистина, винаги съм смятал, че точно от това име лъха някаква странна, звучна и дълбоко меланхолична красота. – Замълчах за секунда и попитах: – А каква в крайна сметка е съдбата му?

— Страшното унижение, преживяно в Америка, бе оставило неизлечима рана в душата му. Търсейки облекчение на болката в пиенето, той постепенно, но безвъзвратно пропадеше. Преди да почине от туберкулоза, беше станал скитник, поклонник на Авраам.

— Поклонник на Авраам! – възкликнах със секнал дъх.

Бях чувал за тези противни хора – окаяни, жалки просяци, които скитат по улиците на Лондон и се правят на умопобъркани, с надеждата да получат подаяния от милостиви минавачи. Въпреки огромната неприязън, която изпитвах към баща си цял живот, аз неволно потръпнах от съжаление при мисълта за тази отвратителна и може би съвсем незаслужена съдба.

— И така, ти дойде на този континент с твърдото решение да откъстиш на онези, които смяташ, че са виновни за неговото падение.

— Да – просъска тя. – Много пъти ми е разказвал за онази съдбоносна вечер на сцената на Новия театър и за подиграващите се, дюдюкащи твари, станали причина за позорното му изгнание. Но те вече няма да се подиграват и да дюдюкат! Почти съм си свършила работата тук. И нищо не може да ми попречи да я довърша.

До този момент Крокет все още не се беше появил. Стараейки се да ангажирам вниманието на новооткритата ми родственница колкото може по-дълго, аз отбелязах:

— Прави ми впечатление, че си необикновено упорита.

— Точно така – отвърна тя със студена усмивка. – Погледни

точно до теб. Това е книгата, която четях, когато се появи. Тя беше едно от най-ценните притежания на баща ни.

Книгата, за която говореше, лежеше отворена до мен. Сложих я в скута си, набързо прочетох малко от текста и веднага разпознах произведението на Джоузеф Гленвил „Трактат за волята“. Вниманието ми привлече един пасаж, подчертан с молив: „И именно във волята безсмъртието се крие. Познава ли някой тайните на волята и нейната сила? Човек се предава на ангелите и на смъртта необратима само заради слабата си воля!“

Вдигнах поглед от книгата и попитах:

— Любопитно ми е какво е точното значение на една реплика, която изрече преди малко, а именно, че онова, което определяш като твоя „работа“, е почти, но не напълно свършено.

— Вярно е – отговори тя. – Има още една личност, на която съм се заклела да отмъстя по кървав, но напълно заслужен начин.

При това изявление по цялото ми тяло премина мразовита тръпка.

— Кого имаш предвид? – попитах с потрепващ от зловеци предчувствия глас.

— Ами сестра му Марая, разбира се – отговори Линор. – Безмилостното същество, което е отблъснало жестоко баща ми в най-трудния му момент.

— Негодница! – изкрещях и скочих на крака, захвърляйки труда на Гленвил на каменния под. – Никога няма да ти позволя да причиниш зло на тази светица. Ти си луда!

— Това, което според теб е зло, аз наричам справедливост. И нищо не може да ме спре да я наложя. И най-малко – добави с изкривена в презрителна усмивка горна устна – ти, скъпи братко!

Изпъчих се в цял ръст и заявих:

— Сбъркала си в преценката си. Въпреки че ми е противно да прилагам физическа сила срещу нежния пол, ще използвам всички възможни средства, включително и бруталност, за да предотвратя твоя побъркан, твоя *нечестив* план!

От гърлото ѝ изригна бурен, умопомрачен смях, едновременно с което заяви:

— Ще видим кой е сбъркал!

Докато изричаше тези думи, тя се нахвърли върху мен.

От гледна точка на бойни умения, пъргавина и чиста физическа сила, предимствата, които имах над моята разярена нападателка, бяха чисто и просто абсолютни. Даже и до ден днешен не се съмнявам, че при нормални обстоятелства щях да я надвия с огромна лекота.

Поради странно съчетание на обстоятелствата обаче – не-

функциониращата ми ръка, нежеланието ми да наранявам жена и изключително неравната повърхност на каменния под, който ме накара да изгубя голяма част от равновесието си – аз мигновено се оказах пренасан по гръб, а моята призрачна полусестра затисна гърдите ми с колене и започна да ме налага като фурия. Докато се опитвах да я отхвърля, размахвайки лявата си ръка, тя драскаше лицето ми с дългите си орлови нокти, след това ме хвана за косата и започна жестоко да блъска главата ми в пода. Когато от устните ми се изплъзна неволен капитулиращ стон, тя скочи на крака, грабна газената лампа от сандъка и избяга от стаята.

Изправих се зашеметен на крака, минах препъвайки се през полуотворената врата и се затърсих подир сестра ми, следвайки отдалечаващата се светлинка на лампата, която се движеше бързо по лабиринта от коридорчета към стълбището.

— Стой! – изкрещях аз, движейки се полусляпо в мрака на подземието.

Най-неочаквано, сякаш подчинявайки се на командата ми, тя се спря, обърна се и бавно тръгна към мен.

Малко стреснат от този неочакван обрат, аз замръзнах на място и изчаках, докато се спря на няколко метра пред мен. Зловещата светлина на лампата придаваше на лицето ѝ призрачен, приличащ на маска вид.

— Сестричке – казах аз, – умолявам те да се откажеш от пъкления си план и да се предадеш на справедливото правосъдие, което най-вероятно ще счете за уместно – предвид твоята младост, пол и очевидно умопомрачение – да пожали живота ти въпреки зверствата, които вече си извършила.

Моята полусестра изпуктя рязко и презрително, след което отговори:

— Можех да те убия по-рано, вечерта, когато отсякох главата на онази дебела крава Никодемус или когато те срещнах в кочината на стария Монтегю. Обаче те пожалих, защото в нас тече една кръв. Но сега подобна глупава сантименталност няма да ме спре.

— Не си въоръжена – отвърнах с хладнокръвие, което не отговаряше съвсем точно на чувствата ми. – Нищо не можеш да ми направиш.

— Нищо ли? – попита тя подигравателно и повдигна едната си вежда. След това, протягайки лампата към мен, каза: – Погледни в краката си, скъпи братко.

Постъпих както ми каза и сърцето ми моментално изстина от страх. Бях стъпил върху дървен капак на дупка в пода!

— А сега погледни там, братко – каза Линор. – Над главата ти.

Вдигнах поглед нагоре и дъхът ми спря, сякаш бях поразен от мълния. От тавана висеше дълга желязна верига, завършваща с метална кука, която се полюшваше само на сантиметри над главата ми.

— Сещаш ли се? – каза тя, пристъпи крачка встрани и подпря ръката си на дълъг дървен лост, който не бях забелязал в тъмнината, но се виждаше ясно под слабата светлина на лампата.

— Да – отговорих дрезгаво, а страшната истина накара кръвта ми да забушува като порой. Наистина ме очакваше ужасна съдба.

Оказах се примамен върху люка на зловещ механизъм, за чието съществуване ми бе известно от авторитетните публикации за Испанската инквизиция, които бях чел. Това беше изключително изобретателен вариант на „стрападо“ – широко разпространена форма на изтезание, при която ръцете на измъчвания нещастник, завързани зад гърба му, се закачват в областта на китките за висяща верига. След това или повдигат жертвата във въздуха с помощта на лебедка, или я пускат да падне през отварящ се люк в направения за целта ешафод. И в двата случая тежестта на собственото му тяло разкъсва раменните стави и причинява убийствена болка.

В зловещото си старание да усъвършенстват всички познати методи за изтезание, облечените в черни мантии съдии от Толедо са дали своя принос и в този способ за измъчване, като са поставяли жертвата не върху ешафод, а над дълбока яма. Едва след като е бил държан цяла вечност над дълбините ѝ и е минал през най-жестоките физически и психически мъки, несретникът е бил пускан да падне в бездънната ѝ пропаст.

Можех само да предположа, че в манията си по античните средства за изтезаване покойният ексцентричен стопанин на дома Ашър е конструирал точно копие на този дяволски механизъм в дълбините на собствената си изба.

— Сбогом, братко – каза Линор, докато напразно се опитвах да надам отчаян умоляващ вик, защото страхът ме бе стиснал за гърлото.

С бързо, решително движение на ръката тя дръпна лоста към себе си и люкът се отвори с трясък под краката ми!

От устата ми изригна продължителен, отекващ писък и в същото време лявата ми ръка инстинктивно се стрелна нагоре и сграбчи голямата желязна кука. Бях спасен! Но само за момента. Увиснал едва ли не на върха на пръстите, аз оставах във въз-

можно най-опасното положение. До обонянието ми достигна носещата се от ямата миризма на плесен, почувствах лъхация от бездната хлад, чувах затихващия екот от ударите на малко откърлено парче мазилка по стените ѝ, докато летеше надолу.

— Не си бил толкова лесен за убиване, колкото си мислех, драги ми братко – каза безмилостната, злобна жена. – Но поне ще се позабавлявам, докато те гледам как се бориш за живота си.

Усещах, че тази борба ще продължи изключително кратко, защото мускулите на единствената ми функционираща ръка, стискаща веригата, вече не издържаха на напрежението. Освен това силният страх бе предизвикал обилно потене по цялото ми тяло, включително вътрешността на дланите и пръстите, което допълнително утежняваше положението ми.

И в този миг дочух звук – съвсем слаб, но не можеше да го сбъркам. Беше далечно цвилене на кон. Разнасяйки се в пълната тишина на нощта, той бе преминал през отвореното стълбище и колкото и слаб да беше, проглуши ушите ми като тръбата на ангел-вестител.

— Някой идва! – промърмори Линор на себе си. – Но кой... Естествено, сигурно е онзи досаден горянин. Трябваше да се сетя, че е някъде наблизко. – После се обърна към мен със следните думи: – Братко, не ме смятай за невъзпитана, понеже си тръгвам толкова набързо, но се налага да те оставя на собствената ти съдба. Има нещо изключително важно, за което трябва незабавно да се погрижа.

Завъртя се бързо на пети, хукна към стълбището и се изгуби от погледа ми.

Останах в пълен мрак – нещо, което направи положението ми още по-безнадеждно отпреди. Ако не успеех да измисля някакъв начин да стигна до ръба на ямата, щях само след секунди да полетя в бездънната пропаст. Но как можех да се спася? Не бях в състояние да направя нищо с ръцете си, понеже лявата стискаше здраво куката, а дясната беше почти негодна за нищо. Единствено краката ми имаха свобода на действие.

Изведнъж ми хрумна идея. В началото бавно, а след това с постепенно увеличаваща се скорост, започнах да клатя долните си крайници напред и назад, което стана причина цялото ми тяло да се залюлее над ямата равномерно и ритмично като махало на часовник. Люлеех се с все по-голяма амплитуда, докато достигнах максимума, който позволяваше веригата. Тихо промълвих кратка, отчаяна молитва, пуснах се от куката, полетях в тъмнината... и шумно се приземих на твърдо!

Останах да лежа няколко секунди с лице върху студената,

груба, каменна настилка на избата, защото при падането си бях изкарал въздуха. В крайна сметка, подтикван от съзнанието, че нямам и миг за губене, аз се изправих на крака и тръгнах слепешката през непрогледния подземен коридор, докато не забелязах точно пред себе си призрачната светлина на луната, промъкваща се надолу по стълбището. Ускорих несигурната си крачка, пропълзях по стъпалата и отново се озовах на открито!

В същия момент до ушите ми достигна топуркането на приближаващия се кон на Крокет. Втурнах се към най-близкия прозорец, показах главата си през зейналия отвор и видях, че полковникът вече идва с коня си по павираната алея към къщата. Но къде беше Линор?

В този миг чух много познат звук над себе си. Някой бе запънал ударника на пушка! Погледнах нагоре и видях нещо, което смрази кръвта във вените ми. На фона на луната се очертаваше силуетът на жена с развени коси, застанала върху една от полуразрушените бойни кули. В ръцете си държеше дългоцевна пушка. Очевидно това беше същото оръжие, което Крокет ми остави да се отбранявам и на което моята побъркана полусестра явно е попаднала при излизането от бърлогата си. Цевта на това страшно оръжие беше насочена точно към моя приближаващ се приятел!

Реакцията ми беше мигновена. Поставяйки здравата си длан като фуния на устата, аз изкрещях:

— Дейви! Пази се!

Едва бях произнесъл предупреждението си, когато трясъкът на пушката разцепи тишината на нощта... и моят приятел падна от коня!

Дъхът ми секна от ужас, а в същото време отгоре се разнесе злобен тържествуващ крясък. Но било писано ликуването на моята полуродственица да трае съвсем кратко. Когато извърнах поглед към нея, видях как повредените от пожара тухли под краката ѝ се разместват. Тя изпусна пушката и за миг размаха панически ръце, след което изгуби опора под краката си. Нададе писклив негодуващ вик, полетя надолу като огромна чернокрила нощна птица и тупна на земята с ужасен, потресаващ звук.

Остана да лежи превита до основите на разрушената къща, а от гърлото ѝ се изтръгна слаб стон. За мое учудване, беше преживяла ужасното падане – макар че според мен едва ли без жестоки, ако не и смъртоносни наранявания. В този момент обаче притесненията ми бяха изцяло насочени към състоянието на моя приятел. Изскочих през изгорялата входна врата на къщата и се втурнах към проснатия силует на полковника, обзет от неопису-

ем ужас. Но още преди да стигна до него, той се размърда, поклати глава и за мое неописуемо облекчение, се изправи на крака.

— Дейви – извиках. – Нищо ти няма!

— Трябва да ти благодаря на теб за това, стара кранто! – каза той, отърсвайки пръстта от ръкавите на самото си. – Когато изкрещя, аз извъртях глава и куршумът само облиза челото ми. Все едно че ме удари камъче.

Погледнах челото му и забелязах струйка кръв – черна на лунната светлина, – стичаща се точно под линията на косата му.

— Кой, дявол да го вземе, се учеше да стреля срещу мене? – попита Крокет.

— Ела и ще ти покажа.

Хванах го за лакътя и го отведох до на пръв поглед крехкото, но страшно свирепо създание, което бе съвило толкова много поразии и чието потрошено тяло лежеше в руините на опустошената къща. Беше паднала по гръб, със затворени очи, дишаше шумно и много трудно. По бузата ѝ се стичаше струя кръв, процеждаща се от леко отворената ѝ уста.

След като мълчаво огледа лицето ѝ, осветено от призрачните лъчи на луната, Крокет въздъхна:

— Бизони на рогата си да ме носят! Това... тя ли е?

— Да – отговорих му мрачно. – Разсъжденията, които споделих с теб тази вечер, преди да заминеш, се оказаха абсолютно верни. Пред себе си виждаш безмилостната и изключително производителна серийна убийца, която издирвахме. Въпреки това, независимо от многобройните зверства, които тежат на съвестта ѝ, включително и неуспешните опити отпреди минути да убие и мен, и теб, ми става страшно мъчно заради неизбежната ѝ смърт. Защото това злощастно, озлобено създание е моята никога неподозирана и непозната полусестра Линор.

— Да ме гръмнат, ако не сте еднакви като плюнки с нея – удиви се Крокет. – Ама как, по дяволите, се е озовала тук?

Преди да започна отговора си на този въпрос, фатално ранената млада жена се размърда леко пред краката ни, отвори очи, прониза ме с предсмъртния си поглед и направи опит да проговори. Гласът ѝ почти не се чуваше и затова се наведох до нея и сложих ухо почти до устните ѝ и тя промълви едно изречение, в което веднага разпознах подчертания цитат от Джоузеф Гленвил: „Човек се предава на ангелите и на смъртта необратима само заради слабата си воля!“

В този миг, надмогната от крайно изтощение, тя затвори очи, изпусна продължителен, тръпнещ стон и... престана да диша!

— Струва ми се, че тя вече си отиде, стара кранто – каза

съчувствено Крокет, когато започнах да се изправям неуверено на крака. – Какво прошушна, преди да издъхне?

Целият треперещ, аз повторих пред полковника сентенцията на Гленвил.

— Какво означава това, дявол да го вземе? – попита той, свъсил чело от недоумение.

Страшното напрежение, непоносимите мъки и зловещи преждия през този дълъг, изтощителен ден вече бяха нарушили жестоко душевното ми равновесие. Нервите ми бяха напълно разстроени. Сграбчих предницата на ризата си с треперещите пръсти на двете ръце и отговорих с глас, който бързо се видоизмени от дрезгав, отчаян шепот до истеричен вик:

— Ох, нима не разбираш? Означава, че свирепата, чудовищна воля, която имаше, няма да позволи дори на смъртта да я спре! Означава, че един ден ще се върне от гроба – жестока и призрачна отмъстителка, забулена в опръскан с кръв покров, – за да довърши ужасната си мисия!

— Еди – отвърна полковникът, – това е най-налудничавата идея в целия свят. Твоята побъркана сестра е мъртва като камък. Изобщо не се измъчвай, тя няма да се върне преди второто пришествие, както и всички останали.

Прегърна ме през рамото със силната си десница и добави:

— Хайде, ела, стара кранто. Не знам за тебе, ама аз съм дяволски щастлив, че тази гадна работа приключи веднъж завинаги.

С тези думи той ме отдалечи от безжизненото тяло и ме поведе към огъня, в който все още тлееха въглени. Там се свих до него и понеже не можех да заспя, му разказах необикновените и смразяващи кръвта събития, които се случиха в негово отсъствие.

На зазоряване се приготвихме да отнесем трупа на моята луда, вманиачена сестра в полицията. Докато закрепвахме мъртвото тяло върху седлото на коня, под ясната светлина на новородения ден осъзнах, че Крокет е бил и прав, и не. Не от самата Линор трябваше да се страхувам, защото тя наистина беше категорично и непоправимо мъртва. Но споменът за нейното кратко, болезнено и опустошително съществуване беше нещо съвсем друго. Още тогава разбрах, че той ще остане завинаги в мен – мрачна и печална сянка, от която не ще намеря покой *никога вече!*

ЕПИЛОГ

Вече казах, че колкото и заслужена да беше, смъртта на моята умопомрачена полусестра хвърли дълбока и печална сянка в душата ми. Но за жителите на Балтимор, чието обичайно спокойствие бе грубо нарушено от поредицата зверски убийства, разрешаването на загадката означаваше отхвърлянето на страшно бреме.

Неоценимият ми принос по случая направи силно впечатление в полицията. Особено капитан Ръсел не пестеше хвалбите си, както и извиненията си за това, че макар и за кратко е подозирал в мен извършителя. Аналитичните умения, с помощта на които бях разплел загадката, бяха едва ли не истинско чудо в очите му, а сред представителите на закона, способностите ми да правя изводи по индуктивния метод бързо се превърнаха в легенда.

В съзнанието на обикновените хора обаче не аз, а героичната фигура на Крокет блестеше с най-ярка светлина – впечатление, което закоравелият самохвалко изобщо не се потруди да промени. В изявленията си за пресата след завръщането ни в града той изобщо не се посвени да припише заслугите за успешното приключване на случая на собствените си непоколебими усилия – макар че никога не пропускаше да признае „великолепната помощ“, оказана му от неговото „малко приятелче, Еди По“.

При създадите се обстоятелства не можех да се сърдя на приятеля си за нахалното преувеличаване на неговата роля в случая. В края на краищата на няколко пъти беше спасил живота ми, а след като бях отвлечен от Ханс Нойендорф и бандата му, ме отърва от неопикуемо жестока съдба. Освен това грубоватите овации от страна на тълпата, толкова старателно уважавана от Крокет, имаха много по-малко значение за мен от дълбокото уважение, дори нескрито благоговение, което си извоювах сред професионалните пазители на реда.

Накрая, каквито и политически дивиденти да бе очаквал Крокет от триумфалното разкриване на случая, те не се осъществиха. За съжаление (и голяма моя изненада, като се има предвид високият му и безспорен престиж в обществото) опитът му да спечели отново място в Конгреса на изборите през 1835 година се провали и той се оказа отстранен от политическия живот.

По същото време и моето положение коренно се промени. През август 1835, малко повече от година след необикновените събития, разказани в тези страници, аз се преселих в Ричмънд,

градът на моето детство, защото ми бе предложена добре платена работа като помощник-редактор в списанието на господин Томас Уайт „Южен литературен куриер“. Месец по-късно най-съкровениите ми молитви бяха чути и двамата с моята скъпа малка Вирджиния се венчахме в съпругески съюз. Към средата на октомври двамата, заедно с нашата мила и всеотдайна Мамче, се настанихме в хубав тухлен пансион, собственост на една любезна вдовица, госпожа Ярингтън, разположен на пресечката между „Банк“ и Единадесета улица.

В допълнение към огромните подобрения във финансовото и битовото ми състояние аз изживях и период на забележително творческо вдъхновение. Достигайки до заключението, че съветът на Крокет е неподозирано полезен (а именно, че най-сигурният начин един писател да постигне търговски успех е да пише за собствените си преживелици), аз се бях захванал с поредица разкази, в чиято основа стояха неотдавнашните ми преживявания и ситуации, в които бях попадал: зверски закланата стопанка на хотела, посетеният от призрачната фигура на смъртта бал с маски, оборудваното за изтезания подземие с бездънната яма, обезобразеният старец, скрит под дъските на пода, и прочие. След като промених някои подробности от действителните събития, така че да ги пригода към строгите изисквания на разказа като литературна форма, аз успях да създам няколко творби, които бяха по мое дълбоко убеждение между най-добрите ми белетристични произведения до момента.

В знак на благодарност за помощта, която ми бе оказал със съвета си, аз изпратих на полковника по пощата ръкописен екземпляр на един от тези разкази заедно с писмо, в което го уведомявах за неотдавнашната си женитба. Но отговор не дойде и реших, че или не е получил пратката, или е прекалено разочарован от политическото си поражение и не му е до писане на отговори.

Беше свеж, прекрасен слънчев ден съвсем в края на октомври – повече от година, откакто видях полковника за последен път. Седях зад писалището си пред прозореца на втория етаж с изглед към Капитол скуеър и бях толкова дълбоко погълнат в най-новото си начинание – пишех разказ за един човек, преследван от загадъчен *doppelgänger*, – че ми беше нужно много време, докато осъзная, че на улицата пред пансиона има странно оживление.

Погледнах през прозореца и се сепнах от изненада. Долу върху красив черен кон се открояваше внушителна фигура, облечена в живописни дрехи от еленова кожа, каквито носеха лов-

ците от Дивия запад. Мигновено разпознах не друг, а самия Дейви Крокет, чието присъствие вече бе привлякло голяма, възбудена тълпа деца от квартала.

Скочих от мястото си и се втурнах надолу по стълбите към хола, където Мамчето, седнала до издадения като капандура прозорец, бродираше вгълбено. Просната по корем в средата на стаята, беше малката ми женичка, която с молив в ръка съсредоточено рисуваше възхитителна скица на игриво кутре и тихо си тананикаше.

— Мамче! Вирджиния! – извиках аз. – Елате веднага! Имаме абсолютно неочакван и винаги добре дошъл гост.

Съпровождайки движенията си с множество възклицания от любопитство и удивление, двете обичани от мен жени зарязаха заниманията си, скочиха на крака и ме последваха към входната врата. Възбудени възгласи изригнаха от устните им, когато съзряха полковника. Проправяйки си път през бързивата тълпа дечурлига, ние забързахме към госта – аз начело, следван по петите от Мамчето и Вирджиния.

— Живо-здрavo, приятелче! – каза Крокет с широка усмивка, когато ме забеляза да се приближавам. – Страхотно се радвам да те видя пак.

Бързо слезе от коня и здравата разтърси ръката ми, след което съсредоточи вниманието си върху жените.

— Ха, да ме обесят, ако двечките не сте още по-хубави отколкото последния път, когато ви видях!

Обгърна Мамчето с ръце и я притисна сърдечно, след което се обърна към Вирджиния и хващайки с ръце тънкото ѝ кръстче, я вдигна високо и я задържа за момент, след което я пусна да стъпи на краката си.

— Вирджиния, май брачният живот много ти допада, защото грееш като светулка в лятна нощ!

Вирджиния се захла от удоволствие, а Крокет се обърна към коня си, бръкна в дисагите и извади голям пакет със странна форма, увит грубо с кафява хартия и канап. Подаде предмета на Вирджиния и обяви:

— Това тук е сватбен подарък за теб и Еди.

Вирджиния изпищя от вълнение, бързо разкъса опаковката и ахна от удивление, виждайки в ръцете си средно голям, препариран представител на вида *Procyon lotor*, по-широко известен като обикновена миешка мечка.

— Лично аз съм я застрелял, одрал и препарирал – заяви гордо Крокет, който носеше на главата си шапка, приличаща много на сватбения ни подарък. – Тя е едно чудесно зверче, каквото всеки може да види в музея на господин Пийл.

— Наистина – казах аз, – много красив екземпляр. – Взех животинката от ръцете на Вирджиния, които бяха започнали леко да треперят, и продължих: – Но на какво дължим удоволствието от това напълно неочаквано посещение?

— Ами трябваше да се погрижа за някои недовършени работи във Вашингтон. Та реших на връщане да се отбия и да кажа едно здрасти.

— Получи ли пакета, който ти изпратих преди няколко седмици?

— Получих го, разбира се. Прочетох и разказа ти за дома Ашър. Страхотен е, ама бих казал, че има твърде много преувеличени неща в него.

— Но точно в това е същността на белетристичното повествование. Добрият творец не пригажда мисълта си към събитията, а търсейки съзнателно постигането на определен ефект, измисля събития, съчетава ги с реалните и ги третира така, че да получи желанния ефект по най-добрия начин.

Крокет продължи да ме гледа мълчаливо. После се засмя тихо и каза:

— Да ме ритат скакалци, докато пукна, ако това твое високопарно дрънкане не ми липсва, Еди. Защо не дойдеш с мен?

— С теб ли? Къде?

— Ами в Тексас – отвърна той.

— Тексас!

— Точно така – обяви полковникът. – Наумил съм си да замина на запад и да помагам на тексасците по стръмния път към свободата. Дейви Крокет винаги е обичал да бърка с лъжичката си в такива манджи, защото, ако на света има нещо, за което си струва да живееш и да умреш, то е свободата.

В този миг се възцари почтителна тишина сред младата публика на Крокет, която слушаше зяпнала от нескрито удивление, а той, с ръце на кръста и изпъчени гърди, продължи със следните думи:

— Когато хората в родния ми край ме изхвърлиха от Конгреса и на мое място избраха един негодник с дървен крак, им казах, че всичките могат да вървят по дяволите, а аз отивам в Тексас. Там има огромни незаселени територии и човек може да направи състояние за себе си и семейството си по-бързо, отколкото мълния може да обиколи картофена нива.

— Желая ти успех, Дейви – казах аз. – Но безграничните и неопитомени простори на Дивия запад, колкото и богати материални възможности да предлагат, ме блазнят малко, даже никак.

— Така е – отстъпи Крокет, – знам, че не си човек за пущинаците, Еди.

В този момент, сякаш за да върне вниманието му към нещо по-неотложно, великолепият черен жребец на Крокет разлюля едрата си глава и изпръхтя.

— Май е най-добре да потеглям – каза Крокет и потупа животното по врата.

— Няма ли да останете да вечеряте с нас, полковник? – възкликна Мамчето.

— Не, благодаря, госпожо. Предстои ми огромен път до залез-слънце. Но това, че пак ви видях всичките накуп, ме направи безкрайно щастлив.

— Благодаря за прекрасния подарък – каза Вирджиния учтиво, дори (поне така прозвуча в моите уши) съвсем чистосърдечно.

Естествено, Крокет просто засия от удоволствие.

— Абсолютно няма за какво, гос'жа Вирджиния – отвърна ѝ той.

Неочаквано едно малко, луничаво момче в предните редици на тълпата възкликна:

— Но, Дейви, няма ли да ни разкажеш някоя история?

— Нямам време, малкия. Обаче господин По може да разказва страхотно и ако го помолите достатъчно учтиво, аз съм напълно сигурен, ще ви разкаже всичко за славните ни преживелици с него.

Пъхна крак в стремето и се метна на коня.

— Сбогом, приятели! – извика той, вдигна шапката си от кожа на миеша мечка и я размаха високо във въздуха.

После накара коня да се завърти обратно и седнал изпъчен на седлото, препусна в западна посока към дивите, величествени територии, където го очакваше Безсмъртието.